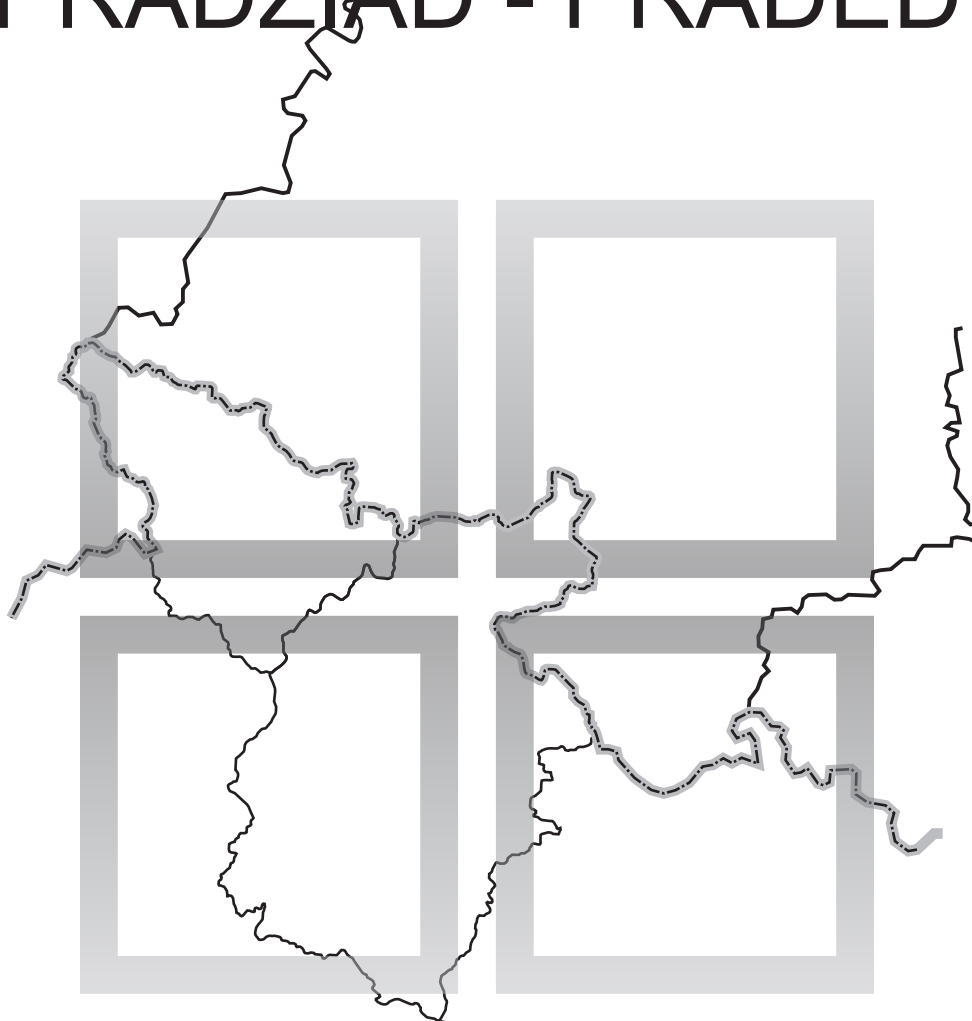

EUROREGION PRADZIAD - PRADĚD

PORÓWNANIA MIĘDZYNARODOWE

MEZINÁRODNÍ SROVNÁNÍ

INTERNATIONAL COMPARISONS

2013

KOMITET REDAKCYJNY URZĘDU STATYSTYCZNEGO W OPOLU
REDAKČNÍ RADA STATISTICKÉHO ÚŘADU V OPOLE
EDITORIAL BOARD OF STATISTICAL OFFICE IN OPOLE

PRZEWODNICZĄCY PŘEDESDA *PRESIDENT*

Anna Koska

REDAKTOR GŁÓWNY ŠÉFREDAKTOR *EDITOR-IN-CHIEF*

Janina Kuźmicka

Prace merytoryczne – Opolski Ośrodek Badań Regionalnych w składzie:

Pracovní skupina:

Compiled by Opolski Centre for Regional Surveys

Joanna Biernacka, Beata Dzierżanowska, Elwira Kunicka, Maria Mołodowicz

Redakcja techniczna, skład komputerowy

Příprava pro tisk

Technical supervision, type setting

Jolanta Bardoń

KOMITET REDAKCYJNY URZĘDU STATYSTYCZNEGO W OŁOMUŃCU
REDAKČNÍ RADA ČESKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU – KRAJSKÁ SPRÁVA V OLOMOUCI
EDITORIAL BOARD OF CZECH STATISTICAL OFFICE – REGIONAL OFFICE IN OLOMUC

PRZEWODNICZĄCY PŘEDESDA *PRESIDENT*

Mgr. Kamila Vepřková

REDAKTOR GŁÓWNY ŠÉFREDAKTOR *EDITOR-IN-CHIEF*

Ing. Jarmila Benešová

Prace merytoryczne Pracovní skupina *Compiled by*

Ing. Joanna Pozdíšková, Ing. Jiří Frelich

KOMITET REDAKCYJNY URZĘDU STATYSTYCZNEGO W OSTRAWIE
REDAKČNÍ RADA ČESKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU – KRAJSKÁ SPRÁVA V OSTRAVĚ
EDITORIAL BOARD OF CZECH STATISTICAL OFFICE – REGIONAL OFFICE IN OSTRAVA

PRZEWODNICZĄCY PŘEDESDA *PRESIDENT*

Ing. Jaromír Kartous

REDAKTOR GŁÓWNY ŠÉFREDAKTOR *EDITOR-IN-CHIEF*

Ing. Jan Dehner

Prace merytoryczne Pracovní skupina *Compiled by*

Ing. Taťana Glozygová, Bc. Miroslava Pučanová

PRZEDMOWA

Działalność Euroregionu Pradziad urzeczywistnia ideały europejskiej współpracy transgranicznej oraz służy zacieśnianiu kontaktów między polskimi i czeskimi partnerami. Dostępność aktualnych informacji o sytuacji społeczno-gospodarczej gmin partnerskich jest jednym z warunków efektywnej realizacji wspólnych przedsięwzięć niezbędnych w diagnozie aktualnej sytuacji i kreowaniu przyszłych zamierzeń. Dostosowując się do potrzeb współczesnego Odbiorcy informacji statystycznych przekazujemy Państwu publikację „Euroregion Pradziad” opracowaną w ramach współpracy pomiędzy Urzędem Statystycznym w Opolu a Urzędami Statystycznymi w Ołomuńcu i Ostrawie.

Opracowanie zawiera bogaty zestaw informacji statystycznych o Euroregionie i dostępne jest w wersji językowej polsko-czesko-angielskiej na stronie internetowej:

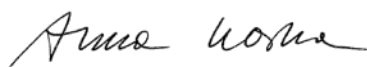
<http://www.stat.gov.pl/opole>, <http://www.olomouc.czso.cz>, <http://www.ostrava.czso.cz>

W publikacji przedstawiona została krótka charakterystyka poszczególnych gmin obejmująca ważniejsze dane statystyczne oraz informacje o walorach krajobrazowo-turystycznych. Uzupełnieniem tej części jest informacja o genezie powstania Euroregionu Pradziad, jego rozwoju i kierunkach współpracy opracowana przez Radosława Roszkowskiego, Prezesa Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregionu Pradziad. Część tabelaryczna zawiera porównywalne dane statystyczne dotyczące Euroregionu jako całości oraz każdej jego narodowej części.

Przekazując do rąk Państwa niniejszą publikację pragniemy podziękować wszystkim za współpracę i przekazane materiały przyczyniając się w ten sposób do jej wzbogacenia.

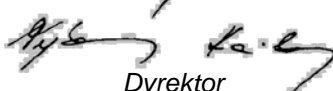
Jednocześnie wyrażamy nadzieję, że informacje zawarte w opracowaniu spotkają się z zainteresowaniem i okażą się przydatne wielu Odbiorcom zajmującym się problematyką euroregionalną.

Anna Koska

Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Opolu

Mgr. Kamila Vepřková

Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Ołomuńcu

Ing. Jaromír Kartous

Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Ostrawie

ÚVOD

Činnost Euroregionu Praděd ztělesňuje ideály evropské přeshraniční spolupráce a upevňuje kontakty mezi polskými a českými partnery. Dostupnost aktuálních informací o sociálně-ekonomické situaci partnerských obcí je jednou z podmínek efektivní realizace společných projektů potřebných k analyzování současné situace a vytváření plánů do budoucna. Přízpusobením se potřebám současného Uživatele statistických informací bychom Vám rádi představili publikaci "Euroregion Praděd" zpracovanou ve spolupráci statistických úřadů v Opoli, Olomouci a Ostravě.

Studie obsahuje bohatou sadu statistických informací o Euroregionu a je k dispozici v polsko-anglicko-české verzi na adresách:

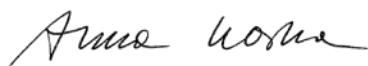
<http://www.olomouc.czso.cz>, <http://www.ostrava.czso.cz> a <http://www.stat.gov.pl/opole>

Publikace nabízí krátkou charakteristiku obcí, včetně důležitých statistik a informací o přírodních a turistických zajímavostech. Navíc v této části publikace naleznete informace o historii Euroregionu Praděd, jeho vývoji a směrech spolupráce zpracované Radosławem Roszkowskim, předsedou Sdružení polských obcí Euroregionu Praděd. Tabulková část obsahuje srovnatelné statistické údaje o Euroregionu jako celku a každé z jeho národních částí.

Prezentováním této publikace bychom chtěli poděkovat všem za spolupráci a zasláné materiály, které tímto publikaci obohatily.

Zároveň doufáme, že informace obsažené v této publikaci se setkají se zájmem a budou přínosné a užitečné pro mnoho Uživatelů, kteří se zabývají euroregionální problematikou.

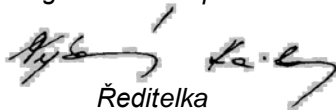
Anna Koska

Ředitel

Urzędu Statystycznego
v Opoli

Mgr. Kamila Vepřková

Ředitelka

Krajské správy Českého
statistického úřadu v Olomouci

Ing. Jaromír Kartous

Ředitel

Krajské správy Českého
statistického úřadu v Ostravě

FOREWORD

Activity of the Praděd Euroregion embodies the ideals of the European cross-border cooperation and provides closer contacts between Polish and Czech partners. The access to the relevant information on the socio-economic situation of the partner communes is one of preconditions for the effective implementation of joint projects, necessary in the diagnosis of the current situation and creating future plans. In tune with the needs of today's Readers of statistical information, we present you with the publication "Euroregion Praděd – Praděd" prepared as part of the cooperation between the Statistical Office in Opole and Statistical Offices in Olomouc and Ostrava.

The study contains a rich set of statistical information about the Euroregion and is available in the Polish-Czech and English version on the website:

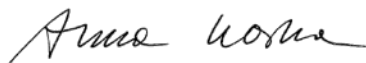
<http://www.stat.gov.pl/opole>, <http://www.olomouc.czso.cz>, <http://www.ostrava.czso.cz>

In the paper a brief description of individual communes is presented, including more important statistics and information about the qualities of landscape and tourism. Additionally, this section provides information about the origins of the Praděd Euroregion, its development and directions of cooperation, prepared by Radosław Roszkowski, President of the Association of Polish Communes of the Praděd Euroregion. The tabular part includes comparable statistical data concerning the Euroregion as a whole as well as each of its national parts.

Presenting the current publication we would like to thank all for their cooperation and transferred materials, contributing in this way to its enrichment.

At the same time we hope that the information contained in the study will meet with interest and will prove useful to many Readers involved in the Euroregional issues.

Anna Koska

*Director
of the Statistical Office
in Opole*

Mgr. Kamila Vepřková

*Director
of the Regional Office
of the Czech Statistical Office
in Olomouc*

Ing. Jaromír Kartous

*Director
of the Regional office
of the Czech Statistical Office
in Ostrava*

SPIS TREŚCI

CONTENTS

OBSAH

	Strona Page Strana
Przedmowa	3–5
<i>Preface</i> Přemluva	
Uwagi metodyczne	8–10
<i>Methodological notes</i> Metodické vysvětlivky	
Mapa Euroregionu Pradziad	11
<i>Map of Praděd Euroregion</i> Mapa Euroregionu Praděd	
Historia Euroregionu Pradziad	12–23
<i>History of the Praděd Euroregion</i> Mapa Euroregionu Praděd	
Charakterystyka gmin Euroregionu <i>Characterization of Euroregion's municipalities</i> Charakteristika obcí Euroregionu	
Strona polska	24–59
<i>Polish part</i> Polská část	
Strona czeska	60–131
<i>Czech part</i> Česká část	

TABLICE xls

TABLE

TABULKA

	Tab. Table Tab.
Podział terytorialny według NTS	1
<i>Territorial division by NTS</i> Administrativní členění podle NUTS	
Powierzchnia gruntów według kierunków wykorzystania	2
<i>Area land by use</i> Rozloha regionů podle využití půdy	
Ludność	3
<i>Population</i> Obyvatelstvo	
Ruch naturalny i wędrownicy ludności	4
<i>Vital statistics and migration of population</i> Vývoj základních demografických ukazatelů	
Przedszkola i szkoły podstawowe (bez szkół specjalnych)	5
<i>Nursery schools and primary schools (excluding special schools)</i> Mateřské a základní školy (bez škol speciálních)	
Podmioty gospodarki narodowej według sekcji PKD.....	6
<i>Entities of the national economy by PKD sections</i> Ekonomické subjekty podle převažující činnosti CZ-NACE	
Podmioty gospodarki narodowej według form organizacyjno-prawnych	7
<i>Entities of the national economy by organizational and legal forms</i> Ekonomické subjekty podle právní formy	
Ludność według płci i gmin	8
<i>Population by municipalities</i> Počet obyvatel podle obcí	
Ludność według grup wieku i gmin	9
<i>Population by group of age and municipalities</i> Obyvatelstvo podle základních věkových skupin a obcí podle stavu	

Ruch naturalny ludności według gmin w 2012 r. <i>Vital statistics by municipalities in 2012</i> Přirozený pohyb obyvatelstva podle obcí v roce 2012	10
Ruch wędrówkowy ludności według gmin w 2012 r. <i>Migration of population by municipalities in 2012</i> Stěhování podle obcí v roce 2012	11
Podmioty gospodarki narodowej według gmin <i>Entities of the national economy by municipalities</i> Ekonomické subjekty podle obcí	12
Bezrobocie według gmin <i>Unemployment by municipalities as of</i> Nezaměstnanost podle obcí	13
Ruch naturalny ludności według gmin – przeciętna średnia roczna na 1000 ludności <i>Vital statistics by municipalities – annual average per 1000 population</i> Přirozený pohyb obyvatelstva podle obcí – roční průměr na 1000 obyvatel	14
Ruch wędrówkowy ludności według gmin – przeciętna średnia roczna na 1000 ludności <i>Migration of population by municipalities – annual average per 1000 population</i> Stěhování podle obcí – roční průměr na 1000 obyvatel	15
Ludność według NSP 2011 <i>Population by NSP 2011</i> Obyvatelstvo podle výsledků SLDB 2011	16

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

SYMBOLS

ZNAČKY V TABULKÁCH

Kreska (–)	–	zjawisko nie wystąpiło. <i>magnitude zero.</i> v tabulce n místě čísla značí, že se jev nevyskytoval.
Zero (0,0)	–	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. <i>magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.</i> se v tabulce používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky
Kropka (.)	–	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych. <i>data not available or not reliable.</i> na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý.
Znak x	–	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. <i>not applicable.</i> značí, že zápis není možný z logických důvodů.

UWAGI METODYCZNE

1. Dane zamieszczone w publikacji podano według granic administracyjnych Euroregionu obowiązujących w dniu 31 XII 2012 r.

2. **NUTS** – Nomenklatura Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych obowiązująca w krajach Unii Europejskiej; **NTS** – Nomenklatura Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych obowiązująca w Polsce, opracowana na podstawie NUTS. **Poziomy regionalne** (1, 2 i 3 NTS) obejmują regiony, województwa oraz podregiony. **Poziomy lokalne** (4 i 5 NTS) obejmują powiaty i gminy.

W czeskiej części **poziomy lokalne** na podstawie NUTS (LAU 1,2) obejmują powiaty i gminy.

3. **Wskaźnik starzenia ludności** obliczono jako udział ludności w wieku 65 lat i więcej w liczbie ludności w wieku 0–14 lat.

4. **Mediana wieku** (wiek środkowy) wskazuje przeciętny wiek osób w danej zbiorowości. Wartość mediany wyznacza granicę wieku, którą połowa osób w danej zbiorowości już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.

5. **Przyrost rzeczywisty** ludności oznacza sumę przyrostu naturalnego ludności oraz salda migracji wewnętrznych i zagranicznych (stałych i czasowych).

6. **Wskaźnik obciążenia ekonomicznego** oznacza liczbę ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym.

7. W polskiej części dane o **pracujących** podano według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności, dla jednostek, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

8. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zarejestrowane w rejestrze REGON.

9. W części polskiej dane prezentuje się w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 200)** opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczych we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – Nace Rev. 2. PKD 2007. W części czeskiej dane prezentuje się w układzie **Czeskiej Klasyfikacji Działalności CZ-NACE** opracowanej na tej samej podstawie.

W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania ujmując pod pojęciem **„Przemysł”** sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

10. **Wskaźnik lesistości** (lesistość) obliczono jako stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni.

11. Dane o **bezrobociu** w polskiej części pochodzą z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu, w czeskiej części z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej Republiki Czeskiej.

12. **Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011** – w polskiej części spis przeprowadzony został według stanu w dniu 31 marca 2011 r. Dane dotyczące liczby ludności dotyczą ludności faktycznie zamieszkałej. W czeskiej części spis został przeprowadzony w marcu, a decydującą datą była północ z 25 na 26 marca. Miejsce pobytu jest definiowane jako miejsce, gdzie osoba zwykle spędza czas swego codziennego odpoczynku i gdzie jest członkiem konkretnego gospodarstwa.

13. W części polskiej do przeliczenia danych dotyczących dochodów budżetów gmin na 1 mieszkańca w **EUR** zastosowano **średni kurs waluty** ogłoszonej przez Narodowy Bank Polski z dnia 31 grudnia 2012 r. (1 EUR = 4,0882 PLN). W części czeskiej wykorzystano dane ze strony internetowej Ministerstwa Finansów Republiki Czeskiej o dochodach budżetów gmin. Do przeliczenia danych dotyczących dochodów budżetów gmin na 1 mieszkańca w **EUR** zastosowano **średni kurs waluty** ogłoszonej przez Narodowy Bank Czeski z dnia 31 grudnia 2012 r. (1 EUR = 25,140 CZK).

14. **Liczby względne (wskaźniki, odsetki)** obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

15. **W części polskiej przy przeliczaniu na 1000 i na 10000 ludności** danych według stanu w końcu roku (np. liczba podmiotów gospodarki narodowej), przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku (np. ruch naturalny ludności) – według stanu w dniu 30 VI. **W części czeskiej przy przeliczaniu na 1000 i na 10000 ludności** przyjęto stan w dniu 1 VII.

16. Ze względu na elektroniczną technikę przetwarzania danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.

METODICKÉ VYSVĚTLIVKY

1. Data v publikaci jsou uvedena podle hranic Euroregionu k 31.12.2012.

2. **NUTS** – systém jednotné struktury územních jednotek v rámci Evropské Unie. NUTS 1 zahrnuje území celé republiky, NUTS 2 regiony soudržnosti, NUTS 3 kraje. Nižší územní členění je v rámci EU jednotně řešeno systémem LAU – „Local Administrative Units“. LAU 1 zahrnuje okresy, LAU 2 obce. V polské části platí klasifikace **NTS** – Nomenklatura územních statistických jednotek povinných v Polsku, sestavených na základě NUTS pro statistické účely.

Nižší územní členění (4 a 5 NTS) zahrnuje okresy a obce.

3. **Index stáří** – podíl obyvatel ve věku 65 a více let na obyvatelstvu ve věku 0–14 let.

4. **Medián věku** – udává průměrný věk osob v dané skupině. Střední hodnota stanovuje věkovou hranici, kterou polovina osob ve skupině již dosáhla a druhá polovina ještě nedosáhla.

5. **Celkový přírůstek obyvatel** je součtem přirozeného přírůstku a přírůstku stěhováním.

6. **Index ekonomického zatížení** počet dětí ve věku 0 – 14 let a počet obyvatel ve věku 60 a více let na 100 osob ve věku 15–59 let.

7. V polské části jsou data o **pracujících** uvedena podle obvyklého místa pracoviště a převažující činnosti za jednotky s počtem pracujících vyšším než 9 osob.

8. **Registr ekonomických subjektů (RES)** – jsou zde evidovány ekonomické subjekty, tj. právnické osoby, organizační složky státu a dále fyzické osoby, které mají postavení podnikatele. Obchodní společnosti zahrnují veřejné obchodní společnosti, společnosti s ručením omezeným, komanditní společnosti a akciové společnosti.

9. V polské části jsou data prezentována podle **Polské klasifikace činností (PKD 2007)** na základě Statistické klasifikace ekonomických činností v Evropské unii – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – Nace Rev. 2. PKD 2007. V české části jsou data prezentována v odvětvové struktuře členěné podle **klasifikace CZ-NACE** na základě stejného dokumentu.

V rámci PKD 2 007 jsou navíc zahrnuty pod pojmem „**Průmysl**“ tyto činnosti: „Těžba a dobývání“, „Zpracovatelský průmysl“, „Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu“ a „Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi“. Toto členění odpovídá i Klasifikaci CZ-NACE.

10. **Zalesnění** – podíl lesní půdy k rozloze celkem.

11. Údaje o **nezaměstnanosti jsou převzaty** v polské části jsou údaje z krajského úřadu práce v Opoli, v české části z Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky.

12. **Sčítání Lidu, Domů a Bytů 2011** – v polské části proběhlo 31. března 2011. Data o obyvatelstvu jsou podle obvyklého pobytu. V české části proběhlo v březnu 2011 – rozhodným okamžikem byla půlnoc z 25. na 26. března 2011. Je místo obvyklého pobytu definováno jako místo, kde osoba obvykle tráví období svého každodenního odpočinku a kde je členem konkrétní domácnosti.

13. V polské části jsou údaje o příjmech obcí na 1 obyvatele v **eurech přepočítané podle středního kurzu** Polské národní banky vyhlášeného dne 31. 12. 2012 (1 EUR = 4,0882 PLN). V české části jsou údaje o příjmech obcí na 1 obyvatele převzaté z internetových stránek Ministerstva financí České republiky a přepočtené **podle kurzu České národní banky** ze dne 31. 12. 2012 (1 EUR = 25,140 CZK).

14. **Relativní hodnoty (indexy, podíly)** jsou vypočteny z absolutních hodnot s větší přesností, než je uvedeno v tabulkách.

15. **V polské části jsou relativní údaje přepočítané na 1000 nebo 10000 obyvatel**, které zachycující stav ke konci roku (např. subjekty RES), přepočítány podle stavu obyvatel k 31.12. data vyjadřující úhrn za kalendářní rok (např. pohyb obyvatelstva) pak podle stavu obyvatel k 30.6. **V české části jsou údaje přepočítané na 1000 nebo 10000 obyvatel** vypočítané vždy ze středního stavu obyvatel, tj. k 1.7.

16. Z důvodu převodu dat pomocí elektronických metod se v některých případech mohou hodnoty součtů lišit od hodnot „celkem“.

METHODOLOGICAL NOTES

1. Data in the publication are presented according to administrative borders within the Euroregion division as of 31 XII 2012.

2. **NUTS** – Nomenclature of Territorial Units for Statistics obligatory in countries of the European Union; **NTS** – Nomenclature of Territorial Units for Statistics obligatory in Poland compiled on the basis of the NUTS. **Regional levels** (1, 2, 3 NTS) include regions, voivodships and subregions. **Local levels** (4 i 5 NTS) include powiats and gminas.

In the Czech part **local levels** on the basis of the NUTS (LAU 1,2) include districts and municipalities.

3. The **population ageing rate** is calculated as the share of population aged 65 and more in the population aged 0–14.

4. **Median age** – it shows the average age of people in a given community. The value of the median divides the surveyed community into two parts – one-half of the cases falling below the median age and one-half above the middle value.

5. **Actual increase** of the population means the sum of natural increase and net internal and international migration (for permanent and temporary residence).

6. **Demographic dependency ratio** refers to the number of non-working age population per 100 persons of working age.

7. In the Polish part, data regarding **employment** have been presented by actual workplace and kind of activity for units employing more than 9 persons.

8. The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e.: legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity recorded in the REGON register.

9. In the Polish part, data are presented according to the **Polish Classification of Activities — PKD 2007**, compiled on the basis of the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community — NACE Rev. 2. PKD 2007. In the Czech part, data are presented according to the **Czech classification of activities CZ-NACE**, compiled on the same basis.

The item “**Industry**” was introduced, including NACE rev. 2 sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” and “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”, as an additional grouping.

10. The **forest cover indicator** (forest cover) – is calculated as the percentage ratio of forest area to the total area.

11. Data **on the unemployment** are provided: in the Polish part by the Voivodship Labour Office in Opole, in the Czech part by the Ministry of Labour and Social Affairs of the Czech Republic.

12. **The Population and Housing Census 2011** – in the Polish part, the census was carried out according to the state on 31 March 2011. Data concerning the number of people include the population actually living. In the Czech part the census was carried out in March, and the decisive date was midnight of 25 for 26 March. Place of residence is defined as the place where a person usually spends his/her everyday rest time and where is a member of a particular household.

13. In the Polish part, in order to calculate data concerning budget revenues of municipalities (gminas) per 1 inhabitant in **Euro**, the **average exchange rate** was applied, announced by the National Bank of Poland, dated 31 December 2012 (1 EUR = 4.0882 PLN). In the Czech part, there were used data from the website of the Ministry of Finance of the Czech Republic on the budget revenues of municipalities. In order to calculate data concerning budget revenues of municipalities per 1 inhabitant in **Euro**, the **average exchange rate** was applied, announced by the Czech National Bank, dated 31 December 2012 (1 EUR = 25.140 CZK).

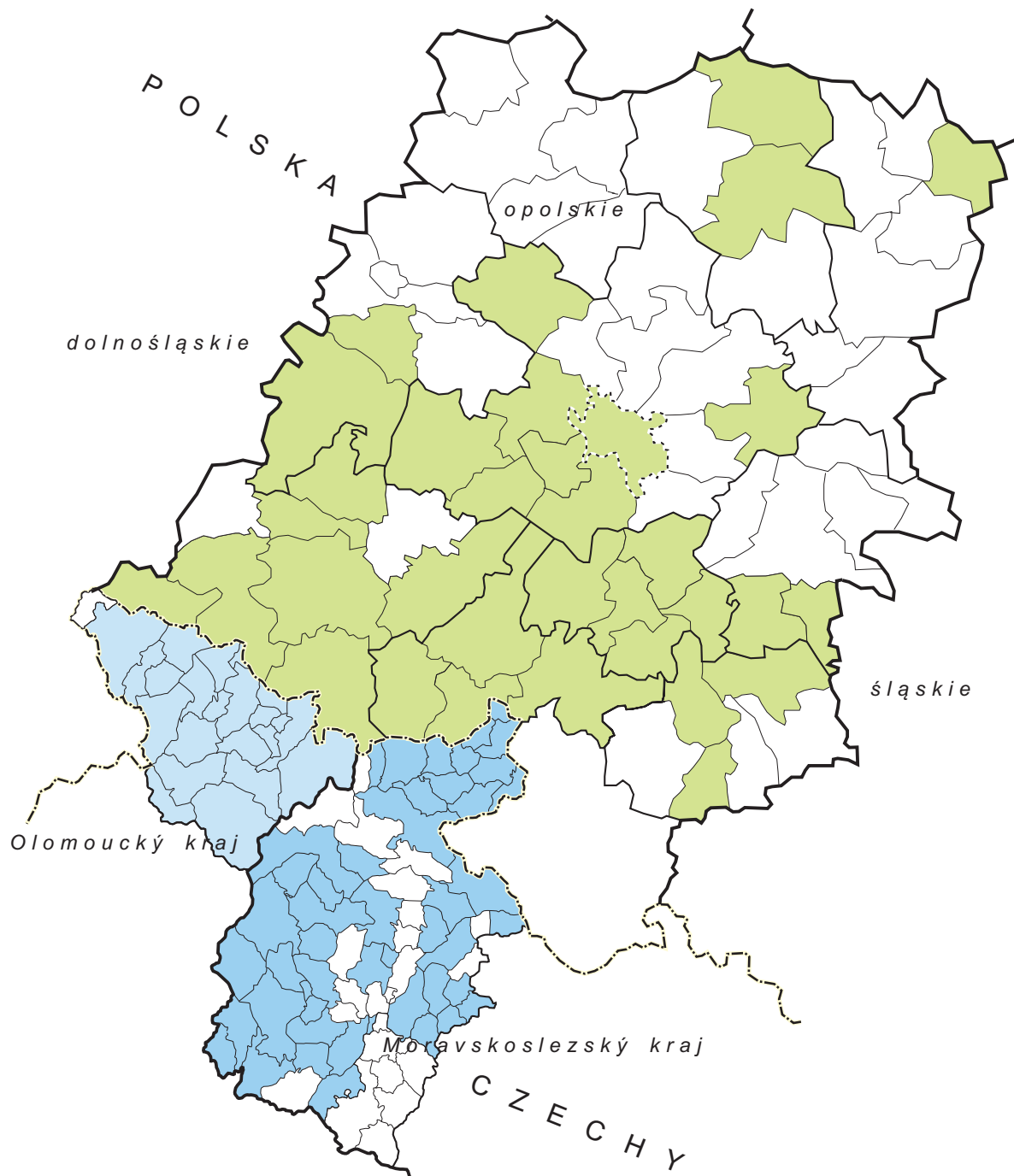
14. **Relative numbers (indices, percentages)** are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

15. **In the Polish part when computing per 1000 and 10000 population** as of the end of a year (e.g. the number beds entities of the national economy), the population as of 31.12. was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year (e.g. vital statistics) – as of 30.6. **In the Czech part when computing per 1000 and 10000 population** the population as of 1.7. was adopted.

16. Due to the electronic method of data processing, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item “total”.

EUROREGION PRADZIAD – PRADĚD W 2012 R.

Stan w dniu 31 XII – Stav k 31.12. – As of 31 XII

Granice: Borders: Hranice:

- państw states stání
- województw i okręgów voivodship and districts oblastí a krajů
- miast na prawach powiatu cities with powiat status okresních měst
- powiatów powiats okresní
- gmin municipalities obcí

Obszar Euroregionu: Area of the Euroregion Území Euroregionu:

- miasta, gminy i powiaty (strona polska) cities, municipalities and powiats (the Polish part) mesta, obce, okresy (polská část)
- miasta, gminy i powiaty (strona czeska) cities, municipalities and powiats (the Czech part) mesta, obce, okresy (česká část)

HISTORIA EUROREGIONU PRADZIAD

Potrzeba kontaktów między ludźmi zamieszkującymi sąsiednie tereny zdeterminowała powstanie w polityce wewnętrznej i zewnętrznej państw nowych kierunków, zmierzających do czerpania korzyści ze wspólnie podejmowanych działań. Dużą rolę w tych działaniach odegrały regiony graniczne i transgraniczne spełniające wzdłuż granic rolę pomostów i stwarzające tym samym szansę rozwoju gospodarczego tych obszarów. Upadek realnego socjalizmu w Europie Środkowo-Wschodniej doprowadził do normalizacji stosunków między państwami tego obszaru. Kooperacja państw w ramach regionu (Grupa Wyszehradzka, Inicjatywa Środkoeuropejska, CEFTA) oraz ich dążenie do integracji ze strukturami zachodnimi zrodziły konieczność innego niż poprzednio traktowania granic państwowych.

Wspólne działania regionów przygranicznych, oparte o istniejące wzory europejskie, podejmowane są od początku lat dziewięćdziesiątych również na pograniczu polsko-czeskim. Wyraziły się one w spontanicznym nawiązywaniu kontaktów ponadgranicznych przez terenowe władze administracyjne i samorządowe, organizacje społeczne, gospodarcze, związki gmin i inne¹. Za tymi inicjatywami nie nadążały unormowania prawne współpracy transgranicznej. Dopiero w latach 1993 i 1994 Polska ratyfikowała podstawowe dokumenty europejskie dotyczące tej problematyki: Europejską Kartę Samorządu Terytorialnego oraz Europejską Konwencję Ramową o współpracy transgranicznej między wspólnotami i władzami terytorialnymi, nazywaną często Konwencją Madrycką, która ustala zasady działania Euroregionów. Przyjęta została przez członków Rady Europy już podczas IV konferencji ministrów odpowiedzialnych za instytucje lokalne 21 maja 1980 roku. Współpracę transgraniczną określono tam jako każde uzgodnienie mające na celu umocnienie i dalszy rozwój sąsiedzkich kontaktów, które nie naruszają prawa wewnętrznego poszczególnych państw.

Euroregiony są definiowane jako obszary dobrowolnej współpracy przygranicznej jednostek samorządu terytorialnego dwóch lub więcej państw. Są zinstytucjonalizowaną formą tej współpracy. Celem tworzenia euroregionów jest szeroko pojęty rozwój obszarów przygranicznych. Obecnie na każdej granicy polskiej znajdują się obszary współpracy euroregionalnej. Jako pierwszy powstał 21 grudnia 1991 roku Euroregion Nysa, który skupia tereny należące do trzech państw: Czech, Polski i Niemiec. W jego ślady poszły również władze samorządowe na obszarze obecnego Euroregionu Pradziad. Ideę zbliżenia i współpracy pomiędzy Polską i Czechami w rejonie Jesioników oraz pierwsze kontakty podjęły władze samorządowe obu stron już w 1990 roku. Z inicjatywą pierwszego, dużego spotkania wyszły władze Jesenika, organizując 21 czerwca 1991 roku konferencję z udziałem przedstawicieli miast i gmin regionu jesenickiego oraz sąsiadujących miast i gmin województwa opolskiego i wałbrzyskiego. Konferencja uznała, że: naturalną współpracę obszarów przygranicznych utrudnia zbyt szczelna granica państwowa oraz obowiązujące przepisy celne. Przeszkody te należy pokonywać przez otwieranie nowych przejść granicznych drogowych, kolejowych, a także dla ruchu pieszego. Współpracującym w regionie podmiotom gospodarczym powinny być przyznane ulgi celne, a ochrona środowiska wymaga wspólnych przedsięwzięć. Konieczne jest zacieśnianie kontaktów osobistych społeczności zamieszkałych po obu stronach granicy przez organizowanie i wspieranie wspólnych przedsięwzięć w dziedzinie turystyki, sportu, kultury i oświaty. Uznano, iż gwarancją rozwoju współpracy gospodarczej są bezpośrednie kontakty przedsiębiorstw, które należy ułatwić przez organizację imprez targowych i ośrodków informacji gospodarczej².

¹ A. Skrzydło: *Euroregiony z udziałem podmiotów polskich jako forma współpracy transgranicznej*- Sprawy Międzynarodowe nr 3/1994, str. 46-47

² R. Roszkowski: *Euroregion Pradziad* - broszura informacyjna str. 1, Prudnik 2000 r.

Kolejne konferencje regionalne odbyły się 13 sierpnia 1991 roku w Javorniku i 28 września 1991 roku w Jeseniku, a poświęcone były przede wszystkim projektom planowanych przejść granicznych wraz z infrastrukturą celną i drogową. W Jeseniku przedstawiciele 9 gmin polskich zobowiązali się do utworzenia związku, który będzie partnerem dla utworzonego już związku okręgu jesenickiego. Miało to stanowić pierwszy krok do utworzenia w przyszłości wspólnego regionu polsko-czeskiego.

W 1992 roku kontynuowane były działania zmierzające do instytucjonalizacji współpracy. W dniu 12 września w Wałbrzychu przedstawiciele samorządów terytorialnych z terenu województw wałbrzyskiego i opolskiego podpisali z przedstawicielem gmin czeskich reprezentowanym przez miasto Rychnov „Porozumienie o ponadgranicznej współpracy wzajemnej” oraz „Deklarację o utworzeniu Ponadgranicznego Związku Miast i Gmin Czechy–Polska”. Dzięki niej zacieśniły się bezpośrednie kontakty rejonu Nysy i Prudnika z sąsiadującymi regionami Jesenika i Bruntala. Jesienią 1992 roku powołano Polsko-Czeską Komisję Samorządową ds. Współpracy Transgranicznej w Rejonie Jesenicko-Nyskim. W jej pracach uczestniczyli przedstawiciele stron rządowych obu krajów, a po stronie polskiej patronował im Związek Gmin Śląska Opolskiego i Sejmik Samorządowy tego województwa. Komisja aktywnie funkcjonowała w latach 1993–1996 podejmując wiele działań w zakresie: ochrony środowiska (prace nad koncepcjami budowy oczyszczalni i kanalizacji), turystyki (polsko-czeski informator turystyczny), tworzenia przejść granicznych i rozwoju współpracy w dziedzinie przedsiębiorczości.

Współpraca partnerska podejmowana była przez kolejne gminy, np. Głuchołazy z Mikulovicami, Zlatymi Horami i Jesenikiem, Nysa z Szumperkiem, Paczków z Javornikiem. Także władze regionalne szczebla rządowego zacieśniały kontakty podpisując 26 czerwca 1996 roku porozumienie o współpracy transgranicznej. Porozumienie to zostało zawarte przez wojewodę opolskiego ze starostami powiatów: Bruntal, Jeseník, Opava i Szumperk.

Jesienią 1995 roku rozpoczęły się prace nad koncepcją „Strategii rozwoju gmin Ziemi Nyskiej”. Prace nad nią zakończyły się na początku roku 1997, a jednym z jej efektów był projekt utworzenia euroregionu. Ten w pełni dojrzały projekt został przedstawiony 4 grudnia 1996 roku w Nysie reprezentantom miast i gmin polskiego pogranicza. Powołana grupa inicjatywna, w skład której weszli przedstawiciele gmin: Głuchołazy, Krapkowice, Nysa, Otmuchów, Prudnik i Jeseník spotkała się w dniu 7 stycznia w Jeseniku z przedstawicielami gmin czeskich, którzy zaakceptowali propozycję. Zakładała ona utworzenie euroregionu pod nazwą Euroregion N–S (od osi północ-południe oraz od pierwszych liter miast: Nysa i Szumperk). Podstawowymi działaniami nowej struktury miało być wspólne planowanie przestrzenne, rozwój infrastruktury granicznej, handlu, oświaty, turystyki, ochrony środowiska, pomocy socjalnej i humanitarnej. Określono podstawy prawne euroregionu, tryb jego powołania i zasięg terytorialny.

W dniu 4 marca 1997 roku w Prudniku odbyło się kolejne spotkanie organizacyjne. Ze strony czeskiej wzięli w nim udział przedstawiciele stowarzyszeń gmin: bruntalskich, jesenickich i rymarzowskich oraz starosta Města Albrechtice, a ze strony polskiej: Stowarzyszenia Rozwoju Gospodarczego Gmin Biała, Głogówek, Lubrza i Prudnik, Ziemi Nyskiej (skupiającej: Nysę, Głuchołazy i Korfantów). Podpisano umowę o opracowaniu porozumienia o współpracy transgranicznej związków i stowarzyszeń gmin Śląska Opolskiego oraz stowarzyszeń miast i gmin powiatów Bruntal i Jeseník. Określono w niej m.in. tryb powołania Grupy Przygotowawczej Porozumienia. W toku prac Grupy 11 czerwca w Bruntalu przyjęta została bardziej kompromisowa nazwa dla tworzącego się euroregionu – „Pradziad”, pochodząca od najwyższego szczytu gór Jesioników (1491 m. n.p.m.).

Umowa ramowa o utworzeniu Euroregionu Pradziad podpisana została w dniu 2 lipca 1997 roku w Jeseniku. Podpisali ją przedstawiciele Stowarzyszenia Rozwoju Gmin Dorzecza Osobłogi (nowa nazwa Stowarzyszenia Rozwoju Gospodarczego) i Unii Turystycznej Ziemi Nyskiej ze strony polskiej oraz stowarzyszeń miast i gmin czeskich powiatów Bruntal i Jeseník. W euroregionie ze strony polskiej znalazły się początkowo gminy: Biała, Głogówek, Głuchołazy, Korfantów, Krapkowice, Lubrza, Nysa, Prudnik i Strzeleczyki. Z czeskiej strony do porozumienia przystąpiło 60 gmin, należących do stowarzyszeń gmin: bruntalskich, jeseníckich, osoblażskich, rymarzowskich i verbenskich, między innymi z takimi miastami jak: Bruntal, który stał się pierwszą stolicą czeskiej części Euroregionu oraz Jeseník, Javorník, Vidnava, Žulová, Osoblaha, Rýmařov, Vrbno pod Pradziadem, Zlaté Hory i Město Albrechtice. Do „Pradziada” ostatecznie nie przystąpił Szumperk, który wszedł w skład powstałego nieco wcześniej Euroregionu Glacensis. W preambule umowy ramowej czytamy: „Związki i Stowarzyszenia Gmin Śląska Opolskiego i stowarzyszenia miast i gmin powiatów Bruntal, Jeseník, dalej nazywane stronami, wspierające ideę współpracy transgranicznej, wspierające ideę zjednoczenia Europy, dążąc do rozwijania przyjaznych i wzajemnie korzystnych kontaktów między Republiką Czeską a Rzeczpospolitą Polską, dbając o zachowanie wspólnego dziedzictwa kulturowego terenów przygranicznych, a jednocześnie biorąc pod uwagę postanowienie Europejskiej Umowy Ramowej o współpracy przekraczającej granice między jednostkami i organami terytorialnymi, przyjętej przez Radę Europy w 1980 roku zdecydowały utworzyć Euroregion na styku Moraw, Śląska i Śląska Opolskiego – Euroregion Pradziad”³. Zgodnie z umową ramową celem Euroregionu jest wspieranie współpracy obu stron w rozwoju gospodarczym i podnoszeniu poziomu życia, planowaniu przestrzennym; budowie i przysposabianiu struktur transgranicznych, ochronie środowiska naturalnego, zapobieganiu klęskom żywiołowym i likwidacji ich skutków, rozwoju wymiany kulturalnej i turystyki, pielęgnowaniu wspólnego dziedzictwa kulturowego, ułatwianiu kontaktów międzyludzkich, pomocy społecznej i humanitarnej.

Dla usprawnienia działalności polskiej części Euroregionu, w dniu 7 stycznia 2000 roku zostało utworzone, posiadające osobowość prawną, Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Pradziad (SGPEP) skupiające wówczas 14 gmin, będących członkami–założycielami. Były to: Biała, Głogówek, Głuchołazy, Korfantów, Krapkowice, Lubrza, Łambinowice, Nysa, Opole, Paczków, Prószków, Prudnik, Strzeleczyki, Walce. Prezesem Zarządu stowarzyszenia wybrany został pan Marek Radom – sekretarz Gminy Prudnik.

Euroregion pod względem terytorialnym rozwija się w sposób systematyczny. Według stanu w dniu 31.12.2012 r. obejmował on po stronie polskiej 34 gminy i 6 powiatów z terenu województwa opolskiego, a po stronie czeskiej 71 gmin z kraju morawsko-śląskiego i kraju ołomunieckiego (kraj ten jest także członkiem wspierającym Euroregion). Euroregion Pradziad zajmuje powierzchnię ok. 7 tys. km² i zamieszkuje go ponad 700 tys. mieszkańców.

Struktura organizacyjna Euroregionu Pradziad zawiera organy wspólne dla obu części narodowych oraz osobne dla każdej z nich. Każda strona wybiera spośród swoich delegatów przewodniczącego i dwóch wiceprzewodniczących. Stają się oni automatycznie członkami Prezydium Euroregionu, które kieruje bieżącą działalnością Euroregionu i reprezentuje go na zewnątrz.

Organami każdej części narodowej są: Walne Zgromadzenie Członków, Rada Euroregionu, Komisja Rewizyjna, Sekretarz i Grupy Robocze. Walne Zgromadzenie jest organem najwyższym, ustala ono cele i zadania dla narodowej części Euroregionu, decyduje o sprawach finansowych (początkowo też

³ Umowa ramowa o utworzeniu czesko-polskiego Euroregionu Pradziad, Jeseník 2 lipca 1997 r.

o członkostwie) oraz wybiera Radę Euroregionu (organ wykonawczy). Członkowie Rady są równocześnie członkami Parlamentu Euroregionu, a przewodniczący wraz z dwoma zastępcami wchodzi w skład Prezydium Euroregionu. Obecnie, po polskiej stronie, po utworzeniu Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregionu Pradziad funkcje wykonawcze przejął de facto Zarząd Stowarzyszenia. Siedzibą polskiej części Euroregionu stał się Prudnik, czeskiej – Bruntal, a od 2002 roku Vrbno pod Pradziadem. Pierwsze posiedzenie Parlamentu Euroregionu odbyło się 7 maja 1998 roku w Nysie. Przyjęto Statut Euroregionu, Regulamin Posiedzeń Parlamentu oraz dokonano wyboru Przewodniczącego Parlamentu na roczną kadencję, którym został Jan Szawdylas – ówczesny burmistrz Głucholaz – Przewodniczący Rady polskiej części Euroregionu. Obecnie Prezesem Zarządu i Przewodniczącym Parlamentu Euroregionu Pradziad jest pan Radosław Roszkowski.

Podstawowymi zadaniami, którymi zajął się Euroregion Pradziad jest działalność w zakresie:

- rozwoju turystyki i przejść granicznych,
- wymiany kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży,
- rozwoju edukacji,
- pozyskiwania i wymiany informacji turystycznych i gospodarczych,
- rozwoju infrastruktury technicznej terenów przygranicznych, tj. głównie dróg oraz planowania przestrzennego,
- ochrony środowiska oraz ostrzegania i walki z klęskami żywiołowymi,
- promocji Euroregionu, gmin członkowskich oraz idei integracji europejskiej,
- dążenia do zachowania wspólnej spuścizny kulturowej obu narodów,
- wspierania przedsiębiorczości i walki z bezrobociem,
- rozwoju i ułatwiania kontaktów międzyludzkich,
- rozwoju gospodarczego terenów przygranicznych,
- wspierania organizacji o zbliżonych do Euroregionu celach działania.

Od 1996 roku do chwili obecnej funkcjonowały trzy programy pomocowe Unii Europejskiej wspierające rozwój współpracy transgranicznej: PHARE CBC 1996, 1999–2003, INTERREG IIIA 2004–2006 oraz POWT 2007–2013. W ramach Programu Współpracy Przygranicznej Phare zrealizowano 97 projektów na łączną sumę dofinansowania z Unii Europejskiej 566 000 EUR, natomiast w ramach Programu Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG IIIA zrealizowano 64 projekty na łączną sumę dofinansowania 539 000 EUR. Obecnie w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej realizowane są 584 projekty na kwotę dofinansowania 7 410 000 EUR.

HISTORIE EUROREGIONU PRADĚD

Blízké vazby mezi lidmi žijícími v sousedních oblastech rozhodly o vzniku nových směrů ve vnitřní a vnější politice států těžících ze společných činností. Významnou roli v těchto aktivitách hrály regiony hraniční a přeshraniční spolupráce plnící role mostů podél hranic a umožňující vznik příležitostí pro hospodářský rozvoj v těchto oblastech. Rozpad socialistického realismu ve střední a východní Evropě vedl k normalizaci vztahů mezi zeměmi regionu. Vzájemná spolupráce zemí (Visegrádská čtyřka, Středoevropská iniciativa, CEFTA) a jejich touha začlenit se mezi západní struktury vedly k potřebě jiného vnímání státních hranic než v minulosti.

Snaha o vzájemnou spolupráci příhraničních regionů, založených na stávajících evropských modelech se uskutečňuje od začátku 90. let také na česko-polském pohraničí. V regionech započalo spontánní navazování přeshraničních kontaktů přes regionální a místní správní orgány, organizace společenské, hospodářské, svazky obcí a jiné¹. Tyto počáteční iniciativy však nedržely krok s právními předpisy transhraniční spolupráce. Teprve v letech 1993 a 1994 Polsko ratifikovalo základní evropské dokumenty: Evropskou chartu místní samosprávy a Evropskou rámcovou úmluvu o přeshraniční spolupráci mezi územními společenstvími nebo úřady, často nazývanou Madridská úmluva, která stanoví zásady fungování euroregionů. Madridská úmluva byla přijata 21. května 1980 členy Rady Evropy během čtvrté konference ministrů odpovědných za místní instituce. Přeshraniční spolupráce je zde definována jako jakékoli opatření na posílení a podporu sousedských vztahů, které nemají vliv na vnitrostátní právo jednotlivých zemí.

Euroregiony jsou definovány jako oblasti dobrovolné přeshraniční spolupráce územních samosprávných celků dvou nebo více zemí. Představují institucionální formu spolupráce, jejichž cílem je rozvoj oblasti příhraničního regionu. V současné době jsou na všech polských státních hranicích oblasti s euroregionální spoluprací. Prvním euroregionem, založeným 21. prosince 1991, byl Euroregion Nisa, který je tvořen oblastmi patřícími do tří zemí: české, polské a německé. V jeho stopách pokračovaly místní orgány samosprávy na území současného Euroregionu Praděd. Myšlenka sblížení mezi Polskou a Českou republikou na území Jeseníků vyvstala v roce 1990, kdy místní orgány navázaly první kontakty. S větší iniciativou přišli zástupci samosprávy města Jeseník, kteří zorganizovali 21. června 1991 konferenci se zástupci měst a obcí na Jesenicku a okolních měst a obcí vojvodství Wałbrzyského a Opolského. Představitelé měst a obcí došli k závěru, že přirozené přeshraniční spolupráci brání příliš těsná státní hranice a celní předpisy v platném znění. Východiskem k překonání těchto překážek se mělo stát postupné otevírání nových hraničních přechodů po železnici, silnici a pro pěší dopravu. Ekonomickým subjektům podnikajícím v této oblasti měla být poskytnuta celní koncese. Další společné projekty by se měly zaměřovat na ochranu životního prostředí. Partnerská spolupráce se má v neposlední řadě soustředit také na posílení vzájemných vztahů obyvatel žijících na obou stranách hranice pořádáním a podporou společných akcí v oblasti cestovního ruchu, sportu, kultury a vzdělávání. Na konferenci bylo uznáno, že zárukou rozvoje vzájemné hospodářské spolupráce je navazování kontaktů mezi podniky, které by měly být podpořeny formou pořádání veletrhů a budováním informačních center².

Další regionální konference se konaly 13. srpna 1991 v Javorníku a 28. září 1991 v Jeseníku. Zaměřily se především na projekty plánovaných hraničních přechodů spolu s celní a silniční infrastrukturou.

¹ A. Skrzydło: *Euroregiony z udziałem podmiotów polskich jako forma współpracy transgranicznej*- Sprawy Międzynarodowe nr 3/1994, str. 46-47

² R. Roszkowski: *Euroregion Pradziad* - broszura informacyjna str. 1, Prudnik 2000 r.

V Jeseníku se zavázali zástupci devíti polských obcí k vytvoření svazku, který bude partnerem pro již existující svazek v okrese Jeseník. Tímto krokem započalo vytváření česko-polského regionu.

V roce 1992 pokračovalo úsilí o institucionalizaci spolupráce. Zástupci místních samospráv na území vojvodství Walbrzyského a Opolského podepsali 12. září ve Walbrzychu se zástupci českých obcí z města Rychnov "Dohodu o přeshraniční vzájemné spolupráci" a "Prohlášení o zřízení přeshraničního Svazu měst a obcí Česko-Polsko". Díky tomu došlo k posílení přímých kontaktů regionů Nysa a Prudnik se sousedními regiony Jeseník a Bruntál. Na podzim roku 1992 vznikla polsko-česká komise samospráv pro rozvoj příhraniční spolupráce v regionu jesenicko – nyském. Na činnostech komise se podíleli představitelé vládních stran obou států. Za polskou stranu se stali patronem Sdružení obcí opolského Slezska a místní samospráva vojvodství opolského. Komise aktivně fungovala v období 1993–1996. Zabývala se především ochranou životního prostředí (práce na conceptech výstavby čistírny odpadních vod a kanalizace), cestovním ruchem (polsko-český turistický průvodce), vytvořením hraničních přechodů a rozvojem spolupráce v oblasti podnikání.

Partnerská spolupráce se rozšířila na další obce například Głuchołazy s Mikulovicemi, Zlatými Horami a Jeseníkem, Nysa se Šumperkem, Paczków s Javorníkem. Také samosprávy na regionální úrovni posílily své vztahy a podepsaly 26. června 1996 dohodu o příhraniční spolupráci. Dohoda byla podepsána hejmanem vojvodství opolského a starosty měst: Bruntál, Jeseník, Opava a Šumperk.

Na podzim roku 1995 byly zahájeny práce na konceptu "Strategie rozvoje obcí Země Nyská". Práce na něm byly dokončené na počátku roku 1997, a jedním z jeho výsledků byl návrh na vytvoření euroregionu. Tento projekt byl prezentován 4. prosince 1996 v Nysie zástupcům měst a obcí u polských hranic. Byla vytvořena iniciativní skupina tvořená zástupci obcí Glucholazy, Nysa, Krapkowice, Otmuchow, Prudnik a Jeseník. Tato skupina se setkala 7. ledna 1997 v Jeseníku s představiteli českých obcí a bylo dohodnuto zřízení euroregionu s názvem Euroregion N–S (severo-j jižní osa a první písmena měst: Nysa a Šumperk). Mezi hlavní aktivity nové struktury patřilo společné územní plánování, rozvoj hraniční infrastruktury, obchodu, školství, cestovního ruchu, ochrany životního prostředí, sociální péče a humanitární pomoci. Byly zde vymezeny legislativní základy euroregionu, způsob jmenování a územní pokrytí.

4. března 1997 se v Prudniku konala další organizační schůzka. Za českou stranu se zúčastnili zástupci sdružení obcí: bruntálských, jesenických, rýmařovských a také starosta Města Albrechtice. Polskou stranu reprezentovalo Sdružení hospodářského rozvoje obcí Biała, Głogówek, Lubrza a Prudnik, Země Nyské (která sdružuje: Nysa, Głuchołazy a Korfantów). Z této spolupráce vzešla smlouva o vypracování dohody o rozvoji přeshraniční spolupráce odborů a sdružení obcí Slezska opolského a sdružení měst a obcí okresů Bruntál a Jeseník. Mimo jiné byl ujednáán způsob jmenování přípravné skupiny této dohody. V Bruntále byl následně dne 11. června přijat název pro vznikající Euroregion – "Praděd", odvozený od nejvyššího vrcholu Jeseníků (1491 m).

Rámcová dohoda o založení Euroregionu Praděd byla podepsána 2. července 1997 v Jeseníku. Podepsali ji zástupci Sdružení rozvoje obcí Povodí Osoblahy (nový název Asociace pro rozvoj Osoblažska) a Unie cestovního ruchu Nyské Země za polskou stranu a asociací českých obcí a okresů Bruntál a Jeseník. Zpočátku tvořily Euroregion na polské straně obce: Biała, Głogówek, Głuchołazy, Korfantów, Krapkowice, Lubrza, Nysa, Prudnik a Strzeleczki. Na české straně dohodu přijalo 60 obcí, patřících do sdružení obcí: bruntálských, jesenických, osoblažských, rýmařovských a veronských, včetně měst Bruntál, který se stal prvním hlavním městem české části euroregionu, Jeseník, Javorník, Vidnava, Žulová, Osoblahy, Rýmařov,

Vrbno pod Pradědem, Zlaté Hory a Město Albrechtice. Šumperk do Euroregionu Praděd nevstoupil, jelikož byl začleněn do dříve vzniklého Euroregionu Glacenis. V preambuli rámcové dohody je napsáno: "Svazky a sdružení obcí Opolského Slezska a sdružení měst a obcí okresů Bruntál, Jeseník, dále jen zúčastněné strany, podporující myšlenku přeshraniční spolupráce, podporující myšlenku sjednocené Evropy, s cílem rozvíjet přátelské a vzájemně prospěšné vztahy mezi Českou republikou a Polskem a zachovávat společné kulturní dědictví příhraničních oblastí, s přihlédnutím k rozhodnutí Evropské rámcové dohody o spolupráci za hranicemi mezi subjekty a územními celky, která byla přijata Evropskou radou v roce 1980, rozhodla vytvořit Euroregion na soutoku Moravy, Slezska a Slezska opolského – Euroregion Praděd"³. Na základě rámcové smlouvy je cílem euroregionu podpořit spolupráci mezi oběma stranami v ekonomickém rozvoji a zlepšovat kvalitu života lidí, územním plánováním, výstavbou a přizpůsobením přeshraničních struktur, ochranou životního prostředí, předcházením katastrofám a likvidací jejich následků, rozvojem kulturní výměny a cestovního ruchu, která podporuje společné kulturní dědictví, usnadňováním mezilidských vztahů, sociální a humanitární pomoc.

Za účelem posílení spolupráce polské části Euroregionu bylo dne 7. ledna 2000 vytvořeno Sdružení polských obcí Euroregionu Praděd (SGPEP), s právní subjektivitou sdružující 14 obcí, které jsou členy – zakladateli. Jedná se o obce: Biała, Głogówek, Głuchołazy, Korfantów, Krapkowice, Lubrza, Łambinowice, Nysa, Opole, Paczków, Prószków, Prudnik, Strzelecзки, Walce. Výkonným ředitelem sdružení byl zvolen pan Marek Radom – tajemník města Prudnik.

Euroregion se z územního pohledu vyvíjel systematickým způsobem. V současné době zahrnuje 34 obcí na polské straně a 73 obcí na straně české. Euroregion Praděd se rozkládá na ploše zhruba 7 000 km² a žije zde přes 700 tisíc obyvatel.

Organizační struktura Euroregionu Praděd je tvořena orgány, které jsou společné pro obě strany a také individuální pro každou z nich. Každá strana volí ze svých delegátů předsedu a dva místopředsedy. Zvolení členové se stanou automaticky členy Euroregionu Praděd. Ti pak řídí každodenní činnost Euroregionu a zastupují ho navenek. Orgány pro jednotlivé státy jsou: Valná hromada, Rada Euroregionu, výbor pro audit, tajemník a pracovní skupiny. Valná hromada je nejvyšším orgánem. Určuje cíle pro národní části euroregionu, rozhoduje o finančních otázkách (zpočátku také o členství) a jmenuje výkonný orgán Radu Euroregionu. Členové Rady jsou rovněž členy Parlamentu euroregionu a předseda a dva zástupci jsou součástí Prezídia Euroregionu. V současné době na polské straně, po vzniku Svazu polských obcí Euroregionu Praděd, převzalo exekutivní funkce vedení sdružení. Sídlem polské části Euroregionu se stal Prudnik – české části Bruntál, a od roku 2002 Vrbno pod Pradědem. První setkání Parlamentu euroregionu se konalo 7. května 1998 v Nyse, kde byl přijat statut euroregionu, pravidla zasedání Parlamentu. Byl zde zvolen předseda Parlamentu s ročním mandátem, kterým byl jmenován Jan Szawdylas – tehdejší starosta Głuchołaz – předseda Rady polské části Euroregionu. V současné době je předsedou představenstva a předsedou Euroregionu pan Radosław Roszkowski.

Mezi základní úkoly, kterými se zabývá Euroregion Praděd, patří:

- rozvoj cestovního ruchu a hraničních přechodů,
- výměna kulturní, sportovní a rekreační, se zvláštním zaměřením na děti a mladé lidi,
- rozvoj vzdělávání,
- získávání a výměnu informací z oblasti cestovního ruchu, ekonomiky,

³ Ramcová dohoda o založení česko-polského Euroregionu Praděd, Jeseník, 2. července 1997

- rozvoj technické infrastruktury v příhraničních oblastech, rozvoj pozemní komunikace a územní plánování,
- ochrana životního prostředí a vzájemná pomoc v případě katastrof a živelných pohrom,
- propagace Euroregionu, členských obcí a myšlenka evropské integrace,
- snaha o společné kulturní dědictví obou států,
- podpora podnikání a boj proti nezaměstnanosti,
- rozvoj a usnadňování mezilidských vztahů,
- hospodářský rozvoj příhraničních oblastí,
- podpora organizací o podobných cílech jako Euroregion.

Od roku 1996 až do současnosti fungovaly tři programy EU na podporu rozvoje přeshraniční spolupráce: PHARE CBC 1996, 1999–2003, INTERREG IIIA 2004–2006 a POWT 2007–2013. V rámci programu přeshraniční spolupráce Phare bylo zrealizováno 97 projektů v celkové výši 566 000 EUR z finančních prostředků Evropské unie, zatímco v rámci Iniciativy Společenství INTERREG IIIA bylo dokončeno 64 projektů v celkové výši 539 000 EUR. V současné době, v rámci Operačního programu přeshraniční spolupráce jsou realizovány 584 projekty v hodnotě 7 410 000 EUR.

HISTORY OF THE PRADĚD EUROREGION

The need for contacts between people living in neighbouring areas has determined the establishment of new directions in internal and external policies of states, aiming to benefit from joint actions. Frontier and cross-border regions, serving as bridges along the borders and thus creating the opportunity for the economic development in these areas, have played an important role in such activities. The collapse of the real socialism in Central and Eastern Europe has led to the normalization of relations between the countries of the region. Cooperation between countries within the region (Visegrad Group, Central European Initiative, CEFTA) and their aspiration to integrate with Western structures have engendered the need for the different, than before, treatment of the state borders.

The joint actions of the border regions, based on the existing European patterns have been taken from the beginning of the nineties also in the borderland between Poland and the Czech Republic. They have expressed in spontaneous establishing of the across border relations by regional and local administrative authorities, social and economic organizations, associations of the municipalities and others (Skrzydło, 1994: 46–47). The legal regulations of the transfrontier cooperation could not keep up with those initiatives. Only in the years 1993 and 1994 Poland ratified the European fundamental documents on this issue: the European Charter on Local Self-Government and the European Outline Convention on transfrontier cooperation between territorial communities or authorities, often called the Madrid Convention, which establishes the principles of activities of the Euroregions. It was already adopted by the members of the Council of Europe at the Fourth Conference of Ministers responsible for local institutions, on May 21, 1980. The transfrontier cooperation was described there as any arrangement aiming to strengthen and foster neighbourly relations, which does not affect the domestic law of an individual country. Euroregions are defined as the areas of a voluntary cross-border cooperation of the local self-government units of two or more countries. They constitute the institutional form of this cooperation. The goal of the establishment of Euroregions is the widely understood development of the borderland. Currently, on all Polish borders there are areas of the Euroregional cooperation. As the first one, the Nysa Euroregion sprung up, on December 21 1991, gathering lands belonging to the three countries: the Czech Republic, Poland and Germany. In its footsteps, the local self-government authorities in the area of the current Praděd Euroregion have followed. The idea of rapprochement and cooperation between Poland and the Czech Republic in the area of Jeseníki and the first contacts were already taken by the local self-government authorities of both sides in 1990. The authorities of Jeseník put forward a proposal of the first big meeting, organizing on 21 June 1991 a conference with representatives of towns and communes of the Jeseník region and neighbouring towns and communes of Opolskie and Wałbrzyskie voivodships. The Conference concluded that: 'too tight state border and customs regulations, in force, hinder a natural cooperation between border areas. These obstacles must be overcome by the opening of the new road and rail border crossings as well as those intended for pedestrian traffic. The economic units should be granted tariff concessions, while protection of the environment requires joint ventures. It is necessary to strengthen personal contacts between communities living on both sides of the border by organizing and promoting joint ventures in the field of tourism, sport, culture and education. It was considered that direct contacts between enterprises were a guarantee of the economic cooperation, and the organization of trade fairs and business information centres should facilitate them (Roszkowski, 2000: 1).

Other regional conferences were held on 13 August 1991 in Javorník and on 28 September 1991 in Jeseník, and focused mainly on projects related to the planned border crossings, including the road and customs infrastructure. In Jeseník, the representatives of nine Polish communes pledged to create an

association that would be a partner for the already established association of the Jeseník district. This was to be the first step to create in the future the common Polish-Czech region.

In 1992, the efforts to institutionalize cooperation were continued. On September 12, in Wałbrzych, representatives of the territorial self-governments of Wałbrzyskie and Opolskie voivodships signed with the representatives of the communes of the Czech Republic, represented by the town of Rychnov the "Agreement on the cross-border mutual cooperation" and the "Declaration on the establishment of the Cross-Border Association of Towns and Communes, the Czech Republic-Poland". Thanks to it, direct contacts of Nysa and Prudnik regions with neighbouring regions of Jeseník and Bruntál have strengthened. In autumn 1992 the Polish-Czech Self-Government Commission on Transfrontier Cooperation in the Jeseník–Nysa Region was established. The government parties' representatives of both countries attended its works and, by the Polish side, these works were held under the patronage of the Association of Communes of Opole Silesia and the Self-Government Council of Opolskie voivodship. The Commission actively operated in the years 1993–1996 taking a number of activities in the area of: the environmental protection (works on the concepts of construction of the waste water treatment plants and the sewage system), tourism (the Polish-Czech tourist guide), the establishment of border crossings and the development of the cooperation in the field of entrepreneurship. The partnership has been adopted by another communes, such as Glucholazy with Mikulovice, Zlaté Hory and Jeseník, Nysa with Šumperk, Paczków with Javorník. Also the regional authorities of government level tightened their relations by signing on June 26, 1996, the agreement on partnership for transfrontier cooperation. This agreement was signed by the governor of Opolskie voivodship with the starosts of Bruntál, Jeseník, Opava and Šumperk districts. In autumn 1995, works began on the concept of the "Development Strategy of the Nysa Land communities". The works on it were completed at the beginning of 1997. One of the strategy's effects was the proposal to establish the Euroregion. This fully mature project was presented on December 4, 1996 in Nysa to the representatives of towns and communes of the Polish borderland. The established initiative group, which included the representatives of the communes: Glucholazy, Krapkowice, Nysa, Otmuchów, Prudnik and Jeseník met on January 7 in Jeseník with the representatives of the Czech communes who accepted the offer. It was intended to establish the Euroregion called N–S Euroregion (from the north-south axis and the first letters of the towns: Nysa and Šumperk). The principal activities of the new structure were to be: the joint development planning, the development of the border infrastructure, trade, education, tourism, environmental protection, social welfare and humanitarian aid. There was determined the legal basis for the Euroregion, the mode of its appointment and its territorial coverage.

On March 4, 1997, in Prudnik, the subsequent organizational meeting took place. It was attended, on the Czech side, by representatives of the associations of communes: of Bruntál, Jeseník and Rýmařov and by the starost of Město Albrechtice and, on the Polish side, by representatives of: the Economic Development Association of communes Biąła, Głogówek, Lubrza and Prudnik as well as of the Nysa Land (including: Nysa, Glucholazy and Korfantów). The contract was signed on the elaboration of the transfrontier cooperation agreement between unions and associations of Opole Silesia communes and associations of towns and communes of the Bruntál and Jeseník districts. There was determined in it, among other things, the mode of appointment of the Agreement Preparatory Group. In the course of the Group's works, on June 11, in Bruntál, there was adopted more compromise name for the emerging Euroregion – "Praděd", derived from the highest peak (1491 m above sea level) of the Jeseníki Mountains.

The framework agreement on the establishment of the Praděd Euroregion was signed on 2 July 1997 in Jeseník. It was signed by representatives of the Association for the Development of the Osobłoga Basin communes (the new name of the Association of the Economic Development) and of the Tourism Union of

Nysa Land, from the Polish side, and by representatives of the associations of towns and communes of the Czech districts of Bruntál and Jeseník.

Initially, the Euroregion, on the Polish side, was formed by the communes: Biała, Głogówek, Głuchołazy Korfantów, Krapkowice, Lubrza, Nysa, Prudnik and Strzeleccki. On the Czech side, 60 communes joined the agreement. They were members of the associations of the communes: of Bruntál, Jeseník, Osoblaha, Rýmařov and Vrbno pod Pradědem including, among others, the towns of: Bruntál, which became the first capital of the Czech part of the Euroregion, and Jeseník, Javorník, Vidnava, Žulová, Osoblaha, Rýmařov, Vrbno pod Pradědem, Zlaté Hory and Město Albrechtice. Ultimately Šumperk, which was incorporated into the established bit earlier Glacensis Euroregion, did not accede to the " Praděd ". The preamble to the framework agreement states:

The Unions and the Associations of Opole Silesia Communes and Associations of Towns and Communes of the Districts of Bruntál and Jeseník, hereafter called the sides, supporting the idea of the transfrontier cooperation, supporting the idea of the unification of Europe, striving to the development of friendly and mutually beneficial relations between the Czech Republic and the Republic of Poland, ensuring the preservation of the common cultural heritage of the border areas, and at the same time, taking into account the decision of the European Framework Agreement on cooperation beyond borders between entities and territorial authorities, adopted by the European Council in 1980, decided to create the Euroregion at the junction of Moravia, Silesia and Opole Silesia – the Praděd Euroregion (see Jeseník Agreement, 1997). According to the framework agreement, the aim of the Euroregion is to promote cooperation between the two sides in: economic development and improvement in people's standard of living, development planning, creation and adaptation of the cross-border structures, environmental protection, natural disaster prevention and liquidation of its consequences, the development of tourism and cultural exchange, preservation of the common cultural heritage, facilitation of interpersonal contacts as well as social and humanitarian aid. In order to facilitate the activities of the Polish side of the Euroregion, on January 7, 2000, there was created the Association of Polish Communes of the Praděd Euroregion with legal personality, which included 14 communes being members-founders. These were: Biała, Głogówek, Głuchołazy, Korfantów, Krapkowice, Lubrza, Łambinowice, Nysa, Opole, Paczków, Prószków, Prudnik, Strzeleccki, Walce.

Mr Marek Radom, the secretary of Prudnik Commune, was elected as the President of the Association's Board.

In terms of territory, the Praděd Euroregion has been developing in a consistent way. As on 31.12.2012 it included, on the Polish side, 34 communes and 6 counties of the Opolskie Voivodship and, on the Czech side, 71 communes of the Moravian-Silesian and Olomouc Regions (the last one is also a supporting member of the Euroregion). The Praděd Euroregion covers an area of about 7 thousand square kilometres and is inhabited by over 700 thousand residents.

The organizational structure of the Praděd Euroregion contains joint organs for the both national sides as well as individual for each of them. Each side elects the President and the two Vice-Presidents from among its delegates. They become automatically members of the Presidium of the Euroregion, which directs the daily activities of the Euroregion and represents it externally.

The organs of each national side are: General Assembly of Members, the Council of the Euroregion, the Review Board, Secretary and Working Groups. The General Assembly is the highest body. It establishes goals and objectives for the national side of the Euroregion, decides on financial matters (initially also on the membership) and appoints the Council of the Euroregion (the executive body). Council members are also members of the Parliament of the Euroregion, and the president with the two vice-presidents are part of the

Presidium of the Euroregion. Currently, on the Polish side, after the formation of the Association of Polish Communes of the Praděd Euroregion, the Board of the Association has de facto assumed executive functions. Prudnik has become the seat of the Polish part of the Euroregion and Bruntál – of the Czech part, and since 2002 – Vrbno pod Pradědem. The first meeting of the Parliament of the Euroregion was held on May 7th, 1998 in Nysa. There were adopted the Statute of the Euroregion and the Rules of Meetings of the Parliament. The President, for a one-year term, was elected, who was Mr Jan Szawdylas – the then mayor of Głucholazy – the President of the Council of the Polish section of the Euroregion. At present, Mr Radosław Roszkowski is the Chairman of the Board and the President of the Parliament of the Praděd Euroregion.

The basic objectives, which the Praděd Euroregion has dealt with are the activities in the scope of:

- development of tourism and border crossings,*
- cultural, sports and recreation exchange, with a special focus on children and young people,*
- development of education,*
- acquisition and exchange of tourist and business information,*
- development of the technical infrastructure of the border areas, i.e. mainly roads and town and-country planning,*
- environmental protection as well as alertness and fight against natural disasters,*
- promotion of the Euroregion and the membership communes as well as of the idea of the European integration,*
- aspirations to preserve the common cultural heritage of the two nations,*
- supporting an entrepreneurship and the fight against an unemployment,*
- development and facilitation of interpersonal contacts,*
- the economic development of the border areas,*
- supporting organizations having similar goals to those of the Euroregion.*

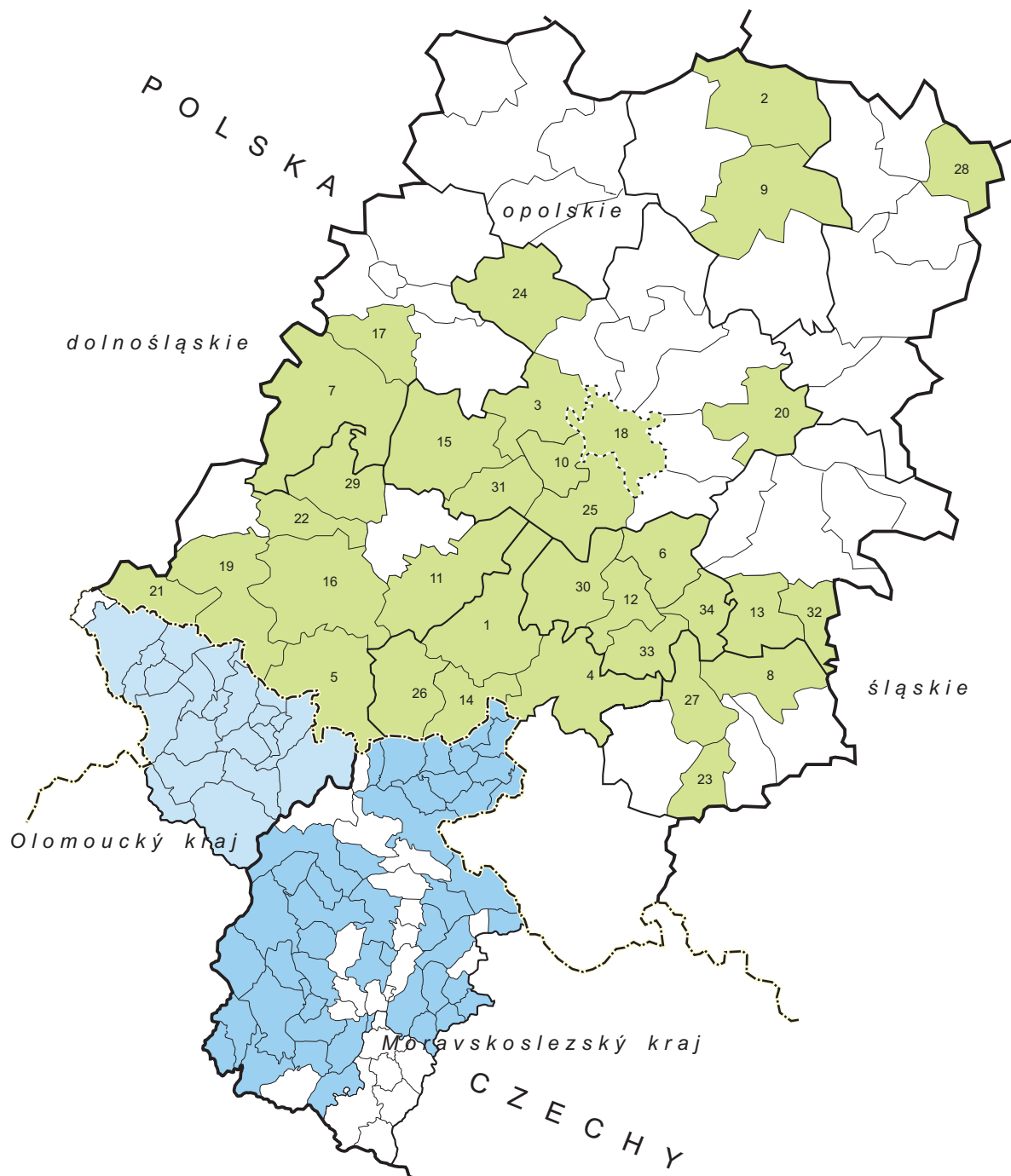
Since 1996 up to now there have functioned three assistance programmes of the European Union to support the development of the cross-border cooperation: 1996, 1999–2003 PHARE CBC, 2004–2006 INTERREG IIIA and 2007–2013 POWT. As part of the Phare Cross-Border Cooperation Programme (CBC), 97 projects were executed for the total amount of partial funding from the European Union of EUR 566 000, whereas as part of the Community Initiative Programme INTERREG IIIA, 64 projects were completed for the total amount of partial funding of EUR 539 000. Currently, as part of the Operational Programme of the Cross-Border Cooperation (POWT), 584 projects have been implemented for the amount of partial funding from the European Union of EUR 7 410 000.

REFERENCES

- Jeseník Agreement (1997): Umowa ramowa o utworzeniu czesko-polskiego Euroregionu Pradziad, Jeseník 2 lipca 1997 r. [Framework Agreement on the establishment of the Czech-Polish Pradziad Euroregion, Jeseník, July 2, 1997].*
- Roszkowski, R. (2000). Euroregion Pradziad [Pradziad Euroregion]. Broszura informacyjna, Prudnik, p.1.*
- Skrzydło, A. (1994). Euroregiony z udziałem podmiotów polskich jako forma współpracy transgranicznej [Euroregions with participation of Polish entities as a form of the cross-border cooperation]. Sprawy Międzynarodowe, 3, 46–47.*

EUROREGION PRADZIAD – PRADĚD W 2012 R.

Stan w dniu 31 XII – Stav k 31.12. – As of 31 XII

Strona Polska
The Polish part
Polská část

Województwo opolskie
Opolskie voivodship
Oblast Opolská

1 – Biąła	13 – Leśnica	24 – Popielów
2 – Byczyna	14 – Lubrza	25 – Prószków
3 – Dąbrowa	15 – Niemodlin	26 – Prudnik
4 – Głogówek	16 – Nysa	27 – Reńska Wieś
5 – Głucholazy	17 – Olszanka	28 – Rudniki
6 – Gogolin	18 – Opole	29 – Skoroszyce
7 – Grodków	19 – Otmuchów	30 – Strzeleczy
8 – Kędzierzyn-Koźle	20 – Ozimek	31 – Tułowice
9 – Kluczbork	21 – Paczków	32 – Ujazd
10 – Komprachcice	22 – Pakosławice	33 – Walce
11 – Korfantów	23 – Polska Cerekiew	34 – Zdzieszowice
12 – Krapkowice		

Miasta, gminy i powiaty (strona czeska)
Cities, municipalities and powiats
(the Czech part)
Mesta, obce, okresy (česká část)

BIAŁA

www.biala.gmina.pl

POŁOŻENIE I WARUNKI NATURALNE:

Gmina położona jest w południowo-zachodniej części województwa. Jest gminą typowo rolniczą. W środkowej i południowej części regionu dominują tereny posiadające korzystne warunki dla produkcji rolnej.

WALORY KRAJOBRAZOWO-TURYSTYCZNE:

Na terenie gminy zachowało się wiele zabytków architektury, m. in.: XVII-wieczny zamek zbudowany w miejsce byłej kaszteleńi, baszta z XV w. (gotycka wieża przybramna zwana też prudnicką), kościół gotycki w Starym Mieście z XIII w., renesansowa Wieża Wodna zbudowana w 1606 r., cmentarz żydowski z XV w. Północną część gminy zajmują kompleksy leśne Borów Niemodlińskich wraz z rezerwatami przyrodniczymi Jeleni Dwór, Blok i Nagłów. W gminie znajduje się kąpielisko miejskie oraz wiele tras turystycznych i ścieżek rowerowych.

Biała Prudnicka. Cmentarz Żydowski z XV w.
Biała Prudnicka. The 15th-century Jewish Cemetery
Biała Prudnicka. Židovský hřbitov z 15 stol.

	2012
Ludność ¹⁾ <i>Population¹⁾</i> Obywatelstwo ¹⁾	10972
Ludność ¹⁾ na 1 km ² <i>Population¹⁾ per 1km²</i> Hustota ¹⁾ osiedlenia na 1 km ²	56
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn <i>Females¹⁾ per 100 males</i> Ženy ¹⁾ na 100 mužů	108
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Non-working age population¹⁾ per 100 persons of working age</i> Index ekonomicznego zażycia ¹⁾	56,0
Pracujący ¹⁾ według sekcji w % ogółem pracujących w: <i>Employed persons¹⁾ by sections in % of total employed persons in:</i> Zaměstnaní podle ¹⁾ odvětví ekonomické činnosti (v %):	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie <i>agriculture, forestry and fishing</i> zemědělství, lesnictví a rybářství	10,2
przemysłu i budownictwa <i>industry and construction</i> průmyslu a stavebnictví	31,3
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności: <i>Users of installations in % of total population of:</i> Podíl osob bydlících v domach vybavených (v %):	
wodociągowej <i>water-line system</i> vodovod	87,5
kanalizacyjnej <i>sewage system</i> kanalizační síť	11,5
gazowej <i>gas-line system</i> plyn	0,0
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro <i>Revenue of the gmina budget per capita in EUR</i> Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	707,37
Lesistość ¹⁾ w % <i>Forest cover in %</i> Zalesnění (v %)	17,5

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12.

POLOHA A PŘÍRODNÍ PODMÍNKY:

Obec se nachází v jihozápadní části vojvodství. Má charakter zemědělské obce. Střední a jižní část tohoto regionu se vyznačuje příznivými podmínkami pro zemědělskou výrobu.

PŘÍRODNÍ A TURISTICKÉ ZAJÍMAVOSTI:

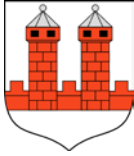
Na území obce bylo zachováno mnoho architektonických památek, mimo jiné zámek ze 17. stol. postavený na místě bývalé rychty, bašta z 15. stol. (gotická věž nazývaná též „prudnická“), gotický kostel ze 13. stol., renesanční Vodní Věž postavená v roce 1606 a židovský hřbitov z 15. stol. Severní část obce pokrývají lesy Bory Niemodlińskie s přírodními rezervacemi Jeleni Dwór, Blok a Nagłów. V obci se nachází městské koupaliště a také velké množství turistických tras a cyklostezek.

LOCATION AND NATURAL CONDITIONS:

The commune is situated in the south west of the voivodship and is typically agricultural. The middle and the southern parts enjoy favourable conditions which enable to maintain land.

LANDSCAPE AND TOURIST VALUES:

There are many historical monuments in this area like the 17th-century castle built on the spot of former castellany, the 15th-century Gothic tower called prudnicka, the 13th-century Gothic church in the Old Town, Renaissance Water Tower erected in 1606, the 15th-century Jewish cemetery. The north of the commune is covered by forest complex of Bory Niemodlińskie with natural reserves Jeleni Dwór, Blok and Nagłów. There is a swimming pool in the town Biała and a great many tourist and bicycle trails.

BYCZYNA

www.byczyna.pl

POŁOŻENIE I WARUNKI NATURALNE:

Gmina zlokalizowana jest w północno-wschodniej części województwa, na krańcu Wyżyny Śląskiej.

WALORY KRAJOBRAZOWO-TURYSTYCZNE:

Byczyna jest uznawana za jedno z najciekawszych miast Opolszczyzny. Niepowtarzalny urok nadają miastu zachowane prawie w całości mury obronne z XV w. i XVI w. otoczone fragmentem fosy, dwie wieże bramne, baszta Piaskowa (XVI w.), ratusz – obecna siedziba władz lokalnych – z przełomu XV w. i XVI w. oraz kościoły: gotycki z końca XIV w. i barokowy z 1767 r. Jedną z największych atrakcji gminy jest Polsko-Czeskie Centrum Szkolenia Rycerstwa – drewniany obiekt stylizowany na średniowieczny gród.

Byczyna. Panorama miasta
Byczyna. Panorama of the town
Byczyna. Panorama města

	2012
Ludność ¹⁾ <i>Population</i> ¹⁾ Obywatelstwo ¹⁾	9533
Ludność ¹⁾ na 1 km ² <i>Population</i> ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	52
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn <i>Females</i> ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	102
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Non-working age population</i> ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	53,3
Pracujący ¹⁾ według sekcji w % ogółem pracujących w: <i>Employed persons</i> ¹⁾ by sections in % of total employed persons in: Zaměstnaní podle ¹⁾ odvětví ekonomické činnosti (v %):	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie <i>agriculture, forestry and fishing</i> zemědělství, lesnictví a rybářství	17,4
przemysłu i budownictwa <i>industry and construction</i> průmyslu a stavebnictví	42,3
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności: <i>Users of installations in % of total population of:</i> Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %):	
wodociągowej <i>water-line system</i> vodovod	91,6
kanalizacyjnej <i>sewage system</i> kanalizační síť	37,6
gazowej <i>gas-line system</i> plyn	6,4
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro <i>Revenue of the gmina budget per capita in EUR</i> Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	798,60
Lesistość w % <i>Forest cover in %</i> Zalesnění (v %)	12,2

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12.

POLOHA A PŘÍRODNÍ PODMÍNKY:

Obec se nachází v severo-východní části vojvodství, na okraji Slezské vrchoviny.

PŘÍRODNÍ A TURISTICKÉ ZAJÍMAVOSTI:

Byczyna je považována za jedno z nejzajímavějších měst v regionu Opole. Jedinečné kouzlo dávají městu téměř úplně zchovalé hradby z 15. a 16. stol. obklopené vodním příkopem, dvě věže s bránami, věž Piaskowa z 16. stol., radnice – současné sídlo samosprávy – z přelomu 15. a 16. století a také kostely: gotický z konce 14. stol. a barokní z r. 1767. Jednou z největších atrakcí obce je Polsko-České Centrum Školení Rytířů – dřevěná budova upravená jako středověký hrad.

LOCATION AND NATURAL CONDITIONS:

The commune is located in the north east of the voivodship, on the edge of Silesian Upland.

LANDSCAPE AND TOURIST VALUES:

Byczyna is recognized as one of the most interesting towns of the Opole Region. The town's defensive walls, preserved almost entirely from the 15th and 16th centuries, surrounded by the fragment of the moat, two gate towers, the Sand tower (16th century), the town hall (from the turn of the 15th and 16th centuries) – the current seat of the local authorities, and churches: Gothic from the end of the 14th century and baroque from 1767 give the town a unique charm. One of the biggest attractions of the commune is the Polish-Czech Knighthood Training Centre – the wooden object stylized as a medieval castle.

DĄBROWA

www.gminadabrowa.pl

POŁOŻENIE I WARUNKI NATURALNE:

Gmina położona jest w bezpośrednim sąsiedztwie Opola. Przez teren gminy przebiega autostrada A-4 z jednym węzłem autostradowym, a oprócz dobrze rozwiniętej sieci drogowej, gmina jest korzystnie usytuowana przy szlaku żeglugowym na Odrze. W strukturze gospodarczej gminy dominuje rolnictwo, prowadzona jest także intensywna gospodarka leśna wykorzystania bogatych zasobów leśnych.

WALORY KRAJOBRAZOWO-TURYSTYCZNE:

Gmina posiada wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe. Na jej terenie znajduje się obszar chronionego krajobrazu Bory Niemodlińskie. Spośród zabytków na uwagę zasługuje Pałac w Niewodnikach oraz zespół zamkowy w Dąbrowie.

Dąbrowa. Zamek z XVI w.
Dąbrowa. The 16th-century Castle
Dąbrowa. Zámek z 16. stol.

	2012
Ludność ¹⁾ <i>Population¹⁾</i> Obywatelstwo ¹⁾	9579
Ludność ¹⁾ na 1 km ² <i>Population¹⁾ per 1km²</i> Hustota ¹⁾ osiedlenia na 1 km ²	73
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn <i>Females¹⁾ per 100 males</i> Żeny ¹⁾ na 100 mužů	104
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Non-working age population¹⁾ per 100 persons of working age</i> Index ekonomicznego zaťaženia ¹⁾	50,7
Pracujący ¹⁾ według sekcji w % ogółem pracujących w: <i>Employed persons¹⁾ by sections in % of total employed persons in:</i> Zaměstnaní podle ¹⁾ odvětví ekonomické činnosti (v %):	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie <i>agriculture, forestry and fishing</i> zemědělství, lesnictví a rybářství	5,3
przemysłu i budownictwa <i>industry and construction</i> průmyslu a stavebnictví	9,8
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności: <i>Users of installations in % of total population of:</i> Podíl osob bydlících v domach vybavených (v %):	
wodociągowej <i>water-line system</i> vodovod	96,5
kanalizacyjnej <i>sewage system</i> kanalizační síť	56,1
gazowej <i>gas-line system</i> plyn	1,2
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro <i>Revenue of the gmina budget per capita in EUR</i> Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	651,77
Lesistość w % <i>Forest cover in %</i> Zalesnění (v %)	22,6

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12.

POLOHA A PŘÍRODNÍ PODMÍNKY:

Obec se nachází v bezprostřední blízkosti města Opole. Územím obce vede dálnice A4 s jednou mimoúrovňovou křižovatkou a kromě dobře rozvinuté silniční sítě má výhodnou polohu u vodní cesty na Odře. V ekonomické struktuře obce převládá zemědělství, lesnictví, které hodně využívá bohatství lesních zdrojů.

PŘÍRODNÍ A TURISTICKÉ ZAJÍMAVOSTI:

Obec má hodně přírodních a turistických zajímavostí. Na území obce se nachází chráněná krajinná oblast Bory Niemodlińskie. Mezi pozoruhodné památky patří palác v Niewodnikach a také zámecký komplex v Dąbrowie.

LOCATION AND NATURAL CONDITIONS:

The commune is situated in the immediate vicinity of Opole. The A-4 motorway, with one interchange, runs through its territory. In addition to the well-developed road network, the commune has a favourable location at the shipping lane on the Odra river. The economic structure of the commune is dominated by agriculture and also an intensive silviculture in use of the rich forest resources is conducted here.

LANDSCAPE AND TOURIST VALUES:

The commune has high natural values and is of great scenic beauty. On its territory there is an area of the protected landscape Bory Niemodlińskie. Among monuments, the palace in Niewodniki and the castle complex in Dąbrowa deserve attention.

GŁOGÓWEK

www.glogowek.pl

POŁOŻENIE I WARUNKI NATURALNE:

Gmina położona jest na południu województwa, we wschodniej części powiatu prudnickiego, w regionie o urozmaiconej rzeźbie terenu, zasobnym w obszary leśne oraz pomniki przyrody. Jest gminą rolniczo-przemysłową, stanowi również zaplecze usługowe dla rolnictwa. Miasto Głogówek leży nad rzeką Osobłogą, lewobrzeżnym dopływem Odry.

WALORY KRAJOBRAZOWO-TURYSTYCZNE:

Głogówek jest jednym z najstarszych miast Opolszczyzny. W mieście zachowały się średniowieczne układy urbanistyczne, występuje wiele zabytków, w tym renesansowy zamek z XVI w., ratusz wzniesiony w 1608 r., baszta strażniczo-więzienna z 1595 r., wieża wodna z 1575 r. oraz brama zamkowa z 1587 r.

Głogówek. Basen kąpielowy
Głogówek. Swimming pool
Głogówek. Koupaliště

	2012
Ludność ¹⁾	13715
Population ¹⁾ Obyvatelstvo ¹⁾	
Ludność ¹⁾ na 1 km ²	81
Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn	105
Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym	55,7
Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	
Pracujący ¹⁾ według sekcji w % ogółem pracujących w: Employed persons ¹⁾ by sections in % of total employed persons in: Zaměstnaní podle ¹⁾ odvětví ekonomické činnosti (v %):	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie	8,0
agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	
przemysłu i budownictwa	29,4
industry and construction průmyslu a stavebnictví	
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności: Users of installations in % of total population of: Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %):	
wodociągowej	91,3
water-line system vodovod	
kanalizacyjnej	49,9
sewage system kanalizační síť	
gazowej	35,4
gas-line system plyn	
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro	667,87
Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	
Lesistość w %	3,6
Forest cover in % Zalesnění (v %)	

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12.

POLOHA A PŘÍRODNÍ PODMÍNKY:

Obec se nachází na jihu vojvodství, ve východní části prudnického okresu v členitém terénu bohatém na lesy a přírodní památky. Je zemědělsko-průmyslovou obcí, která poskytuje služby pro zemědělství. Město Głogówek leží na řece Osobłaze, levém přítoku Odry.

PŘÍRODNÍ A TURISTICKÉ ZAJÍMAVOSTI:

Głogówek je jedním z nejstarších měst Opolszczyzny. Ve městě se zachovalo středověké uspořádání a mnoho památek, jako např. renesanční zámek z 16. stol., radnice postavená v r. 1608, bašta z roku 1595, vodní věž z r. 1575 a zámecká brána postavená v r. 1587.

LOCATION AND NATURAL CONDITIONS:

The commune, situated in the south of the voivodship, in the eastern part of Prudnik district, varied on its terrain, rich in forests and natural monuments is both rural and industrial land. It serves as service base for farming. The town Głogówek lies on the Osobłoga river, the Odra's left-bank inflow.

LANDSCAPE AND TOURIST VALUES:

Głogówek is one of the oldest towns in Opole region. The town possesses such historical attractions like medieval urban remains, 16th-century Renaissance castle, Town Hall /1608/, sentry-prison tower /1595/, water tower /1575/ and castle gate /1587/.

GŁUCHOŁAZY

www.glucholazy.pl

POŁOŻENIE I WARUNKI NATURALNE:

Gmina leży u podnóża Gór Opawskich, najdalej na wschód wysuniętego pasma Sudetów. W strukturze gospodarczej istotną rolę odgrywa zarówno przemysł jak i rolnictwo.

WALORY KRAJOBRAZOWO-TURYSTYCZNE:

Gmina jest jednym z najbardziej atrakcyjnych miejsc południowej Opolszczyzny o czym świadczą góryste tereny z bogatą florą i fauną, wiele zabytków architektury, a także przygraniczne położenie gminy i bliskość z jednej strony jezior Nyskiego i Otmuchowskiego oraz z drugiej – pasma Jeseníków.

Gmina posiada rozwiniętą bazę noclegową, gęstą sieć szlaków turystycznych, trasy rowerowe oraz narciarskie, baseny, leśne kąpieliska w Jarnołtówku i Pokrzywniej. Istotnym walorem gminy jest klimat Gór Opawskich uważany za leczniczy.

Schronisko na Biskupiej Kopie
Shelter on Biskupia Kopa (Bishop Domed Hill)
Chata na Biskupské kopě

	2012
Ludność ¹⁾ Population ¹⁾ Obyvatelstvo ¹⁾	25018
Ludność ¹⁾ na 1 km ² Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	149
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	106
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	55,3
Pracujący ¹⁾ według sekcji w % ogółem pracujących w: Employed persons ¹⁾ by sections in % of total employed persons in: Zaměstnaní podle ¹⁾ odvětví ekonomické činnosti (v %):	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	4,5
przemysłu i budownictwa industry and construction průmyslu a stavebnictví	38,8
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności: Users of installations in % of total population of: Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %):	
wodociągowej water-line system vodovod	81,1
kanalizacyjnej sewage system kanalizační síť	54,9
gazowej gas-line system plyn	53,2
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlicího obyvatele v euro	666,44
Lesistość w % Forest cover in % Zalesnění (v %)	17,7

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12.

POLOHA A PŘÍRODNÍ PODMÍNKY:

Obec se nachází v podhůří Opavských hor, nejvýchodnější části Sudet. Důležitou roli v Głucholazech zaujímá průmysl a zemědělství.

PŘÍRODNÍ A TURISTICKÉ ZAJÍMAVOSTI:

Obec je jedním z nejatraktivnějších míst jižní Opolszczyzny, o čemž svědčí hornatý terén s bohatou flórou a faunou, mnoho architektonických památek a také příhraniční poloha obce v blízkosti jezer Nyskiego a Otmuchowskiego na straně jedné a pohoří Jeseníků na straně druhé.

Obec je vybavena množstvím ubytovacích zařízení, má hustou síť turistických tras, cyklostezek, lyžařských tratí, bazénů a leśních koupališť v Jarnołtówku a Pokrzywniej. Významným přínosem pro obec je léčivé klima Opavských hor.

LOCATION AND NATURAL CONDITIONS:

The commune is located at the foot of the Opawskie Mountains, the easternmost part of the Sudety mountain range. In its economic structure both farming and industry play an important role.

LANDSCAPE AND TOURIST VALUES:

The commune is one of the most attractive parts of southern Opole region what is proved by mountainous terrains with rich flora and fauna, many monuments of architecture as well as the border location of the commune and the proximity of the Otmuchowskie and Nyskie lakes from one side and the band of Jeseníky from the other side. The commune has well developed hotel base, numerous tourist, bicycle and ski trails, swimming pools, forest pools in Jarnołtówek and Pokrzywna. A great advantage of the commune is the Opawskie Mountains climate considered to be therapeutic.

GOGOLIN

www.gogolin.pl

POŁOŻENIE I WARUNKI NATURALNE:

Gmina jest usytuowana w środkowej części województwa. Atutem gminy jest znajdujący się na jej terenie bezpośredni zjazd z autostrady A-4 oraz lotnisko w Kamieniu Śląskim. Gmina pełni funkcję przemysłowo-rolniczą. Występujące na tym obszarze surowce przesądziły o rozwoju przemysłu wapienno-cementowego.

WALORY KRAJOBRAZOWO-TURYSTYCZNE:

Na terenie gminy znajduje się Sanktuarium Św. Jacka w Kamieniu Śląskim oraz Sebastianium Silesiacum – centrum rehabilitacyjne, wypoczynkowe i turystyczne. Gmina słynie z pochodzących z Kamienia Śląskiego św. Jacka Odrowąża oraz błogosławionego Czesława Odrowąża.

Kamień Śląski. Sebastianium Silesiacum – centrum rehabilitacyjne
Kamień Śląski. Sebastianium Silesiacum – rehabilitation centre
Kamień Śląski. Sebastianium Silesiacum – rehabilitační centrum

	2012
Ludność ¹⁾ Population ¹⁾ Obywatelstwo ¹⁾	12405
Ludność ¹⁾ na 1 km ² Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osiedlenia na 1 km ²	123
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn Females ¹⁾ per 100 males Żeny ¹⁾ na 100 mužů	107
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	51,2
Pracujący ¹⁾ według sekcji w % ogółem pracujących w: Employed persons ¹⁾ by sections in % of total employed persons in: Zaměstnaní podle ¹⁾ odvětví ekonomické činnosti (v %):	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	1,0
przemysle i budownictwie industry and construction průmyslu a stavebnictví	62,7
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności: Users of installations in % of total population of: Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %):	
wodociągowej water-line system vodovod	99,1
kanalizacyjnej sewage system kanalizační síť	56,8
gazowej gas-line system plyn	26,0
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlicího obyvatele v euro	943,12
Lesistość w % Forest cover in % Zalesnění (v %)	33,6

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12.

POLOHA A PŘÍRODNÍ PODMÍNKY:

Obec je situovaná v centrální části vojvodství. Výhodou obce je napojení nadálnicí A4 a letiště v Kamieniu Śląskim. Obec má charakter průmyslovo-zemědělský. Zdroje vyskytující se na tomto území podnítlily rozvoj průmyslu vápenno-cementového.

PŘÍRODNÍ A TURISTICKÉ ZAJÍMAVOSTI:

Na území obce se nachází Sanktuarium sv. Jacka v Kamieniu Śląskim a také Sebastianium Silesiacum – rehabilitační, odpočinkové a turistické centrum. Kamień Śląski je známý jako rodiště sv. Jacka Odrowąża a také požeňnaného Czesława Odrowąża.

LOCATION AND NATURAL CONDITIONS:

The commune is situated in the central part of the voivodship. An advantage of the commune is the direct exit from the A4 motorway situated here, and the airport in Kamień Śląski. The commune serves as an industrial and agriculture area. The resources of this area have determined the development of the lime-cement industry.

LANDSCAPE AND TOURIST VALUES:

In the commune there is the St. Hyacinth Sanctuary in Kamień Śląski and the Sebastianium Silesiacum – rehabilitation, recreational and tourist centre. The commune is famous for St. Hyacinth Odrowąż and Blessed Ceslas Odrowąż coming from Kamień Śląski.

GRODKÓW

www.grodkow.pl

POŁOŻENIE I WARUNKI NATURALNE:

Gmina położona jest w zachodniej części województwa, na Równinie Grodkowskiej. Jest gminą rolniczo-przemysłową.

WALORY KRAJOBRAZOWO-TURYSTYCZNE:

Na terenie gminy znajdują się dwa rezerваты przyrody: Kokorycz i Dębina – z rzadkimi gatunkami roślin. W lasach oraz parkach występują liczne pomniki przyrody. Zróżnicowanie przyrody oraz czyste środowisko stwarza dogodne warunki dla aktywnych form wypoczynku. Na terenie gminy zachowało się wiele zabytków architektury, m.in. kościół parafialny, rynek z kamienicami i budynek ratusza oraz fragmenty murów obronnych.

Sulisław. Pałac z połowy XIX w.
Sulisław. The mid 19th-century Palace.
Sulisław. Zámek z poloviny 19. stol.

	2012
Ludność ¹⁾ Population ¹⁾ Obywatelstwo ¹⁾	19826
Ludność ¹⁾ na 1 km ² Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	69
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	104
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	54,8
Pracujący ¹⁾ według sekcji w % ogółem pracujących w: Employed persons ¹⁾ by sections in % of total employed persons in: Zaměstnaní podle ¹⁾ odvětví ekonomické činnosti (v %):	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	8,5
przemysle i budownictwie industry and construction průmyslu a stavebnictví	33,0
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności: Users of installations in % of total population of: Podíl osob bydlících v domach vybavených (v %):	
wodociągowej water-line system vodovod	91,7
kanalizacyjnej sewage system kanalizační síť	57,8
gazowej gas-line system plyn	37,1
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	679,96
Lesistość w % Forest cover in % Zalesnění (v %)	14,4

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12.

POLOHA A PŘÍRODNÍ PODMÍNKY:

Obec se nachází v západní části vojvodství na Równinie Grodkowskiej a má zemědělsko-průmyslový charakter.

PŘÍRODNÍ A TURISTICKÉ ZAJÍMAVOSTI:

Na území obce se nacházejí dvě přírodní rezervace: Kokorycz a Dębina – se vzácnými druhy rostlin. V lesích a parcích je mnoho přírodních památek. Různorodost krajiny a čisté životní prostředí činí obec atraktivním místem pro aktivní formy odpočinku. Na území obce se zachovaly architektonické památky: farní kostel, náměstí s domy a budovou radnice a také pozůstatky starého opevnění.

LOCATION AND NATURAL CONDITIONS:

The commune is situated in the western part of the voivodship, on the Grodkowska Plain and is both rural and industrial commune.

LANDSCAPE AND TOURIST VALUES:

There are two nature reserves in the region: Kokorycz and Dębina – with rare vegetation. Forests and parks are rich in natural monuments. Varied wildlife and friendly environment makes the area attractive and welcoming place to practise different kind of active rest. There are also many historical monuments like Parish Church, Market Square with tenement buildings and Town Hall as well as the remains of defensive walls.

KĘDZIERZYN-KOŹLE

www.kedzierzynkozle.pl

POŁOŻENIE I WARUNKI NATURALNE:

Miasto Kędzierzyn-Koźle leży w południowo-wschodniej części województwa, na Nizinie Śląskiej. Położenie geograficzne i komunikacyjne miasta, które leży na szlaku drogowych i kolejowych połączeń ze wschodu na zachód i z północy na południe, sprzyja rozwojowi gospodarczemu. W mieście dominuje przemysł chemiczny.

WALORY KRAJOBRAZOWO-TURYSTYCZNE:

Przepluwające przez miasto Kanał Gliwicki, Kanał Kłodnicki, rzeka Odra, oraz inne ciek wodne, nadają malowniczy krajobraz i przyczyniają się do dużej różnorodności fauny i flory. Występuje tutaj wiele zabytków m. in.: pozostałości zamku Piastów z XIII w., Twierdza Kozielska (XVIII–IX w.) oraz szereg zabytków techniki, w tym Kanał Kłodnicki – jeden z najstarszych kanałów żeglugowych w Europie (1792 r. – 1812 r.).

Koźle. Dni Twierdzy (fot. Teresa Gluszek)
Koźle. Days of the Fortress (photo Teresa Gluszek)
Koźle. Dny tvrže (fot. Teresa Gluszek)

	2012
Ludność ¹⁾ Population ¹⁾ Obywatelstwo ¹⁾	63635
Ludność ¹⁾ na 1 km ² Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	514
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	108
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	56,7
Pracujący ¹⁾ według sekcji w % ogółem pracujących w: Employed persons ¹⁾ by sections in % of total employed persons in: Zaměstnaní podle ¹⁾ odvětví ekonomické činnosti (v %):	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	0,4
przemysłu i budownictwa industry and construction průmyslu a stavebnictví	42,0
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności: Users of installations in % of total population of: Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %):	
wodociągowej water-line system vodovod	99,0
kanalizacyjnej sewage system kanalizační síť	86,3
gazowej gas-line system plyn	82,9
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	824,35
Lesistość w % Forest cover in % Zalesnění (v %)	45,1

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12.

POLOHA A PŘÍRODNÍ PODMÍNKY:

Město Kędzierzyn-Koźle leží v jihovýchodní části vojvodství v Nizinie Śląskiej. Geografická a dopravní poloha města, které se nachází na silničních a železničních tratích spojujících východ se západem a sever s jihem, prospívá hospodářskému rozvoji. Ve městě převažuje chemický průmysl.

PŘÍRODNÍ A TURISTICKÉ ZAJÍMAVOSTI:

Kanał Gliwicki, Kanał Kłodnicki, protékající řeka Odra a další vodní toky vytváří malebnou krajinu a přispívají k velké rozmanitosti fauny a flóry. Město má hodně památek: pozůstatky zámku Piastów ze 13. stol., Kozielska tvrz (18.–19. stol.) a také řadu technických památek, např. Kanał Kłodnicki – jeden z nejstarších vodních kanálů v Evropě (1792–1812).

LOCATION AND NATURAL CONDITIONS:

The town Kędzierzyn-Koźle is situated in the south-east of the voivodship, in Silesian Lowland. Geographical and transit location of the town which lies along transportation routes /road and rail/, joining east and west, north and south ensure its economic progress. Here chemical industry is dominant

LANDSCAPE AND TOURIST VALUES:

Gliwicki and Kłodnicki Canals, the river Odra and other watercourses flowing through the town lend the picturesque landscape and contribute to a wide variety of flora and fauna. There are numerous historical monuments in the town, among others: the remains of the 13th-century castle of the Piast dynasty, Kozielska Fortress (18th–19thc) and a number of monuments of technology like Kłodnicki Canal, one of the oldest shipping canals in Europe (1792–1812).

KOMPRACHCICE

www.komprachcice.pl

POŁOŻENIE I WARUNKI NATURALNE:

Gmina położona jest w środkowej części województwa na Nizinie Śląskiej. Obszar gminy należy do najcieplejszych i najbardziej suchych rejonów Opolszczyzny.

WALORY KRAJOBRAZOWO-TURYSTYCZNE:

Na terenie gminy historia i teraźniejszość ściśle się przenikają. W budynku starej fabryki cygar w Komprachcicach obecnie znajduje się dom towarowy, XIX-wieczny dom Sticha władze gminne zaadaptowały na siedzibę Urzędu Gminy. Do najciekawszych zabytków w gminie należy drewniany kościół w Ochodzach, wybudowany w 1702 r.

Polska Nowa Wieś. Lotnisko Aeroklubu Opolskiego
Polska Nowa Wieś. Airfield of Opole Flying Club
Polska Nowa Wieś. Letiště opolského Aeroklubu

	2012
Ludność ¹⁾ Population ¹⁾ Obywatelstwo ¹⁾	11102
Ludność ¹⁾ na 1 km ² Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	199
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	108
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	49,1
Pracujący ¹⁾ według sekcji w % ogółem pracujących w: Employed persons ¹⁾ by sections in % of total employed persons in: Zaměstnaní podle ¹⁾ odvětví ekonomické činnosti (v %):	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybařství	1,5
przemysłu i budownictwa industry and construction průmyslu a stavebnictví	41,0
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności: Users of installations in % of total population of: Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %):	
wodociągowej water-line system vodovod	94,4
kanalizacyjnej sewage system kanalizační síť	81,1
gazowej gas-line system plyn	6,1
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	566,78
Lesistość w % Forest cover in % Zalesnění (v %)	19,0

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12.

POLOHA A PŘÍRODNÍ PODMÍNKY:

Obec leží v centrální části vojvodství ve Slezské nížině. Území obce patří k nejteplejším a nejvíce suchým v regionu Opole.

PŘÍRODNÍ A TURISTICKÉ ZAJÍMAVOSTI:

Na území obce se vzájemně prolínají historie a současnost. V budově staré fabryky na doutníky v Komprachcicach se dnes nachází obchodní dům, dům Sticha z 19. stol. byl přestavěn na sídlo obecního úřadu. K nejzajímavějším památkám patří dřevěný kostel v Ochodzach postavený v r. 1702.

LOCATION AND NATURAL CONDITIONS:

The commune is located in the central part of the voivodship, in the Silesian Lowland. It is one of the warmest and driest areas of the Opole region.

LANDSCAPE AND TOURIST VALUES:

The history and the present of the commune closely interpenetrate. The building of the old cigar factory in Komprachcice is now a department store, a beautiful 19th-century Stich's house has been converted into the seat of the Commune's Office. The wooden church in Ochodze, built in 1702 is one of the commune's most interesting monuments.

KORFANTÓW

www.korfantow.pl

POŁOŻENIE I WARUNKI NATURALNE:

Gmina jest usytuowana w południowej części Śląska Opolskiego, w pobliżu Gór Opawskich. Tereny leśne stwarzają dogodne warunki dla łowiectwa.

WALORY KRAJOBRAZOWO-TURYSTYCZNE:

Północna część gminy leży w obrębie obszaru chronionego Borów Niemodlińskich. Kompleksy leśne cechuje różnorodny krajobraz i bogate środowisko przyrodnicze. Występuje tu wiele gatunków ptaków. Na terenie gminy zachowały się liczne zabytki architektury, m.in. zespół pałacowy z XVII w., zabytkowa zabudowa rynku z XIX w. w Korfantowie, barokowy pałacyk z XVIII w. w Przydrożu Małym. W gminie znajduje się Opolskie Centrum Rehabilitacyjne.

Korfantów. Pałac z VII w.
Korfantów. The 17th-century Palace
Korfantów. Zámek ze 17. stol.

	2012
Ludność ¹⁾ Population ¹⁾ Obywatelstwo ¹⁾	9274
Ludność ¹⁾ na 1 km ² Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osiedlení na 1 km ²	52
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	104
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	50,9
Pracujący ¹⁾ według sekcji w % ogółem pracujących w: Employed persons ¹⁾ by sections in % of total employed persons in: Zaměstnání podle ¹⁾ odvětví ekonomické činnosti (v %):	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	8,7
przemysłu i budownictwie industry and construction průmyslu a stavebnictví	21,7
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności: Users of installations in % of total population of: Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %):	
wodociągowej water-line system vodovod	84,8
kanalizacyjnej sewage system kanalizační síť	17,8
gazowej gas-line system plyn	2,0
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	629,93
Lesistość w % Forest cover in % Zalesnění (v %)	22,6

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12.

POLOHA A PŘÍRODNÍ PODMÍNKY:

Obec je situována v jižní části Śląska Opolskiego, poblíž Opawských hor. Lesy vytvářejí příznivé podmínky pro lov.

PŘÍRODNÍ A TURISTICKÉ ZAJÍMAVOSTI:

Severní část obce se nachází v chráněném území Borův Niemodlińskich. Lesy jsou charakteristické různorodým a bohatým přírodním prostředím. Je zde zastoupena spousta druhů ptáků. Na území obce se zachovalo mnoho architektonických památek, např. palácový komplex ze 17. stol., historické domy na náměstí z 19. stol., barokní palác z 18. stol. v Przydrożu Małym. V obci má své sídlo opolské rehabilitační centrum.

LOCATION AND NATURAL CONDITIONS:

The commune is situated in the southern part of Opole Silesia near the Opawskie Mountains. The forests offer the opportunity to go hunting.

LANDSCAPE AND TOURIST VALUES:

The northern part of the commune lies within the protected area of Bory Niemodlińskie. Forests are characterized by a diverse landscape and rich natural environment. There are many species of birds. In the commune numerous historical monuments have survived – the 17th-century castle complex, historic buildings of the 19th-century Market Square in Korfantów, the 18th-century baroque palace in Przydroże Małe. There is the Opolskie Rehabilitation Centre in the commune.

KRAPKOWICE

www.krapkowice.pl

POŁOŻENIE I WARUNKI NATURALNE:

Gmina położona jest w południowo-wschodniej części województwa, w dolinie rzeki Odry, na Nizinie Śląskiej i obejmuje część Równiny Niemodlińskiej oraz Kotliny Raciborskiej. W strukturze gospodarczej przeważa przemysł. Do najważniejszych zasobów naturalnych gminy należą zasoby kruszyw budowlanych.

WALORY KRAJOBRAZOWO-TURYSTYCZNE:

Walorem turystycznym miasta i okolic są liczne zabytki, m.in. zamek z XII w. zbudowany przez Templariuszy, ruiny zamku rycerskiego w Otmęcie oraz zamek w Rogowie Opolskim ze zbiorem starodruków, a także zachowany zabytkowy układ staromiejski Krapkowic. Lewobrzeżny dopływ Osobłogi z przyległymi terenami tworzy malowniczy park krajobrazowy, z bogatą szatą roślinną i osobliwymi gatunkami botanicznymi, który zachęca do aktywnych form wypoczynku.

Krapkowice. Rynek miasta (fot. Ryszard Patej)
Krapkowice. Town Square (photo Ryszard Patej)
Krapkowice. Náměstí města (fot. Ryszard Patej)

	2012
Ludność ¹⁾ <i>Population</i> ¹⁾ Obywatelstwo ¹⁾	23549
Ludność ¹⁾ na 1 km ² <i>Population</i> ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	242
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn <i>Females</i> ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	107
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Non-working age population</i> ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	52,5
Pracujący ¹⁾ według sekcji w % ogółem pracujących w: <i>Employed persons</i> ¹⁾ by sections in % of total employed persons in: Zaměstnaní podle ¹⁾ odvětví ekonomické činnosti (v %):	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie <i>agriculture, forestry and fishing</i> zemědělství, lesnictví a rybářství	0,9
przemysłu i budownictwa <i>industry and construction</i> průmyslu a stavebnictví	64,7
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności: <i>Users of installations in % of total population of:</i> Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %):	
wodociągowej <i>water-line system</i> vodovod	98,1
kanalizacyjnej <i>sewage system</i> kanalizační síť	67,1
gazowej <i>gas-line system</i> plyn	47,0
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro <i>Revenue of the gmina budget per capita in EUR</i> Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	645,76
Lesistość w % <i>Forest cover in %</i> Zalesnění (v %)	16,7

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12.

POLOHA A PŘÍRODNÍ PODMÍNKY:

Obec se nachází v jihovýchodní části vojvodství, v údolí řeky Odry, ve Slezské nížině a zabírá část Niemodlińskiej roviny a Raciborské kotliny. V hospodářské struktuře převládá průmysl. K nejdůležitějším přírodním zdrojům patří zásoby kameniva.

PŘÍRODNÍ A TURISTICKÉ ZAJÍMAVOSTI:

Turistickou devízou města a jeho okolí jsou četné památky, např. zámek z 12. stol. postavený řádem Templářů, zřícenina rytířského hradu v Otmęcie, zámek v Rogowie Opolskim se sbírkou starožitných knih a v neposlední řadě zachovaný soubor staroměstských památek ve městě Krapkowice. Levostranný přítok Osoblahy a jeho okolí tvoří malebný park s bohatou flórou a unikátními druhy rostlin, který vyzývá k aktivním formám odpočinku.

LOCATION AND NATURAL CONDITIONS:

The commune is situated in the south east of the voivodship in the Odra river valley, in Silesian Lowland and partly lies in Niemodlińska Plain and Kotlina Raciborska. The industry prevails in the economic structure. The construction aggregate deposits are the most important natural resources of the commune.

LANDSCAPE AND TOURIST VALUES:

The town and the countryside possess a number of monuments like the 12th century castle built by Templar Knights, the ruins of a knight's castle in Otmęt and the castle in Rogów Opolski holding a collection of ancient books and print. The town Krapkowice has an ancient urban lay-out preserved. The Osobłoga, a tributary of the Odra on the left bank forms a picturesque park with varied wildlife which encourages to practise different forms of leisure.

KLUCZBORK

www.kluczbork.eu

POŁOŻENIE I WARUNKI NATURALNE:

Gmina położona jest w północnej części województwa. Znaczną powierzchnię gminy stanowią użytki rolne.

WALORY KRAJOBRAZOWO-TURYSTYCZNE:

Gmina oferuje wiele atrakcji turystycznych. Można tutaj zwiedzić klasycystyczny pałac w Maciejowie, kościoły parafialne w Kluczborku, muzeum im. Jana Dzierżona, a także zabytkową kuźnię i piekarnię w Kuniowie. Na terenie gminy występują: Wojewódzki Campus Sportowo-Rekreacyjny Stobrawa, hala widowiskowo-sportowa oraz Ośrodek Turystyczno-Wypoczynkowy w Bąkowie. Szeroko rozwinięta jest baza noclegowo-gastronomiczna. Wśród imprez sportowych i kulturalnych można wymienić: Międzynarodowy Wyścig Kolarski Juniorów, Święto Kołocza Śląskiego oraz Europejski Festiwal Muzyki Organowej.

Kluczbork. Zbiornik retencyjny
Kluczbork. Water reservoir
Kluczbork. Retenční nádrž

	2012
Ludność ¹⁾ Population ¹⁾ Obywatelstwo ¹⁾	36925
Ludność ¹⁾ na 1 km ² Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osiedlenia na 1 km ²	170
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn Females ¹⁾ per 100 males Żeny ¹⁾ na 100 mužů	107
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	52,9
Pracujący ¹⁾ według sekcji w % ogółem pracujących w: Employed persons ¹⁾ by sections in % of total employed persons in: Zaměstnaní podle ¹⁾ odvětví ekonomické činnosti (v %):	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	2,5
przemysłu i budownictwa industry and construction průmyslu a stavebnictví	40,7
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności: Users of installations in % of total population of: Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %):	
wodociągowej water-line system vodovod	95,1
kanalizacyjnej sewage system kanalizační síť	70,5
gazowej gas-line system plyn	62,2
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	615,13
Lesistość w % Forest cover in % Zalesnění (v %)	19,1

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12.

POLOHA A PŘÍRODNÍ PODMÍNKY:

Obec se nachází v severní části vojvodství. Převážnou část rozlohy obce zaujímá zemědělská půda.

PŘÍRODNÍ A TURISTICKÉ ZAJÍMAVOSTI:

Obec nabízí mnoho turistických atrakcí. Můžeme zde navštívit klasicistický palác v Maciejowie, farní kostely v Kluczborku, muzeum Jana Dzierżona a také historickou kovárnu a pekárnu v Kuniowie. Na území obce se nachází: kampus Wojewódzki Campus Sportowo-Rekreacyjny Stobrawa, sportovní hala a rekreační středisko v Bąkowie. Obec je vybavena široce rozvinutou základnou ubytovacích a pohostinských zařízení. Mezi pořádané sportovní a kulturní akce patří: mezinárodní cyklistický závod juniorů, svátek slezského koláče (Kołocza Śląski) a evropský festival varhanní hudby.

LOCATION AND NATURAL CONDITIONS:

The commune is situated in the north of the voivodship. The large area of the commune is an agricultural land.

LANDSCAPE AND TOURIST VALUES:

The commune offers many tourist attractions. One can visit the neoclassical palace in Maciejów, parish churches in Kluczbork, the Jan Dzierżon museum and also the historic forge and bakery in Kuniów. In the commune are: Stobrawa Regional Sports and Recreation Campus, sports hall and the Centre for Tourism and Recreation in Bąków. The accommodation – catering base is widely developed in the commune. Sports and cultural events include: the International Junior Cycling Race, the Feast of Silesian Cake /Kołocza Śląski/ and The European Festival of Organ Music.

LEŚNICA

www.lesnica.pl

POŁOŻENIE I WARUNKI NATURALNE:

Gmina usytuowana jest w południowo-wschodniej części województwa. Nazwa wywodzi się od lasów, które dawniej otaczały osadę.

WALORY KRAJOBRAZOWO-TURYSTYCZNE:

Na terenie gminy znajduje się wiele cennych zabytków architektury, głównie sakralnej. Najbardziej znanym miejscem jest Góra Św. Anny, a także kościoły: w Zalesiu Śląskim, Dolnej, Leśnicy i Raszowej.

Gmina oferuje turystom duże możliwości wypoczynku. Na terenie Parku Krajobrazowego Góra Św. Anny znajduje się wiele cennych siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i roślin, objętych ochroną przez Europejską Sieć Natura 2000. W granicach Parku znajduje się pięć rezerwatów przyrody.

Góra Św. Anny. Panorama (fot. Błażej Duk.)
Góra Św. Anny (Mount St. Anne). Panorama (photo. Błażej Duk)
Góra Św. Anny. Panorama (fot. Błażej Duk)

	2012
Ludność ¹⁾ Population ¹⁾ Obywatelstwo ¹⁾	8056
Ludność ¹⁾ na 1 km ² Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osiedlenia na 1 km ²	85
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn Females ¹⁾ per 100 males Żeny ¹⁾ na 100 mužů	108
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomicznego zażycia ¹⁾	52,0
Pracujący ¹⁾ według sekcji w % ogółem pracujących w: Employed persons ¹⁾ by sections in % of total employed persons in: Zaměstnaní podle ¹⁾ odvětví ekonomické činnosti (v %):	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	4,9
przemysłu i budownictwa industry and construction průmyslu a stavebnictví	31,9
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności: Users of installations in % of total population of: Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %):	
wodociągowej water-line system vodovod	91,7
kanalizacyjnej sewage system kanalizační síť	44,9
gazowej gas-line system plyn	0,1
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	761,44
Lesistość w % Forest cover in % Zalesnění (v %)	14,9

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12.

POLOHA A PŘÍRODNÍ PODMÍNKY:

Obec se nachází v jihovýchodní části vojvodství. Název je odvozen od lesů, kterými byla obec dříve obklopena.

PŘÍRODNÍ A TURISTICKÉ ZAJÍMAVOSTI:

Na území obce se nachází mnoho vzácných architektonických památek, především náboženských. Nejznámějším místem je hora sv. Anny a také kostely: v Zalesiu Śląskim, Dolnej, Leśnicy a Raszowej. Obec nabízí turistům skvělé možnosti pro rekreaci. Na území přírodního parku Góra Św. Anny najdeme mnoho vzácných přírodních lokalit a druhů zvířat a rostlin, chráněných evropskou soustavou Natura 2000. V parku se nachází pět přírodních rezervací.

LOCATION AND NATURAL CONDITIONS:

The commune is situated in the south east of the voivodship. The name is very old and comes from forests that once surrounded the village.

LANDSCAPE AND TOURIST VALUES:

In the commune there are many valuable monuments of architecture, mostly religious. The most prominent landmark is the Mount St. Anne and also churches in Zalesie Śląskie, Dolna, Leśnica or Raszowa. The commune offers to its visitors great opportunities for recreation. In the area of the Landscape Park of the Mount St. Anne there are lot of valuable natural habitats as well as species of animals and plants protected by the 2000 Nature European Network. Within the park's boundaries there are five nature reserves

LUBRZA

www.lubrza.opole.pl

POŁOŻENIE I WARUNKI NATURALNE:

Gmina położona między dwiema krainami geograficznymi: Niziną Śląską i Sudetami Wschodnimi, na południu graniczy z Republiką Czeską. Jest to gmina typowo rolnicza. Rozwojowi rolnictwa sprzyjają dobre warunki środowiska naturalnego.

WALORY KRAJOBRAZOWO-TURYSTYCZNE:

Południowo-zachodnią część gminy zajmuje Park Krajobrazowy Góry Opawskie, który sprzyja rozwojowi turystyki i wypoczynku. Do ważniejszych zabytków należy kościół parafialny p.w. św. Jakuba z XVIII w. i renesansowa wieża kościelna z 1600 r. Ciekawostką turystyczną jest kościół św. Katarzyny w Dytmarowie oraz źródło wody mineralnej w XIX-wiecznym parku w Trzebinie.

Lubrza. Kościół św. Jakuba z XVIII w.
Lubrza. The 18th-century Church of St. Jacob
Lubrza. Kostel sv. Jakuba z 18. stol.

	2012
Ludność ¹⁾	4386
Population ¹⁾ Obywatelstwo ¹⁾	
Ludność ¹⁾ na 1 km ²	53
Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osiedlenia na 1 km ²	
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn	106
Females ¹⁾ per 100 males Żeny ¹⁾ na 100 mužů	
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym	53,6
Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomicznego zaťaženia ¹⁾	
Pracujący ¹⁾ według sekcji w % ogółem pracujących w: Employed persons ¹⁾ by sections in % of total employed persons in:	
Zaměstnaní podle ¹⁾ odvětví ekonomické činnosti (v %):	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie	29,3
agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	
przemysłu i budownictwie	22,9
industry and construction průmyslu a stavebnictví	
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności: Users of installations in % of total population of: Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %):	
wodociągowej	97,2
water-line system vodovod	
kanalizacyjnej	–
sewage system kanalizační síť	
gazowej	–
gas-line system plyn	
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro	681,36
Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	
Lesistość w %	9,7
Forest cover in % Zalesnění (v %)	

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12.

POLOHA A PŘÍRODNÍ PODMÍNKY:

Obec je situována na rozhraní dvou geografických celků: Slezské nížiny a Východních Sudet. Na jihu sousedí s Českou republikou a je typicky zemědělskou obcí. K rozvoji zemědělství přispívají dobré podmínky životního prostředí.

PŘÍRODNÍ A TURISTICKÉ ZAJÍMAVOSTI:

Jihozápadní část obce zaujímá přírodní park Góry Opawskie, který přispívá k rozvoji cestovního ruchu a rekreace. K významným památkám patří farní kostel sv. Jakuba z 18. stol. a renesanční kostelní věž z r. 1600. Turistickou zajímavostí je také kostel sv. Kateřiny v Dytmarowie a pramen minerální vody v parku z 19. stol. v Trzebinie.

LOCATION AND NATURAL CONDITIONS:

The commune is located between two geographical regions: Silesian Lowland and the Eastern Sudety Mountains. To the south it borders the Czech Republic. It is typically agricultural land of favourable natural conditions.

LANDSCAPE AND TOURIST VALUES:

Góry Opawskie Scenic Park spreads in the south-western part of the commune. Its natural charm encourages leisure and tourism. Among the most interesting monuments are 18th-century St. Jacob parish church and Renaissance steeple of 1600. Another tourist attraction is St. Catherine church in Dytmarów as well as a mineral water spring in the 19th-century park in Trzebinia.

NIEMODLIN

www.niemodlin.pl

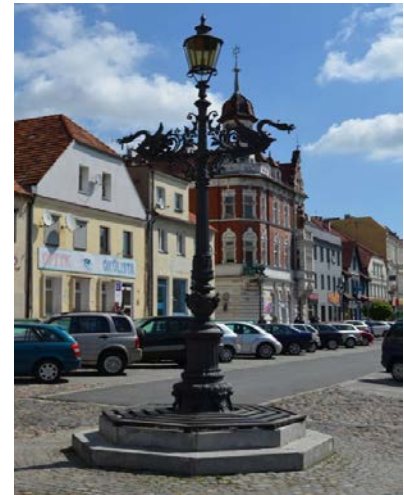
POŁOŻENIE I WARUNKI NATURALNE:

Gmina leży w środkowo-zachodniej części województwa, w centrum Borów Niemodlińskich, jednego z największych na Opolszczyźnie kompleksów leśnych. Jest gminą rolniczo-przemysłową. Cechą charakterystyczną jest znaczny udział lasów z siecią stawów rybnych.

WALORY KRAJOBRAZOWO-TURYSTYCZNE:

Do najciekawszych terenów, obok licznych użytków ekologicznych oraz pomników przyrody należy Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy w Lipnie z najstarszym w Polsce ogrodem dendrologicznym. Wysokie walory krajobrazowe i kulturowe oraz dobre warunki dla lecznictwa (szczawy termalne w Grabinie), sprzyjają rozwojowi turystyki.

Miasto Niemodlin wyróżnia się specyficzną zabudową z późnorenesansowym zespołem zamkowym i gotyckim kościołem parafialnym pochodzącym z XII w.

Niemodlin. Zabytkowa lampa gazowa
Niemodlin. The historic gas lamp
Niemodlin. Historická plynová lampa

	2012
Ludność ¹⁾ Population ¹⁾ Obyvatelstvo ¹⁾	13556
Ludność ¹⁾ na 1 km ² Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	74
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	102
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	51,8
Pracujący ¹⁾ według sekcji w % ogółem pracujących w: Employed persons ¹⁾ by sections in % of total employed persons in: Zaměstnaní podle ¹⁾ odvětví ekonomické činnosti (v %):	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	12,3
przemysłu i budownictwa industry and construction průmyslu a stavebnictví	31,2
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności: Users of installations in % of total population of: Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %):	
wodociągowej water-line system vodovod	97,4
kanalizacyjnej sewage system kanalizační síť	35,4
gazowej gas-line system plyn	39,6
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	772,98
Lesistość w % Forest cover in % Zalesnění (v %)	27,4

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12.

POLOHA A PŘÍRODNÍ PODMÍNKY:

Obec se nachází ve středozápadní části vojvodství, v centru Borův Niemodlińskich, jednoho z největších lešních celků v regionu. Je zemědělsko-průmyslovou obcí. Charakteristickou vlastností obce je významný podíl lesů s mnoha rybníky.

PŘÍRODNÍ A TURISTICKÉ ZAJÍMAVOSTI:

K nejzajímavějším místům, kromě mnoha přírodních památek a ekologických pozemků, patří přírodokrajinný komplex v Lipnie s nejstarší dendrologickou zahradou v Polsku. Přírodní a kulturní hodnoty a vhodné podmínky pro léčbu (termální prameny v Grabinie), přispívají k rozvoji cestovního ruchu. Město Niemodlin je odlišné specifickou pozdně renesanční architekturou, komplexem zámků a gotického farního kostela z 12. stol.

LOCATION AND NATURAL CONDITIONS:

The commune is situated in the mid-west of the voivodship in the centre of Bory Niemodlińskie, the one of the largest forest complexes in the voivodship. It is the agricultural and industrial land. A characteristic feature is the significant part of forests with the network of fishponds.

LANDSCAPE AND TOURIST VALUES:

The most interesting place, besides numerous grasslands and nature monuments, is Nature Complex in Lipno with the oldest in Poland dendrological garden. Natural charm, cultural traditions as well as agreeable therapeutic conditions (hot oxalate springs in Grabina) help promote tourism. The town Niemodlin differs from other towns for its special urban arrangement, a late Renaissance castle and Gothic parish church dating from the 12th century.

NYSA

www.nysa.pl

POŁOŻENIE I WARUNKI NATURALNE:

Obszar gminy rozciąga się w dolinie Nysy Kłodzkiej u podnóża Sudetów, graniczy z Republiką Czeską. Miasto Nysa jest ośrodkiem rozwoju gospodarczego.

WALORY KRAJOBRAZOWO-TURYSTYCZNE:

Obszar gminy należy do atrakcyjnych turystycznych terenów województwa. Decyduje o tym przede wszystkim Jezioro Nyskie oraz sąsiedztwo Gór Opawskich z dobrze rozwiniętą bazą turystyczno-rekreacyjną oraz liczne obiekty zabytkowe. Do najważniejszych zabytków architektury należą: jeden z największych w Europie systemów fortyfikacji pruskich, katedra gotycka, Pałac Biskupi, kolegium jezuickie Carolinum, barokowa fontanna Trytona z początku XVIII w. oraz Dom Wagi Miejskiej z XVII w.

Nysa. Rynek miasta
Nysa. Town square
Nysa. Náměstí města

	2012
Ludność ¹⁾	58397
Population ¹⁾ Obyvatelstvo ¹⁾	
Ludność ¹⁾ na 1 km ²	268
Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn	108
Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym	54,8
Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	
Pracujący ¹⁾ według sekcji w % ogółem pracujących w: Employed persons ¹⁾ by sections in % of total employed persons in:	
Zaměstnaní podle ¹⁾ odvětví ekonomické činnosti (v %):	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie	2,2
agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	
przemysłu i budownictwa	33,7
industry and construction průmyslu a stavebnictví	
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności: Users of installations in % of total population of: Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %):	
wodociągowej	96,5
water-line system vodovod	
kanalizacyjnej	93,5
sewage system kanalizační síť	
gazowej	72,7
gas-line system plyn	
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro	599,45
Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	
Lesistość w %	9,2
Forest cover in % Zalesnění (v %)	

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12.

POLOHA A PŘÍRODNÍ PODMÍNKY:

Území obce se rozkládá v údolí Nysy Kłodzkiej na úpatí Sudet a sousedí s Českou republikou. Město Nysa je regionálním centrem hospodářského vývoje.

PŘÍRODNÍ A TURISTICKÉ ZAJÍMAVOSTI:

Území obce patří k nejatraktivnějším turistickým místům vojvodství. Nysa za to vděčí především Nyskému jezeru, sousedstvím s Opavskými horami s dobře rozvinutou rekreačně-turistickou základnou a s mnoha památkami. K těm nejvýznamnějším patří jeden z největších systémů pruských opevnění v Evropě, gotická katedrála, biskupský palác, jezuitské kolegium Carolinum, barokní Trytonova fontána z počátku 18. stol. a Dům Městské Váhy z 17. stol.

LOCATION AND NATURAL CONDITIONS:

The whole commune's area spreads in the Nysa Kłodzka valley at the foot of the Sudety Mountains. It borders the Czech Republic. The city of Nysa is the centre for economic development.

LANDSCAPE AND TOURIST VALUES:

The commune is one of the attractive tourist sites of the voivodship. This is due primarily to its lake Jezioro Nyskie and closeness to the Opawskie Mountains with well-developed tourism and leisure base as well as numerous places of interest. The most important historical monuments comprise: one of the biggest in Europe Prussian fortress system, Gothic cathedral, Bishop's Palace, Jesuit college Carolinum, the 18th-century Tryton baroque fountain and the 17th-century City Scales House.

OLSZANKA

www.olszanka.pl

POŁOŻENIE I WARUNKI NATURALNE:

Gmina położona jest w zachodniej części województwa, bezpośrednio przy autostradzie A-4. Jest gminą typowo rolniczą. Atrakcyjna lokalizacja stwarza warunki do inwestowania.

WALORY KRAJOBRAZOWO-TURYSTYCZNE:

Gmina posiada warunki do rekreacji i turystyki. W Janowie i Obórkach znajdują się zabytkowe zespoły pałacowo-parkowe. Przez teren gminy przebiega szlak unikalnych średniowiecznych polichromii ściennych w kościołach z XIV w. W miejscowościach zachowały się dawne zabudowania ludności osadniczej, które stanowią unikalny przykład budownictwa zagród wiejskich. Szczególnym miejscem o walorach naukowych i dydaktycznych jest Rezerwat Przyrody w Przylesiu. Gmina organizuje Europejskie Targi Chłopskie w Krzyżowicach.

Krzyżowice. Kościół z XV w.
Krzyżowice. The 15th-century Church
Krzyżowice. Kostel z 15. stol.

	2012
Ludność ¹⁾	5008
Population ¹⁾	
Obywatelstwo ¹⁾	
Ludność ¹⁾ na 1 km ²	54
Population ¹⁾ per 1km ²	
Hustota ¹⁾ osiedlenia na 1 km ²	
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn	99
Females ¹⁾ per 100 males	
Żeny ¹⁾ na 100 mužů	
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym	55,5
Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age	
Index ekonomického zatížení ¹⁾	
Pracujący ¹⁾ według sekcji w % ogółem pracujących w: Employed persons ¹⁾ by sections in % of total employed persons in:	
Zaměstnaní podle ¹⁾ odvětví ekonomické činnosti (v %):	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie	19,5
agriculture, forestry and fishing	
zemědělství, lesnictví a rybářství	
przemysłu i budownictwa	33,7
industry and construction	
průmyslu a stavebnictví	
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności: Users of installations in % of total population of:	
Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %):	
wodociągowej	96,7
water-line system	
wodowód	
kanalizacyjnej	58,3
sewage system	
kanalizační síť	
gazowej	0,1
gas-line system	
plyn	
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro	631,16
Revenue of the gmina budget per capita in EUR	
Příjmy obce na 1 trvale bydlicího obyvatele v euro	
Lesistość ¹⁾ w %	5,9
Forest cover in %	
Zalesnění (v %)	

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12.

POLOHA A PŘÍRODNÍ PODMÍNKY:

Obec se nachází v západní části kraje, v bezprostřední blízkosti dálnice A4. Je typicky zemědělskou obcí. Atraktivní poloha vytváří perfektní podmínky pro investice.

PŘÍRODNÍ A TURISTICKÉ ZAJÍMAVOSTI:

Obec má výborné podmínky pro rekreaci a turistiku. V Janowie a Obórkach se nachází komplex palácovo-parkových památek. Přes území obce vede stezka unikátních středověkých nástěnných maleb v kostelech ze 14. stol. V obcích se zachovaly stavby prvních osadníků, které jsou ukázkou vesnických staveb. Významným naučným a didaktickým místem je přírodní rezervace v Przylesiu. Obec organizuje Evropské trhy sedláků v Krzyżowicach.

LOCATION AND NATURAL CONDITIONS:

The commune is situated in the west of the voivodship, directly by the motorway A-4. It is typically rural area. An attractive location creates conditions for investments.

LANDSCAPE AND TOURIST VALUES:

The commune has conditions for recreation and tourism. Ancient castles with magnificent parks in Janów and Obórki attract attention. Even more interesting are 14th-century churches with their impressive medieval wall polychrome. Some remains of the first settlements which are unique examples of farmstead architecture have survived in towns and villages. Nature Reserve in Przylesie is a special place which offers both scientific and educational values. The commune organizes the European Farm Fair in Krzyżowice.

POŁOŻENIE I WARUNKI NATURALNE:

Opole – stolica województwa – to jedno z najstarszych miast w Polsce. Położone jest nad rzeką Odrą w centralnej części województwa, na skrzyżowaniu głównych szlaków komunikacyjnych, wiodących z zachodu na wschód oraz z północy na południe Europy. Opole skupia potencjał przemysłowy i handlowo-usługowy oraz stanowi centrum kulturalno-oświatowe województwa.

WALORY KRAJOBRAZOWO-TURYSTYCZNE:

W mieście znajduje się wiele placówek kulturalnych, m.in. Teatr im. J. Kochanowskiego, Teatr Lalki i Aktora im. A. Smolki, Państwowa Filharmonia im. J. Elsnera, Muzeum Śląska Opolskiego, Muzeum Wsi Opolskiej oraz Muzeum Diecezjalne. Miasto znane jest z Krajowego Festiwalu Piosenki Polskiej.

	2012
Ludność ¹⁾	121576
Population ¹⁾	
Obyvatelstvo ¹⁾	
Ludność ¹⁾ na 1 km ²	1259
Population ¹⁾ per 1km ²	
Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn	114
Females ¹⁾ per 100 males	
Ženy ¹⁾ na 100 mužů	
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym	53,7
Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age	
Index ekonomického zatížení ¹⁾	
Pracujący ¹⁾ według sekcji w % ogółem pracujących w: Employed persons ¹⁾ by sections in % of total employed persons in:	
Zaměstnaní podle ¹⁾ odvětví ekonomické činnosti (v %):	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie	0,1
agriculture, forestry and fishing	
zemědělství, lesnictví a rybářství	
przemysłu i budownictwa	25,1
industry and construction	
průmyslu a stavebnictví	
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności: Users of installations in % of total population of:	
Podíl osob bydlících v domach vybavených (v %):	
wodociągowej	95,3
water-line system	
vodovod	
kanalizacyjnej	87,9
sewage system	
kanalizační síť	
gazowej	79,5
gas-line system	
plyn	
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro	1171,01
Revenue of the gmina budget per capita in EUR	
Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	
Lesistość w %	9,5
Forest cover in %	
Zalesnění (v %)	

Opole. Kanał Młynówka nocą
Opole. Młynówka Canal at night
Opole. Kanał Młynówka v noci

Z licznych zabytków można wymienić: Ratusz Opolski oraz czworobok kamieniczek zrekonstruowany w stylu barokowym, Wieżę Piastowską z XIII w., Kościół Franciszkanów z grobami książąt piastowskich, kościół katedralny p.w. Św. Krzyża, Collegium Maius (dawny klasztor dominikanów z XIV w.) – obecnie siedziba Uniwersytetu Opolskiego. Miejscem wypoczynku i rekreacji jest park miejski oraz ogród zoologiczny na wyspie Bolko.

Opole. Wieża Piastowska z XIII w.
Opole. The 13th-century Piastowska Tower
Opole. Piastovská Věž ze 13. stol.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12

OPOLE

www.opole.pl

POLOHA A PŘÍRODNÍ PODMÍNKY:

Opole – hlavní město vojvodství – je jedním z nejstarších měst v Polsku. Město leží na řece Odře v centrální části vojvodství, na křižovatce hlavních cest vedoucích ze západu na východ a ze severu na jih Evropy. Opole v sobě soustřeďuje potenciál průmyslu, služeb a obchodu, a zároveň je vzdělanostním i kulturním centrem vojvodství.

PŘÍRODNÍ A TURISTICKÉ ZAJÍMAVOSTI:

Ve městě sídlí mnoho kulturních zařízení, mezi jinými Divadlo J. Kochanowskiego, Divadlo Loutek a Herce A. Smolki, Státní Filharmonie J. Elsnera, Muzeum Śląska Opolskiego, Muzeum Wsi Opolskiej a Diecézní Muzeum. Město je známé zejména z hudebního festivalu Krajowy Festiwal Piosenki Polskiej. Ve městě stojí řada památek, např. Opolská radnice, čtyřstranná zástavba domů zrekonstruovaná v barokním slohu, Piastowska věž ze 13. stol., Františkánský kostel s hroby piastovských knížat, katedrála sv. Kříže, Collegium Maius (dávný dominikánský klášter ze 14. stol.) – momentálně sídlo Opolské univerzity. Místem k odpočinku a rekreaci je městský park a zoologická zahrada na ostrově Bolko.

Opole. Śródmieście
Opole. City centre
Opole. Centrum

Opole. Kościół Franciszkanów z XIV w.
Opole. The 14th-century Franciscan church
Opole. Kostel Františkánů z 14. stol.

LOCATION AND NATURAL CONDITIONS:

Opole, the capital of the voivodship, is one of the oldest cities in Poland. It is located on the Odra river in the middle of the voivodship and lies on the transportation, road and rail, routes leading from the west to the east and from the north to the south of Europe. Opole combines industrial potential, trade and services. It is a cultural and educational centre as well.

LANDSCAPE AND TOURIST VALUES:

In the city there are many cultural institutions, among others, J. Kochanowski Theatre, A. Smolka Puppet and Actor Theatre, J. Elsner National Philharmonic Hall, Śląsk Opolski Museum, Opole Open-Air Museum and Diocese Museum. Opole is well-known for the Polish Song National Festival. Among numerous monuments one can mention: the Town Hall, the square with reconstructed Baroque tenement houses, the 13th-century Piastowska Tower, Franciscan Church with the tombs of Piast knights, St. Cross Cathedral, Collegium Maius (ancient 14th-century Dominican Monastery) – presently the seat of Opole University. The Isle of Bolko is the house of city parkland and zoological garden.

POŁOŻENIE I WARUNKI NATURALNE:

Gmina położona jest w południowo-zachodniej części województwa, na sudeckim szlaku, graniczy z Republiką Czeską. Do podstawowych sektorów gospodarki należą rolnictwo i turystyka.

WALORY KRAJOBRAZOWO-TURYSTYCZNE:

W Otmuchowie corocznie organizowana jest impreza „Lato Kwiatów”. Jezioro Otmuchowskie, atrakcyjne zabytki architektury oraz dobrze rozwinięta baza noclegowa stanowią ciekawą ofertę dla turystów uprawiających sporty wodne, rybołówstwo, myślistwo, turystykę rowerową i pieszą. Przez teren gminy przebiega międzynarodowa trasa rowerowa. Wśród zabytków wyróżnia się renesansowy ratusz z XIII w. z zegarami słonecznymi oraz Zamek Biskupi z XIII w.

Otmuchów. Panorama miasta
Otmuchów. Panorama of the town
Otmuchów. Panorama města

	2012
Ludność ¹⁾ Population ¹⁾ Obyvatelstvo ¹⁾	14063
Ludność ¹⁾ na 1 km ² Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	75
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	106
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	55,2
Pracujący ¹⁾ według sekcji w % ogółem pracujących w: Employed persons ¹⁾ by sections in % of total employed persons in: Zaměstnaní podle ¹⁾ odvětví ekonomické činnosti (v %):	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	15,0
przemysłu i budownictwa industry and construction průmyslu a stavebnictví	35,2
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności: Users of installations in % of total population of: Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %):	
wodociągowej water-line system vodovod	87,0
kanalizacyjnej sewage system kanalizační síť	32,5
gazowej gas-line system plyn	34,4
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	632,60
Lesistość w % Forest cover in % Zalesnění (v %)	6,0

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12.

POLOHA A PŘÍRODNÍ PODMÍNKY:

Obec se nachází v jihozápadní části vojvodství, na sudetské stezce a sousedí s Českou republikou. Mezi základní odvětví hospodářství patří zemědělství a turistika.

PŘÍRODNÍ A TURISTICKÉ ZAJÍMAVOSTI:

V Otmuchowie je každoročně organizována slavnost „Lato kwiatów” (léto květin). Otmuchovské jezero, atraktivní architektonické památky a dobře rozvinuté ubytovací zázemí tvoří zajímavou nabídku pro turisty provozující vodní sporty, rybářství, myslivost, pěší turistiku a cykloturistiku. Území obce protíná mezinárodní cyklostezka. Z památek je nutno jmenovat renesanční radnici ze 13. století se slunečními hodinami a Biskupský zámek taktéž ze 13. století.

LOCATION AND NATURAL CONDITIONS:

The commune is situated in the south west of the voivodship, on the Sudety Mountains route and borders the Czech Republic. Agriculture and tourism are its main domains.

LANDSCAPE AND TOURIST VALUES:

In Otmuchów annual event "Summer of Flowers" is held. Otmuchowskie lake, attractive architectural monuments and well developed hotel base are an interesting offer for all those who like water sports, fishing, hunting, cycling and walking. An international bicycle trail crosses the commune. The 13th-century Renaissance Town Hall with sundials and the 13th-century Bishops' Castle are well worth seeing

OZIMEK

www.ozimek.pl

POŁOŻENIE I WARUNKI NATURALNE:

Gmina leży w środkowo-wschodniej części województwa. Znaczną powierzchnię zajmują lasy, będące częścią Borów Stobrawskich. Przez południowo-zachodnią część przepływa rzeka Mała Panew, stanowiąca dopływ Odry. Do terenu gminy przylega kompleks trzech Jezior Turawskich.

WALORY KRAJOBRAZOWO-TURYSTYCZNE:

Atrakcją turystyczną gminy jest obszar chroniony krajobrazu Lasów Stobrawsko-Turawskich oraz tereny wokół Jezior Turawskich. Gmina słynie z Juraparku w Krasiejowie będącego efektem odkrycia szczątków dinozaurów sprzed 225 mln lat. Znaleziwo to jest obiektem zainteresowania naukowców z całego świata. Największym zabytkiem architektury na terenie gminy jest żeliwny most wiszący z 1827 r. (Ozimek), najstarszy zachowany tego typu most w Europie. W gminie corocznie organizowane są Mistrzostwa Polski i Europy oraz Międzynarodowe Przeglądy Zespołów Mażoretkowych.

Krasiejów. Jurapark
Krasiejów. Jurapark
Krasiejów. Jurský park

	2012
Ludność ¹⁾ <i>Population</i> ¹⁾ Obywatelstwo ¹⁾	20080
Ludność ¹⁾ na 1 km ² <i>Population</i> ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osiedlenia na 1 km ²	160
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn <i>Females</i> ¹⁾ per 100 males Żeny ¹⁾ na 100 mužů	106
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Non-working age population</i> ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	46,5
Pracujący ¹⁾ według sekcji w % ogółem pracujących w: <i>Employed persons</i> ¹⁾ by sections in % of total employed persons in: Zaměstnaní podle ¹⁾ odvětví ekonomické činnosti (v %):	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie <i>agriculture, forestry and fishing</i> zemědělství, lesnictví a rybářství	0,3
przemysłu i budownictwa <i>industry and construction</i> průmyslu a stavebnictví	77,7
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności: <i>Users of installations in % of total population of:</i> Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %):	
wodociągowej <i>water-line system</i> vodovod	97,5
kanalizacyjnej <i>sewage system</i> kanalizační síť	55,0
gazowej <i>gas-line system</i> plyn	24,7
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro <i>Revenue of the gmina budget per capita in EUR</i> Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	603,82
Lesistość w % <i>Forest cover in %</i> Zalesnění (v %)	57,9

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12.

POLOHA A PŘÍRODNÍ PODMÍNKY:

Obec leží na východě centrální části vojvodství. Větší část rozlohy zaujímají lesy, které jsou součástí Borů Stobrawských. Přes jihozápadní část obce protéká řeka Mała Panew, která je přítokem Odry. Katastr obce sousedí se třemi Turawskými jezery.

PŘÍRODNÍ A TURISTICKÉ ZAJÍMAVOSTI:

Turistickou atrakcí obce je chráněná krajinná oblast Lasů Stobrawsko-Turawskich a okolí Turawských jezer. Obec je známá pro svůj Jurapark v Krasiejowie, kde byly nalezeny pozůstatky dinosaurů starých 225 mil. let. Toto naleziště je objektem zájmu vědců z celého světa. Největší architektonickou památkou na území obce je litinový visutý most z r. 1827, nejstarší zachovalý most tohoto typu v Evropě. Každoročně se v obci konají mistrovství Polska a Evropy a mezinárodní přehlídky souborů mažorettek.

LOCATION AND NATURAL CONDITIONS:

The commune is situated in the mid-east of the voivodship. A large area of its land is covered by forests which are part of Bory Stobrawskie. Mała Panew, a tributary of the Odra river, flows through the south west of the commune. The complex of three Turawa lakes is adjacent to the area of the commune.

LANDSCAPE AND TOURIST VALUES:

Great tourist attraction is the protected landscape area of Stobrawsko-Turawskie forests as well as territories round Turawa lakes. The commune is famous for the Jurapark in Krasiejów, being a result of the discovery of 225-million-year-old bones of dinosaurs. The finding is of enormous interest of scientists from all over the world. The greatest historical monument in the commune is the cast-iron suspended bridge dating from 1827 (Ozimek) the oldest bridge of this type left in Europe. The commune hosts annual Polish and European Championships and International Reviews of Majorette Teams.

POŁOŻENIE I WARUNKI NATURALNE:

Gmina leży w południowo-zachodniej części województwa na szlaku turystycznym prowadzącym z Małopolski i Śląska w rejon Kotliny Kłodzkiej. Teren gminy graniczy od południa z Republiką Czeską.

WALORY KRAJOBRAZOWO-TURYSTYCZNE:

Obszar gminy charakteryzuje się zróżnicowaną rzeźbą terenu, sąsiedztwem trzech zbiorników wodnych: Jezioro Otmuchowskie, Jezioro Nyskie i Zalew Paczkowski oraz bliskością Ziemi Kłodzkiej i Sudetów. Gmina wyróżnia się dobrze rozwiniętą bazą turystyczną oraz ciekawymi zabytkami kultury. Miasto Paczków ze względu na dobrze zachowane zabudowania obronne zwane jest Polskim Carcassonne. Znajduje się tu m.in. muzeum gazownictwa z największym w Europie zbiorem gazomierzy i urządzeń gazowych.

Paczków. Kościół parafialny Św. Jana Ewangelisty z XIV w. Paczków. The 14th-century Church of St. John the Evangelist Paczków. Filiální kostel sv. Jana Ewangelisty ze 14. stol.

	2012
Ludność ¹⁾	13198
Population ¹⁾ Obyvatelstvo ¹⁾	
Ludność ¹⁾ na 1 km ²	165
Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn	102
Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym	54,1
Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	
Pracujący ¹⁾ według sekcji w % ogółem pracujących w: Employed persons ¹⁾ by sections in % of total employed persons in: Zaměstnaní podle ¹⁾ odvětví ekonomické činnosti (v %):	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie	8,4
agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	
przemysłu i budownictwa	33,2
industry and construction průmyslu a stavebnictví	
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności: Users of installations in % of total population of: Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %):	
wodociągowej	97,3
water-line system vodovod	
kanalizacyjnej	45,7
sewage system kanalizační síť	
gazowej	54,2
gas-line system plyn	
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro	654,04
Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	
Lesistość w %	1,5
Forest cover in % Zalesnění (v %)	

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12.

POLOHA A PŘÍRODNÍ PODMÍNKY:

Obec leží v jihozápadní části vojvodství na turistické trase z Małopolski a Śląska do Kłodské kotliny. Území obce sousedí na jihu s Českou republikou.

PŘÍRODNÍ A TURISTICKÉ ZAJÍMAVOSTI:

Obec je charakteristická rozmanitým terénem, sousedí se třemi vodními nádržemi: Jezioro Otmuchowskie, Jezioro Nyskie a Zalew Paczkowski, a je v blízkosti Ziemi Kłodzkiej a Sudet. Obec se vyznačuje rozvinutou sítí ubytovacích zařízení a zajímavými kulturními památkami. Město Paczków se díky dochovaným opevněním nazývá polské Carcassonne. Nachází se zde mimo jiné muzeum plynářství s největší sbírkou plynoměrů a dalších plynářských zařízení v Evropě.

LOCATION AND NATURAL CONDITIONS:

The commune is situated in the south west of the voivodship, on the tourist way leading from Małopolska and Śląsk /Silesia/ to Kotlinia Kłodzka. In the south the commune borders on the Czech Republic.

LANDSCAPE AND TOURIST VALUES:

The commune is characterized by its varied terrain, the neighbourhood of three bodies of water: Otmuchów, Nysa and Paczków artificial lakes as well as by a proximity of Kotlinia Kłodzka and the Sudety Mountains. The commune stands out by well developed tourist base and interesting monuments of culture. The town Paczków, because of the well preserved fortifications, is referred to as the Polish Carcassonne. There is also a gas museum with the largest in Europe collection of gas metres and gas appliances.

PAKOSŁAWICE

www.pakoslawice.pl

POŁOŻENIE I WARUNKI NATURALNE:

Gmina położona jest na południowo-zachodnim skraju województwa. Obszar ma urozmaicone ukształtowanie powierzchni – płaskie we wschodniej części i wyżynne w zachodniej. Jest to gmina typowo rolnicza.

WALORY KRAJOBRAZOWO-TURYSTYCZNE:

Atrakcją turystyczną jest przebiegający w zachodniej części gminy pieszo-rowerowy i konny szlak turystyczny w kompleksie leśnym „Wąwozy Biechowskie”. Z zabytków architektury zachowały się m. in. pałac we Frączkowie z 1750 r., pałac w Biechowie z przełomu XVII i XVIII w. oraz kościoły parafialne: w Pakosławicach z XIII w., w Reńskiej Wsi z XVII w., i gotycko-barokowy kościół w Prusinowicach z XVI w.

Wieś Nowaki. Zbiornik zaporowy
Village Nowaki. Dam reservoir
Wieś Nowaki. Vodní nádrž

	2012
Ludność ¹⁾ Population ¹⁾ Obywatelstwo ¹⁾	3674
Ludność ¹⁾ na 1 km ² Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osiedlenia na 1 km ²	50
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn Females ¹⁾ per 100 males Żeny ¹⁾ na 100 mužů	101
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	47,7
Pracujący ¹⁾ według sekcji w % ogółem pracujących w: Employed persons ¹⁾ by sections in % of total employed persons in: Zaměstnaní podle ¹⁾ odvětví ekonomické činnosti (v %):	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	33,8
przemysłu i budownictwa industry and construction průmyslu a stavebnictví	#
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności: Users of installations in % of total population of: Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %):	
wodociągowej water-line system vodovod	94,6
kanalizacyjnej sewage system kanalizační síť	–
gazowej gas-line system plyn	–
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlicího obyvatele v euro	726,92
Lesistość w % Forest cover in % Zalesnění (v %)	13,2

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12.

POLOHA A PŘÍRODNÍ PODMÍNKY:

Obec se rozkládá na jihozápadním okraji vojvodství. Krajina je rozmanitě členěná – roviny ve východní části a vysočiny v části západní. Jedná se o typicky zemědělskou obec.

PŘÍRODNÍ A TURISTICKÉ ZAJÍMAVOSTI:

Turistickou atrakcí je stezka pro pěší, kola a koně „Wąwozy Biechowskie” v západní části obce. Z architektonických památek se mimo jiného dochovaly: palác ve Frączkowie z r. 1750, palác v Biechowie z přelomu 17. a 18. století, dále kostely v Pakosławicach ze 13. století, v Reńskiej Wsi ze 17. století a gotycko-barokní kostel v Prusinowicach ze 16. století.

LOCATION AND NATURAL CONDITIONS:

The commune is situated on the south-west edge of the voivodship. Its land form varies – flat in the east and upland in the west. Its main economy is agriculture.

LANDSCAPE AND TOURIST VALUES:

The commune offers tourist attractions like hiking, cycling and horse riding in the forest complex „Wąwozy Biechowskie”, in the west of the commune. The architectural monuments that have been preserved, comprise a palace in Frączków of 1750, a 17/18th century palace in Biechów, parish churches: 13th-century in Pakosławice, 17th-century in Reńska Wieś and a 16th-century Gothic-Baroque church in Prusinowice.

POLSKA CEREKIEW

www.polskacerekiew.pl

POŁOŻENIE I WARUNKI NATURALNE:

Gmina leży w południowo-wschodniej części województwa w regionie Niziny Śląskiej. Ze względu na rolniczy charakter gminy firmy działające na jej terenie są związane z rolnictwem lub usługami w tym zakresie.

WALORY KRAJOBRAZOWO-TURYSTYCZNE:

Do zabytków gminy można zaliczyć: kościół parafialny z XVII w., ruiny pałacu z XV w. oraz kamienną figurę św. Jana Nepomucena z 1721 r. W miejscowości Zakrzów znajduje się Ludowy Klub Jeździecki Lewada, który jest znanym i liczącym się na arenie sportowej klubem specjalizującym się w ujeżdżaniu. Corocznie rozgrywane są tu Jeździeckie Mistrzostwa Gwiazd – Lewada Art. Cup.

Polsko-Czeski piknik historyczny (fot. Piotr Kanzy).
Polish-Czech historical picnic (photo Piotr Kanzy)
Polsko-český historický piknik (fot. Piotr Kanzy)

	2012
Ludność ¹⁾ Population ¹⁾ Obywatelstwo ¹⁾	4311
Ludność ¹⁾ na 1 km ² Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	72
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	110
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	52,7
Pracujący ¹⁾ według sekcji w % ogółem pracujących w: Employed persons ¹⁾ by sections in % of total employed persons in: Zaměstnaní podle ¹⁾ odvětví ekonomické činnosti (v %):	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	6,5
przemysłu i budownictwa industry and construction průmyslu a stavebnictví	49,5
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności: Users of installations in % of total population of: Podíl osob bydlících v domach vybavených (v %):	
wodociągowej water-line system vodovod	88,9
kanalizacyjnej sewage system kanalizační síť	31,0
gazowej gas-line system plyn	–
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	1279,48
Lesistość w % Forest cover in % Zalesnění (v %)	4,9

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12.

POLOHA A PŘÍRODNÍ PODMÍNKY:

Obec se nachází v jihovýchodní části vojvodství, v regionu Slezské nížiny. Vzhledem k zemědělskému charakteru obce se místní firmy zaměřují na zemědělství a služby v této oblasti.

PŘÍRODNÍ A TURISTICKÉ ZAJÍMAVOSTI:

K památkám obce patří: farní kostel ze 17. stol., trosky paláce z 15. stol. a také kamenná socha sv. Jana Nepomuckého z r. 1721. V části obce Zakrzów sídlí lidový jezdecký klub Lewada, který je známým a váženým klubem ve sportovním světě, specializujícím se na drezúru. Každoročně se zde konají Jezdecké Mistrovství Hvězd – Lewada Art Cup.

LOCATION AND NATURAL CONDITIONS:

The commune is located in the south east of the voivodship, in the region of Silesian Lowland. Due to the rural character of the commune, businesses operating on its territory are related to the agriculture or services in this area.

LANDSCAPE AND TOURIST VALUES:

Among sights of the commune can be numbered: the 17th-century parish church, the ruins of the 15th-century palace and St. Jan Nepomucen stone statue from 1721. In the village of Zakrzów there is the Popular Riding Club Levada. It is well known and the major one in the sports arena, specializing in a dressage. Here, every year the Equestrian Championships of Stars – Levada Art Cup take place.

POPIELÓW

www.popielow.pl

POŁOŻENIE I WARUNKI NATURALNE:

Gmina usytuowana jest w północno-zachodniej części województwa na znacznym obszarze Stobrawskiego Parku Krajobrazowego.

WALORY KRAJOBRAZOWO-TURYSTYCZNE:

Na terenach leśnych umiejscowionych jest wiele siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie prawnej. Na terenie gminy znajduje się wiele pomników przyrody m.in. ponad 500-letni dąb szypułkowy. Istnieją również dobre warunki dla rozwoju turystyki rowerowej. Gmina posiada także wiele zabytków, takich jak: kościół cmentarny z XV w., zamek w Karłowicach z XIV w. oraz Dom ks. Jana Dzierżona.

Użytek ekologiczny „Gęsi Staw”
Ecological „Goose Pond”
Ekologický „Husi Rybník”

	2012
Ludność ¹⁾ <i>Population¹⁾</i> Obywatelstwo ¹⁾	8208
Ludność ¹⁾ na 1 km ² <i>Population¹⁾ per 1km²</i> Hustota ¹⁾ osiedlenia na 1 km ²	47
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn <i>Females¹⁾ per 100 males</i> Żeny ¹⁾ na 100 mužů	105
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Non-working age population¹⁾ per 100 persons of working age</i> Index ekonomického zatížení ¹⁾	52,5
Pracujący ¹⁾ według sekcji w % ogółem pracujących w: <i>Employed persons¹⁾ by sections in % of total employed persons in:</i> Zaměstnaní podle ¹⁾ odvětví ekonomické činnosti (v %):	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie <i>agriculture, forestry and fishing</i> zemědělství, lesnictví a rybářství	9,0
przemysłu i budownictwa <i>industry and construction</i> průmyslu a stavebnictví	40,5
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności: <i>Users of installations in % of total population of:</i> Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %):	
wodociągowej <i>water-line system</i> vodovod	94,7
kanalizacyjnej <i>sewage system</i> kanalizační síť	50,5
gazowej <i>gas-line system</i> plyn	0,1
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro <i>Revenue of the gmina budget per capita in EUR</i> Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	757,11
Lesistość w % <i>Forest cover in %</i> Zalesnění (v %)	46,9

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12.

POLOHA A PŘÍRODNÍ PODMÍNKY:

Obec se nachází v severozápadní části vojvodství na území parku Stobrawskiego.

PŘÍRODNÍ A TURISTICKÉ ZAJÍMAVOSTI:

Na lesních pozemcích se nachází hodně přírodních stanovišť, která jsou chráněná. Na území obce najdeme přírodní památky, jako např. dub starší více než 500 let. Jsou zde dobré podmínky pro rozvoj cykloturistiky. V obci se nachází historické památky, např. hřbitovní kostel z 15. stol., zámek v Karłowicach z 14 stol. a také Dům kněze Jana Dzierżona.

LOCATION AND NATURAL CONDITIONS:

The commune is located in the north west of the voivodship, on the large area of Stobrawski Landscape Park.

LANDSCAPE AND TOURIST VALUES:

In the forested areas several habitats under legal protection are located. The commune has a large number of natural monuments such as more than 500-year-old stalk oak. People practising cycling should be satisfied with the interesting trails in the commune. Here, there are also many historic monuments like the 15th-century cemetery church, the 14th-century castle in Karłowice and the House of Fr. Jan Dzierżon.

POŁOŻENIE I WARUNKI NATURALNE:

Gmina leży na Nizinie Śląskiej w dolnie Odry, w centralnej części województwa. Znaczną część powierzchni zajmują lasy. Pod względem klimatycznym gmina należy do najbardziej przyjaznych miejsc w Polsce – lata są tu długie i ciepłe, a zimy łagodne i krótkie.

WALORY KRAJOBRAZOWO-TURYSTYCZNE:

Gmina posiada rozległe tereny, będące atrakcją turystyczną ze względu na czyste środowisko, występowanie unikalnych gatunków flory oraz pomników przyrody. Do najciekawszych środowisk przyrodniczych należy rezerwat Jaśkowice oraz rezerwat florystyczny Staw Nowokuźnicki z unikatową na Opol-szczyźnie roślinnością. Ciekawym zabytkiem architektury jest zamek obronny z XVI w. w Zimnicach Małych.

Proszków. Muzeum kowalstwa
Proszków. Museum of smithery
Proszków. Muzeum kovářství

	2012
Ludność ¹⁾ <i>Population¹⁾</i> Obywatelstwo ¹⁾	9790
Ludność ¹⁾ na 1 km ² <i>Population¹⁾ per 1km²</i> Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	81
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn <i>Females¹⁾ per 100 males</i> Ženy ¹⁾ na 100 mužů	110
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Non-working age population¹⁾ per 100 persons of working age</i> Index ekonomickeho zatížení ¹⁾	51,4
Pracujący ¹⁾ według sekcji w % ogółem pracujących w: <i>Employed persons¹⁾ by sections in % of total employed persons in:</i> Zaměstnaní podle ¹⁾ odvětví ekonomické činnosti (v %):	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie <i>agriculture, forestry and fishing</i> zemědělství, lesnictví a rybářství	6,4
przemysłu i budownictwa <i>industry and construction</i> průmyslu a stavebnictví	36,6
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności: <i>Users of installations in % of total population of:</i> Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %):	
wodociągowej <i>water-line system</i> vodovod	91,4
kanalizacyjnej <i>sewage system</i> kanalizační síť	58,4
gazowej <i>gas-line system</i> plyn	0,1
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro <i>Revenue of the gmina budget per capita in EUR</i> Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	648,35
Lesistość w % <i>Forest cover in %</i> Zalesnění (v %)	32,8

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12.

POLOHA A PŘÍRODNÍ PODMÍNKY:

Obec se nachází ve Slezské nížině, v údolí řeky Odry, v centrální části vojvodství. Značnou část území tvoří lesy. Z hlediska klimatu patří obec k nejoblíbenějším místům v Polsku – léta jsou dlouhá a teplá, zimy mírné a krátké.

PŘÍRODNÍ A TURISTICKÉ ZAJÍMAVOSTI:

Obec má rozlehlá území, která se díky čistému životnímu prostředí, přítomnosti unikátních druhů flóry a přírodních památek řadí k turistickým atrakcím. Mezi nejzajímavější místa patří rezervace Jaśkowice, floristická rezervace Staw Nowokuźnicki s unikátní vegetací rostlin. Významnou pamětihodností je hrad v Zimnicach Małych ze 16. století.

LOCATION AND NATURAL CONDITIONS:

The commune is situated in Silesian Lowland, in the central part of the voivodship. A considerable part of its territory is covered by forests. In terms of the climate, the commune is one of the most friendly places in Poland – the summers are long here and warm, and winters are mild and short.

LANDSCAPE AND TOURIST VALUES:

Clean environment, unique species of flora and nature monuments, beautiful countryside attract numerous tourists. To the most interesting natural environments belong reserve Jaśkowice and flora reserve Staw Nowokuźnicki /pond/ with unique, in Opole region, vegetation. There are also some interesting architectural monuments like a 16th-century fortified castle in Zimnice Małe.

PRUDNIK

www.prudnik.pl

POŁOŻENIE I WARUNKI NATURALNE:

Gmina położona jest w południowej części województwa, u podnóża Sudetów, na pograniczu Płaskowyżu Głubczyckiego oraz Gór Opawskich. W Prudniku mieści się siedziba polskiej strony Euroregionu Pradziad. Atutem gminy jest położenie w obszarze pogranicza polsko-czeskiego.

WALORY KRAJOBRAZOWO-TURYSTYCZNE:

Miasto Prudnik leży u podnóża Gór Opawskich, posiadających jedną z najgęstszych sieci oznakowanych pieszych szlaków turystycznych w Sudetach. Gmina Prudnik wytyczyła rozległą sieć wielofunkcyjnych ścieżek turystycznych. W Prudniku zachowało się wiele zabytków architektury, m. in. Wieża Zamkowa z XIII w., mury miejskie z przełomu XIV w. i XV w., barokowa fontanna i Kolumna Maryjna z XVII w.

Prudnik. Baszty murów miejskich z XV w.
Prudnik. Towers of the 15th-century town walls
Prudnik. Městské opevnění z 15. stol.

	2012
Ludność ¹⁾ Population ¹⁾ Obywatelstwo ¹⁾	28183
Ludność ¹⁾ na 1 km ² Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	231
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	110
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	58,6
Pracujący ¹⁾ według sekcji w % ogółem pracujących w: Employed persons ¹⁾ by sections in % of total employed persons in: Zaměstnaní podle ¹⁾ odvětví ekonomické činnosti (v %):	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	4,0
przemysłu i budownictwa industry and construction průmyslu a stavebnictví	35,3
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności: Users of installations in % of total population of: Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %):	
wodociągowej water-line system vodovod	97,0
kanalizacyjnej sewage system kanalizační síť	76,3
gazowej gas-line system plyn	70,6
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	674,34
Lesistość w % Forest cover in % Zalesnění (v %)	13,4

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12.

POLOHA A PŘÍRODNÍ PODMÍNKY:

Obec se rozkládá v jižní části vojvodství, při úpatí Sudet, na hranici Opavské pahorkatiny a Opavských hor. Prudnik je sídlem polské části euroregionu Praděd. Výhodou obce je její poloha v česko-polském pohraničí.

PŘÍRODNÍ A TURISTICKÉ ZAJÍMAVOSTI:

Město leží v podhůří Opavských hor, které mají jednu z nejhustších sítí značených turistických tras v Sudelech. Město zajistilo označení rozsáhlé sítě zpevněných víceúčelových turistických tras. Zachovalo se zde mnoho architektonických památek: zámecká věž ze 13. stol., městské hradby z přelomu 14. a 15. stol., barokní fontána a mariánský sloup ze 17. stol.

LOCATION AND NATURAL CONDITIONS:

The commune is situated in the southern part of voivodship, at the foot of the Sudety Mountains adjacent to Płaskowyż Głubczycki and the Opawskie Mountains. Polish section of the Praděd Euroregion, is based in Prudnik. A great advantage of the commune is its location in the Polish-Czech border zone.

LANDSCAPE AND TOURIST VALUES:

The town Prudnik lies at the foot of the Opawskie Mountains having the most dense network of marked hiking trails in the Sudety Mountains. The Prudnik commune marked out the extensive network of multipurpose tourist walking paths. Prudnik retains many architectural monuments like the 13th-century Castle Tower, town walls dating from 14th-15th centuries, Baroque fountain and the 17th-century Marian Column.

POŁOŻENIE I WARUNKI NATURALNE:

Gmina położona jest w południowo-wschodniej części województwa. Jest to gmina rolnicza, w której zdecydowaną większość powierzchni stanowią użytki rolne.

WALORY KRAJOBRAZOWO-TURYSTYCZNE:

Na terenie gminy znajduje się wiele miejsc do wypoczynku i rekreacji, m.in. parki oraz boiska i hale sportowe. Gmina dysponuje bogatą bazą agroturystyczną. Wśród obiektów zabytkowych można wymienić: kompleks pałacowo-parkowy w Więszycach, dworek w Komornie wraz z przylegającym do niego parkiem z II połowy XVIII w. oraz kościół parafialny w Mechnicy.

Zbiornik Dębowa
Reservoir in Dębowa
Vodní nádrž Dębowa

	2012
Ludność ¹⁾	8243
Population ¹⁾	
Obywatelstwo ¹⁾	
Ludność ¹⁾ na 1 km ²	84
Population ¹⁾ per 1km ²	
Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn	106
Females ¹⁾ per 100 males	
Żeny ¹⁾ na 100 mužů	
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym	52,5
Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age	
Index ekonomicznego zaťaženia ¹⁾	
Pracujący ¹⁾ według sekcji w % ogółem pracujących w:	
Employed persons ¹⁾ by sections in % of total employed persons in:	
Zaměstnaní podle ¹⁾ odvětví ekonomické činnosti (v %):	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie	4,2
agriculture, forestry and fishing	
zemědělství, lesnictví a rybářství	
przemysłu i budownictwa	39,8
industry and construction	
průmyslu a stavebnictví	
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności:	
Users of installations in % of total population of:	
Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %):	
wodociągowej	92,0
water-line system	
vodovod	
kanalizacyjnej	45,8
sewage system	
kanalizační síť	
gazowej	0,0
gas-line system	
plyn	
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro	698,77
Revenue of the gmina budget per capita in EUR	
Príjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	
Lesistość w %	9,4
Forest cover in %	
Zalesnění (v %)	

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12.

POLOHA A PŘÍRODNÍ PODMÍNKY:

Obec se nachází v jihovýchodní části vojvodství. Jedná se o zemědělskou obec, ve které převažuje zemědělská půda.

PŘÍRODNÍ A TURISTICKÉ ZAJÍMAVOSTI:

Na území obce je mnoho míst k odpočinku a rekreaci, mezi jinými parky, hřiště a sportovní haly. Obec má bohatou agroturistickou síť. Mezi památky můžeme zařadit parkovo-palácový komplex v Więszycach, panství v Komornie s přilehlým parkem z 2. poloviny 18. stol. a také farní kostel v Mechnicy

LOCATION AND NATURAL CONDITIONS:

The commune is located in the south east of the voivodship. It is an agricultural commune where the vast majority of the area is farmland.

LANDSCAPE AND TOURIST VALUES:

In the commune there are many places suitable for the rest and recreation, among others, parks and also sports fields and halls. The commune has an extensive farm tourism accommodation base. Among the historic buildings worth a visit are: the palace and park complex in Więszczyce, the manor house with the adjacent park from the second half of the 18th century in Komorno and the parish church in Mechnica.

RUDNIKI

www.rudniki.pl

POŁOŻENIE I WARUNKI NATURALNE:

Gmina leży w północno-wschodniej części województwa. Jest gminą typowo rolniczą.

WALORY KRAJOBRAZOWO-TURYSTYCZNE:

Gmina położona jest w Otulinie Załęczańskiego Parku Krajobrazowego, przez który przebiega edukacyjno-turystyczna ścieżka rowerowa. Na terenie gminy znajdują się zabytkowe drewniane kościoły w Żytniowie i Jaworznie, zespół dworski w Starym Bugaju oraz nieczynna cegielnia w Faustiance, w której złożach można znaleźć cenne amonity. Organizowane corocznie Zawody Drwali w Bobrowej i Spotkania Muzyków Jazzowych w Rudnikach na stałe wpisały się w kalendarz gminnych imprez.

Jaworzno. Kościół drewniany z XVI w.
Jaworzno. The 16th-century wooden Church
Jaworzno. Dřevěný kostel ze 16. stol.

	2012
Ludność ¹⁾	8280
Population ¹⁾ Obyvatelstvo ¹⁾	
Ludność ¹⁾ na 1 km ²	82
Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn	103
Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym	62,6
Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomicznego zatężenia ¹⁾	
Pracujący ¹⁾ według sekcji w % ogółem pracujących w: Employed persons ¹⁾ by sections in % of total employed persons in:	
Zaměstnaní podle ¹⁾ odvětví ekonomické činnosti (v %):	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie	–
agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	
przemysłu i budownictwa	42,6
industry and construction průmyslu a stavebnictví	
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności: Users of installations in % of total population of:	
Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %):	
wodociągowej	91,9
water-line system vodovod	
kanalizacyjnej	33,7
sewage system kanalizační síť	
gazowej	0,1
gas-line system plyn	
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro	709,13
Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	
Lesistość w %	4,4
Forest cover in % Zalesnění (v %)	

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12.

POLOHA A PŘÍRODNÍ PODMÍNKY:

Obec leží v severovýchodní části vojvodství. Je to typicky zemědělská obec.

PŘÍRODNÍ A TURISTICKÉ ZAJÍMAVOSTI:

Obec se nachází na pomezí přírodního parku Załęczańskiego, přes který vede naučně-turistická cyklostezka. Na území obce se nachází historické dřevěné kostely v Żytniowie a Jaworznie, panství v Starym Bugaju a také nefunkční cihelna v Faustiance, ve které najdeme cenné amonity. Každoročně je v obci organizovaná soutěž dřevorubců v Bobrowej a setkání jazzových hudebníků v Rudnikach

LOCATION AND NATURAL CONDITIONS:

The commune is located in the north east of the voivodship. It is a typically rural area.

LANDSCAPE AND TOURIST VALUES:

The commune is situated in the buffer zone of Załęczański Landscape Park, through which runs the educational and tourist bike path. In the commune there are historic wooden churches in Żytniów and Jaworzno, the manor complex in Stary Bugaj and the defunct already brickyard in Faustianka, where one can find valuable deposits of ammonites. The Competition of Woodcutters held annually in Bobrowa and Meetings of Jazz Musicians in Rudniki have permanently etched into the commune calendar of events.

POŁOŻENIE I WARUNKI NATURALNE:

Gmina zlokalizowana jest w południowo-zachodniej części województwa. Rozciąga się na obszarze Niziny Śląskiej, Doliny Nysy Kłodzkiej i częściowo na Równinie Grodkowskiej. Ze względu na wysoką jakość użytków rolnych w gminie dominuje rolnictwo.

WALORY KRAJOBRAZOWO-TURYSTYCZNE:

Liczne zabytki świadczą o tradycji oraz kulturze sakralnej. Skoroszyce należały do XIX w. do biskupów wrocławskich. Pamiątką tamtych czasów jest słup graniczny pomiędzy Skoroszycami a Chróścina Nyską. Równinna rzeźba terenu oraz łagodny klimat stwarzają warunki dla czynnego wypoczynku oraz rozwoju agroturystyki i powstawaniu gospodarstw ekologicznych.

Skoroszyce. Sianokosy
Skoroszyce. Haymaking
Skoroszyce. Senosec

	2012
Ludność ¹⁾	6417
Population ¹⁾ Obywatelstwo ¹⁾	
Ludność ¹⁾ na 1 km ²	62
Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osiedlenia na 1 km ²	
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn	99
Females ¹⁾ per 100 males Żeny ¹⁾ na 100 mužů	
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym	52,9
Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomicznego zażiżenia ¹⁾	
Pracujący ¹⁾ według sekcji w % ogółem pracujących w: Employed persons ¹⁾ by sections in % of total employed persons in:	
Zaměstnání podle ¹⁾ odvětví ekonomické činnosti (v %):	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie	25,5
agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	
przemysle i budownictwie	23,8
industry and construction průmyslu a stavebnictví	
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności: Users of installations in % of total population of: Podíl osob bydlících v domach vybavených (v %):	
wodociągowej	82,1
water-line system vodovod	
kanalizacyjnej	35,1
sewage system kanalizační síť	
gazowej	5,6
gas-line system plyn	
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro	678,01
Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	
Lesistość w %	3,9
Forest cover in % Zalesnění (v %)	

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12.

POLOHA A PŘÍRODNÍ PODMÍNKY:

Obec leží v jihozápadní části vojvodství. Rozkládá se v oblasti Slezské nížiny, údolí Nysy Kłodzkiej a částečně na rovině Grodkowskiej. Vzhledem k vysoké kvalitě orné půdy zde převažuje zemědělství.

PŘÍRODNÍ A TURISTICKÉ ZAJÍMAVOSTI:

Mnohé památky svědčí o církevní tradici a kultuře obce. Skoroszyce až do 19. století náležely wrocławským biskupům. Památkou na tyto doby je hraniční sloup mezi Skoroszycami a Chróścina Nyskou. Rovinná krajina a mírné klima vytvářejí podmínky pro aktivní odpočinek a rozvoj agroturistiky a také pro vznik nových ekologických farem.

Location and natural conditions:

The commune is located in the south west of the voivodship. It stretches in Silesian Lowland, Nysa Kłodzka Valley and part of the Grodkowska Plain. Due to the high quality of the agricultural land, the agriculture dominates here.

Landscape and tourist values:

Numerous monuments are the sign of tradition and sacred culture. Skoroszyce used to belong to Wrocław bishops until the 19th century and a border post between Skoroszyce and Chróścina Nyska is the reminder of those days. Both a flat area and mild climate encourage leisure activities and expansion of agrotourism and organic farming.

STRZELECZKI

www.strzeleczki.pl

POŁOŻENIE I WARUNKI NATURALNE:

Gmina położona jest na Nizinie Śląskiej w południowo-środkowej części województwa, w dorzeczu rzeki Białki i Osobłogi. Znaczną część powierzchni zajmują lasy, leżące w większości w granicach obszaru chronionego krajobrazu Bory Niemodlińskie.

WALORY KRAJOBRAZOWO-TURYSTYCZNE:

Ze względu na walory krajobrazowe oraz zabytki architektury gmina jest atrakcyjnym miejscem dla turystów. Przez gminę prowadzi jeden z głównych szlaków turystycznych z Opola do Pokrzywnej w Górach Opawskich. Znajduje się tu kompleks pałacowo-parkowy i stadnina koni w Mosznej. Zamek w Mosznej zbudowany na przełomie XIX i XX w., należy do najwspanialszych zabytkowych obiektów architektonicznych na Opolszczyźnie.

Moszna. Zamek z XIX w. (fot. Andrzej Haczekiewicz).
Moszna. The 19th-century Castle (photo Andrzej Haczekiewicz).
Moszna. Zámek ze 19. stol. (fot. Andrzej Haczekiewicz).

	2012
Ludność ¹⁾	7511
Population ¹⁾ Obyvatelstvo ¹⁾	
Ludność ¹⁾ na 1 km ²	64
Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn	108
Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym	52,9
Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	
Pracujący ¹⁾ według sekcji w % ogółem pracujących w: Employed persons ¹⁾ by sections in % of total employed persons in:	
Zaměstnaní podle ¹⁾ odvětví ekonomické činnosti (v %):	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie	7,3
agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	
przemysłu i budownictwa	35,0
industry and construction průmyslu a stavebnictví	
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności: Users of installations in % of total population of: Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %):	
wodociągowej	92,8
water-line system vodovod	
kanalizacyjnej	0,6
sewage system kanalizační síť	
gazowej	–
gas-line system plyn	
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro	625,93
Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	
Lesistość w %	35,7
Forest cover in % Zalesnění (v %)	

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12.

POLOHA A PŘÍRODNÍ PODMÍNKY:

Obec leží ve Slezské nížině na jihu centrální části vojvodství, v poříčí řek Białki a Osobłogi. Značnou část rozlohy tvoří lesy, jejichž převážná část spadá do chráněné krajinné oblasti Bory Niemodlińskie.

PŘÍRODNÍ A TURISTICKÉ ZAJÍMAVOSTI:

S ohledem na přírodní a turistické zajímavosti je obec atraktivním místem pro cestovní ruch. Obcí prochází jedna z hlavních turistických tras z Opole do Pokrzywnej v Opavských horách. Nachází se zde komplex parků a paláců i chov koní v Mosznej. Zámek v Mosznej postavený na přelomu 19. a 20. století patří k nejhezčím architektonickým objektům v Opolszczyźnie.

LOCATION AND NATURAL CONDITIONS:

The commune is situated in Silesian Lowland, in the south-central part of the voivodship, in the basin of the river Białka and Osobłoga. Much of its area is covered by forests, lying mostly within the area of protected Bory Niemodlińskie landscape.

LANDSCAPE AND TOURIST VALUES:

The commune is attractive to sightsee for its natural charm and historical monuments. One of the main tourist trails from Opole to Pokrzywna in the Opawskie Mountains leads through this territory. There is a palace and park complex and stables in Moszna. The castle in Moszna, built at the turn of the 19th and 20th centuries, is one of the finest historic architectural objects in Opole region.

POŁOŻENIE I WARUNKI NATURALNE:

Gmina zlokalizowana jest w centrum województwa. Przeważającą część jej powierzchni zajmują lasy, będące elementem chronionego kompleksu Borów Niemodlińskich. Na terenie gminy występują pokłady bazaltu, gliny ceramicznej oraz piasku.

WALORY KRAJOBRAZOWO-TURYSTYCZNE:

Kluczową formację przyrodniczą gminy stanowią lasy, w których znajdują się liczne pomniki przyrody. Do najważniejszych zabytków architektury należy XIX-wieczny zespół pałacowy z parkiem krajobrazowym i neorenesansowym pałacem, zachowały się również dawne zabudowania fabryki porcelany Schlegelmilchów oraz willa Schlegelmilchów.

Tułowice. Zamek z XIX w.
Tułowice. The 19th-century Castle
Tułowice. Zámek ze 19. stol.

	2012
Ludność ¹⁾	5280
Population ¹⁾ Obywatelstwo ¹⁾	
Ludność ¹⁾ na 1 km ²	65
Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osiedlení na 1 km ²	
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn	107
Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym	50,0
Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	
Pracujący ¹⁾ według sekcji w % ogółem pracujących w: Employed persons ¹⁾ by sections in % of total employed persons in: Zaměstnaní podle ¹⁾ odvětví ekonomické činnosti (v %):	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie	#
agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	
przemysłu i budownictwa	61,1
industry and construction průmyslu a stavebnictví	
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności: Users of installations in % of total population of: Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %):	
wodociągowej	95,5
water-line system vodovod	
kanalizacyjnej	87,1
sewage system kanalizační síť	
gazowej	54,9
gas-line system plyn	
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro	616,98
Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlicího obyvatele v euro	
Lesistość w %	69,1
Forest cover in % Zalesnění (v %)	

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12.

POLOHA A PŘÍRODNÍ PODMÍNKY:

Obec leží v centrální části vojvodství. Značnou část rozlohy tvoří lesy, jejichž převážná část spadá do chráněné krajinné oblasti Bory Niemodlińskie. Na území obce se nachází vrstvy čediče, keramické hlíny a písku.

PŘÍRODNÍ A TURISTICKÉ ZAJÍMAVOSTI:

V katastru obce se nachází hodně lesů, ve kterých jsou četné přírodní památky. K nejdůležitějším architektonickým památkám patří palácový komplex s parkem a neorenesančním palácem z 19. stol. Zachovaly se zde také základy továrny na porcelán Schlegelmilch a vila rodiny Schlegemilch.

LOCATION AND NATURAL CONDITIONS:

The commune is located in the centre of the vojvodship. The major part of its surface is covered by forests, which belong to the protected Bory Niemodlińskie complex. The area of the commune is rich in natural resources: basalt, clay and sand.

LANDSCAPE AND TOURIST VALUES:

Forests, in which there are numerous natural features of historic importance, are a key natural formation of the commune. The most significant historical monuments are 19th-century Neo-renaissance palace with its magnificent scenic park and the old Schlegelmilchs' china tableware factory as well as Schlegelmilchs' villa.

UJAZD

www.ujazd.pl

POŁOŻENIE I WARUNKI NATURALNE:

Gmina zlokalizowana jest w południowo-wschodniej części województwa. Obszary o korzystnych warunkach przyrodniczo-gebowych są podstawą dla produkcji rolnej i opartego na niej przetwórstwa rolno-spożywczego.

WALORY KRAJOBRAZOWO-TURYSTYCZNE:

Wyjątkowy i malowniczy charakter gminy tworzą pagórkowate ukształtowanie obszaru i rzadkie walory przyrodnicze. Położony na terenie gminy park krajobrazowy Góra Św. Anny wyróżnia się różnorodnością flory i fauny, a także osobliwymi wąwozami, parowami i wydhami. Wyznaczone ścieżki zapewniają dogodne warunki dla turystyki pieszej i rowerowej. Ofertę turystyczną uzupełniają liczne zabytki historyczne i kulturalne. Na szczególną uwagę zasługują drewniane świątynie w Olszowej, Kluczu i Zimnej Wódce z XVII w. oraz kościół parafialny z XIII w., kościół pątniczy z XVIII w., ruiny zamku z XIII w. i XVIII-wieczny spichlerz w Ujeździe.

Ujazd. Urząd miejski
Ujazd. Municipal Council
Ujazd. Městský úřad

	2012
Ludność ¹⁾ <i>Population¹⁾</i> Obywatelstwo ¹⁾	6282
Ludność ¹⁾ na 1 km ² <i>Population¹⁾ per 1km²</i> Hustota ¹⁾ osiedlenia na 1 km ²	75
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn <i>Females¹⁾ per 100 males</i> Żeny ¹⁾ na 100 mužů	105
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Non-working age population¹⁾ per 100 persons of working age</i> Index ekonomického zatížení ¹⁾	54,2
Pracujący ¹⁾ według sekcji w % ogółem pracujących w: <i>Employed persons¹⁾ by sections in % of total employed persons in:</i> Zaměstnaní podle ¹⁾ odvětví ekonomické činnosti (v %):	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie <i>agriculture, forestry and fishing</i> zemědělství, lesnictví a rybářství	3,8
przemysłu i budownictwa <i>industry and construction</i> průmyslu a stavebnictví	24,3
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności: <i>Users of installations in % of total population of:</i> Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %):	
wodociągowej <i>water-line system</i> vodovod	95,0
kanalizacyjnej <i>sewage system</i> kanalizační síť	66,7
gazowej <i>gas-line system</i> plyn	–
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro <i>Revenue of the gmina budget per capita in EUR</i> Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	705,67
Lesistość w % <i>Forest cover in %</i> Zalesnění (v %)	23,0

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12.

POŁOHA A PŘÍRODNÍ PODMÍNKY:

Obec se nachází v jihovýchodní části vojvodství. Území obce se vyznačuje vhodnými přírodními podmínkami a úrodnou půdou, které jsou základem pro zemědělskou výrobu a navazující potravinářský průmysl.

PŘÍRODNÍ A TURISTICKÉ ZAJÍMAVOSTI:

Jedinečný a malebný charakter obce je tvořen kopcovitým terénem a vzácnými přírodními krásami. Nachází se zde přírodní park Góra sv. Anny, který se vyznačuje bohatou flórou a faunou a také specifickými soutěskami, roklemi a písčnými dunami. Značené turistické trasy poskytují dobré podmínky pro pěší a cykloturistiku. Turistickou nabídku doplňují mnohé historické a kulturní památky. Zvláště pozoruhodné jsou dřevěné chrámy v Olszowej, Kluczu a Zimnej Wódce ze 17. století, farní kostel ze 13. století, poutní kostel z 18. století, zřícenina hradu z 13. století a sýpka v Ujeździe z 18. století.

LOCATION AND NATURAL CONDITIONS:

The commune is situated in the south east of the voivodship. The areas of favourable natural and soil conditions are the basis for the agricultural production and food processing based on it.

LANDSCAPE AND TOURIST VALUES:

The unique and picturesque character of the commune is created by hilly terrain and rare natural beauty. Located in the commune Mount St. Anne landscape park is distinguished by the diversity of flora and fauna as well as the peculiar ravines, gullies and sand dunes. Designated paths provide good conditions for walking and cycling. The tourist offer is complemented by numerous historical and cultural monuments. Particularly noteworthy are the 17th-century wooden temples in Olszowa, Klucz and Zimna Wódka, the 13th-century parish church, the 18th-century pilgrim's church, ruins of the 13th-century castle and the 18th-century granary in Ujazd.

POŁOŻENIE I WARUNKI NATURALNE:

Gmina położona jest w południowo-wschodniej części województwa, na Nizinie Śląskiej wzdłuż lewego brzegu Odry. Jest gminą typowo rolniczą, a rozwojowi rolnictwa sprzyjają dobre warunki klimatyczne.

WALORY KRAJOBRAZOWO-TURYSTYCZNE:

Gmina posiada cenne walory przyrodnicze. W pobliżu miejscowości Stradunia, w obrębie Starorzeczy i doliny Odry występuje przyrodnicza enklawa zieleni. Do najciekawszych zabytków architektury należy kościół parafialny z 1779 r. i spichlerz z XIX w. w Broźcu oraz pałac z 1734 r. z zabudową folwarczną w Rozkochowie.

Walce. Wystawa walców
Walce. Roller exhibition
Walce. Výstava valců

	2012
Ludność ¹⁾ Population ¹⁾ Obywatelstwo ¹⁾	5622
Ludność ¹⁾ na 1 km ² Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	81
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	109
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	53,0
Pracujący ¹⁾ według sekcji w % ogółem pracujących w: Employed persons ¹⁾ by sections in % of total employed persons in: Zaměstnaní podle ¹⁾ odvětví ekonomické činnosti (v %):	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	#
przemysłu i budownictwa industry and construction průmyslu a stavebnictví	49,1
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności: Users of installations in % of total population of: Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %):	
wodociągowej water-line system vodovod	94,7
kanalizacyjnej sewage system kanalizační síť	34,9
gazowej gas-line system plyn	-
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	677,45
Lesistość w % Forest cover in % Zalesnění (v %)	7,3

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12.

POLOHA A PŘÍRODNÍ PODMÍNKY:

Obec leží v jihovýchodní části kraje, ve Slezské nížině, podél levého břehu řeky Odry. Jedná se o typicky zemědělskou obec, kde příznivé klimatické podmínky přispívají k rozvoji zemědělství.

PŘÍRODNÍ A TURISTICKÉ ZAJÍMAVOSTI:

Obec disponuje cennými přírodními hodnotami. V blízkosti Stradunia, v okolí Starorzeczy a údolí Odry se nachází přírodní enkláva zeleně. K nejzajímavějším stavebním památkám patří farní kostel z roku 1779, sýpka v Broźcu z 19. stol. azámek se statkem v Rozkochowie z r. 1734.

LOCATION AND NATURAL CONDITIONS:

The commune is situated in the south east of the voivodship, in Silesian Lowland and spreads along the left bank of the Odra river. It is a typical rural area. Its good climatic conditions are in favour of the development of agriculture.

LANDSCAPE AND TOURIST VALUES:

The commune's natural beauty leads us to Stradunia lying within Starorzecze and the Odra valley, the enclave of greenery. The most interesting architectural monuments are: parish church from 1779 and the 19th-century granary in Broźec and a palace from 1734 with the grange buildings in Rozkochoów.

ZDZIESZOWICE

www.zdzieszowice.pl

POŁOŻENIE I WARUNKI NATURALNE:

Gmina usytuowana jest we wschodniej części województwa. Przez gminę przepływa rzeka Odra z licznymi kanałami z XIX w. W mieście Zdzieszowice dominuje przemysł koksowniczy i jest ono jednym z głównych ośrodków przemysłowych w województwie.

WALORY KRAJOBRAZOWO-TURYSTYCZNE:

Atrakcją turystyczną jest położony w pobliżu Zdzieszowic park krajobrazowy Góra Świętej Anny, przez który prowadzą dwa szlaki turystyczne: ze Zdzieszowic i z Dolnej Ligoty. Na obszarze gminy znajduje się Jezioro Srebrne oraz akweny: Staropolanka i Rozwadza-Krępną. W gminie zachowała się XIX-wieczna studnia w Żyrowej, jedyny tego rodzaju zabytek na Opolszczyźnie.

Żyrowa. Zabytkowa brama wjazdowa.
Żyrowa. Historic gate
Żyrowa. Historická brána

	2012
Ludność ¹⁾	16303
Population ¹⁾ Obyvatelstvo ¹⁾	
Ludność ¹⁾ na 1 km ²	284
Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn	102
Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym	47,3
Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	
Pracujący ¹⁾ według sekcji w % ogółem pracujących w: Employed persons ¹⁾ by sections in % of total employed persons in:	
Zaměstnaní podle ¹⁾ odvětví ekonomické činnosti (v %):	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie	#
agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	
przemysłu i budownictwa	75,5
industry and construction průmyslu a stavebnictví	
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności: Users of installations in % of total population of:	
Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %):	
wodociągowej	98,3
water-line system vodovod	
kanalizacyjnej	74,5
sewage system kanalizační síť	
gazowej	67,5
gas-line system plyn	
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro	619,72
Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	
Lesistość w %	14,1
Forest cover in % Zalesnění (v %)	

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12.

POLOHA A PŘÍRODNÍ PODMÍNKY:

Obcí, která je situována ve východní části vojvodství, protéká řeka Odra se svými četnými kanály zbudovanými v 19. stol. Ve městě Zdzieszowice převládá průmysl koksárenský a je jedním z hlavních průmyslových center v kraji.

PŘÍRODNÍ A TURISTICKÉ ZAJÍMAVOSTI:

Turistickou atrakcí je přírodní park Góra Świętej Anny, který se nachází poblíž obce. Parkem vedou dvě turistické trasy: ze Zdzieszowic a z Dolnej Ligoty. Na území obce se nachází Srebrne jezero a vodní nádrže: Staropolanka a Rozwadza-Krępną. V obci se zachovala studna v Żyrowej z 19. Stol., jediná památka tohoto typu v regionu Opole.

LOCATION AND NATURAL CONDITIONS:

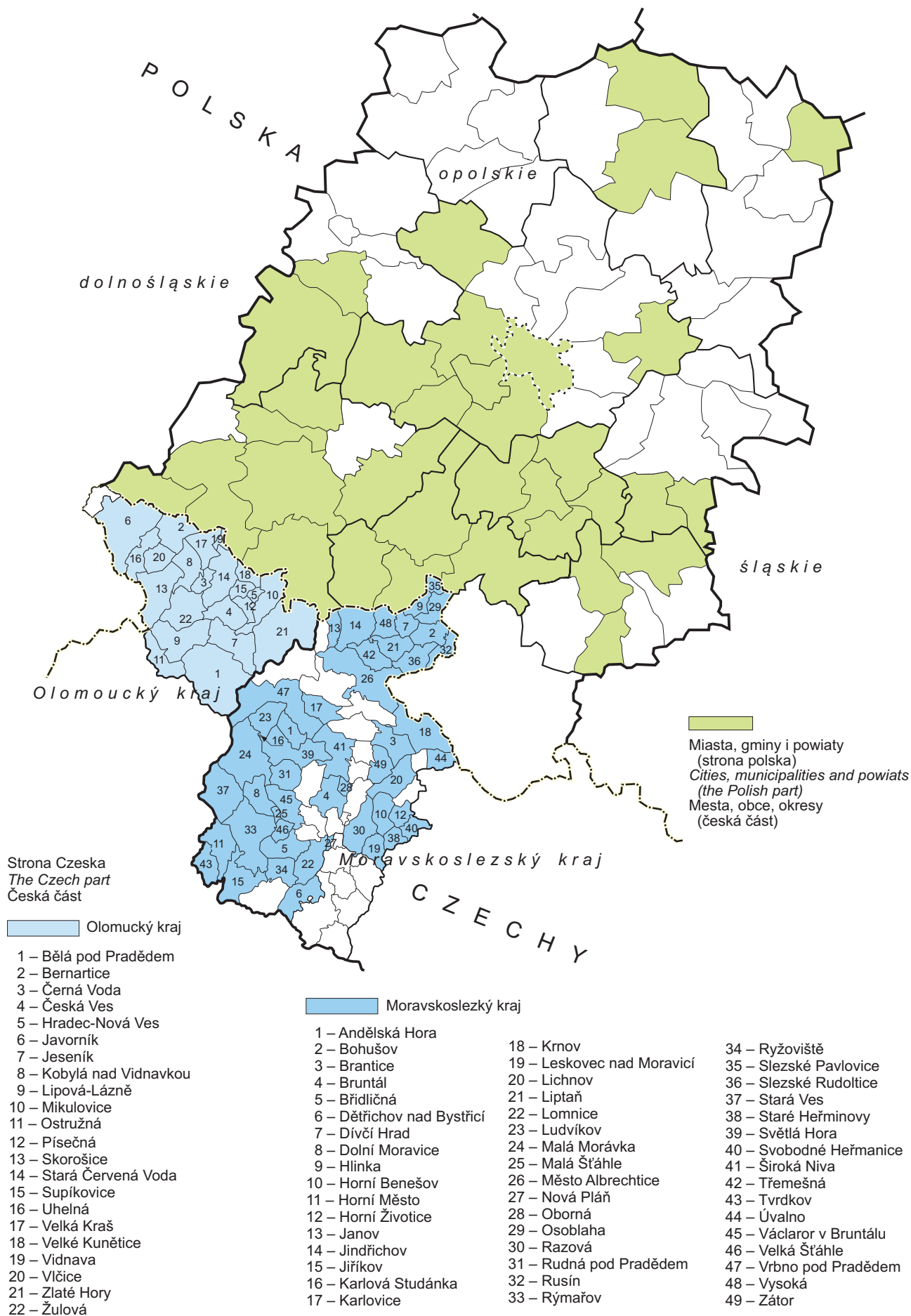
The commune is situated in the east of the voivodship. The Odra river with numerous 19th-century canals flows across the territory. The town Zdzieszowice is one of the main industry centres in the voivodship and the coking industry dominates here.

LANDSCAPE AND TOURIST VALUES:

Tourist attraction is the nature park Mount St. Anne near Zdzieszowice, with its two tourist trails: one starts in Zdzieszowice and the other in Dolna Ligota. In the area of the commune there is the lake Jezioro Srebrne and two other bodies of water: Staropolanka and Rozwadza-Krępną. There is also a 19th-century well, preserved in Żyrowa, the only such a monument in the whole Opole region.

EUROREGION PRADZIAD – PRADĚD W 2012 R.

Stan w dniu 31 XII – Stav k 31.12. – As of 31 XII

ANDĚLSKÁ HORA

www.andelskahora.info

Andělská Hora została założona jako miasto górnictwa przy kopalniach złota około 1540 r. zwane Engelsstadt (Anielskie miasto). Później zmieniono nazwę według miejscowego wzgórze, dziś Anenskiego, na Engelsberg. Pod koniec XVII w. wybudowano na wzgórzu kaplicę św. Anny, a w 1770 r. kościół o tej samej nazwie. Inne zabytki to: kościół barokowy Narodzenia Marii Panny z rzeźbą św. Jana Nepomucena oraz zabytkowe budynki na rynku. Prawa miejskie gmina otrzymała w 1556 r. od Jana Bruntalskiego z Vrnbna. Dobra lokalizacja miasta przy szlaku pocztowym pomogła miastu przetrwać kryzys górnictwa po wojnie trzydziestoletniej. Nowo utworzona w 1872 r. droga kolejowa Morawsko-śląska, omijająca miasto, przyczyniła się do pogorszenia sytuacji ekonomicznej ludności. Andělská Hora należała przez długi okres czasu do gminy Světlá Hora. W 1990 r. stała się niezależna. Dzieli się na dwie części: Andělská Hora i Pustá Rudná. W 2008 r. przywrócono gminie tytuł miasta.

Rynek
Town square
Náměstí

	2012
Ludność ¹⁾ Population ¹⁾ Obywatelstvo ¹⁾	382
Ludność ¹⁾ na 1 km ² Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	24
Kobiety ¹⁾ na 100 mužů Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	104
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	38,9
Pracující według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : Employed persons by sections in % of total employed persons in ²⁾ : Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	6,4
przemysłu i budownictwa industry and construction průmyslu a stavebnictví	39,0
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ . Users of installations in % of total population of ²⁾ : Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej water-line system vodovod	85,9
kanalizacyjnej sewage system kanalizační síť	–
gazowej gas-line system plyn	49,2
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	1 017,46
Lesistość ¹⁾ w % Forest cover ¹⁾ in % Zalesnění ¹⁾ (v %)	73,2

Andělská Hora byla založena jako horní město při dolech na zlato kolem r. 1540 nazvané Engelsstadt (Andělské město). Později se podle místního stejnojmenného vrchu – dnes Anenského – přejmenovala na Engelsberg. Koncem 17. st. na něm byla postavena kaple sv. Anny a r. 1770 stejnojmenný kostel. Dalšími památkami jsou: barokní kostel Narození Panny Marie se sochou sv. Jana Nepomuckého a památkově chráněné domy na náměstí. Městské právo obdržela r. 1556 od Jana Bruntálského z Vrnbna. Dobrá poloha města při poštovní cestě pomohla městu překonat i úpadek dolování po třicetileté válce. Hospodářskou situaci města zhoršila teprve mimo město vedoucí železnice (Moravsko-Slezská centrální dráha z r. 1872). Andělská Hora byla dlouhou dobu součástí obce Světlá Hora. V r. 1990 se osamostatnila a tvoří ji dvě části – Andělská Hora a Pustá Rudná. V r. 2008 byl obci navrácen titul města.

Andělská Hora was founded as a mining town by the gold mines around 1540 called Engelsstadt (Andělské město – Town of Angels). Later it was renamed Engelsberg by the local hill's name – today's Anenský. There were built the chapel of St. Anna in the end of the 17th century and the church of the same name in 1770. The other historical monuments are – the baroque Church of the Navity of Virgin Mary with statue of St. Jan Nepomucký and monumental houses in the square. Jan Bruntálský from Vrnbno gave the town rights to Andělská Hora in 1556. Favourable location by the postal way helped the town to overcome the decline of mining after Thirty Years' War. The local economic situation got worse because of the new made railway (Moravian – Silesian central railway from 1872), which was not led through the town. Andělská Hora was town district of the Světlá Hora town for a long time. In 1990 Andělská Hora became independent and consists of two parts – Andělská Hora and Pustá Rudná. The title of town was restored to Andělská Hora in 2008.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

BĚLÁ POD PRADĚDEM

www.bela.cz

Gmina Bělá pod Pradědem leży w województwie łowunieckim w powiecie Jeseník. Gmina powstała w 1964 r. poprzez połączenie dwóch samodzielnych miejscowości Adolfovice i Domašova wraz z dwiema osadami Bělá i Filipovice. Nowa nazwa została przejęta od rzeczki Bělá z dodatkiem "pod Pradědem".

Miejscowość rozciąga się na długości 14 km w dolinie rzeki Bělé aż do Videlskiego siodła, a na południowy zachód do Červenohorského siodła. Od strony północnej Bělá pod Pradědem sąsiaduje z miastem Jeseník. Teren ma przeważnie charakter górski, pokryty lasem i znaczna część należy do Obszaru Chronionego Krajobrazu Jeseníki. Gmina jest „bramą” do turystycznego centrum Pradziad i Czerwonogórskie Siodło. Wieś często nawiedzały klęski żywiołowe, zwłaszcza burze i powodzie, z których największe były w latach: 1903, 1921 i 1997. W gminie znajdują się dwa kościoły – w Domašowie Dolnym kościół św. Tomasza Apostoła, w Domašowie Górnym kościół św. Jana Chrzciciela.

Kościół św. Jana Chrzciciela
Church of St. John the Baptist
Kostel Sv. Jana Křtitele

	2012
Ludność ¹⁾ Population ¹⁾ Obywatelstwo ¹⁾	1 819
Ludność ¹⁾ na 1 km ² Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osiedlení na 1 km ²	20
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	97
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	39,8
Pracujący według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : Employed persons by sections in % of total employed persons in ²⁾ : Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	10,5
przemysłu i budownictwie industry and construction průmyslu a stavebnictví	26,2
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ . Users of installations in % of total population of ²⁾ : Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej water-line system vodovod	89,8
kanalizacyjnej sewage system kanalizační síť	79,2
gazowej gas-line system plyn	66,7
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlicího obyvatele v euro	659,94
Lesistość ¹⁾ w % Forest cover ¹⁾ in % Zalesnění ¹⁾ (v %)	79,7

Obec vznikla 14. 6. 1964 sloučením dvou dosud samostatných obcí Adolfovic a Domašova včetně jeho dvou osad Bělá a Filipovice. Nové jméno bylo převzato od říčky Bělé s přívláskem "pod Pradědem".

Obec se rozprostírá v délce 14 km údolím řeky Bělé až po Videlské sedlo a na jihozápad po Červenohorské sedlo. První písemná zmínka o obcích Adolcouici (Adolfovice) a Thomasberg (Domašov) je z července 1284. Katastry obce mají horský ráz, jsou převážně pokryty lesy a z velké části patří do CHKO Jeseníky. Obec je vstupní branou do turistických center Pradědu a Červenohorského sedla. Obec často trpěla přírodními pohromami, zejména bouřemi a povodněmi, z nichž největší přišly v roce 1903, 1921 a 1997. V obci se nachází 2 kostely - v dolním Domašově kostel sv. Tomáše Apoštola, v horním Domašově kostel sv. Jana Křtitele.

The village arose from merging of two separate villages Adolfovice and Domašov including its two settlements Bělá and Filipovice on 14th June 1964. The new name is the same as the name of the Bělá river with attribute "pod Pradědem".

The village is situated in the length of 14 km through the valley of the Bělá river to the Videlské sedlo and on the southwest to the Červenohorské sedlo. The first mentions of Adolcouici (Adolfovice) and Thomasberg (Domašov) were written in July 1284. The landscape of the village has a mountain character. Its area is covered by forests and it belongs to the Protected Landscape Area the Jeseníky mountains. The village is a gateway to tourist centres of Praděd and Červenohorské sedlo. The village frequently suffered from natural disasters, especially storms and floods – the largest ones happened in 1903, 1921 and 1997. In the village there are two churches – in the lower Domašov there is the Church of St. Tomáš Apoštol and in the upper Domašov there is the Church of St. John the Baptist.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

BERNARTICE

www.bernartice.eu

W skład gminy wchodzi trzy miejscowości: Bernartice, Buková i Horní Heřmanice. Gmina jest położona na urodzajnej nizinie Vidnavskiej. Pierwsza pisemna wzmianka o Bernarticach pochodzi z 1291 r. Położenie geograficzne sprzyja rozwojowi rolnictwa.

Powstała tutaj jedna z pierwszych cukrowni na Śląsku. W Bernarticach założono szkołę mniejszości narodowej, która istniała do 1938 r. Po 1948 r., tj. po wysiedleniu Niemców upaństwowiono liczne zakłady, a część zlikwidowano, w gminie zaczęło dominować rolnictwo. Ważniejszym zabytkiem jest barokowy zameczek oraz kościół św. Piotra i Pawła, który należy do najstarszych na Jawornicku. W ostatnich stuleciach kościół był kilkakrotnie przebudowywany. Stąd pochodzi sławny kartograf Josef Jiittner, urodzony w 1775 r., autor znanego planu Pragi.

	2012
Ludność ¹⁾ <i>Population¹⁾</i> Obywatelstwo ¹⁾	896
Ludność ¹⁾ na 1 km ² <i>Population¹⁾ per 1km²</i> Hustota ¹⁾ osiedlenia na 1 km ²	31
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn <i>Females¹⁾ per 100 males</i> Żeny ¹⁾ na 100 mužů	89
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Non-working age population¹⁾ per 100 persons of working age</i> Index ekonomického zatížení ¹⁾	46,4
Pracujący według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : <i>Employed persons by sections in % of total employed persons in²⁾:</i> Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie <i>agriculture, forestry and fishing</i> zemědělství, lesnictví a rybářství	16,9
przemysłu i budownictwa <i>industry and construction</i> průmyslu a stavebnictví	28,9
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : <i>Users of installations in % of total population of²⁾:</i> Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej <i>water-line system</i> vodovod	92,0
kanalizacyjnej <i>sewage system</i> kanalizační síť	55,1
gazowej <i>gas-line system</i> plyn	57,0
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro <i>Revenue of the gmina budget per capita in EUR</i> Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	1 107,68
Lesistość ¹⁾ w % <i>Forest cover¹⁾ in %</i> Zalesnění ¹⁾ (v %)	5,6

Obec se skládá ze tří místních částí obce Bernartice, Buková a Horní Heřmanice. Leží v úrodné Vidnavské nížině a první písemná zmínka o obci je z roku 1291. Zeměpisná poloha předurčila úspěšný rozvoj zemědělství.

Byl zde postaven jeden z prvních cukrovarů ve Slezsku. Česká menšinová škola v Bernarticích se udržela silicím vlivem Němců jen do podzimu roku 1938. Hospodářská struktura obce zůstala po odsunu Němců do roku 1948 zachována. Poté došlo k zestátnění a mnohé provozy byly zrušeny, obec se svými katastry nabyla opět zemědělský ráz. Nejvýznamnější památkou je barokní zámek a kostel sv. Petra a Pavla, který patří k nejstarším na Jawornicku. Kostel byl změněn v posledních stoletích přístavbami, zejména věže a lodě. Významným rodákem je kartograf Josef Jiittner, narozený v roce 1775, autor známého plánu Prahy.

The commune consists of three localities: Bernartice, Buková and Horní Heřmanice. It is situated on the fertile Vidnavské lowland. The first mention of the village dates from 1291. It is a typical agricultural region.

There was founded the first sugar factory in Silesia. In Bernartice a school for national minority was founded and it existed to 1938. After 1948 (the German were displaced from that area) most of factories were nationalized and finally some of them were closed. There are historical monuments like a baroque little castle and St. Peter and St. Paul Church (the oldest church in Jawornick) rebuilt several times. Joseph Jiittner – the famous author of the Prague plan was born in Bernartice in 1775.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

BOHUŠOV

www.bohusov.cz

Początkowo była słowiańską osadą Porziczie (Poříčí). Nazwę Bohušov posiada od 1950 r. Do tego czasu była nazywana tak jak ruiny zamku za wsią – Fullstein, czeski Fulštejn.

Miejscowość powstała w I połowie XIII w. Do 1561 r. nosiła nazwę Godeurisdorf, do 1752 r. również Gottfriesdorf. Wczesnogotycki zamek został zniszczony w czasie wojen czesko-węgierskich. Obecnie na wzgórzu wznoszą się ruiny zamku Fullstein. Dziedzictwo kulturowe tworzą: gotycki kościół św. Marcina przebudowany po pożarze w 1800 r., grób Gebauera i dwie rzeźby z elementami ludowymi – Panny Marii z 1842 r. i św. Jana Nepomucena z 1864 r. W miejscowej żwirowni znaleziono skamieniałości z epoki lodowcowej. W pobliżu wsi znajduje się gład narzutowy. Gmina dzieli się na części: Bohušov, Dolní Povelice, Karlov i Ostrá Hora.

foto: Jan Lachnit

	2012
Ludność ¹⁾ <i>Population¹⁾</i> Obyvatelstvo ¹⁾	408
Ludność ¹⁾ na 1 km ² <i>Population¹⁾ per 1km²</i> Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	20
Kobiety ¹⁾ na 100 mužczyzn <i>Females¹⁾ per 100 males</i> Ženy ¹⁾ na 100 mužů	92
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Non-working age population¹⁾ per 100 persons of working age</i> Index ekonomického zatížení ¹⁾	47,3
Pracujący według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : <i>Employed persons by sections in % of total employed persons in²⁾:</i> Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie <i>agriculture, forestry and fishing</i> zemědělství, lesnictví a rybářství	23,6
przemysle i budownictwie <i>industry and construction</i> průmyslu a stavebnictví	29,1
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : <i>Users of installations in % of total population of²⁾:</i> Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej <i>water-line system</i> vodovod	89,8
kanalizacyjnej <i>sewage system</i> kanalizační síť	–
gazowej <i>gas-line system</i> plyn	17,6
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro <i>Revenue of the gmina budget per capita in EUR</i> Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	1 547,78
Lesistość ¹⁾ w % <i>Forest cover¹⁾ in %</i> Zalesnění ¹⁾ (v %)	18,9

Původně slovanské Porziczie (Poříčí). Současné jméno nosí obec až od r. 1950. Do té doby se jmenovala jako torzo hradu nad obcí – Fullstein, česky Fulštejn.

Obec byla založena v 1. pol. 13. st. Až do r. 1561 měla obec název Godeurisdorf, do r. 1752 též Gottfriesdorf. Raně gotický hrad byl zničen za česko-uherských válek. Od 18. st. je hrad uváděn jako zřícenina. Z kulturních památek je zde původně gotický kostel sv. Martina přestavěný po požáru r. 1800, dále pak Gebauerova hrobka a dvě sochy s lidovými prvky – Panny Marie z r. 1842 a sv. Jana Nepomuckého z r. 1864. Z místní pískovny jsou historicky zajímavé nálezy zkamenělin z doby ledové. Nedaleko obce se nachází bludný balvan. Obec je tvořena místními částmi Bohušov, Dolní Povelice, Karlov a Ostrá Hora.

In the beginning Bohušov was established as Slavic settlement called Porziczie (Poříčí). The settlement has been called Bohušov since 1950. Before 1950 Bohušov was called Fullstein (Czech name Fulštejn) by the ruins of castle near the village.

The village was founded in the first half of the 13th century. Until 1561 the village was called Godeurisdorf and until 1752 also Gottfriesdorf. The gothic castle was destroyed during the Czech and Hungarian Wars. The castle has been mentioned as ruins since the 18th century. There are historical monuments like a gothic Church of St. Martin rebuilt after a fire in 1800, the Gebauer's tomb and two statues with folk elements – Virgin Mary from 1842 and St. Jan Nepomucký from 1864. Historically interesting fossils from Ice Age were founded in the local sand quarry. Near the village there is a boulder. The village consists of local parts – Bohušov, Dolní Povelice, Karlov and Ostrá Hora.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

BRANTICE

www.brantice.cz

Gmina leży w północno-zachodniej części regionu morawsko-ślaskiego, na północy sąsiaduje z miastem Krnov. Rok założenia wsi (niem. Bransdorf) nie jest znany. Pierwsza wzmianka o wsi pochodzi z 1222 r. Od samego początku źródłem utrzymania miejscowej ludności było głównie rolnictwo i chów zwierząt, później wybudowano młyny, tartaki, cegielnie, kamieniołomy i browary. Po przebudowie zrujnowanej twierdzy, o której wspomniano już w 1449 r., powstał renesansowy zamek, którego budowę dokończono w latach 70-tych XVI w. Później dobudowywano skrzydła zamku w barokowym stylu. Obok zamku znaczącą budowlą wsi jest kościół parafialny Wniebowzięcia Panny Marii, który został przebudowany w stylu renesansowym w 1593 roku. Do innych zabytków należą: rzeźba Herkulesa z lwem z 1709 r., wazon z piaskowca, rzeźba św. Jana Nepomucena i barokowa parafia. W 1969 r. powstał rezerwat przyrody Radim.

Zamek Brantice
The Castle Brantice
Zámek Brantice

	2012
Ludność ¹⁾ Population ¹⁾ Obyvatelstvo ¹⁾	1 352
Ludność ¹⁾ na 1 km ² Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	51
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	95
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	41,9
Pracujący według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : Employed persons by sections in % of total employed persons in ²⁾ : Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	4,7
przemysłu i budownictwa industry and construction průmyslu a stavebnictví	37,9
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : Users of installations in % of total population o ²⁾ : Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej water-line system vodovod	89,5
kanalizacyjnej sewage system kanalizační síť	–
gazowej gas-line system plyn	44,0
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	384,76
Lesistość ¹⁾ w % Forest cover ¹⁾ in %	49,6
Zalesnění ¹⁾ (v %)	

Obec se rozkládá na severozápadě Moravskoslezského kraje, na severu sousedí s městem Krnov. Letopočet založení vsi Brantice (něm. Bransdorf) není znám. První zpráva, která se o ní zmiňuje, pochází z r. 1222. Od počátku bylo zdrojem obživy místních obyvatel převážně zemědělství a chov dobytka, později byly vybudovány młyny, pily, cihelny, lomy a pivovar. Přestavbou zchátralé tvrze, připomínané již v r. 1449, vznikl renesanční zámek, který byl dokončen v 70. letech 16. st. a postupně pak byla přistavována další křídla v barokním slohu. Vedle zámku tvoří významnou siluetu obce farní kostel Nanebevzetí Panny Marie, který byl renesančně přestavěn v r. 1593. K dalším památkám patří socha Herkula se lvem z r. 1709, pískovcová váza, socha sv. Jana Nepomuckého a bývalá barokní fara. V Radimi je kaple sv. Jana Nepomuckého. V blízkosti obce byla v r. 1969 vyhlášena přírodní rezervace Radim.

The village is situated in the northwestern part of the Moravskoslezský region, on the north adjacent to the Krnov town. The date of the establishment of Brantice village (German name Bransdorf) is unknown. The first mention of Brantice was written in 1222. Since this time the livelihood of local people were agriculture and livestock mainly, later there were built mills, sawmills, brickworks, quarries and a brewery. Dilapidated fortress (first mentioned in 1449) was reconstructed as a renaissance castle, which was completed in 1570's and then there were annexed another wings in baroque style gradually. Other historical monuments are parish Church of the Assumption of Virgin Mary, which was rebuilt in renaissance style in 1593, the statue of Hercules with a lion from 1709, the sandstone vase, the statue of St. Jan Nepomucký and former baroque parsonage. There is the Chapel of St. Jan Nepomucký in Radim. The nature reserve Radim was founded near the village in 1969.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

BŘIDLIČNÁ

www.mu-bridlicna.cz

Miasto położone na pograniczu Nížkého i Hrubého Jeseníka w dorzeczu rzeki Moravicy i potoku Polička. Do 1950 r. było nazywane Frýdlant nad Moravicí (niem. Friedland an der Mohra). Miasto składa się z części Vajglov i Albrechtice u Rýmařova. Założenie miasta prawdopodobnie związane jest z pierwotną osadą Skalka powstałą około 1320 r. Osiedlenie miasta było związane z wydobywaniem i przetwarzaniem rud. Pierwsza pisemna informacja o mieście Frýdlant pochodzi z 1492 r. Miasto zostało zniszczone i wyludnione w czasie wojen węgierskich. Po ponownym zasiedleniu w drugiej poł. XVI w. miasto ucierpiało w czasie wojny trzydziestoletniej, kiedy wojska duńskie i szwedzkie zdobyły pobliski zamek Sovinec. W hutach prowadzona jest dominująca w przemyśle produkcja aluminium. Status miasta został przywrócony w 1973 r. Do zabytków należy renesansowy kościół Trzech Króli z 1577 roku, neogotycki kościół św. Ducha oraz barokowa rzeźba św. Jana Nepomucena z 1766 r.

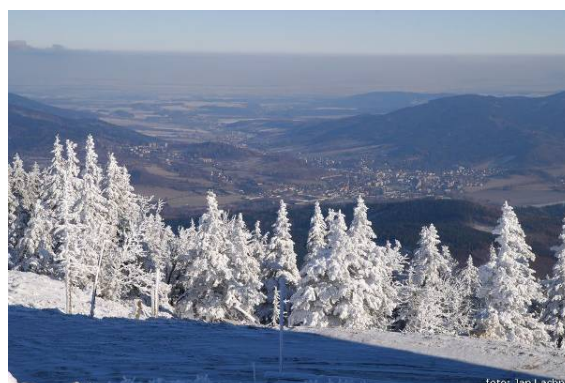

foto: Jan Lachnít

	2012
Ludność ¹⁾	3 392
Population ¹⁾ Obyvatelstvo ¹⁾	
Ludność ¹⁾ na 1 km ²	131
Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	
Kobiety ¹⁾ na 100 mužczyzn	101
Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym	43,0
Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	
Pracujący według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : Employed persons by sections in % of total employed persons in ²⁾ : Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie	3,1
agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybařství	
przemysłu i budownictwie	56,3
industry and construction průmyslu a stavebnictví	
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : Users of installations in % of total population of ²⁾ : Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej	94,4
water-line system vodovod	
kanalizacyjnej	73,4
sewage system kanalizační síť	
gazowej	30,0
gas-line system plyn	
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro	428,53
Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	
Lesistość ¹⁾ w %	27,0
Forest cover ¹⁾ in % Zalesnění ¹⁾ (v %)	

Město se nachází na rozhraní Nížkého a Hrubého Jeseníku na soutoku řeky Moravice a potoka Polička. Až do r. 1950 se jmenovalo Frýdlant nad Moravicí (něm. Friedland an der Mohra). Součástí Břidličné jsou další dvě místní části: Vajglov a Albrechtice u Rýmařova. Založení obce se údajně váže kolem r. 1320 k původní osadě Skalka. Osídlení místa souviselo s těžbou a zpracováním rud. První písemný záznam o Frýdlantu je z r. 1492. Městečko zaniklo za uherských válek. Po opětovném osídlení v 2. pol. 16. st. trpělo za třicetileté války průchody dánských a švédských vojsk dobývajících blízký hrad Sovinec. Nejvýznamnější průmyslovou činností novodobé historie jsou kovohutě na zpracování hliníku. Statut města byl Břidličné navrácen v r. 1973. Z pamětihodností jsou zde renesanční kostel sv. Tří králů z r. 1577, novogotický kostel sv. Ducha a barokní socha sv. Jana Nepomuckého z r. 1766.

The town is situated on borderline of the Nížký Jeseník by the confluence of the Moravice river and the Polička stream. Until 1950 the settlement was called Frýdlant nad Moravicí (German name Friedland an der Mohra). The town consists of local parts – Vajglov and Albrechtice u Rýmařova. Břidličná was founded as the original settlement Skalka around 1320. In the beginning there were the mining and processing of ores. The first mention of Frýdlant was written in 1492. The town was destroyed during the Hungarians Wars. After resettlement in the second half of the 16th century during the Thirty Years' War the town was suffered from passages of Danish and Swedish armies conquering the castle Sovinec nearby. Ironworks of aluminium production are the predominant in local industry today. The title of town was restored to Břidličná in 1973. The town has a few historical monuments like a renaissance Church of St. Three Kings from 1577, neo-Gothic Church of St. Spirit and baroque statue of St. Jan Nepomucký from 1766.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

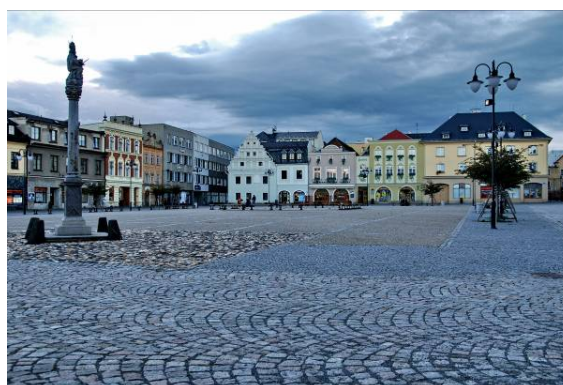

BRUNTÁL

www.mubruntal.cz

Bruntál jest miastem leżącym między górami i wodą. Bliskość Jesenika i śląskiej Harty miasto wykorzystuje przy rozwoju usług i rekreacji, czego przykładem jest nowoczesne centrum wellness.

Bruntál (niem. Freudenthal) jest równocześnie najstarszym instytucjonalnym miastem w Czechach. Według Uničovskiego dokumentu króla Przemysława Ottokara I Bruntál uzyskał prawa miejskie najpóźniej w 1213 r. W 2013 r. miasto obchodziło 800-lecie istnienia. Bogata historia uwidacznia się w wielu zabytkach, włącznie z wyglądem odbudowanego rynku. Cenną renesansową budowlą jest zamek bruntalski z trójkątnym dziedzińcem i arkadami. Początkowo gotycki zamek, później przebudowany w stylu barokowym. W mieście znajduje się wiele zabytków religijnych, np. kościół parafialny Wniebowzięcia Panny Marii. Dominującym zabytkiem jest pomnik przyrody Uhlířské wzgóřze ze starą aleją lipową, drogą krzyżową i kościołem Marii Panny Pomocnej. Bruntál dzieli się na części: Bruntál, Karlovec i Kunov.

Rynek
Town square
Náměstí

	2012
Ludność ¹⁾ Population ¹⁾ Obyvatelstvo ¹⁾	16 925
Ludność ¹⁾ na 1 km ² Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	577
Kobiety ¹⁾ na 100 mužczyzn Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	108
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	42,2
Pracujący według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : Employed persons by sections in % of total employed persons in ²⁾ : Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	1,5
przemysłu i budownictwie industry and construction průmyslu a stavebnictví	33,9
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : Users of installations in % of total population of ²⁾ : Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej water-line system vodovod	90,7
kanalizacyjnej sewerage system kanalizační síť	93,8
gazowej gas-line system plyn	76,9
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	757,81
Lesistość ¹⁾ w % Forest cover ¹⁾ in % Zalesnění ¹⁾ (v %)	16,7

Bruntál je městem mezi horami a vodou. Blízkosti Jeseníků a Slezské Harty město využívá v oblasti rozvoje služeb a nabídky volnočasových aktivit, jako je například moderní wellness centrum.

Bruntál (něm. Freudenthal) je zároveň pravděpodobně nejstarším institucionálním městem v České republice. Podle Uničovské listiny krále Přemysla Otakara I. získal Bruntál městská práva nejpozději v r. 1213, takže město v r. 2013 slaví své již 800. výročí. Bohatá historie se odráží na mnoha památkách, včetně vzhledu zrekonstruovaného náměstí. Hodnotnou renesanční stavbou s trojúhelníkovým nádvořím a arkádami je bruntalský zámek. Vznikl z původního gotického hradu pozděně barokní přestavbou. Ve městě se nachází mnoho církevních památek, z nichž lze uvést např. farní kostel Nanebevzetí Panny Marie. Dominantou města je přírodní památka Uhlířský vrch se starobylou lipovou alejí, křížovou cestou a kostelem Panny Marie Pomocné. Místní části jsou Bruntál, Karlovec a Kunov.

Bruntál is a town between mountains and water. This location is favourable for development of services and for offer of leisure activities, such as a modern wellness centre.

Bruntál (German name Freudenthal) is most likely the oldest institutional town in the Czech republic. According to the Uničov charter of King Přemysl Otakar I Bruntál received town rights in 1213. So the town celebrated its 800th anniversary in 2013. A rich town history is reflected in many sights including the renovated town square. The most significant monument is renaissance Bruntál castle with a triangular courtyard and arcades. It was initially gothic castle rebuilt in baroque style. There are many sacral monuments like a parish Church of the Assumption of Virgin Mary. Near the town there is natural monument the Uhlířský hill with an avenue of ancient lime trees, Calvary and the Church of Virgin Mary of Helping. The town consists of local parts – Bruntál, Karlovec and Kunov.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

ČERNÁ VODA

www.obeccernavoda.cz

Černá Voda jest położona we wschodniej części gór Žulovskich. Historia wsi związana jest z zamkiem Kaltenštejn z 1284 r. Zamek ten był w 1505 r. wykupiony przez biskupstwo wrocławskie, a następnie zburzony. Część odzyskanego materiału budowlanego była wykorzystana przy przebudowie zamku na Jánském Wzgórzu w Javorníku. Pod koniec XVIII w. ostatni właściciel ze znanego rodu Mikusch zaczął jako pierwszy na Frývaldovsku uprawiać ziemniaki i koniczynę. Po 1870 r. Černá Voda stała się jednym z pierwszych i najważniejszych ośrodków wydobywania i obróbki granitu oraz marmuru. W celu zwiększenia zbytu i łatwiejszego transportu wybudowano bocznice kolejową z Frýdberku do Černé Vody. Przemysł granitowy i marmurowy przetrwał do dzisiaj. Ważnym zabytkiem w gminie jest kościół Panny Marii z 1787 r. z murami ozdobionymi rzeźbami św. Jana Ewangelisty i Panny Marii Bolesnej.

	2012
Ludność ¹⁾ <i>Population¹⁾</i> Obywatelstwo ¹⁾	603
Ludność ¹⁾ na 1 km ² <i>Population¹⁾ per 1km²</i> Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	61
Kobiety ¹⁾ na 100 mužů <i>Females¹⁾ per 100 males</i> Ženy ¹⁾ na 100 mužů	98
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Non-working age population¹⁾ per 100 persons of working age</i> Index ekonomického zatížení ¹⁾	53,8
Pracující według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : <i>Employed persons by sections in % of total employed persons in²⁾:</i> Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie <i>agriculture, forestry and fishing</i> zemědělství, lesnictví a rybářství	11,3
przemysłu i budownictwa <i>industry and construction</i> průmyslu a stavebnictví	28,7
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : <i>Users of installations in % of total population of²⁾:</i> Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej <i>water-line system</i> vodovod	85,0
kanalizacyjnej <i>sewage system</i> kanalizační síť	–
gazowej <i>gas-line system</i> plyn	5,5
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro <i>Revenue of the gmina budget per capita in EUR</i> Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	485,01
Lesistość ¹⁾ w % <i>Forest cover¹⁾ in %</i> Zalesnění ¹⁾ (v %)	35,5

Obec leży na východním okraji Žulovské pahorkatiny. Její historie je spojovaná s hradem Kaltenštejnem v roce 1284. Hrad byl v roce 1505 vykoupěn vratislavským biskupstvím a jako nepotřebný zbořen. Traduje se, že část stavebního materiálu byla použita při přestavbě hradu na Jánském Vrchu v Javorníku. Koncem 18. stol. poslední majitel z významného rodu Mikuschů začal jako první na Frývaldovsku pěstovat brambory a jetel. Po roce 1870 se obec stala jedním z prvních a nejvýznamnějších středisek dobývání i zpracování žuly a mramoru. Pro lepší odbyt a dopravu byla postavena železniční vlečka z Frýdberku do Černé Vody. Po roce 1945 se žulový i mramorový průmysl udržel. Významnou památkou v obci je kostel Panny Marie, který byl postavený v letech 1787 až 1788, s ohradní zdí se sochami sv. Jana Evangelisty a Bolesné Panny Marie, který se stal farním kostelem. Za kostelem byla vybudována i škola.

Černá Voda is situated in the eastern part of the Žulovské Mountains. The history of this commune is related with the Kaltenštejn castle from 1284. In 1505 the castle was redeemed by vratislavský biskupric and then it was destroyed. The constructional materials were used for rebuilding a castle on the Jánský Hill in Javorník. At the end of the 18th century the last owner of the Černá Voda from famous Mikusch family cultivated potatoes and a clover. After 1870 Černá Voda became one of the first and the most important centre of granite and marble mining and processing. The granite and marble industry develops up to now. There was built a rail siding from Frýdberk to Černá Voda. There is a church of the Blessed Virgin from 1787 with a wall decorated by sculptures of St. John Evangelist and the Blessed Virgin of Suffering.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

ČESKÁ VES

www.cves.cz

Pierwsze ślady osadnictwa w dolinie rzeki Bělá, gdzie znajduje się dzisiejsza gmina Česká Ves, sięgają VI wieku n.e. Pisemne wzmianki o gminie z nazwą Waltherowici pochodzą z 1284 r.

Wieś uległa zniszczeniu w czasie wojny trzydziestoletniej, ucierpiała na skutek epidemii dżumy w 1627 r. oraz z powodu słynnych procesów czarownic. Rozwój gminy nastąpił dopiero pod koniec XVIII w. Odnawiono kościół, młyn, tartak, zaczął rozwijać się przemysł żelazny. Fabryka państwowa została przekształcona w 1894 r. w spółkę akcyjną zajmującą się produkcją wyrobów z żelaza. Produkty tej firmy sprzedawane są w ponad 30 krajach świata. Mieszkańcy Českéj Vsi brali czynny udział przy zakładaniu jesenických Spa. W 1798 r. w gminie urodził się Johann Schroth założyciel uzdrowiska w gminie Lipová. Klejnotem gminy jest kościół św. Józefa, wybudowany z datków katolików i konsekrowany w 1928 r., unikalny w konstrukcji dwóch wież i bogactwie wnętrza. W gminie znajduje się muzeum zabytkowych pojazdów.

Wieża widokowa Zlatý Chlum
Lookout tower Zlatý Chlum
Rozhledna Zlatý Chlum

	2012
Ludność ¹⁾ Population ¹⁾ Obyvatelstvo ¹⁾	2 484
Ludność ¹⁾ na 1 km ² Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	101
Kobiety ¹⁾ na 100 mužczyzn Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	103
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	42,3
Pracujący według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : Employed persons by sections in % of total employed persons in ²⁾ : Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybařství	3,7
przemysłu i budownictwa industry and construction průmyslu a stavebnictví	31,7
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : Users of installations in % of total population of ²⁾ : Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej water-line system vodovod	94,1
kanalizacyjnej sewage system kanalizační síť	86,4
gazowej gas-line system plyn	71,6
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	571,76
Lesistość ¹⁾ w % Forest cover ¹⁾ in % Zalesnění ¹⁾ (v %)	67,9

První stopy osídlení údolí řeky Bělá, kde se rozkládá dnešní Česká Ves, sahají až do 6. století. Písemné zmínky o osadě s názvem Waltherowici pochází z roku 1284. Obec značně poškodila válečná tažení 30leté války spojená s drancováním, epidemie moru roku 1627 a konečně i smutně proslulé čarodějnické procesy. Rozvoj je zaznamenán až s přelomem 18. století. V obci byl obnoven kostel, młyn, spolková pila a rozvíjelo se plátenictví. Spolková továrna se v roce 1894 změnila na akciovou společnost pro výrobu železného zboží. Její výrobky se dnes prodávají ve více než 30 zemích světa. Rodáci z České Vsi se také zasloužili o jesenické lázeňství. V roce 1798 se v obci narodil zakladatel lázní v Lipové Johann Schroth. Skvostem v údolí Bělá bývá nazýván kostel sv. Josefa, postavený ze sbírek darů katolíků a vysvěcený v roce 1928. Je ojedinělý svým dvouvěžovým řešením a bohatostí interiéru. V obci se nachází muzeum Auto-moto veteránů.

The first traces of settlement in the valley of the Bělá river, where is located today's Česká Ves village, went back to the 6th century. The first mention of Waltherowici settlement was written in 1284. The village suffered from war campaigns during the Thirty Years' War, from plague epidemic in 1627 and finally from the notorious witch trials. The development of the village began in the 18th century. In the village there were restored a church, a mill, a sawmill and the linens were developed. In 1894 the factory turned into a joint stock company for production of iron goods. Its products are sold in more than thirty countries. The natives from Česká Ves also contributed to the jesenické spa. Johann Schroth, who was a founder of the spa in Lipová village, was born in Česká Ves in 1798. The Church of St. Josef is called a jewel in the valley of the Bělá river. The church was built from collections of gifts by Catholics and it was consecrated in 1928. It is unique in its two-tower construction and in the richness of the interior. In the village there is a museum of vehicles.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

DĚTŘICHOV NAD BYSTRICÍ

www.obec-detrichov.cz

Miejscowość położona jest u podnóża najwyższej góry Niskich Jeseníků – Slunečné (800 m n.p.m.). Przepływa rzeczka Bystrička.

Pierwsze historyczne wzmianki pochodzą z lat 1317–1318. Od 1410 r. do poł. XIX w., tj. do zmiany struktury administracyjnej, Dětřichov należał do właściciela Šternberskiego. Miejscowość została wyludniona w 1420 r. i po ponownym osiedleniu opuszczona po wojnie trzydziestoletniej, a w 1660 r. znowu wieś zasiedlono. Przez długi okres czasu ważną rolę w gospodarce odgrywała produkcja drewna do celów budowlanych oraz produkcja węgla drzewnego. W skład gminy wchodzi: Dětřichov oraz wcześniej samodzielna gmina Krahulčí – górska osada (635 m n.p.m.). Zabytkiem jest kościół św. Jerzego z 1532 r., przebudowany z drewnianego na murowany w latach 1771–1773 z cebulową wieżą i obrazem Jana Amlera ze Šternberka oraz późnobarokowe organy.

	2012
Ludność ¹⁾ <i>Population¹⁾</i> Obywatelstwo ¹⁾	441
Ludność ¹⁾ na 1 km ² <i>Population¹⁾ per 1km²</i> Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	16
Kobiety ¹⁾ na 100 mužů <i>Females¹⁾ per 100 males</i> Ženy ¹⁾ na 100 mužů	100
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Non-working age population¹⁾ per 100 persons of working age</i> Index ekonomického zatížení ¹⁾	45,1
Pracující według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : <i>Employed persons by sections in % of total employed persons in²⁾:</i> Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie <i>agriculture, forestry and fishing</i> zemědělství, lesnictví a rybářství	22,3
przemysle i budownictwie <i>industry and construction</i> průmyslu a stavebnictví	29,7
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : <i>Users of installations in % of total population of²⁾:</i> Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej <i>water-line system</i> vodovod	93,2
kanalizacyjnej <i>sewage system</i> kanalizační síť	39,2
gazowej <i>gas-line system</i> plyn	7,9
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro <i>Revenue of the gmina budget per capita in EUR</i> Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	615,49
Lesistość ¹⁾ w % <i>Forest cover¹⁾ in %</i> Zalesnění ¹⁾ (v %)	72,5

Obec je rozložena pod úpatím nejvyšší hory Nížkého Jeseníku Slunečné (800 m n. m.). Dětřichovem protéká říčka Bystrička, která je na rozhraní mezi Dunajem a Odrou, hlavním evropským předělem vod.

První historické záznamy pocházejí z let 1317–1318. Okolo r. 1410 připadl Dětřichov šternberskému panství a patřil k němu až do vzniku nové územní správy v pol. 19. st. Obec byla opuštěna r. 1420 a po znovuosídlení zpusťla za třicetileté války. Od r. 1660 byla opět osídlena. Těžba dřeva pro stavební účely a produkce dřevěného uhlí byly v obci historicky dlouhodobě významné výrobní činnosti. Místní části jsou Dětřichov a dříve samostatné Krahulčí, horská osada v nadmořské výšce 635 m. Stavební památkou je původně dřevěný kostel sv. Jiří z r. 1532, nahrazený kamennou stavbou z let 1771–1773 s cibulovitou věží a s oltářním obrazem Jana Amlera ze Šternberka a pozdně barokními varhanami.

The village is situated at the foot of the highest mountain of the Nížký Jeseník – Slunečná (at an altitude of 800 m above sea level). The Bystrička river flows through the village.

The first mention of the village was written in 1317 or 1318. Dětřichov belonged to the Šternberk estate from 1410 to the first half of the 19th century (until the new administrative structure of this district). The settlement was depopulated in 1420 and during the Thirty Years' War, too. Since 1660 it was settled again. The village had a well developed the wooden production for building and the charcoal production, which were historically important productions in this locality for a long time. The local parts are – Dětřichov and formerly the independent Krahulčí – mountain settlement (at an altitude of 635 m above sea level). There is a brick (previously wooden) Church of St. Jiří from 1532 rebuilt in 1771 – 1773 with the onion-shaped tower, altar-piece of Jan Amler from Šternberk and late baroque organ.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

DÍVČÍ HRAD

www.divcihrad.cz

Miejscowość leżąca między dwoma wzgórzami 25 km na północ od Krnova, była zasiedlona od epoki kamienia. Pierwsza pisemna wzmianka o Dívčím Hradu znajduje się w testamentie biskupa Bruna z Schauenburku z 1267 r., gdzie jest wymieniony zamek Deuviz (Děvice), który był później nazwany Maidelberg (Dívčí Hrad). Pod koniec XVI w. zamek został przebudowany w stylu renesansowym. Zamek zbudowano jako czworobok z czterema narożnymi wieżami. W podzamczu znajduje się rzeźba św. Jana Nepomucena z drugiej poł. XVIII w., oraz pomnik ofiar I wojny światowej. W Životicích, części należącej do gminy, znajduje się pomnik ofiar I wojny światowej, a w Sádku pomnik ofiar II wojny światowej. Na południowy zachód od wsi stoi w lesie kapliczka poświęcona św. Hubertowi i Pannie Marii. Na terenie gminy znajduje się pomnik przyrody Oblík. Przez wieś prowadzi droga kolejowa wąskotorowa z Třemešné na Śląsku do Osoblahy.

Zamek Dívčí Hrad
The Castle Dívčí Hrad
Zámek Dívčí Hrad

	2012
Ludność ¹⁾ Population ¹⁾ Obywatelstwo ¹⁾	271
Ludność ¹⁾ na 1 km ² Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	23
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	92
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	43,4
Pracujący według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : Employed persons by sections in % of total employed persons in ²⁾ : Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	11,4
przemysłu i budownictwa industry and construction průmyslu a stavebnictví	31,6
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : Users of installations in % of total population of ²⁾ : Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej water-line system vodovod	90,5
kanalizacyjnej sewage system kanalizační síť	–
gazowej gas-line system plyn	7,4
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	794,48
Lesistość ¹⁾ w % Forest cover ¹⁾ in % Zalesnění ¹⁾ (v %)	19,5

Obec leżący między dwiema kopcami około 25 km na północ od miasta Krnova była osiedlona już w młodszej dobie kamiennej. Pierwsza pisemna wzmianka o Dívčím Hradu jest z r. 1267, gdzie jest w testamencie biskupa Bruna ze Schauenburku wymieniony hrad Deuviz (Děvice), który w późniejszych latach został przemianowany na Maidelberg (Dívčí Hrad). Na koniec 16. st. był przekształcony w renesansowy zamek. Dominantą miejscowości jest postawiony jako czworobok z czterema narożnymi wieżami. W podhradziu się znajduje barokowa postać św. Jana Nepomuckiego z 2. poł. 18. st., o kilka metrów powyżej stoi pomnik ofiar 1. światowej wojny. W Životicích, w części miejscowości Dívčí Hrad, stoi kolejny pomnik ofiar 1. światowej wojny, a w Sádku się znajduje pomnik ofiar 2. światowej wojny. Na południowy zachód od miejscowości stoi kaplica poświęcona św. Hubertowi i Pannie Marii. W katastrze miejscowości się znajduje przyrodnicza pomnik Oblík. Przez miejscowość przebiega linia wąskotorowego pociągu z Třemešné na Śląsku do Osoblahy.

The village is situated between two hills about 25 km north of Krnov town. It has been settled since the Stone Age. The first mention of this locality was noted in a will of the Olomouc Bishop Bruno from Schauenburk in 1267 (German name Deuviz – Děvice, later Maidelberg – Dívčí Hrad – Girls' castle). The castle Deuviz was rebuilt in renaissance style at the end of the 16th century. It is built as a quadrangle with four corner towers. There is also baroque statue of St. Jan Nepomucký from the second half of the 18th century, several meters above it there is a monument in honour of victims of the World War I. There is another monument in honour of victims of the World War I in Životice – the village, which is belonged to Dívčí Hrad and in Sádek there is a monument in honour of victims of the World War II. On southwest of the village in the forest there is a chapel dedicated to St. Hubert and Virgin Mary. In this territory there is protected area Oblík. The route of the narrow-gauge train from Třemešná in Silesia to Osoblaha leads through the village.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

DOLNÍ MORAVICE

www.obecdolnimoravice.estranky.cz

W skład gminy oprócz Dolní Moravice (niem. Nieder Mohrau, Gross Mohrau) wchodzi wcześniej samodzielne miejscowości: Horní Moravice (1949 r.) i Nová Ves (1961 r.). Tereny gminy są dzisiaj chronionym rezerwatem przyrody Jeseníky. Gmina położona jest na wysokości 600–827 m n.p.m. Pierwsze historyczne wzmianki sięgają 1258 r., kiedy gmina należała do posiadłości Sovinec. Od 1623 r. była własnością Krzyżaków. W 1599 r. założono tu szkołę, a w 1712 roku zbudowano tartak, druciarnię, zakłady produkujące łańcuchy, gwoździe oraz młyn i papiernię. Do zabytków należy barokowy kościół św. Jakuba Starszego z renesansowym prezbiterium i wieżą z 1593 r., dom z XIX w., kamienny most z XVII w., słup św. Trójcy z 1752 r. i rzeźba Najświętszej Marii Panny z 1764 r. Na terenie Nové Vsi znajduje się największa w północnych Morawach zabytkowa kopalnia srebra.

Kościół św. Jakuba Starszego
Church of St. Jakob Starší
Kostel sv. Jakuba Staršího

	2012
Ludność ¹⁾ Population ¹⁾ Obyvatelstvo ¹⁾	403
Ludność ¹⁾ na 1 km ² Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	18
Kobiety ¹⁾ na 100 mužů Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	104
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	48,7
Pracující według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : Employed persons by sections in % of total employed persons in ²⁾ : Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	15,6
przemysłu i budownictwa industry and construction průmyslu a stavebnictví	34,0
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : Users of installations in % of total population of ²⁾ : Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej water-line system vodovod	79,5
kanalizacyjnej sewage system kanalizační síť	69,9
gazowej gas-line system plyn	39,5
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	1 543,68
Lesistość ¹⁾ w % Forest cover ¹⁾ in % Zalesnění ¹⁾ (v %)	30,5

Pod tímto názvem (něm. Nieder Mohrau, Gross Mohrau) jsou spolu se stejnojmennou obcí integrovány i dříve samostatné Horní Moravice (v r. 1949) a Nová Ves (v r. 1961). Území obce je součástí CHKO Jeseníky a je rozloženo v nadmořské výšce 600–827 m. Historicky první záznamy se datují r. 1258, kdy obec náležela k panství Sovinec. Od r. 1623 byla vlastnictvím Řádu německých rytířů. Škola zde byla činná od r. 1599 a od r. 1712 byly zbudovány pila, drátovna, řetězárna, hřebíkárna, mlyn a papírna. Z památek je zde kostel sv. Jakuba Staršího z r. 1795 s renesančním kněžištěm a věží z r. 1593, dále pak dům čp. 17 jako ukázka lidové architektury 19. st., kamenný most švédského typu ze 17. st., pilíř Nejsvětější Trojice z r. 1752 a socha Panny Marie Immaculaty z r. 1764. Na katastru Nové Vsi je do hloubky 100 m v oblasti severní Moravy největší historický důl na stříbrnosný galenit.

The village consists of Dolní Moravice (German name Nieder Mohrau, Gross Mohrau), and previously separate – Horní Moravice (in 1949) and Nová Ves (in 1961). This locality is a part of the Protected Landscape Area the Jeseníky mountains located at in altitude of 600 – 827 m above sea level. The first mention of Dolní Moravice was written in 1258, when it belonged to the Sovinec estate. Since 1623 it was a property of the Teutonic Order. A school was established here in 1599 and there were built a sawmill, a factory producing wires, chains and nails, a mill and a papermill in 1712. The most significant historical monuments are the Church of St. Jakob Starší from 1795 with renaissance chancel and tower from 1593, a house No. 17 – an example of folk architecture of the 19th century, stone bridge of Swedish type from the 17th century, Pillar of the Holy Trinity from 1752 and the statue of Virgin Mary Immaculate from 1764. In the Nová Ves's territory there is the biggest historical silver-mine (in depth of 100 m) in the region of the northern Moravia.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

HLINKA

www.obechlinka.cz

Gmina rolnicza leżąca na urodzajnej równinie, na północno-zachodnim cyplu regionu Morawsko-śląskiego. Jej nazwa (początkowo Glyník) pochodzi od wydobywania gliny.

W Hlince znaleziono siekierki i pazurkowate strzały z późnej epoki kamienia łupanego oraz z epoki brązu. W IX w. na tych terenach znajdowała się słowiańska osada. Pierwsze historyczne wzmianki o wsi Hlinka (niem. Glemkau) pochodzą z 1267 r. z testamentu olomunieckiego biskupa Bruna z Schauenburku. W 1389 r. Hlinka była lennem biskupim, a od 1403 r. jej właścicielem był Konrad z Hlinki. Na terenie gminy znajdowała się twierdza z 1512 r., która później spłonęła. We wsi znajdował się dwór folwarczny Dívčí Hrad, a od 1862 r. cukrownia i młyn. Do zabytków architektury należy kościół św. Walentyna z fundamentami z XVII w. Na północno-wschodnim cyplu znajduje się rezerwat przyrody Velký Pavlovický rybník.

	2012
Ludność ¹⁾	199
Population ¹⁾ Obyvatelstvo ¹⁾	
Ludność ¹⁾ na 1 km ²	23
Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn	93
Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym	42,1
Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	
Pracujący według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : Employed persons by sections in % of total employed persons in ²⁾ : Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie	25,6
agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	
przemysłu i budownictwa	27,9
industry and construction průmyslu a stavebnictví	
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : Users of installations in % of total population of ²⁾ : Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej	88,3
water-line system vodovod	
kanalizacyjnej	-
sewage system kanalizační síť	
gazowej	22,3
gas-line system plyn	
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro	888,79
Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	
Lesistość ¹⁾ w %	11,8
Forest cover ¹⁾ in % Zalesnění ¹⁾ (v %)	

Obec se rozkládá v severozápadním výběžku Moravskoslezského kraje. Jde o zemědělskou obec v úrodné rovině. Název (původně Glyník) získala ve spojitosti s těžbou hlíny.

Nejstarší nálezy kamenné sekyrky a pazourkových šipek i nástrojů z území obce jsou ze starší doby kamenné a bronzové. V 9. století se v těchto místech nacházela slovanská osada. První historické záznamy o obci Hlinka (něm. Glemkau) jsou z r. 1267 v závěti olomouckého biskupa Bruna ze Schauenburku. V r. 1389 byla biskupským lenem a v r. 1403 byl jejím držitelem Konrád z Hlinky. Na území obce se nacházela v r. 1512 tvrz, která později vyhořela. Ve vsi byl dvůr velkostatku Dívčí Hrad a od r. 1862 cukrovar a mlýn. Ze stavebních památek je zde filiální kostel sv. Valentin se základy ze 17. st. V severovýchodním cípu obce se nachází přírodní rezervace Velký Pavlovický rybník.

The village is situated in the northwest of the Moravskoslezský region. Hlinka is the agricultural village in the fertile lowlands. Its name (originally Glyník) comes from the connection with the mining of clay.

There were discovered stone hatchets, flint arrows and tools from the Stone Age and the Bronze Age. There was Slavic settlement in the 9th century. The first mention of Hlinka (German name Glemkau) was written in the will of the Olomouc Bishop Bruno from Schauenburk in 1267. Hlinka was bishop's fief in 1389 and its owner was Konrád from Hlinka in 1403. In this locality there was historical fortress in 1512, which burnt down later. There were also court manor of Dívčí Hrad and since 1862 a sugar mill and a mill. Church of St. Valentin from the 17th century could be seen in the village. In the northeast territory of the village there is located protected area the Velký Pavlovický rybník.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

Początkowo zwany Benešov, od 1926 r. Horní Benešov. Do miasta przynależą część Luhy. Pierwsze historyczne wzmianki o mieście, jako górniczej osadzie przy kopalniach srebra i ołowiu pochodzą z 1226 r. Prawa miejskie Benešova potwierdził czeski król Przemysław Ottokar II w 1271 r. Miasto zostało zniszczone podczas wojny trzydziestoletniej, a w 1627 r. spalone przez wojska Albrechta z Valdštejna. Od XVI w. w mieście istniały zakłady tkackie. W latach 1717, 1767 i 1820 miasto dotknęły wielkie pożary. W XIX w. w mieście funkcjonowały m.in. zakłady tekstylne, browar, gorzelnia, drukarnia. W latach 1830–1887, 1902–1914 oraz 1951–1992 na tych terenach wydobywano rudy. W okolicy miasta znajdują się ślady wydobywania srebra, pozostałości budowli obronnych po wojnie trzydziestoletniej i siedmioletniej. Do najważniejszych zabytków należy początkowo gotycki, później przebudowany w stylu barokowym kościół św. Katarzyny, barokowa rzeźba św. Jana Nepomucena czy neogotycka kaplica św. Anny.

	2012
Ludność ¹⁾ <i>Population¹⁾</i> Obywatelstvo ¹⁾	2 326
Ludność ¹⁾ na 1 km ² <i>Population¹⁾ per 1km²</i> Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	114
Kobiety ¹⁾ na 100 mužczyzn <i>Females¹⁾ per 100 males</i> Ženy ¹⁾ na 100 mužů	98
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Non-working age population¹⁾ per 100 persons of working age</i> Index ekonomického zatížení ¹⁾	43,8
Pracující według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : <i>Employed persons by sections in % of total employed persons in²⁾:</i> Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie <i>agriculture, forestry and fishing</i> zemědělství, lesnictví a rybařství	2,0
przemysle i budownictwie <i>industry and construction</i> průmyslu a stavebnictví	49,9
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : <i>Users of installations in % of total population of²⁾:</i> Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej <i>water-line system</i> vodovod	92,0
kanalizacyjnej <i>sewage system</i> kanalizační síť	82,3
gazowej <i>gas-line system</i> plyn	53,2
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro <i>Revenue of the gmina budget per capita in EUR</i> Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	906,60
Lesistość ¹⁾ w % <i>Forest cover¹⁾ in %</i> Zalesnění ¹⁾ (v %)	16,1

Město, původně Benešov, od r. 1926 s příslušností Horní. Součástí města je místní část Luhy. První historické záznamy uvádějí existenci města v r. 1226 jako hornickou osadu při dolech na stříbro a olovo. Městská práva potvrdil Benešovu r. 1271 český král Přemysl Otakar II. Město opakovaně utrpělo za třicetileté války a r. 1627 bylo vypáleno vojsky Albrechta z Valdštejna. Od 16. st. byla ve městě tkalcovská výroba. Velké požáry postihly město v letech 1717, 1767 a 1820. V 19. st. byly ve městě průmyslové provozy textilního průmyslu, pivovar, lihovar, knihtiskárna a další. Těžba rud byla obnovena v letech 1830–1887, pak 1902–1914 a opět 1951–1992. V okolí města se nacházejí povrchové stopy dolování stříbra a pozůstatky vojenského opevnění z třicetileté nebo sedmileté války. Z památek je významný původně gotický, pak barokně přestavěný kostel sv. Kateřiny, barokní socha sv. Jana Nepomuckého a novogotická kaple sv. Anny.

The town was called Benešov in the beginning, since 1926 it was called Horní Benešov. The town includes local part Luhy, too. The first mention of the town as a mining settlement (with silver and lead mines) was written in 1226. Czech King Přemysl Otakar II gave the town rights to Horní Benešov in 1271. The town was destroyed during the Thirty Years' War. It was also burnt down by the troops of Albrecht from Valdštejn in 1627 and by large fires in 1717, 1767 and 1820. There was a weaving production since the 16th century. There were also textile factories, a brewery, a distillery and a printing works in the 19th century. Mining of metal ores has been restored in 1830 – 1887, 1902 – 1914 and 1951 – 1992. In this locality there are traces of mining of silver and historical remains of military fortifications of the Thirty and Seven Years' Wars. The important monuments are baroque (originally gothic) Church of St. Kateřina, baroque statue of St. Jan Nepomucký and neo-Gothic Chapel of St. Anna.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

HORNÍ MĚSTO

www.hornimesto.cz

Gmina jest położona na pograniczu Hrubého i Nízkého Jeseníka. Czeska nazwa pochodzi z niemieckiego Bergstadt. Początkowo była osadą górniczą Hankštejn za panowania cesarza Rudolfa II, założona w 1580 r. jako samodzielne, cesarskie miasto. W średniowieczu wydobywano tu rudy srebra, później aż do połowy XX w. metale kolorowe. Do zabytków należy renesansowy kościół św. Marii Magdaleny z 1611 r., barokowa kaplica cmentarna św. Wacława oraz kościół św. Katarzyny w Rešovie z rzeźbą Najświętszej Marii Panny i krzyżem z 1860 r. Do ciekawostek przyrodniczych należy krajobraz wzdłuż rzeki Huntavy, przepływającej przez wąwóz o długości 200 m, w którym znajdują się Wodospady Reszowskie o wysokości 10 m. W okolicach gminy pozostały ślady powierzchniowe po wydobywaniu srebra.

	2012
Ludność ¹⁾ <i>Population¹⁾</i> Obywatelstwo ¹⁾	962
Ludność ¹⁾ na 1 km ² <i>Population¹⁾ per 1km²</i> Hustota ¹⁾ osiedleni na 1 km ²	30
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn <i>Females¹⁾ per 100 males</i> Żeny ¹⁾ na 100 mužů	102
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Non-working age population¹⁾ per 100 persons of working age</i> Index ekonomicznego zatižení ¹⁾	42,1
Pracujący według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : <i>Employed persons by sections in % of total employed persons in²⁾:</i> Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie <i>agriculture, forestry and fishing</i> zemědělství, lesnictví a rybařství	11,8
przemysłu i budownictwa <i>industry and construction</i> průmyslu a stavebnictví	32,7
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : <i>Users of installations in % of total population of²⁾:</i> Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej <i>water-line system</i> vodovod	88,3
kanalizacyjnej <i>sewage system</i> kanalizační síť	54,7
gazowej <i>gas-line system</i> plyn	3,8
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro <i>Revenue of the gmina budget per capita in EUR</i> Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	673,26
Lesistość ¹⁾ w % <i>Forest cover¹⁾ in %</i> Zalesnění ¹⁾ (v %)	26,5

Obec je rozložena na rozhraní Hrubého a Nízkého Jeseníku. České jméno z německého Bergstadt dokládá její historické kořeny. Z původně hornické osady Hankštejn bylo za císaře Rudolfa II. založeno r. 1580 svobodné císařské horní město. Středověká těžba stříbrných rud pokračovala dolováním barevných kovů až do pol. 20. st. Poslední vozík zde byl vytěžen v r. 1970. Z památek jsou známé původně renesanční kostel sv. Marie Magdaleny z r. 1611 a barokní hřbitovní kaple sv. Václava. Místní části jsou Horní Město, Dobřečov, Skály, Stříbrné Hory a Rešov. V Rešově je kostel sv. Kateřiny a u něj kamenická díla z r. 1860 – socha Panny Marie Immaculaty a kříž. Přírodními zajímavostmi jsou unikátní krajinný prvek na říčce Huntavě. Ta protéká v 200 m dlouhé soutěsce v podobách vývaříšť, tůňek a dominantních 10 m vysokých Rešovských vodopádů. V okolí obce jsou povrchové stopy po těžbě stříbra.

The village is situated on the borderland of the Hrubý and Nízký Jeseník. Czech name of the village comes from German name Bergstadt, which demonstrated its historical beginning. Horní Město was originally a mining settlement Hankštejn. During the rule of Rudolf II it was established free imperial town in 1580. The silver ore mining in the Middle Age continued as mining of non-ferrous metals until the first half of the 20th century. Last truck of ore was excavated in 1970. The historical monuments are initially renaissance Church of St. Marie Magdalena from 1611 and baroque Cemetery chapel of St. Václav. The local parts of the village are – Horní Město, Dobřečov, Skály, Stříbrné Hory and Rešov. In Rešov there are the Church of St. Kateřina, a stonemason works from 1860 nearby, the statue of Virgin Mary Immaculate and the cross. A natural attraction is scenery along the Huntava river. It flows through the 200 m long canyon with plunge pools, pools and dominant 10 m high the Rešov waterfalls. There are surface traces of silver mining around the village.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

HORNÍ ŽIVOTICE

www.hornizivotice.cz

Gmina jest położona w Niskim Jeseníku na pograniczu powiatów Bruntál i Opava, 17 km na wschód od miasta Bruntál. Po raz pierwszy miejscowość wspomniana jest w 1265 r. jako folwark klasztoru velehradskiego.

Założenie Horních Životic (niem. Seitendorf) było związane z wydobywaniem rudy żelaza. Eksploatacja rud odbywała się głównie w latach 1531–1680. W 1850 r. Rotschild wznowił wydobywanie, ale ze względu na nierentowność zakończył eksploatację w 1904 r. Działały tu również kamieniołomy oraz gorzelnia, młyn i mleczarnia. Do zabytków gminy zalicza się kościół św. Mikołaja z drugiej połowy XIX w. Do 1947 r. działały dwa drewniane wiatraki, pozostałości jednego z nich (z 1840 r.) są zachowane do dzisiaj na Františkově. W latach 1978–1990 Horní Životice należały do powiatu Opava. Później gminie przywrócono niezależność.

	2012
Ludność ¹⁾	327
Population ¹⁾ Obyvatelstvo ¹⁾	
Ludność ¹⁾ na 1 km ²	29
Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	
Kobiety ¹⁾ na 100 mužůzn	96
Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym	39,1
Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	
Pracující według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : Employed persons by sections in % of total employed persons in ²⁾ : Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie	7,8
agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	
przemysle i budownictwie	43,4
industry and construction průmyslu a stavebnictví	
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : Users of installations in % of total population of ²⁾ : Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej	94,6
water-line system vodovod	
kanalizacyjnej	72,5
sewage system kanalizační síť	
gazowej	3,3
gas-line system plyn	
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro	708,68
Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	
Lesistość ¹⁾ w %	25,1
Forest cover ¹⁾ in % Zalesnění ¹⁾ (v %)	

Obec leží v oblasti Nížkého Jeseníku na rozhraní okresů Bruntál a Opava, asi 17 km východně od města Bruntálu. Obec je poprvé zmiňována r. 1265 jako statek velehradského kláštera.

Założenie Horních Životic (něm. Seitendorf) bylo motivováno těžbou železné rudy, která se zde těžila hlavně v letech 1531–1680. Obnovena byla Rotschildem v r. 1850 a pro nerentabilitnost ukončena v r. 1904. Z dalších hospodářských činností byly v obci kamenolomy, a také potravinářské provozy – lihovar, młyn a mlékárna. Z památek je v obci filiální kostel sv. Mikuláše z 2. pol. 19. st. Do roku 1947 byly v provozu dva dřevěné větrné mlýny, z nichž se do dnešních dnů dochovaly jen zbytky jednoho postaveného v r. 1840 na Františkově. V letech 1978–1990 byly Horní Životice částí města Horní Benešov. Poté došlo k obnovení samostatnosti obce.

The village is situated in the Nížký Jeseník on the borderland of the Bruntál and Opava districts, about 17 km east of Bruntál town. The first mention of the village was dated in 1265 as a farm of the Velehrad monastery.

The mining of iron ores mainly in 1531 – 1680 enabled to establish Horní Životice (German name Seitendorf). The mining was restored by Rotschild in 1850, but the excavation was finished up because of unprofitability in 1904. There were quarries, a distillery, a mill and a dairy. The local monument is the Church of St. Mikuláš from the second half of the 19th century. There were two wooden windmills until 1947. Today only one windmill from 1840 could be seen in Františkov. Horní Životice was local part of the Horní Benešov town in 1978 – 1990. Then the village became independent.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

HRADEC – NOVÁ VES

www.hradec-novaves.cz

Pierwsza wzmianka o gminie pochodzi z 1351 r. Czeska nazwa oraz pozostałości murów dowodzą, że istniała tu mniejsza osada. Gmina powstała w 1685 r. poprzez podział jednego z trzech Mikulovických folwarków. Po 1848 r. gminy zostały administracyjnie połączone w ramach ówczesnej sądowej i politycznej sytuacji.

Głównym impulsem dla rozwoju gminy była budowa linii kolejowej z Jesenika do Gluchołaz w 1888 r. Po wysiedleniu Niemców po II wojnie światowej liczba ludności gwałtownie spadła, co spowodowało zanik działalności przemysłowej i rolniczej. W 1976 r. gmina stała się częścią Mikulovic, a w 1990 r., ponownie uzyskała samodzielność. Ciekawym zabytkiem jest kaplica św. Anny w Hradci z ołtarzem pochodzącym z warsztatu Bernarda Kutzera. Malownicza przyroda i czyste środowisko stwarzają dobre warunki do odpoczynku.

Stacja kolejowa
Train station
Železniční stanice

	2012
Ludność ¹⁾ Population ¹⁾ Obywatelstwo ¹⁾	358
Ludność ¹⁾ na 1 km ² Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	80
Kobiety ¹⁾ na 100 mužczyzn Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	116
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	42,6
Pracujący według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : Employed persons by sections in % of total employed persons in ²⁾ : Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	4,3
przemysłu i budownictwa industry and construction průmyslu a stavebnictví	33,6
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ . Users of installations in % of total population of ²⁾ : Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej water-line system vodovod	85,2
kanalizacyjnej sewage system kanalizační síť	74,7
gazowej gas-line system plyn	11,8
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	1 024,39
Lesistość ¹⁾ w % Forest cover ¹⁾ in % Zalesnění ¹⁾ (v %)	23,0

První zmínka o obci Hradec je z roku 1351. Český název i zbytky opevnění dokazují, že zde stávalo menší hradisko. Obec Nová Ves vznikla roku 1685 dělením jednoho ze tří Mikulovických dvorů. Po roce 1848 byly obě obce administrativně spojeny v rámci tehdejšího soudního a politického uspořádání.

Významným impulsem pro rozvoj obce se stala výstavba železniční trati z Jeseniku do Gluchołaz v roce 1888. Po odsunu Němců po II. světové válce počet obyvatel prudce poklesl a veškeré aktivity, průmyslové i zemědělské, zanikly. V roce 1976 se obec stala součástí Mikulovic až do roku 1990, kdy se opět osamostatnila. Zajímavou církevní památkou je kaple sv. Anny v Hradci s oltářem pocházejícím z umělecké dílny Bernarda Kutzera. Pro malebnou přírodu, poměrně málo frekventovanou oblast a čisté životní prostředí, je území obce předurčeno zejména pro bydlení a rekreaci.

The first mention of the village was written in 1351. The Czech name of the village and remains of fortress walls demonstrate, that there was a small settlement. Nová Ves village was established by dividing one of three Mikulovice courts in 1685. After new court and political organization in 1848 both villages were merged.

A major impetus for the development of the village was the construction of the railway from Jeseník to Gluchołazy in 1888. After the expulsion after the World War II the population decreased and all activities, mainly industrial and agricultural activities, disappeared. In 1976 the village became a local part of Mikulovice and in 1990 the village became independent again. An interesting monument is the Chapel of St. Anna with altar by Bernard Kutzer's art workshops in Hradec. The village is used mainly for housing and recreation because of picturesque nature and clean environment.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

Janov jest położony w dolinie rzeki Osoblaha w miejscu, gdzie kończy się Osoblažská nížina a zaczynają szczyty Jesenických gór. Na północy graniczy z Polską.

Pierwsza wzmianka o gminie pochodzi z 1267 r. z testamentu olomunieckiego biskupa Bruna z Schauenburku, w którym jest napisane, że 1251 r. był rokiem założenia gminy. Gminę nazwano Janova Ves (Janesdorf). Odkrycie rud szlachetnych spowodowało, że biskup Thurz mianował Janov w 1535 r. na samodzielne górnicze miasteczko. W 1581 r. zakończono wydobywanie rudy i Janov został przejęty przez majątek Jindřichovskí. Po reformach Janov stracił prawa. W czasie wojny trzydziestoletniej ludność musiała żywić walczące wojsko. Gmina była dotknięta szeregiem powodzi pod koniec XIX i XX w., ostatnio w 1997 r. Do zabytków należy barokowy kościół Najświętszej Trójcy z lat 1780–1783.

Rynek i rzeźba Marii Panny
The square and the statue of the Virgin Mary
Náměstí a socha Panny Marie

	2012
Ludność ¹⁾ Population ¹⁾ Obywatelstvo ¹⁾	300
Ludność ¹⁾ na 1 km ² Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	27
Kobiety ¹⁾ na 100 mužů Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	108
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	42,2
Pracující według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : Employed persons by sections in % of total employed persons in ²⁾ : Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	4,7
przemysłu i budownictwa industry and construction průmyslu a stavebnictví	36,0
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : Users of installations in % of total population of ²⁾ : Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej water-line system vodovod	80,5
kanalizacyjnej sewage system kanalizační síť	–
gazowej gas-line system plyn	5,1
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	831,55
Lesistość ¹⁾ w % Forest cover ¹⁾ in % Zalesnění ¹⁾ (v %)	62,3

Janov leží v údolí říčky Osoblaha v místě, kde končí Osoblažská nížina, a začínají vrcholky Jesenických hor. Na severu sousedí s Polskou republikou.

Poprvé je písemně citován r. 1267 v závěti olomouckého biskupa Bruna ze Schauenburku, a to tak, že byl založen asi r. 1251. Dostal jméno Janova ves (Janesdorf). Odhad, že se v okolí nacházejí rudy vzácných kovů, zapůsobil na olomouckého biskupa Thurza tak, že povýšil obec r. 1535 na svobodné horní městečko. R. 1581 byla těžba ukončena a Janov připadl k jindřichovskému panství. Po josefínských reformách ztratil městská práva. Obec trpěla ve válkách. Během třicetileté války muselo obyvatelstvo žít v válčící vojska. Obec postihla na konci 19. a ve 20. st. řada povodní, poslední v r. 1997. Z památek tu nalezneme barokní kostel Nejsvětější Trojice z let 1780–1783 a sochu Panny Marie z r. 1739. V r. 2007 byl obci vrácen status města.

Janov is located in the valley of the Osoblaha river, where the Osoblaha lowland ends and the Jeseníky mountains begin. On the north it borders on Poland.

The first mention of the village was written in 1267 in the will of the Olomouc Bishop Bruno from Schauenburk. Probably it was established in 1251. The village was called Janova Ves (Janesdorf). After the discovery of rare metals, the Olomouc Bishop Thurz made Janov the independent mining town in 1535. The mining was finished up in 1581 and Janov belonged to the Jindřichov. It lost its town rights after the josefínské reforms. The village was suffered from wars. During the Thirty Years' War the inhabitants had to supply of food to soldiers. The series of floods destroyed the village in the 19th and 20th centuries – the last one in 1997. There are baroque Church of the Holy Trinity from 1780 – 1783 and the statue of Virgin Mary from 1739. The title of town was restored to Janov in 2007.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

JAVORNÍK

www.mestojavornik.cz

W skład gminy wchodzi miejscowości: Javorník, Bílý Potok, Horní Hoštice i Travná. Nad miastem wznosi się zamek Janské wzgórze.

Pierwsza wzmianka o Javorníku pochodzi z 1291 r. Pierwotny zamek po wojnach husyckich został zniszczony, na jego miejscu na przełomie XV i XVI w. wybudowano renesansowy zamek. Wydobywano tutaj rudy srebra i żelaza. Miasto wraz z okolicą leży na uboczu ważnych dróg komunikacyjnych. Zarówno drogi, jak i kolej mają charakter lokalny. Do historii kultury zapisał się znany muzyk i kompozytor Karol Ditters z Dittersdorfu, autor wielu komicznych oper i innych dzieł. Miasto ma wiele interesujących zabytków, m.in.: barokowy kościół Najświętszej Trójcy z 1723 r., wczesnogotycki kościół cmentarny św. Krzyża z 1260 r. W Travné znajduje się kaplica dla pielgrzymów Panny Marii Saletskiej ze źródłem „cudownej” wody i drogą krzyżową.

Ratusz w Javorníku
Town Hall in Javorník
Radnice v Javorníku

	2012
Ludność ¹⁾ Population ¹⁾ Obyvatelstvo ¹⁾	2 941
Ludność ¹⁾ na 1 km ² Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	38
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	102
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	46,4
Pracujący według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : Employed persons by sections in % of total employed persons in ²⁾ : Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	10,1
przemysłu i budownictwie industry and construction průmyslu a stavebnictví	26,2
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ . Users of installations in % of total population of ²⁾ : Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej water-line system vodovod	88,2
kanalizacyjnej sewage system kanalizační síť	66,4
gazowej gas-line system plyn	63,6
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	762,82
Lesistość ¹⁾ w % Forest cover ¹⁾ in % Zalesnění ¹⁾ (v %)	61,7

Město se skládá ze čtyř částí obce s názvy Javorník, Bílý Potok, Horní Hoštice a Travná. Nad městem se tyčí zámek Janský vrch.

První písemná zmínka o městě je z roku 1291. Původní hrad se po husitských válkách ocitl v rozvalinách a na přelomu 15. a 16. století zde byl postaven renesanční zámek. Těžila se zde železná a stříbrná ruda. Město i s okolím leží stranou důležitých dopravních tepen, silnice mají místní význam. Také železnice má lokální význam a spojuje město s přestupní stanicí Dolní Lipová. Do kulturní historie se nejvíce zapsal skvělý hudebník a skladatel Karel Ditters z Dittersdorfu, autor řady komických oper i dalších skladeb. Město má spoustu významných historických památek, např. barokní kostel Nejsvětější Trojice z roku 1723, raně gotický hřbitovní kostel sv. Kříže z roku 1260. Na Travné je poutní kaple P. Marie Saletské s pramenem „zázračné“ vody a křížovou cestou.

The commune consists of the settlements: Javorník, Bílý Potok, Horní Hoštice i Travná. The Janský Hill castle is dominated by the town.

The first mention of Javorník comes from 1291. The original castle was destroyed during the Hussite wars. On that place, the Renaissance castle was built in the turn of 15th and 16th century. There were a gold-mine and an iron-mine. The town and its surrounding is located far away important transportation routes. Both roads and railways are local routes. The well-known musician and composer Karl Ditters from Dittersdorf, the author of lots of comic operas lived there. The town possesses numerous interesting monuments like: a baroque church of the Holy Trinity from 1723, a Gothic, cemetery church of the Holy Cross from 1260. In Travné there is a chapel of the Blessed Virgin of Saletské with a miraculous water spring and the Cross Way (Calvary) for pilgrims.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

JESENÍK

www.jesenik.org

Miasto Jeseník obejmuje cztery miejscowości – Jeseník, Bukovice, Dětřichov i Seč. Jeseník jest nazywany „perłą Jeseníków“. Leży u zbiegu potoków górskich Bělé i Staříče. Pierwsza wzmianka o mieście pochodzi z 1267 r. (Vriwald). Przez stulecia nosiło nazwę Freiwaldau, później Frývaldov, a od 1947 r. Jeseník. Od XVI w. rozpoczęto tradycję bieliźniarską, która przetrwała przez stulecia. Miasto rozświetlił Vincenz Priessnitz (1799–1851), który swoją hydroterapią zdobył popularność w całej Europie i Ameryce. Na Gräfenberku nad Jeseníkiem wybudował pierwszy hydroterapeutyczny ośrodek na świecie, znany dzisiaj jako uzdrowisko Priessnitz. W Jeseníku. Z wielu zabytków możemy wymienić np. średnio-wieczną wieżę wodną, która została w XVIII w. przebudowana na zamek, ratusz barokowy, neorenesansowy kościół Wniebowzięcia Panny Marii czy willa Weiss, unikalny przykład wpływu angielskiej secesji na Śląsku.

Spa Jeseník
Spa Jeseník
Lázně Jeseník

	2012
Ludność ¹⁾ <i>Population</i> ¹⁾ Obywatelstwo ¹⁾	11 711
Ludność ¹⁾ na 1 km ² <i>Population</i> ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osiedlenia na 1 km ²	306
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn <i>Females</i> ¹⁾ per 100 males Żeny ¹⁾ na 100 mužů	108
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Non-working age population</i> ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	45,6
Pracujący według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : <i>Employed persons by sections in % of total employed persons in</i> ²⁾ : Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie <i>agriculture, forestry and fishing</i> zemědělství, lesnictví a rybářství	1,7
przemysłu i budownictwa <i>industry and construction</i> průmyslu a stavebnictví	23,4
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : <i>Users of installations in % of total population of</i> ²⁾ : Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej <i>water-line system</i> vodovod	90,2
kanalizacyjnej <i>sewage system</i> kanalizační síť	90,5
gazowej <i>gas-line system</i> plyn	77,0
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro <i>Revenue of the gmina budget per capita in EUR</i> Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	904,69
Lesistość ¹⁾ w % <i>Forest cover</i> ¹⁾ in % Zalesnění ¹⁾ (v %)	61,9

Město Jeseník se rozkládá na čtyřech katastrálních územích – Jeseník, Bukovice, Dětřichov a Seč. Již původním německým obyvatelstvem bylo nazýváno „perlou Jesenícka“. Leží na soutoku horských říček Bělé a Staříče. První zmínka o Vriwaldu pochází z roku 1267, během staletí nosilo název Freiwaldau, později Frývaldov, od roku 1947 Jeseník. Od 16. století se datuje tradice plátenictví, která přetrvala po staletí. Městu vtisknul nesmazatelný punc Vincenz Priessnitz (1799–1851), který svou vodoléčbou získal v celé Evropě a také v Americe nevídanou popularitu. Na Gräfenberku nad Jeseníkem zbudoval vůbec první vodoléčebný ústav na světě, dnes Priessnitzovy léčebné lázně Jeseník. Z mnoha památek uvádíme středověkou vodní tvrz, která byla v 18. století upravena na zámek, barokní radnici, novorenesanční kostel Nanebevzetí Panny Marie nebo Weissovu vilu, unikátní doklad vlivu anglické secese ve Slezsku.

Jeseník town covers four localities – Jeseník, Bukovice, Dětřichov and Seč. Jeseník is called “Pearl of the Jeseníky territory”. The original German population used this title. The town is situated at the confluence of the Bělá mountain stream and the Staříč mountain stream. The first mention of Vriwald was written in 1267. The town was called Freiwaldau, later Frývaldov and since 1947 Jeseník. There was started tradition of the linen industry, which had continued for centuries. The town became famous because of Vincenz Priessnitz (1799 – 1851), who popularized his hydrotherapy in Europe and in America, too. He built the first hydrotherapy institute in the world in Gräfenberk near Jeseník. At present it is called Priessnitzovy léčebné lázně Jeseník (Priessnitz’s Spas Jeseník). There are lot of monuments like a medieval water fortress, which was rebuilt as a castle, baroque town hall, neo-Renaissance Church of the Assumption of Virgin Mary and Weiss’s villa, which is unique example of English Art Nouveau in Silesia.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

JINDŘICHOV

www.obecjindrichov.cz

Gmina leży na północnym zachodzie powiatu Bruntál, na wysokości 321–400 m n.p.m. Na północy graniczy z Polską. W skład gminy wchodzi Jindřichov oraz Arnultovice.

Jindřichov został założony w 1256 r. Należał do biskupów olomunieckich, a od 1288 r. oddano go w lenno. Jindřichov był własnością wielu szlacheckich rodów, m.in. hrabiostwa z Hodic, które w drugiej połowie XVII w. rozpoczęło budowę reprezentacyjnego zamku w stylu barokowym. Zamek po pożarze w 1844 r. został przebudowany w stylu klasycystycznym. Do zamku przylega park z rzeźbami. Niedaleko zamku znajduje się posąg Matki Boskiej ze słupem morowym z czasów wojny trzydziestoletniej. Z innych zabytków można wymienić kościół barokowy św. Mikołaja z końca XVII w., oraz kapliczkę w Arnultovicach. Gmina rozwijała się również gospodarczo, przed II wojną światową znajdował się tutaj m.in. browar, słodownia, tartak, dwa młyny oraz elektrownia.

Zamek w Jindřichovie
The Castle in Jindřichov
Zámek v Jindřichově

	2012
Ludność ¹⁾ Population ¹⁾ Obywatelstwo ¹⁾	1 349
Ludność ¹⁾ na 1 km ² Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	39
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	101
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	43,4
Pracujący według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : Employed persons by sections in % of total employed persons in ²⁾ : Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	7,2
przemysłu i budownictwie industry and construction průmyslu a stavebnictví	26,1
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : Users of installations in % of total population of ²⁾ : Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej water-line system vodovod	86,2
kanalizacyjnej sewage system kanalizační síť	18,1
gazowej gas-line system plyn	31,5
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	974,13
Lesistość ¹⁾ w % Forest cover ¹⁾ in % Zalesnění ¹⁾ (v %)	36,3

Obec je rozložena ve výšce 321– 400 m n. m. na severozápadě okresu Bruntál a na severu hraničí s Polskem. Místní části jsou Jindřichov a Arnultovice.

Jindřichov byl založen v r. 1256. Obec náležela olomouckým biskupům, ale od r. 1288 byla dána do lenní držby. V držení Jindřichova se vystřídalo několik šlechtických rodů, za zmínku stojí hrabata z Hodic, která ve 2. polovině 17. století zahájila výstavbu reprezentačního zámku v barokním stylu. Zámek byl po požáru v r. 1844 klasicistně přestavěn. Patří k němu přilehlý zámecký park s plastikami. V blízkosti zámku stojí sousoší Panny Marie s morovým sloupem z dob třicetileté války. Další památkou je farní kostel sv. Mikuláše z konce 17. st., a kaple v Arnultovicích. Obec se rozvíjela i v hospodářské sféře a před 2. světovou válkou byla velkou obcí s několika významnými podniky. Byly v ní provozy jako např. pivovar, sladovna, pila, dva młyny, elektrárna.

The village is situated at an altitude of 321 – 400 m above sea level in the northwestern part of the Bruntál district. On the north Jindřichov borders on Poland. The local parts are – Jindřichov and Arnultovice.

Jindřichov was founded in 1256. The village belonged to the Olomouc bishops, but it has been given to feudal tenure since 1288. Several noble families owned Jindřichov, for example counts of Hodice. They built the representative castle in baroque style in the second half of the 17th century. It was rebuilt in classicist style after the fire in 1844. There is a park with the sculptures in it near the castle. There is also the sculpture of Virgin Mary with a plague column from the Thirty Years' War. Other monuments are parish Church of St. Mikuláš from the end of the 17th century and a chapel in Arnultovice. Before World War II there were a brewery, a sawmill, a malt-house, two mills and a power station.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

JIRÍKOV

obce.rymarovsko.cz/jirikov

Gmina leży w Niskim Jeseníku, w jej skład wchodzi lokalne części Jiříkov, Sovinec, Křížov, Těchanov i Kněžpole. Pierwsze wzmianki o gminie pochodzą z 1264 r.

Do najważniejszych pamiątek należy zamek Sovinec w lokalnej części o tej samej nazwie. Rozległy gotycki zamek usytuowany jest na skalistym cyplu w górskiej dolinie Niskiego Jeseníka. W latach 1867–1896 miała tutaj swoją siedzibę pierwsza szkoła leśnicza w Czechach. W czasie II wojny światowej na zamku więziono francuskich oficerów. W 1945 r. zamek spłonął. Obecnie jest stopniowo rekonstruowany. W okolicach zamku znajduje się park przyrodniczy. Od maja do października na zamku organizowane są różne imprezy np. jarmarki, potyczki i turnieje rycerskie. Do innych zabytków należą kościół św. Michała Archanioła z 1787 r., kaplica św. Franciszka Ksawerego i kościół św. Augustyna.

	2012
Ludność ¹⁾ Population ¹⁾ Obywatelstwo ¹⁾	308
Ludność ¹⁾ na 1 km ² Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osiedlení na 1 km ²	9
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	80
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	47,4
Pracujący według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : Employed persons by sections in % of total employed persons in ²⁾ : Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	17,5
przemysłu i budownictwie industry and construction průmyslu a stavebnictví	27,0
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ . Users of installations in % of total population of ²⁾ : Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej water-line system vodovod	72,9
kanalizacyjnej sewage system kanalizační síť	–
gazowej gas-line system plyn	10,3
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	687,62
Lesistość ¹⁾ w % Forest cover ¹⁾ in % Zalesnění ¹⁾ (v %)	49,3

Obec se nachází v Nížkém Jeseníku a je složena z místních částí Jiříkov, Sovinec, Křížov, Těchanov a Kněžpole. První záznamy o obci pocházejí z r. 1264.

Z památek je nejvýznamnější hrad Sovinec ve stejnojmenné místní části. Rozlehlý gotický hrad je situovaný na skalnatém výběžku v horském údolí Nížkého Jeseníku. V letech 1867–1896 zde sídlila první lesnická škola v českých zemích. Za 2. světové války byli na hradě vězněni francouzští důstojníci. V r. 1945 hrad vyhořel. Postupně je rekonstruován. V okolí hradu je sovinecký přírodní park. Od května do října jsou na hradě Sovinci pořádány různé akce, např. jarmarky, rytířská klání a turnaje. Dalšími pamětihodnostmi jsou barokní kostel sv. Michaela Archanděla z r. 1787, který je dominantou části Jiříkova, dále v Křížově kaple sv. Františka Xaverského a v části Sovinec kostel sv. Augustina.

The village is situated in the Nížký Jeseník. It consists of local parts – Jiříkov, Sovinec, Křížov, Těchanov and Kněžpole. The first mention of the village was dated in 1264.

The most important historical monument is the Sovinec castle situated in Sovinec. Large gothic castle stands on the rocky hill in the valley of the Nížký Jeseník. There was founded the first school of forestry in the Czech lands in 1867 – 1896. During the World War II there was a prison for French officers in the castle. The castle burnt down in 1945. Presently the castle is reconstructed. There is the Sovinec nature park nearby. From May to October the Sovinec castle hosts various events such as fairs, jousting and tournaments. Other sights are baroque Church of St. Michael Archangel from 1787 in Jiříkov, the Cross chapel of St. František Xaverský in Křížov and the Church of St. Augustin in Sovinec.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

KARLOVA STUDÁNKA

www.kstudanka.cz

Gmina o najczystszyim powietrzu w Europie Środkowej znajduje się po wschodniej stronie góry Pradziad, w dolinie górskiej rzeki Bílá Opava, na wysokości prawie 800 m n.p.m., co czyni gminę najwyższą położoną w Morawsko-Śląskim kraju. Uzdrawisko zostało założone w 1785 r. W 1803 r. zmieniono nazwę na Karlsbrunn, dzisiejsza Karlova Studánka. Tutejsza woda mineralna bogata w żelazo o wysokiej zawartości kwasu węglowego służy do przygotowywania kąpeli i borowinowych okładów, do inhalacji czy do picia. W kombinacji z powietrzem górkim i intensywnym promieniowaniem słonecznym jest bardzo polecana zwłaszcza do leczenia chorób układu oddechowego, chorób nowotworowych, wysokiego ciśnienia czy chorób naczyń krwionośnych. Kompleks drewnianych łazien i innych budynków został stopniowo przebudowany w stylu klasycystycznym i empire od końca XVIII w. Nad hotelem Hubertus znajduje się kaplica św. Huberta z lat 1757–1758. Unikatem jest miejscowa „Geologiczna wystawa kamieni“.

	2012
Ludność ¹⁾	237
Population ¹⁾ Obywatelstwo ¹⁾	
Ludność ¹⁾ na 1 km ²	153
Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osiedlení na 1 km ²	
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn	88
Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym	34,7
Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	
Pracující według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : Employed persons by sections in % of total employed persons in ²⁾ : Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie	1,0
agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	
przemysłu i budownictwa	7,1
industry and construction průmyslu a stavebnictví	
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : Users of installations in % of total population of ²⁾ : Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej	80,5
water-line system vodovod	
kanalizacyjnej	95,3
sewage system kanalizační síť	
gazowej	57,2
gas-line system plyn	
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro	2 014,88
Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	
Lesistość ¹⁾ w %	72,3
Forest cover ¹⁾ in % Zalesnění ¹⁾ (v %)	

Obec s nejčistším vzduchem ve střední Evropě se nachází na východní straně Pradědu v údolí horské říčky Bílé Opavy v průměrné nadmořské výšce téměř 800 m, což z ní činí nejvýše položenou obec Moravskoslezského kraje. Lázně byly založeny roku 1785. V roce 1803 došlo k přejmenování na Karlsbrunn, dnešní Karlovu Studánku. Zdejší železitá minerální voda s vysokým obsahem kyseliny uhličitě slouží k přípravě uhličitých koupelí i rašelinových zábalů, dále k inhalaci a k pití. V kombinaci s horským povětřím a intenzivním slunečním zářením je vhodná zejména pro léčbu onemocnění dýchacích cest, ale i nemocí onkologických, vysokého krevního tlaku a onemocnění cév. Komplex dřevěných lázeňských domů a dalších budov postupně budované v klasicistním a empirem stylu od konce 18. st. jsou dnes chráněnými kulturními památkami. Nad hotelem Hubertus je kaple sv. Huberta z let 1757–1758. Unikátní je místní „Geologická expozice kamenů“.

The village, where is the cleanest air in the central Europe, is located in the eastern part of the Praděd mountain in the valley of the Bílá Opava mountain river at an altitude of 800 m above sea level. Karlova Studánka is situated in the highest place of all villages in the Moravskoslezský region. The spa was founded in 1785. The village was renamed Karlsbrunn (today Karlova Studánka) in 1803. The local ferrous mineral water with a high content of carbonic acid is used to prepare bubble baths and peaty pecks, as well as to inhalation and drinking. In combination of mountain climate and intense solar radiation it is particularly suitable for treatment of respiratory diseases and also cancer diseases, high blood pressure and vascular diseases. The complex of wooden bathhouses and other buildings were gradually built in classicist and empire styles from the end of the 18th century. Now, they are protected monuments. Above the Hubertus hotel there is Chapel of St. Hubert from 1757–1758. The unique attraction is local "Geological Exhibition of stones".

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

KARLOVICE

www.karloviceveslezsku.cz

Karlovice wraz z lokalną częścią Zadní Ves są rozległą, uzdrowiskową gminą o dobrych warunkach klimatycznych. Terytorium dzisiejszych Karlovic (początkowo nazywane Hutě) zostało zasiedlone dopiero około 1527 r. Budowa domów skoncentrowała się w dolinie rzeki Opawy pod masywem górskim Hrubý Jeseník. Na terenie miejscowości Hütten (znanej pod tą nazwą od 1558 r.) zniszczonej i wyludnionej w wyniku wojny trzydziestoletniej, powstała około 1720 r. wieś Karlovice, której nazwa wywodzi się od właścicieli księstwa krnovskiego Karlovi z Lichtenštejna. W Karlovicach aż do początku XIX w. działała kuźnia, rozwijało się również leśnictwo, przemysł drzewny oraz papierniczy, funkcjonowały tartaki, młyny, stolarnie i inne zakłady. Z zabytków można wymienić barokowy kościół św. Jana Nepomucena, wybudowany w latach 1777–1779 oraz pobliski dom z 1745 r. z mansardowym dachem. W drewnianym młynie wodnym znajduje się muzeum historii leśnictwa i metalurgii w rejonie Bruntála.

	2012
Ludność ¹⁾ <i>Population¹⁾</i> Obywatelstwo ¹⁾	1 081
Ludność ¹⁾ na 1 km ² <i>Population¹⁾ per 1km²</i> Hustota ¹⁾ osiedlenia na 1 km ²	50
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn <i>Females¹⁾ per 100 males</i> Żeny ¹⁾ na 100 mužů	98
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Non-working age population¹⁾ per 100 persons of working age</i> Index ekonomického zatižení ¹⁾	38,2
Pracujący według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : <i>Employed persons by sections in % of total employed persons in²⁾:</i> Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie <i>agriculture, forestry and fishing</i> zemědělství, lesnictví a rybářství	8,7
przemysłu i budownictwa <i>industry and construction</i> průmyslu a stavebnictví	36,0
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : <i>Users of installations in % of total population of²⁾:</i> Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej <i>water-line system</i> vodovod	87,9
kanalizacyjnej <i>sewage system</i> kanalizační síť	72,6
gazowej <i>gas-line system</i> plyn	10,2
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro <i>Revenue of the gmina budget per capita in EUR</i> Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	979,64
Lesistość ¹⁾ w % <i>Forest cover¹⁾ in %</i> Zalesnění ¹⁾ (v %)	72,6

Karlovice s místní částí Zadní Ves představují rozsáhlou obec s tradicí letoviska s dobrými klimatickými podmínkami. Území dnešních Karlovic (původní název Hutě) bylo osídlováno až kolem roku 1527 soustředěnou zástavbou v údolí řeky Opavy pod horským masivem Hrubého Jeseníku. Na místě obce Hütten, známé r. 1558 a zaniklé v důsledku třicetileté války, vznikla kolem r. 1720 spolu s železnými hamry i vesnice, pojmenovaná po majiteli krnovského knížectví Karlovi z Lichtenštejna – Karlovice. Hamr byl činný až do počátku 19. st. V obci se rozvíjelo lesnictví, dřevařství, výroba papíru a lepenky, byly zde pily, mlýny, stolářství. Z památek dominuje pozdně barokní filiální kostel sv. Jana Nepomuckého z let 1777–1779 a poblíž také barokní dům s mansardovou střechou z r. 1745. V dřevěném objektu vodního mlýna a kosárny se nachází muzeum historie lesnictví a hutnictví na Bruntálsku.

Karlovice with local part Zadní Ves is a widespread village with a traditional resort and good climatic conditions. Karlovice (original name Hutě) lies in the valley of the Opava river, under mountain massif of the Hrubý Jeseník. This territory was colonized around 1527. On Hütten territory (known as Hütten since 1558), which was destroyed during the Thirty Years' War, there was established a village with iron smithy and was called Karlovice by the name of the Krnov principality owner Karel from Lichtenštejn in 1720. The smithy worked until the beginning of the 19th century. There were developed forestry, woodworking and paper-working industries. There were sawmills, mills and a carpentry, too. There are historical monuments like a baroque Church of St. Jan Nepomucký from 1777–1779 and baroque building with a mansard roof from 1745 nearby. There is a museum of history of forestry and metallurgy in the Bruntál region in wooden watermill.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

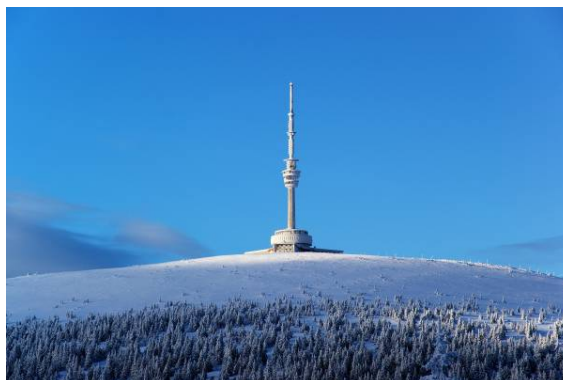

KOBYLÁ NAD VIDNAVKOU

www.oukobyyla.cz

Miejscowość została założona w dolinie rzeki Vidnávka. Obecnie znajduje się przy drodze i częściowo przy linii kolejowej z Žulové do Javorníka.

Kobyhlá byla wspomniana w dokumencie wójta vidnavskiego w 1291 r. Wieś początkowo należała do majątku wrocławskich biskupów, ale część była niezależnym folwarkiem. Na początku XVI w. otwarto tu hutę szkła. Folwark Kobylski był w tym czasie w posiadaniu rodu Niemitzů, którego członkowie wybudowali tutaj mniejszy zamek. W 1787 r. w gminie powstał kościół św. Joachima z duszpasterstwem oraz szkoła. W 1885 r. duszpasterstwo zamieniono na plebanię, a w 1906 r. przybyły tu siostry św. Karola Boromeusza, które później założyły dom charytatywny. Zameczek w Kobyhlé jest wykorzystywany jako dom spokojnej starości. W 1976 r. gminę połączono z Žulovą, od 2001 r. jest ponownie samodzielną gminą.

	2012
Ludność ¹⁾	414
Population ¹⁾ Obyvatelstvo ¹⁾	
Ludność ¹⁾ na 1 km ²	38
Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	
Kobiety ¹⁾ na 100 mužů	108
Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym	57,4
Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	
Pracující według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : Employed persons by sections in % of total employed persons in ²⁾ : Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie	3,5
agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	
przemysłu i budownictwa	30,1
industry and construction průmyslu a stavebnictví	
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : Users of installations in % of total population of ²⁾ : Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej	62,1
water-line system vodovod	
kanalizacyjnej	–
sewage system kanalizační síť	
gazowej	5,5
gas-line system plyn	
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro	583,70
Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	
Lesistość ¹⁾ w %	32,3
Forest cover ¹⁾ in % Zalesnění ¹⁾ (v %)	

Vlastní vesnice byla založena v údolí říčky Vidnávky a leží nyní při silnici a částečně i při lokální železniční trati z Žulové do Javorníka.

Kobyhlá je zmiňována v listině pro vidnavského fojta z roku 1291. Ves u původního dvorce patřila sice k majetku vřatislavských biskupů, ale vedle toho zde byl i svobodný fojtský statek. Počátkem 16. století zde byla založena sklárna. Kobylský statek držel v té době rod Niemitzů, který si v místě vystavěl menší zámeček. Ve vsi byl od roku 1787 kostel sv. Jáchyma a při něm kaplanství, vedle toho rovněž škola. Kaplanství bylo roku 1885 povýšeno na faru a roku 1906 sem přišly sestry sv. Karla Boromejského, které později zřídily charitativní domov. Zámeček v Kobyhlé je využíván jako domov důchodců. V roce 1976 byla celá obec připojena jako část k Žulové, od roku 2001 je opět samostatnou obcí.

The village was founded in the valley of the Vidnávka river and it is situated along the road and local railway from Žulová to Javorník.

The first mention of Kobyhlá was written in a document for the Vidnava reeve in 1291. The village near the original court belonged to the property of Wrocław bishops, but there was also free reeve's estate. The glassworks were established here in the beginning of the 16th century. In this time the Kobyhlá estate belonged to Niemitz family, which built small castle here. There are the Church of St. Jáchym from 1787 with chaplaincy, nearby also a school. The chaplaincy was elevated to parsonage in 1885 and Sisters of St. Karel Boromejský came here in 1906. They set up a charity home later. The castle is used as a retirement home in Kobyhlá. Since 1976 the village was a local part of Žulová and since 2001 the village is independent again.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

Miasto znajduje się u podnóża Niskiego Jeseníka, w dorzeczu rzek Opawy i Opavici oraz graniczy z Polską. Tereny te były zasiedlone bez przerwy przez 30 tys. lat. Data założenia Krnova nie jest znana. Pierwsze wzmianki czeskiej nazwy Kyrnow pochodzą z 1240 r. Prawa miejskie Krnov otrzymał przed 1269 r. Na gospodarczy rozwój miasta wpłynęła wojna trzydziestoletnia oraz spadek politycznego znaczenia po wojnie prusko-austriackiej (po zawarciu traktatu pokojowego we Wrocławiu w 1742 r., w wyniku którego doszło do podziału Śląska). W gospodarce decydujące znaczenie miał przemysł tekstylny, od 1873 r. Krnov słynął z produkcji organów kościelnych. Do zabytków możemy zaliczyć m. in. Zamek z XVI w., mury obronne, neorenesansowy ratusz z wieżą, synagogę z 1841 r., gotycki kościół św. Marcina, klasztor Minorytów z kościołem Narodzenia NMP, barokowy kościół pielgrzymkowy Matki Boskiej Bolesnej z 1722–1728 r. oraz wieżę widokową na wzgórzu Cvilín.

Ratusz Krnov
Town Hall Krnov
Radnice Krnov

	2012
Ludność ¹⁾ <i>Population¹⁾</i> Obywatelstwo ¹⁾	24 518
Ludność ¹⁾ na 1 km ² <i>Population¹⁾ per 1km²</i> Hustota ¹⁾ osiedleń na 1 km ²	554
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn <i>Females¹⁾ per 100 males</i> Żeny ¹⁾ na 100 mužů	107
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Non-working age population¹⁾ per 100 persons of working age</i> Index ekonomického zatížení ¹⁾	46,9
Pracujący według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : <i>Employed persons by sections in % of total employed persons in²⁾:</i> Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie <i>agriculture, forestry and fishing</i> zemědělství, lesnictví a rybářství	1,1
przemysłu i budownictwie <i>industry and construction</i> průmyslu a stavebnictví	33,9
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ . <i>Users of installations in % of total population of²⁾:</i> Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej <i>water-line system</i> vodovod	92,3
kanalizacyjnej <i>sewage system</i> kanalizační síť	86,8
gazowej <i>gas-line system</i> plyn	80,9
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro <i>Revenue of the gmina budget per capita in EUR</i> Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	719,80
Lesistość ¹⁾ w % <i>Forest cover¹⁾ in %</i> Zalesnění ¹⁾ (v %)	25,7

Město se nachází v podhůří Nížkého Jeseníku, na soutoku řeky Opavy s Opavicí a hraničí s Polskem. Území bylo osídleno bez přerušení již asi 30 tisíc let. Datum založení Krnova není známo. První písemné záznamy českého názvu Kyrnow jsou z r. 1240. Městská práva byla přidělena Krnovu před r. 1269. Na rozvoj města dopadly důsledky třicetileté války a politický pokles jeho významu po prusko-rakouské válce rozdělením Slezska v r. 1742. V hospodářství byl rozhodující textilní průmysl, proslulá je od r. 1873 výroba varhan. V Krnově lze nalézt velkého množství památek, např. zámek z 16. st., městské opevnění, novorenesanční radnice s věží, synagoga z r. 1841, gotický děkanský chrám sv. Martina, klášter minoritů s kostelem Narození Panny Marie, barokní poutní kostel Panny Marie Sedmibolestné z let 1722–1728 či 26 m vysoká rozhledna na vrchu Cvilín.

The town is located at the foot of the Nížký Jeseník at the confluence of the Opava river and the Opavice river and on the borderland of Poland. This territory has been inhabited without interruption by thirty thousand years. The date of establishment of Krnov is unknown. The first written mention of the Czech village named Kyrnow came from 1240. The town rights were given to Krnov before 1269. The end of the Thirty Years' War and decrease of political significance after the end of the Prussian and Austrian War had an important influence on the economic development of the town (and owing to a partition of Silesia in 1742). The town had well developed textile industry and it had been famous for the production of the organ since 1873. There are lots of historical monuments like a castle from the 16th century, fortifications, renaissance town hall with tower, a synagogue from 1841, gothic dean Cathedral of St. Martin, Franciscan monastery with the Church of the Nativity of Virgin Mary, baroque pilgrimage Church of Our Lady of the Sorrows from 1722–1728 and 26 m high tower on the Cvilín hill.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

LESKOVEC NAD MORAVICÍ

www.leskovecnadmoravici.eu

Gmina znajduje się na wysokości 510 m n. p. m., nad zaporą wodną Slezská Harta. W czasie budowy zapory w latach 1987–1997 część gminy o nazwie Slezská Harta została zniszczona. Zbiornik wodny przyjął nazwę Slezská Harta. Leskovec jest jednym z najstarszych zasiedlonych terenów jesenických. Miejscowość założono w 1224 r. Początkowa nazwa gminy – Lechsdorf, pochodziła od imion Słowian z Polski. Mieszkało tutaj wielu Polaków utrzymujących się z górnictwa i płukania złota. Po zmniejszeniu się liczby ludności w 1556 r. w wyniku epidemii dżumy, miejscowość dosiedlono ludnością z Brandenburgii i Śląska. Od 1623 r. miejscowość należała do majątku rodu Lichtensteinu i przez dłuższy okres czasu nosiła niemiecką nazwę Spachendorf. Do zabytków należy barokowy kościół św. Wawrzyńca z 1768 r., kaplica Rocha z 1717 r. oraz ruiny kaplicy św. Michała Archanioła w Slezské Hartě.

	2012
Ludność ¹⁾ <i>Population¹⁾</i> Obyvatelstvo ¹⁾	433
Ludność ¹⁾ na 1 km ² <i>Population¹⁾ per 1km²</i> Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	28
Kobiety ¹⁾ na 100 mužczyzn <i>Females¹⁾ per 100 males</i> Ženy ¹⁾ na 100 mužů	94
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Non-working age population¹⁾ per 100 persons of working age</i> Index ekonomického zatížení ¹⁾	41,0
Pracujący według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : <i>Employed persons by sections in % of total employed persons in²⁾:</i> Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie <i>agriculture, forestry and fishing</i> zemědělství, lesnictví a rybařství	12,7
przemysle i budownictwie <i>industry and construction</i> průmyslu a stavebnictví	45,5
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : <i>Users of installations in % of total population of²⁾:</i> Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej <i>water-line system</i> vodovod	92,4
kanalizacyjnej <i>sewage system</i> kanalizační síť	74,5
gazowej <i>gas-line system</i> plyn	9,1
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro <i>Revenue of the gmina budget per capita in EUR</i> Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	615,09
Lesistość ¹⁾ w % <i>Forest cover¹⁾ in %</i> Zalesnění ¹⁾ (v %)	15,7

Obec se nachází v nadmořské výšce 510 m na břehu přehrady Slezská Harta. Její výstavbou v letech 1987–1997 byla postižena místní část Slezská Harta, která dala novému přehradnímu jezeru název. Výstavbou jezera polovina obce zanikla. Leskovec je jedním z nejstarších osídlení jesenické oblasti, historicky doložené zakládací listinou z roku 1224. Původní název obce Lechsdorf vycházel z prastarého pojmenování slovanských bratrů Poláků. Usadilo se zde mnoho polských osídlenců živících se hornictvím a rýžováním zlata. Úbytek obyvatelstva r. 1556 v důsledku morové epidemie vrchnost doplnila osídlenci z Braniborska a Slezska. Od r. 1623 přešla převážně zemědělská obec do majetku rodu Liechtensteinů. Obec nesla dlouho název Spachendorf, Špachov. Z památek jsou zde barokní kostel sv. Vavřince z r. 1768, Rochova kaple z roku 1717, a zřícenina kaple sv. Archaněla Michaela ve Slezské Hartě.

The village is situated at an altitude of 510 m above sea level on the shore of the Slezská Harta dam. When the dam was built in 1987 – 1997 a half of the local part Slezská Harta was destroyed. The reservoir was called like the Slezská Harta settlement. Leskovec is one of the oldest settlements in the Jeseníky mountains. The village was founded in 1224. The original name of the village was Lechsdorf, which was based on the ancient name of Slavs from Poland. There lived many Polish settlers supported on mining and gold panning out. In 1556 after plague the village was settled by people from Brandenburg and Silesia again. The agricultural village belonged to the possession of Liechtenstein family from 1623. For a long time the village was called Spachendorf, Špachov. The local sights are baroque Church of St. Vavřinec from 1768, Roch's chapel from 1717 and the ruins of Chapel of St. Archangel Michael in Slezská Harta.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

LICHNOV

www.obeclichnov.cz

Miejscowość znajduje się około 10 km na południowy zachód od Krnowa, w dolinie wzdłuż rzeki Čížiny. Gmina składa się z lokalnych części Lichnov i Dubnice. Pierwsza wzmianka o wsi Lichnov pochodzi z 1340 r. O wsi Dubnice pisano już w 1289 roku. W XV i XVI w. w gminie wydobywano złoto, ołów i żelazo. Do zabytków możemy zaliczyć np. barokowy kościół parafialny św. Mikołaja z 1730 r., w pobliżu wsi pozostałości po kamiennym młynie z 1736 roku, a w części Dubnice kościół św. Antoniego z Padwy z 1822 r. W połowie XIX w. Lichnov był gminą z ponad 2 tys. ludności o prawie wyłącznie niemieckiej narodowości. Oprócz fabryki dzianin czy wyrobów pończosznicych we wsi znajdował się tartak, młyn, cegielnia i rozlewnia piwa. W 1930 r. otwarto w gminie szpital. Po II wojnie światowej nastąpił dość znaczny odpływ ludności. W 1996 r. Lichnov był dotknięty powodzią. Rok później sytuacja się w mniejszym stopniu powtórzyła.

Foto: Jan Lachnit

	2012
Ludność ¹⁾	1089
Population ¹⁾ Obyvatelstvo ¹⁾	
Ludność ¹⁾ na 1 km ²	40
Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	
Kobiety ¹⁾ na 100 mužczyzn	99
Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym	37,7
Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	
Pracujący według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : Employed persons by sections in % of total employed persons in ²⁾ : Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie	5,7
agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybařství	
przemysle i budownictwie	39,9
industry and construction průmyslu a stavebnictví	
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : Users of installations in % of total population of ²⁾ : Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej	87,6
water-line system vodovod	
kanalizacyjnej	1,7
sewage system kanalizační síť	
gazowej	56,3
gas-line system plyn	
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro	35,7
Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	
Lesistość ¹⁾ w %	637,97
Forest cover ¹⁾ in % Zalesnění ¹⁾ (v %)	

Obec Lichnov leží asi 10 km jihozápadně od Krnova v údolí podél říčky Čížiny a je složena z místních částí Lichnov a Dubnice. První zmínky o wsi Lichnov pochází z r. 1340, o wsi Dubnice dokonce již z roku 1289. V 15. a 16. st. se v obci těžilo zlato, olovo a železo. Mezi památky můžeme začlenit barokní farní kostel sv. Mikuláše z r. 1730, nedaleko obce zbytky kamenného větrného mlýna z roku 1736 a v části Dubnice filiální kostel sv. Antonína Paduánského z r. 1822. V pol. 19. st. byl Lichnov velkou obcí s více než 2 tis. obyvatel téměř jen s německou národností. Vedle výroben pleteného a stávkového zboží tu fungovaly pila, stáčírna piva, mlýn, cihelna a podnik staveb. V r. 1930 byla v obci otevřena i nemocnice. Po 2. sv. válce došlo k výraznému odlivu obyvatelstva. V r. 1996 byl Lichnov zasažen povodní, v dalším roce se situace v menší míře zopakovala.

Lichnov is located about 10 km southwest of Krnov town in the valley along the Čížina river. The local parts are – Lichnov and Dubnice. The first mention of Lichnov village was written in 1340. The first mention of Dubnice village was written even in 1289. In the 15th and 16th centuries there was the mining of gold, lead and iron. There are monuments – baroque parish Church of St. Mikuláš from 1730, the remains of a stone windmill (documented in 1736) near the village and the Church of St. Antonín Paduánský from 1822 in the local part Dubnice. In the half of the 19th century Lichnov was large village with more than two thousand population, which was almost German nationality. There were a factory of knitting goods, a hosiery, a sawmill, a brewery, a brickyard and workers in building industry. In 1930 the hospital was opened in the village. After World War II many inhabitants of the village moved out. In 1996 there was a flood in Lichnov. Next year there was similar situation.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

LIPOVÁ-LÁZNĚ

www.lipova-lazne.cz

W skład gminy wchodzi trzy miejscowości: Bobrovník, Horní Lipová i Lipová-lázně. Dzisiejsza gmina Lipová-Lázně została utworzona w 1960 r. z miejscowości: Dolní Lipová i Horní Lipová. Jest to górská, położona malowniczo, uzdrowiskowa gmina leżąca na pograniczu gór Rychlebskich i Hrubého Jeseníka. Jest jednocześnie ośrodkiem letniej i zimowej turystyki.

W Lipová-Lázně znajduje się sanatorium związane z jego założycielem Johannem Schrothem, który rozpoczął swoją praktykę lekarską w 1837 r. W sanatorium tym leczy się nadwagę, cukrzycę i choroby skórne. W czasie II wojny światowej działalność uzdrowiska była ograniczona. Do ważniejszych zabytków gminy należy m.in. kościół św. Wacława z 1787 r. Atrakcją turystyczną tego regionu są jaskinie naciekowe Na Pomezí. Na stacji kolejowej Horní Lipová znajduje się małe muzeum linii kolejowej. Przez gminę od 1888 r. przebiegają tory kolejowe.

	2012
Ludność ¹⁾ <i>Population¹⁾</i> Obywatelstwo ¹⁾	2 362
Ludność ¹⁾ na 1 km ² <i>Population¹⁾ per 1km²</i> Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	53
Kobiety ¹⁾ na 100 mužů <i>Females¹⁾ per 100 males</i> Ženy ¹⁾ na 100 mužů	103
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Non-working age population¹⁾ per 100 persons of working age</i> Index ekonomického zatížení ¹⁾	43,5
Pracující według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : <i>Employed persons by sections in % of total employed persons in²⁾:</i> Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie <i>agriculture, forestry and fishing</i> zemědělství, lesnictví a rybářství	2,3
przemysle i budownictwie <i>industry and construction</i> průmyslu a stavebnictví	24,7
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : <i>Users of installations in % of total population of²⁾:</i> Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej <i>water-line system</i> vodovod	89,6
kanalizacyjnej <i>sewage system</i> kanalizační síť	82,2
gazowej <i>gas-line system</i> plyn	63,8
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro <i>Revenue of the gmina budget per capita in EUR</i> Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	640,95
Lesistość ¹⁾ w % <i>Forest cover¹⁾ in %</i> Zalesnění ¹⁾ (v %)	75,5

Obec se skládá ze tří místních částí – Bobrovník, Horní Lipová a Lipová-lázně. Dnešní obec Lipová-lázně tvoří dvě původně samostatné obce Dolní Lipová a Horní Lipová. K jejich sloučení došlo teprve v roce 1960. Je to malebná horská a současně lázeňská obec ležící na rozhraní Rychlebských hor a Hrubého Jeseníku, která je centrem letní i zimní turistiky.

Lázně jsou spjaty s jeho zakladatelem Johannem Schrothem, který začal praktikovat léčebné metody v roce 1837. V těchto proslulých lázních se léčí obezita, diabetes a kožní choroby. V období II. světové války byl provoz lázní omezen. Mezi významné památky v obci patří např. kostel sv. Václava z roku 1787. Turistickou atrakcí lokality jsou krápníkové jeskyně Na Pomezí. V železniční zastávce Horní Lipová je umístěno menší muzeum železniční trati tzv. Slezského semmeringu. Obcí od roku 1888 prochází železniční trať.

The commune includes three localities: Bobrovník, Horní Lipová, and Lipová-lázně. In 1960 the commune was founded from two settlements: Dolní Lipová and Horní Lipová. It is the mountainous commune with a lot of health resorts. The commune is situated on borderland Rychlebský and Hrubého Jeseník mountains. This is the summer and winter recreational center.

Lipová-lázně possesses a sanatorium established by Johann Schroth. He started treating people from 1837. They treated patients for overweight, diabetes and diseases of the skin. One of the most important monuments is the St. Václav church from 1787. The most popular tourist attractions are infiltrative caves Na Pomezí. A small museum is situated in the railway station. The railway track called "Silesian semmering" (for the sake of numerous bends and a high elevation above the sea level) runs through the commune from 1888.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

LIPTAŇ

www.liptan.cz

Liptaň przyjęła nazwę od niemieckiego Liebenthal. Pierwsze wzmianki o miejscowości pochodzą z 1256 r. Gmina Liptaň składa się z trzech części – Liptaň, Bučávka i Horní Povelice. Do zabytków na terenie gminy należą: nowogotycki kościół Wniebowzięcia Marii Panny z lat 1866–1870, kaplica, chałupa z kapliczką, były posterunek policji oraz pomnik sześciu członków straży. W części Bučávka znajduje się kapliczka z 1844 r., a w Horních Povelicích barokowy zamek. W części Strážnice, wieża widokowa umożliwia obserwację niziny opolskiej oraz miasta Prudnik. Z ciekawostek przyrodniczych wymienić można jeden z największych błędnych kamieni w Republice Czeskiej, którego wiek szacuje się na około 920 – 1010 mln lat, (obwód 567 cm, waga ok. 4,7 t). W Liptani i Horních Povelicích znajdują się stacje kolei wąskotorowej wiodącej z Třemešnéj do Osoblahy. Kolej wąskotorowa o długości 20 km została wybudowana w 1898 r.

	2012
Ludność ¹⁾ <i>Population¹⁾</i> Obywatelstvo ¹⁾	474
Ludność ¹⁾ na 1 km ² <i>Population¹⁾ per 1km²</i> Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	23
Kobiety ¹⁾ na 100 mužů <i>Females¹⁾ per 100 males</i> Ženy ¹⁾ na 100 mužů	98
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Non-working age population¹⁾ per 100 persons of working age</i> Index ekonomického zatížení ¹⁾	53,9
Pracující według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : <i>Employed persons by sections in % of total employed persons in²⁾:</i> Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie <i>agriculture, forestry and fishing</i> zemědělství, lesnictví a rybářství	6,2
przemysłu i budownictwa <i>industry and construction</i> průmyslu a stavebnictví	42,8
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : <i>Users of installations in % of total population of²⁾:</i> Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej <i>water-line system</i> vodovod	93,8
kanalizacyjnej <i>sewage system</i> kanalizační síť	–
gazowej <i>gas-line system</i> plyn	11,5
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro <i>Revenue of the gmina budget per capita in EUR</i> Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	497,65
Lesistość ¹⁾ w % <i>Forest cover¹⁾ in %</i> Zalesnění ¹⁾ (v %)	29,2

Název obce pochází z německého Liebenthal. První písemná zmínka o obci je z roku 1256. Obec Liptaň tvoří vstupní bránu osoblažského výběžku a je tvořena třemi částmi – Liptaň, Bučávka a Horní Povelice. Z památek na jejím území jsou významné novogotický kostel Nanebevzetí Panny Marie z let 1866–1870, kaple, chalupa s kapličkou, někdejší četnická stanice a památník šesti příslušníků Stráže obrany státu. V místních částech Bučávka je kaple z r. 1844 a v Horních Povelicích stojí pozdně barokní kaple z 1. pol. 19. st. Na kopci Strážnice je rozhledna umožňující pohled na opolskou nížinu a město Prudnik. Přírodní památkou je jeden z největších bludných balvanů v České republice. Jeho stáří se odhaduje na 920–1010 milionů let, obvod má 567 cm a hmotnost cca 4,7 t. V Liptani a Horních Povelicích jsou stanice úzkorozchodné železnice vedoucí z Třemešné do Osoblahy. Tato 20 km dlouhá trať byla vybudována v r. 1898.

The name of the village comes from German name Liebenthal. The first mention of the village was dated in 1256. Liptaň village is a gateway to the Osoblaha spur. The local parts are – Liptaň, Bučávka and Horní Povelice. The local sights are neo-Gothic Church of the Assumption of Virgin Mary from 1866 – 1870, a chapel, a cottage with a little chapel, the former police station and the memorial of six members of the Defense Guards. There is a chapel from 1844 in the local part Bučávka and there is baroque chapel from the first half of the 19th century in Horní Povelice. On the Strážnice hill there is a lookout tower with a view of the Opole Lowland and Prudnik town. One of the largest boulders in the Czech republic is local natural attraction. Its age is estimated to 920 – 1010 million years, its girth is 567 cm and its weight is about 4,7 tonnes. In Liptaň and in Horní Povelice there are railway stations of the narrow-gauge train from Třemešná to Osoblahy. This 20 km long railroad was built in 1898.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

LOMNICE

www.obec-lomnice.cz

Gmina znajduje się w Niskim Jeseníku pod górą Slunečnou. Powstała poprzez połączenie dwóch gmin Lomnice u Rýmařova i Tylov. Pierwsze wzmianki o gminie pochodzą z 1317 r. W tym okresie była to gmina o charakterze rolniczym, a osada Tylov – górniczym. Gminy były kilkakrotnie w swojej historii na granicy wyludnienia. Druzgocącym ciosem były wojny węgierskie w 1474 r. Region ten został ponownie skolonizowany w poł. XVI w. W gminie wybudowano młyny, tartak, browar. Kolejną katastrofą dla gminy był okres po bitwie na Bílé hoře i wojnie trzydziestoletniej. Rozwój gospodarczy ożywiła w 1872 r. kolej. Odejście Niemców po II wojnie światowej doprowadziło do dalszego przesiedlania rodzin z rejonów Slovákca, Valašska i Hané. Do zabytków należą rustykalne domy niemieckiego typu, kościół gotycko-renesansowy św. Jerzego z 1608 r. oraz barokowe mury cmentarza.

	2012
Ludność ¹⁾ <i>Population¹⁾</i> Obywatelstvo ¹⁾	518
Ludność ¹⁾ na 1 km ² <i>Population¹⁾ per 1km²</i> Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	19
Kobiety ¹⁾ na 100 mužů <i>Females¹⁾ per 100 males</i> Ženy ¹⁾ na 100 mužů	103
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Non-working age population¹⁾ per 100 persons of working age</i> Index ekonomického zatížení ¹⁾	41,9
Pracující według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : <i>Employed persons by sections in % of total employed persons in²⁾:</i> Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie <i>agriculture, forestry and fishing</i> zemědělství, lesnictví a rybářství	15,0
przemysłu i budownictwa <i>industry and construction</i> průmyslu a stavebnictví	35,6
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : <i>Users of installations in % of total population of²⁾:</i> Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej <i>water-line system</i> vodovod	85,9
kanalizacyjnej <i>sewage system</i> kanalizační síť	2,3
gazowej <i>gas-line system</i> plyn	8,4
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro <i>Revenue of the gmina budget per capita in EUR</i> Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	796,68
Lesistość ¹⁾ w % <i>Forest cover¹⁾ in %</i> Zalesnění ¹⁾ (v %)	34,8

Obec Lomnice leží v Nížkém Jeseníku pod horou Slunečnou. Vznikla spojením obcí Lomnice u Rýmařova a Tylov. První písemné zmínky o obcích pochází z r. 1317. Lomnice byla v tomto období převážně zemědělskou obcí a osada Tylov hornickou. Obce byly v průběhu historie několikrát na pokraji vylidnění. Zničující úder přinesly v r. 1474 války uherské. Pustý kraj byl znovu osídlován až za panství Ederů ze Štiavnice v pol. 16. st. Postavena byla tažirna drátu, młyny, pily, pivovar. Další pohromou bylo období po bitvě na Bílé hoře a třicetiletá válka. Hospodářský rozvoj přinesla v r. 1872 železnice. Odsun Němců po 2. sv. válce vedl k dalšímu významnému dosídlení rodinami ze Slovákca, Valašska a Hané. Historicky cenné jsou selské domy německého nížinného typu přenesené do jeseníckých hor, goticko-renesanční kostel sv. Jiří z r. 1608 a památkově chráněná barokní hřbitovní zeď.

The village is situated in the Nížký Jeseník under the Slunečná mountain. It was founded by the merger of two villages Lomnice u Rýmařova and Tylov. The first mention of the villages was written in 1317. In this time Lomnice was mainly an agricultural village and Tylov was a mining hamlet. The villages have been on the verge of depopulation several times throughout history. The Hungarian War was devastating for the villages in 1474. This region was colonized in the half of the 16th century again. There were wire drawing mill, mills, sawmills, a brewery. Other disasters were the period after the Battle of Bílá hora and the Thirty Years' War. Railroad meant the economic development to the villages in 1872. After World War II and after expulsion of Germans the villages were resettlement by families from Slovakia, Valašsko and Haná districts. The historical monuments are – rustic houses of German type, which were removed to the Jeseníky mountains, gothic – renaissance Church of St. Jiří from 1608 and a monumental baroque cemetery wall.

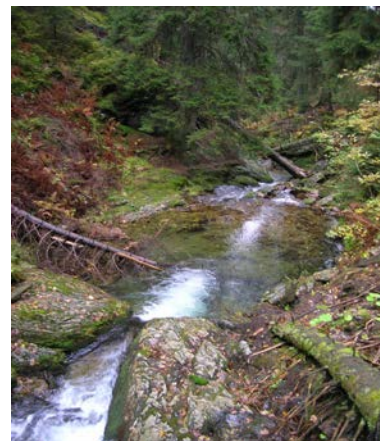
¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

LUDVÍKOV

www.obecludvikov.cz

Całe terytorium gminy Ludvíkov należy do obszaru chronionego krajobrazu Jeseníky, a teren zabudowany znajduje się w dolinie rzeki Bílá Opava. Na północy gmina graniczy z miastem Vrbno pod Pradziadem, na południowym wschodzie z gminą Malá Morávka. Prawie 94% powierzchni gminy tworzą lasy. Miejscowość powstała przy kuźniach założonych w 1672 r. Ludvíkov (niem. Ludwigsthal) został nazwany od imienia założyciela Franza Ludwiga – Wielkiego Mistrza Zakonu Krzyżackiego. W gminie znajdował się piec do wytopów oraz dwa kowadła. Eksploatacja huty wymagała dużej ilości rudy żelaza oraz drewna. W 1879 r. ukończono działalność hutniczą i zastąpiono ją przez przemysł obróbki drewna. Do zabytków gminy należą: ruiny zamku Fürstenwalde z XIII w. u podnóża góry Zamkowej, kościół p.w. Narodzenia Najświętszej Marii Panny z 1720 r. oraz drewniana kapliczka z 1923 r. Głównym potencjałem rozwoju gminy jest ruch turystyczny.

Rzeka Bílá Opava
The River Bílá Opava
Reka Bílá Opava

	2012
Ludność ¹⁾ Population ¹⁾ Obywatelstwo ¹⁾	321
Ludność ¹⁾ na 1 km ² Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osiedlenia na 1 km ²	15,2
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn Females ¹⁾ per 100 males Żeny ¹⁾ na 100 mužů	91
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	31,0
Pracujący według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : Employed persons by sections in % of total employed persons in ²⁾ : Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	9,0
przemysłu i budownictwie industry and construction průmyslu a stavebnictví	20,1
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ . Users of installations in % of total population of ²⁾ : Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej water-line system vodovod	88,0
kanalizacyjnej sewage system kanalizační síť	–
gazowej gas-line system plyn	3,2
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	1037,8
Lesistość ¹⁾ w % Forest cover ¹⁾ in % Zalesnění ¹⁾ (v %)	93,8

Celé území obce Ludvíkov patří do Chráněné krajinné oblasti Jeseníky a zastavěná část se rozkládá v údolí tvořeném řekou Bílá Opava. Téměř 94 % z celkové rozlohy obce zaujímají lesní pozemky. Obec vznikla při železných hamrech založených v r. 1672. Ludvíkov (něm. Ludwigsthal) byl pojmenován podle svého údajného zakladatele, kterým byl velmistr Řádu německých rytířů Franz Ludwig, hrabě falcký. Stály zde tavicí pec a buchary. Vedle těžby železné rudy, si provoz železáren žádal rovněž velké množství dřeva. V r. 1879 železárny zanikly a byly nahrazeny dřevoprůmyslem. V seznamu kulturních památek je zapsána zřícenina hradu Fürstenwalde ze 13. st. na úpatí Zámeckého vrchu. Z dalších památek se zde nachází filiální kostel Navštívení Panny Marie z r. 1720 a dřevěná kaplička z r. 1923. V současnosti je hlavním potenciálem obce rozvíjející se cestovní ruch.

The entire territory of Ludvíkov village belongs to the Protected Landscape Area the Jeseníky mountains. The village is located in the valley along the Bílá Opava river. The forests cover 94 % of area of Ludvíkov. The village was founded near the iron mills, which were built in 1672. Ludvíkov (German name Ludwigsthal) was called by the name its alleged founder Grand Master of the Teutonic Knights Franz Ludwig, who was Count Palatine. There were melting furnace and a smithy. Large quantities of wood and iron ore mining were needed for ironworks. The ironworks finished in 1879 and wood-working industry took place here. The local culture monument is ruin of Fürstenwalde castle from the 13th century at the foot of the Zámecký hill. Other monuments are the Church of the Visitation of Virgin Mary from 1720 and wooden chapel from 1923. At present tourism develops in the village.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

MALÁ MORÁVKA

www.malamoravka.cz

Malá Morávka (niem. Klein Mohrau), wraz z lokalną częścią Karlov pod Pradědem (niem. Karlsdorf), jest największym ośrodkiem turystycznym, rekreacyjnym i narciarskim w Jeseníkach, który oferuje turystom 3500 miejsc noclegowych. Na terenie gminy leży najwyższa góra Jeseníków – Pradziad. Pierwsza wzmianka o gminie pochodzi z mapy z 1574 r., ale tereny te były zasiedlone już pod koniec XIII w. W okolicy wydobywano rudy żelaza, produkowano węgiel drzewny oraz powstawały kuźnie i huty. Miejscowe huty swego czasu słynęły z produkcji armat, kul armatnich i łańcuchów okrętowych. Z zabytków można wymienić barokowy kościół parafialny św. Trójcy z 1793 r. wraz z cmentarzem i plebanią, kaplicę Najświętszej Trójcy z 1690 r. oraz obszar ochrony wiejskiej architektury ludowej. Ważnym walorem Malé Morávky jest zachowane środowisko naturalne.

	2012
Ludność ¹⁾ <i>Population¹⁾</i> Obywatelstwo ¹⁾	679
Ludność ¹⁾ na 1 km ² <i>Population¹⁾ per 1km²</i> Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	11
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn <i>Females¹⁾ per 100 males</i> Ženy ¹⁾ na 100 mužů	97
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Non-working age population¹⁾ per 100 persons of working age</i> Index ekonomického zatížení ¹⁾	37,7
Pracujący według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : <i>Employed persons by sections in % of total employed persons in²⁾:</i> Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie <i>agriculture, forestry and fishing</i> zemědělství, lesnictví a rybářství	6,4
przemysłu i budownictwa <i>industry and construction</i> průmyslu a stavebnictví	20,0
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : <i>Users of installations in % of total population of²⁾:</i> Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej <i>water-line system</i> vodovod	85,0
kanalizacyjnej <i>sewage system</i> kanalizační síť	48,4
gazowej <i>gas-line system</i> plyn	46,6
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro <i>Revenue of the gmina budget per capita in EUR</i> Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	1 331,54
Lesistość ¹⁾ w % <i>Forest cover¹⁾ in %</i> Zalesnění ¹⁾ (v %)	92,2

Malá Morávka (něm. Klein Mohrau), spolu s místní částí Karlov pod Pradědem (něm. Karlsdorf), je největším turistickým, rekreačním a lyžařským střediskem v Jeseníkách, která návštěvníkům nabízí 3 500 lůžek ubytovací kapacity. V katastru obce Malá Morávka leží i nejvyšší hora Jeseníků – Praděd. První zmínkou o obci je na mapě bruntálského panství z r. 1574, území však bylo osídleno již od konce 13. st. V okolí se těžila železná ruda, v mílích se pájilo dřevěné uhlí a vznikaly hamry a hutě. Místní železárně se ve své době proslavily výrobou děl, dělových koulí a lodních řetězů. Z památek jsou významné barokní farní kostel Nejsvětější Trojice z r. 1793 s areálem hřbitova a fary, kaple Nejsvětější trojice z r. 1690 na Kapličkovém vrchu a vesnická památková zóna lidové architektury. Významově ceněnou hodnotou Malé Morávky je zachovalé přírodní prostředí.

Malá Morávka (German name Klein Mohrau) with its local part Karlov pod Pradědem (German name Karlsdorf) is the largest tourist, recreational and ski resort in the Jeseníky mountains. There is the highest mountain in the Jeseníky mountains – Praděd in the territory of the village. The first mention of the village was written in the map of the Bruntál estate from 1574. But the territory has been inhabited since the 13th century. There were mined iron ores and produced charcoal. There were a smithy and a smeltery. Ironworks were famous for their production of cannons, cannonballs and shipping chains. The important monuments are – baroque parish Church of the Holy Trinity from 1793 with cemetery and parsonage, the Chapel of the Holy Trinity from 1690 on the Kapličkový hill and the constructions of the local architecture. In the locality of Malá Morávka there is preserved natural environment.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

MALÁ ŠTÁHLE

www.malastahle.cz

Položona jest na terenie Niskiego Jeseníka na lewym brzegu rzeki Moravicy. Malá Štáhle (niem. Klein Stohl) była założona około 1540 r. przez Josefa Pňovského na Sovinci i należała, podobnie jak sąsiednia Velká Štáhle, do majątku Sovince.

Nazwa gminy pochodzi prawdopodobnie od słowa sztolnia (niem. Stollen, staroniem. Stohlen). W swojej historii największe straty poniosła podczas wojny trzydziestoletniej, oraz w latach 1661–1663 w wyniku epidemii dżumy. Klęski żywiołowe oraz srogie zimy dokonały poważnych zniszczeń, wioska została prawie wyludniona. W 1759 r. miejscowa kaplica została poświęcona 14 Pomocnikom (dzisiaj znajduje się tam obraz chrztu Chrystusa). Wieś miała charakter typowo rolniczy. W 1865 r. zbudowano tutaj wybielarnię przędzy, później rozszerzoną o barwialnię, która zapewniła miejscowej ludności stałe zatrudnienie. Niedaleko wsi znajdują się ruiny twierdzy Walhübel z XIII w.

fotograf: Jan Lachnít

	2012
Ludność ¹⁾ <i>Population¹⁾</i> Obywatelstwo ¹⁾	153
Ludność ¹⁾ na 1 km ² <i>Population¹⁾ per 1km²</i> Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	55
Kobiety ¹⁾ na 100 mužczyzn <i>Females¹⁾ per 100 males</i> Ženy ¹⁾ na 100 mužů	89
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Non-working age population¹⁾ per 100 persons of working age</i> Index ekonomického zatížení ¹⁾	54,5
Pracující według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : <i>Employed persons by sections in % of total employed persons in²⁾:</i> Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie <i>agriculture, forestry and fishing</i> zemědělství, lesnictví a rybářství	4,8
przemysłu i budownictwie <i>industry and construction</i> průmyslu a stavebnictví	39,7
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ . <i>Users of installations in % of total population of²⁾:</i> Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej <i>water-line system</i> vodovod	86,5
kanalizacyjnej <i>sewage system</i> kanalizační síť	83,1
gazowej <i>gas-line system</i> plyn	20,3
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro <i>Revenue of the gmina budget per capita in EUR</i> Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	725,10
Lesistość ¹⁾ w % <i>Forest cover¹⁾ in %</i> Zalesnění ¹⁾ (v %)	21,7

Obec leží v oblasti Nížkého Jeseníku na levém břehu řeky Moravice. Malá Štáhle (něm. Klein Stohl) byla založena kolem r. 1540 Josefem Pňovským na Sovinci a patřila tedy jako sousední Velká Štáhle k panství sovineckému.

Název obce je pravděpodobně odvozen ze slova štola (něm. Stollen, staroněm. Stohlen). Historicky obec nejvíce utrpěla v 17. st., nejprve průchody vojsk za třicetileté války, a pak následky moru v letech 1661–1663. Živelní pohromy a tuhé zimy dokonalý zkázu, takže vesnice zůstala téměř vylidněna. Z tohoto období pochází barokní kaple z roku 1759 zasvěcená 14 Pomocníkům (dnes s obrazem křtu Krista Pána), která vévodí obci dodnes. Vesnice byla výlučně zemědělská. Až v r. 1865 bylo postaveno bělidlo na přízi, později rozšířené o barvírnu, které místním nabídlo trvalé zaměstnání. Nedaleko obce se nalézají pozůstatky malé tvrze Wallhübel ze 13. st.

The village is located in the Nížký Jeseník on the left bank of the Moravice river. Malá Štáhle (German name Klein Stohl) was founded around 1540 by Josef Pňovský from Sovinec. Malá Štáhle and neighbouring Velká Štáhle belonged to the Sovinec estate.

Village name is probably derived from the word "gallery" (German name Stollen, Stohlen). The village was most destroyed during the Thirty Years' War in the 17th century and then the plague in 1661 – 1663. The village was uninhabited because of natural disasters and severe winters. From this period there is baroque chapel from 1759 dedicated to fourteen helpers (today with a picture of the baptism of Christ), which is a dominant of the village. The inhabitants focussed on agriculture. They suffered from hunger and different diseases, when the crops were bad. There was bleachery of yarn, later extended by dyework that offered permanent employment to local people. There are ruins of a small Wallhübel fortress from the 13th century near the village.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. *As of 31 XII.* Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. *According to the results of Census 2011.* Podle výsledků SLDB 2011.

MĚSTO ALBRECHTICE

www.mesto-albrechtice.cz

Pierwsza pisemna wzmianka o Albrechticach pochodzi z 1377 r. z dokumentu o rozdzieleniu księstwa opawskiego, po śmierci księcia Mikołaja II. W 1492 r. król Władysław II nadał miejscowości prawa miejskie. W 1563 r. cesarz Ferdynand I ustanowił dla miasta herb. W swej historii miasto poniosło największe straty w czasie wojen o dziedzictwo bawarskie. W 1779 r. zostało zajęte przez pruskie wojska. Do zabytków należy m. in. kościół barokowy N.M.P. wybudowany w latach 1747–1756, barokowa kolumna św. Anny Samotrzeciej z 1719 roku, zamek z 1837 r. w stylu empire z parkiem angielskim, ruiny zamku Burkvíz, renesansowy zamek przebudowany w barokowym stylu w Linhartovech z parkiem, czy kościół parafialny św. Mikołaja w Hynčicích. Miasto Albrechtice składa się z 10 części: Burkvíz, Česká Ves, Dlouhá Voda, Hynčice, Linhartovy, Město Albrechtice, Opavice, Piskořov, Valštejn i Žáry.

	2012
Ludność ¹⁾ <i>Population¹⁾</i> Obywatelstwo ¹⁾	3 621
Ludność ¹⁾ na 1 km ² <i>Population¹⁾ per 1km²</i> Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	56
Kobiety ¹⁾ na 100 mužczyzn <i>Females¹⁾ per 100 males</i> Ženy ¹⁾ na 100 mužů	104
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Non-working age population¹⁾ per 100 persons of working age</i> Index ekonomického zatížení ¹⁾	45,2
Pracující według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : <i>Employed persons by sections in % of total employed persons in²⁾:</i> Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie <i>agriculture, forestry and fishing</i> zemědělství, lesnictví a rybářství	6,2
przemysłu i budownictwa <i>industry and construction</i> průmyslu a stavebnictví	32,5
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : <i>Users of installations in % of total population of²⁾:</i> Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej <i>water-line system</i> vodovod	89,0
kanalizacyjnej <i>sewage system</i> kanalizační síť	48,3
gazowej <i>gas-line system</i> plyn	52,1
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro <i>Revenue of the gmina budget per capita in EUR</i> Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	738,94
Lesistość ¹⁾ w % <i>Forest cover¹⁾ in %</i> Zalesnění ¹⁾ (v %)	48,1

První písemná zmínka o Albrechticích je v listině z r. 1377, a to o rozdělení opavského knížectví po smrti knížete Mikuláše II. R. 1492 povýšil český král Vladislav II. obec na městečko a přidělil mu privilegia. R. 1563 dal městu znak císař Ferdinand I. Velké škody město utrpělo za válek o dědictví bavorské. Roku 1779 bylo obsazeno pruským vojskem. Dominantou je pozdně barokní kostel Navštívení Panny Marie postavený v letech 1747–1756. Dalšími z mnoha památek jsou barokní sloup se sochou sv. Anny Samotřetí z r. 1719, empírový Nový zámek z r. 1837 s parkem anglického typu, zřícenina hradu Burkvíz, renesanční zámek upravený v barokním slohu v Linhartovech s přilehlým parkem nebo farní kostel sv. Mikuláše v Hynčicích. Město Albrechtice tvoří 10 místních částí: Burkvíz, Česká Ves, Dlouhá Voda, Hynčice, Linhartovy, Město Albrechtice, Opavice, Piskořov, Valštejn a Žáry.

The first mention of Albrechtice was written in a document from 1377. It was about separation of the Opava dukedom after the death of prince Mikuláš II. The Czech King Vladislav II gave town rights to Město Albrechtice in 1492. The coat-of-arms of the town was introduced by the emperor Ferdinand I in 1563. The town was destroyed during the Bavarian Heritage Wars. It was bombarded with howitzers and cannons by the Prussian army. Then it was occupied. There are historical monuments like baroque Church of the Visitation of Virgin Mary built in 1747 – 1756, baroque column with a statue of St. Anna Samotřetí from 1719, a castle in the empire style from 1837 with a park in the English style, the ruins of the Burkvíz castle, renaissance castle rebuilt in baroque style with a park in Linhartovy and parish Church of St. Mikuláš in Hynčice. Město Albrechtice consists of ten local parts – Burkvíz, Česká Ves, Dlouhá Voda, Hynčice, Linhartovy, Město Albrechtice, Opavice, Piskořov, Valštejn and Žáry.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

MIKULOVICE

www.mikulovice.cz

Pierwsza pisemna wzmianka o gminie pochodzi z 1263 r. pod nazwą Villa Nicolai czyli Mikołajowa wieś. Została założona w czasie kolonizacji, którą w XIII w. przeprowadzali tu biskupi wrocławscy przy pomocy osadników z Francji i Turynii. Nazwa pochodzi prawdopodobnie od imienia jednego z mieszkańców, Mikołaja.

W średniowieczu z rzek Bělá i Olešnice pozyskiwano złoto. Mikulovice należały do majątku biskupów wrocławskich. Od połowy XVI w. podlegały bezpośrednio biskupowi jako część majątku frývaldovskiego. Kościół św. Mikołaja z plebanią był wzmiankowany już w 1293 r. Kościółek (którego konstrukcja pochodziła z 1550 r.) został w 1903 r. przebudowany i zastąpiony nowym budynkiem. W pobliżu kościoła znajduje się stuletni cis. Jego wiek jest szacowany na 700–800 lat. W 1960 r. do Mikulovic dołączono początkowo niezależne gminy Kolnovice (z osadami Terezín i Vysutá) oraz Široký Brod.

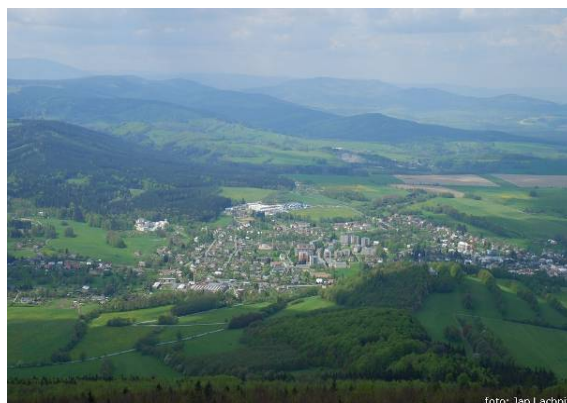

Foto: Jan Lechner

	2012
Ludność ¹⁾ Population ¹⁾ Obyvatelstvo ¹⁾	2 734
Ludność ¹⁾ na 1 km ² Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	82
Kobiety ¹⁾ na 100 mužczyzn Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	104
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	48,3
Pracující według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : Employed persons by sections in % of total employed persons in ²⁾ : Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	2,2
przemysle i budownictwie industry and construction průmyslu a stavebnictví	34,2
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : Users of installations in % of total population o ²⁾ : Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej water-line system vodovod	92,0
kanalizacyjnej sewage system kanalizační síť	68,8
gazowej gas-line system plyn	67,1
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	714,57
Lesistość ¹⁾ w % Forest cover ¹⁾ in % Zalesnění ¹⁾ (v %)	44,6

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1263 pod názvem Villa Nicolai, tj. Mikulášova ves. Ves vznikla v průběhu kolonizace, kterou v 13. století na nově nabytém území Jesenicka prováděli vratislavští biskupové za pomoci osídlenců z Frank a Durynska, a pojmenována je zřejmě po svém lokátoru Mikulášovi.

Ve středověku se zde u říček Bělá a Olešnice rýžovalo zlato. Mikulovice patřily k majetku vratislavského biskupství. Od poloviny 16. století patřily přímo biskupovi v rámci frývaldovského panství. Kostel sv. Mikuláše s farou je zmiňován již k roku 1293. Roku 1903 byl dosavadní malý kostel, jehož jádro pocházelo z doby kolem roku 1550, nahrazen novostavbou. Nedaleko kostela se nachází staletý chráněný tis. Jeho stáří je odhadováno na 700 až 800 let. V roce 1960 byly k Mikulovicím přičleněny dosud samostatné obce Kolnovice (s osadami Terezín a Vysutá) a Široký Brod.

The first mention of Villa Nicolai (that means Mikuláš's village) was written in 1263. The village was founded during the colonization, which was performed by Wrocław bishops with help of settlers from Franky and Durynsko on the new area of the Jeseníky territory in the 13th century. Probably the village was named after its locator Mikuláš.

In the Middle Ages there was gold panned out in the Bělá river and the Olešnice river. Mikulovice belonged to property of the Bishopric of Wrocław. Since the first half of the 16th century Mikulovice belonged to Bishop as a part of the Frývaldovský estate. The Church of St. Mikuláš with parsonage is mentioned in 1293. In 1903 the small church, which construction was built around 1550, was replaced by a new building. Near the church there is a protected primeval yew tree. Its age is estimated about 700 – 800 years old. Kolnovice (with Terezín settlement and Vysutá settlement) and Široký Brod became a local parts of Mikulovice in 1960.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

NOVÁ PLÁŇ

www.novaplan.cz

Gmina o najmniejszą liczbę ludności w regionie Morawsko-Sląskim leży u podnóża Jeseníków, przy ujściu rzeki Moravica do zapory wodnej Slezská Harta. Nová Pláň (niem. Neurode) została założona w pobliżu huty miedzi, która istniała tu od 1640 roku. Miejscowej ludności wydano w 1662 r. zgodę na budowę domów nad Karlovcem, czyli na nowej równinie. Ludność utrzymywała się z rolnictwa, pracowała w tartaku czy garbarni. W gminie znajdowało się źródło wody mineralnej bogatej w żelazo. Dzisiaj czynna jest tutaj rozlewnia wody dla niemowląt i wody źródlanej. Na życie na wsi miała ogromny wpływ budowa zapory wodnej Slezská Harta. Duża część ludności znalazła się w strefie powodziowej i większość domów wyburzono. W okresie po 1993 r., kiedy to na podstawie referendum wieś stała się niezależna od miasta Bruntál, wybudowano tutaj kanalizację, oczyszczalnię ścieków i wodociąg. Po dokończeniu budowy tamy miejscowość stała się ważnym ośrodkiem rekreacyjnym.

Pensjonat „U jelena“
Boarding house „U jelena“
Penzion „U jelena“

	2012
Ludność ¹⁾ <i>Population¹⁾</i> Obywatelstwo ¹⁾	56
Ludność ¹⁾ na 1 km ² <i>Population¹⁾ per 1km²</i> Hustota ¹⁾ osiedlenia na 1 km ²	33
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn <i>Females¹⁾ per 100 males</i> Żeny ¹⁾ na 100 mužů	100
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Non-working age population¹⁾ per 100 persons of working age</i> Index ekonomického zatížení ¹⁾	27,3
Pracujący według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : <i>Employed persons by sections in % of total employed persons in²⁾:</i> Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie <i>agriculture, forestry and fishing</i> zemědělství, lesnictví a rybářství	36,4
przemysłu i budownictwie <i>industry and construction</i> průmyslu a stavebnictví	22,7
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ . <i>Users of installations in % of total population of²⁾:</i> Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej <i>water-line system</i> vodovod	98,1
kanalizacyjnej <i>sewage system</i> kanalizační síť	100
gazowej <i>gas-line system</i> plyn	7,7
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro <i>Revenue of the gmina budget per capita in EUR</i> Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	859,12
Lesistość ¹⁾ w % <i>Forest cover¹⁾ in %</i> Zalesnění ¹⁾ (v %)	55,6

Obec s nejnižším počtem obyvatel v Moravskoslezském kraji leží v podhůří Jeseníků poblíž místa, kde se řeka Moravice vlévá do přehrady Slezská Harta. Nová Pláň (něm. Neurode) byla založena v blízkosti měděného hamru, jehož existence je doložena z r. 1640. Lidem z hamru byl dán souhlas r. 1662 k výstavbě domů nad Karlovcem, tedy na nové pláni. Obyvatelstvo se živilo zemědělstvím, prací v místní pile či koželužně. V obci vyvěral léčivý pramen železité kyselky. V současnosti je tam stáčírna kojenecké a pramenité vody. Život obce radikálně ovlivnila výstavba přehrady Slezská Harta. Velká část osídlení se ocitla v zátopové oblasti a většina domů byla zbourána. V období po r. 1993, kdy se obec na základě referenda osamostatnila od města Bruntálu, byla vystavěna nová kanalizace, ČOV a vodovod. Po dostavbě přehrady se obec stala významným rekreačním centrem.

Nová Pláň is the village with the lowest population in the Moravskoslezský region. The village is located at the foothills of the Jeseníky mountains by the estuary of the Moravice river near the Slezská Harta dam. Nová Pláň (German name Neurode) was founded near the copper smithy, which was founded here since 1640. The local people could built their houses on a new plain near Karlovec in 1662. The inhabitants supported from agriculture, work in a sawmill and work in a tannery. There was a spring of iron-rich mineral water in the village. At present there is a bottler factory of infant and spring water. The Slezská Harta dam had an important influence on the present residential infrastructure. Most of the area was flooded and the buildings were demolished. Nová Pláň became independent after 1993. There were built new sewers, sewage works and water supply. After completion of the dam the village has become a well-know recreational centre.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

OBORNÁ

www.oborna.eu

Gmina położona jest u podnóża Niskiego Jeseníka na wysokości 495 m n.p.m. Na południu i zachodzie sąsiaduje z miastem Bruntál. Ludność zajmowała się głównie działalnością rolniczą.

Pierwszy raz wspomniano o gminie w 1405 r. Nazwa gminy, wspomniana w dokumencie Spillenberga, początkowo oznaczała wieżę strażniczą. Przyjmuje się zatem, że powstanie miejscowości jest ściśle związane z miastem Bruntál, jako miejscowością strzegącą je od północy. Późniejsza nazwa Špilendorf (niem. Spillendorf) przetrwała do 1947 r., kiedy zmieniono ją na nazwę Oborná, od słowa zwierzyniec. Od lat 60-tych XX w. gmina była częścią miasta Bruntál, a od 1992 r. ponownie usamodzielniała się. W 1996 r. gminę dotknęła powódź stulecia. Z zabytków architektury zachował się między innymi kościół Najświętszej Trójcy z 1838 roku i budynek dawnej szkoły, w którym obecnie znajduje się przedszkole i urząd gminy.

	2012
Ludność ¹⁾	384
Population ¹⁾ Obywatelstwo ¹⁾	
Ludność ¹⁾ na 1 km ²	72
Population ¹⁾ per 1 km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	
Kobiety ¹⁾ na 100 mužczyzn	89
Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym	37,6
Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	
Pracující według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : Employed persons by sections in % of total employed persons in ²⁾ : Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie	4,1
agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	
przemysłu i budownictwa	36,7
industry and construction průmysl a stavebnictví	
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : Users of installations in % of total population of ²⁾ : Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej	89,9
water-line system vodovod	
kanalizacyjnej	–
sewage system kanalizační síť	
gazowej	6,7
gas-line system plyn	
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro	330,62
Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	
Lesistość ¹⁾ w %	26,5
Forest cover ¹⁾ in % Zalesnění ¹⁾ (v %)	

Obec leží v podhůří Nížkého Jeseníku v průměrné nadmořské výšce 495 m a přímo na jihu a západě sousedí s městem Bruntál. Obyvatelstvo se zabývalo převážně zemědělskou činností.

Poprvé je připomínána v r. 1405. Název obce, v uváděné listině Spillenberga, znamenal původně strážní věž/místo. Předpokládá se tedy, že vznik obce úzce souvisí s městem Bruntálem, a to jako místo strážící ho od severu. Pozdější název obce Špilendorf (něm. Spillendorf) vydržel obci až do r. 1947, kdy byla přejmenována na Oborná, což je odvozenina od slova obora. Od 60. let 20. st. byla obec částí města Bruntálu a od r. 1992 se opět osamostatnila. V r. 1996 byla Oborná postižena ničivou povodní, která zasáhla silou stoleté vody a napáchala velké škody. Dominantou obce jsou filiální kostel Nejsvětější Trojice z r. 1838 a budova bývalé školy, v níž se dnes nachází mateřská školka a obecní úřad.

Oborná is situated at the foothills of the Nížký Jeseník (at an average altitude of 495 m above sea level). On the south and west it borders on Bruntál town. The inhabitants supported from agriculture mainly.

The first mention of the village comes from 1405. In document there was written name of the village as Spillenberga, which originally meant watchtower/place. It is presumed, that the foundation of the village was connected with Bruntál town. The village guarded Bruntál on the north side. Following name of the village was Špilendorf (German name Spillendorf) and the village used it until 1947. Then the village was renamed Oborná, which is a derivation of the word "deer-park". Oborná was part of Bruntál from 1960's and it became independent in 1992. Oborná was destroyed by the devastating flood in 1996. There are the Church of the Holy Trinity from 1838 and a former school building, where is a kindergarten and a municipality today.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

OSOBLAHA

www.osoblaha.cz

Osoblaha z trzech stron graniczy z Polską, wchodzi w skład Niziny Śląskiej. Znajduje się tutaj przejście graniczne. Gmina była znana już w 1233 r., a w 1251 r. uzyskała prawa miejskie. Gmina była wielokrotnie spustoszona przez najeźdźców, zniszczona przez pożary, powódzie oraz dżumę. Przed 1939 r. było tutaj 5 młynów, cukrownia, browar, szkoła koronkarstwa, gazownia, sąd okręgowy, muzeum, fabryka zapatek, drukarnia, cegielnia. Największy negatywny wpływ na rozwój miasta miała II wojna światowa, która miasto prawie zrównała z ziemią. W 1960 r. odebrano gminie tytuł miasta. Do zabytków można zaliczyć pozostałości murów cmentarnych, cmentarz żydowski z XVII w., barokowy kościół cmentarny św. Mikołaja z lat 1765–1766, kaplicę św. Walentyna i św. Błażeja oraz żeliwną fontannę w stylu empire z końca XIX w. W Osoblaze znajduje się ostatni przystanek kolejki wąskotorowej prowadzącej z Třemešnéj.

	2012
Ludność ¹⁾ <i>Population¹⁾</i> Obywatelstwo ¹⁾	1 131
Ludność ¹⁾ na 1 km ² <i>Population¹⁾ per 1km²</i> Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	62
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn <i>Females¹⁾ per 100 males</i> Ženy ¹⁾ na 100 mužů	108
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Non-working age population¹⁾ per 100 persons of working age</i> Index ekonomického zatížení ¹⁾	47,5
Pracující według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : <i>Employed persons by sections in % of total employed persons in²⁾:</i> Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie <i>agriculture, forestry and fishing</i> zemědělství, lesnictví a rybářství	4,4
przemysłu i budownictwa <i>industry and construction</i> průmyslu a stavebnictví	37,6
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : <i>Users of installations in % of total population of²⁾:</i> Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej <i>water-line system</i> vodovod	88,4
kanalizacyjnej <i>sewage system</i> kanalizační síť	67,8
gazowej <i>gas-line system</i> plyn	7,0
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro <i>Revenue of the gmina budget per capita in EUR</i> Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	642,66
Lesistość ¹⁾ w % <i>Forest cover¹⁾ in %</i> Zalesnění ¹⁾ (v %)	10,4

Obec se nachází v severní části okresu Bruntál při toku řeky Osoblaha. Obklopena je ze tří stran územím Polské republiky a je součástí Slezské nížiny. Je zde hraniční přechod.

Obec byla známa již v r. 1233. V r. 1251 získala městské právo. Mnohokrát byla vypleněna najezdčíky, zničena požáry, postižena morem a záplavami. Před r. 1939 bylo v Osoblaze 5 mlynů, cukrovar, pivovar, krajkářská škola, plynárna, okresní soud, muzeum, sirkárna, tiskárny, cihelna atd. Největší dopad měla až 2. světová válka, která město téměř srovnala se zemí. V roce 1960 byl odebrán Osoblaze titul města. Z památek jsou významné zbytky městských hradeb, židovský hřbitov ze 17. st., barokní hřbitovní kostel sv. Mikuláše z let 1765–1766, kaple sv. Valentýna a sv. Blažeje a litinová empírová kašna z konce 19. st. V Osoblaze se nachází konečná stanice úzkorozchodné železniční trati vedoucí z Třemešné.

Osoblaha is located in the northern part of the Bruntál district near the Osoblaha river. It is surrounded on three sides by the territory of Poland and it is part of the Silesian Lowland. There is a border crossing.

Osoblaha was already known in 1233. The town rights were given to Osoblaha in 1251. The raiders, fires, pestilences and floods were destroyed the territory very often. Before 1939 there were five mills, a sugar mill, a brewery, a lace school, a gasworks, the district court, a museum, a match factory, a print works and a brickyard. Osoblaha lost the title of town in 1960. The most significant historical monuments are – remains of the town walls, the Jewish cemetery from the 17th century, baroque Church of St. Mikuláš with churchyard from 1765–1766, the Chapel of St. Valentýn and St. Blažej and empire cast-iron fountain from the end of the 19th century. In Osoblaha there is the final railway station of the narrow-gauge train from Třemešná.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

OSTRUŽNÁ

www.ostruzna.cz

Ostružna została założona w 1561 r. przez szlachtę kolštejską. Ma trzy lokalne części: Petříkov, Ramzová i Ostružna. Duże znaczenie dla rozwoju gminy miała budowa stacji kolejowej w 1888 r. na trasie z Hanušovic do Frývaldova, dzisiejszego Jeseníka. Po 1945 r. gmina była mało atrakcyjna i ludność zaczęła ją opuszczać, ale z drugiej strony zaczął rozwijać się ruch turystyczny. Dzięki temu Ramzová z Petříkovem stały się ulubionymi ośrodkami nie tylko turystycznymi, ale również narciarskimi. Z gminy prowadzą jedne z bardziej znanych tras turystycznych do Hrubého Jeseníka i gór Rychlebskich. W Ramzovej znajduje się wyciąg krzesełkowy na niedaleki szczyt Šerák na wysokości 1 351 m n.p.m. Ramzová jest ciekawa również ze względu na to, że linia kolejowa, która tu prowadzi jest najwyższą położoną w Czechach (760 m n.p.m.). W Ostružnej znajduje się 6 elektrowni wiatrowych oraz kościół św. Trzech Króli, w Ramzovej kaplica św. Rocha, a w Petříkovie kaplica św. Wawrzyńca.

	2012
Ludność ¹⁾ <i>Population¹⁾</i> Obywatelstwo ¹⁾	171
Ludność ¹⁾ na 1 km ² <i>Population¹⁾ per 1km²</i> Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	7
Kobiety ¹⁾ na 100 mužczyzn <i>Females¹⁾ per 100 males</i> Ženy ¹⁾ na 100 mužů	99
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Non-working age population¹⁾ per 100 persons of working age</i> Index ekonomického zatížení ¹⁾	39,0
Pracujący według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : <i>Employed persons by sections in % of total employed persons in²⁾:</i> Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie <i>agriculture, forestry and fishing</i> zemědělství, lesnictví a rybářství	8,5
przemysłu i budownictwie <i>industry and construction</i> průmyslu a stavebnictví	9,8
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : <i>Users of installations in % of total population of²⁾:</i> Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej <i>water-line system</i> vodovod	69,1
kanalizacyjnej <i>sewage system</i> kanalizační síť	70,2
gazowej <i>gas-line system</i> plyn	7,2
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro <i>Revenue of the gmina budget per capita in EUR</i> Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	1 495,85
Lesistość ¹⁾ w % <i>Forest cover¹⁾ in %</i> Zalesnění ¹⁾ (v %)	81,6

Ostružná byla založena kolštejskou vrchností v roce 1561. Obec má tři místní části - Petříkov, Ramzovou a Ostružnou. Pro rozvoj obce bylo důležité vybudování železniční stanice v roce 1888 na trati z Hanušovic do Frývaldova, dnešního Jeseníka. Po roce 1945 se hospodářsky málo atraktivní obec začala vyvíjet, ale na druhé straně se v místě začal zvyšovat turistický ruch, a tak se Ramzová s Petříkovem staly oblíbenými nejen turistickými, ale i lyžařskými středisky. Obec je jedním z významných vstupů turistů do Hrubého Jeseníku a Rychlebských hor. Z Ramzové vede sedačková lanovka na blízký vrchol hory Šerák v nadmořské výšce 1 351 m. Ramzová je také zajímavá tím, že je nejvýše položenou rychlíkovou železniční zastávkou v ČR (760 m n. m.). Nelze přehlédnout 6 větrných elektráren ani kostel sv. Tří králů v Ostružné či kapli sv. Rocha na Ramzové a kapli sv. Vavřince v Petříkově.

Ostružná was established in 1561 by the Kolštejn nobility. The village consists of three local parts – Petříkov, Ramzová and Ostružná. An important influence for development of the village had a railway station which was built in 1888 on the route from Hanušovice to Frývaldov, today's Jeseník. After 1945 the village was not a very attractive territory so people began to leave it but on the other hand the tourists began to visit that place. Petříkov and Ramzová became favourite tourist and ski centres. The village is one of the major entry of tourists into the Hrubý Jeseník and the Rychlebské hory. There is chairlift which leads from Ramzová to the nearby Šerák mountain at an altitude of 1 351 m above sea level. In Ramzová there is also the highest railway station for the fast train in the Czech republic (at an altitude of 760 m above sea level). In Ostružná there are six wind power stations and the Church of St. Three Kings. In Ramzová there is the Chapel of St. Roch and in Petříkov there is the Chapel of St. Vavřinec.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

PÍSEČNÁ

www.pisečna.cz

Obecná nazvě Písečná posada od 1948 r., wczęsniej nazywała się Sandhýbl, co można przetłumaczyć z niemieckiego jako góra piaskowa lub wzgórze. Położona jest w dolinie rzeki Bělá.

W skład gminy wchodzą trzy miejscowości: Chebží, Písečna i Studený Zejf. Pierwsza wzmianka o Písečnéj pochodzi z 1284 r. Rozwijało się tu rolnictwo, przędzalnictwo oraz tkactwo płótna. Po II wojnie światowej tylko część przedsiębiorstw przemysłowych została zachowana. Wydobywanie żwiru i piasku zakończono w 1981 r. Kamieniołom został zatopiony i służy celom rekreacyjnym. W 1997 r. gminę dotknęła powódź, która pozostawiła wiele szkód. W Písečnéj znajduje się barokowy kościół, przebudowany z kaplicy w 1753 r. Przez gminę prowadzi ścieżka rowerowa, która jest częścią międzynarodowej trasy rowerowej z Polski do Austrii.

Foto: Jan Labrhit

	2012
Ludność ¹⁾	1 020
Population ¹⁾ Obyvatelstvo ¹⁾	
Ludność ¹⁾ na 1 km ²	121
Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	
Kobiety ¹⁾ na 100 mužczyzn	100
Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym	39,2
Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	
Pracující według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : Employed persons by sections in % of total employed persons in ²⁾ : Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie	4,2
agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	
przemysle i budownictwie	35,4
industry and construction průmyslu a stavebnictví	
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : Users of installations in % of total population of ²⁾ : Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej	90,8
water-line system vodovod	
kanalizacyjnej	–
sewage system kanalizační síť	
gazowej	42,8
gas-line system plyn	
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro	610,83
Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	
Lesistość ¹⁾ w %	27,3
Forest cover ¹⁾ in % Zalesnění ¹⁾ (v %)	

Obec nese tento název od roku 1948, předtím byla označována jako Sandhýbl, což lze z němčiny odvodit jako písečný vrch, kopec.

Obec leží v údolí řeky Bělá a má tři části obce – Chebží, Písečnou a Studený Zejf. První zmínka o obci je z roku 1284. Rozvíjelo se zde zemědělství, přádláctví a tkaní plátna. Po II. světové válce a odsunu německého obyvatelstva se udržela jen část průmyslových podniků. Rozsáhlá těžba šterkopísku v obci byla v roce 1981 zastavena. Lom po těžbě je zatopený a slouží k rekreaci. V roce 1997 byla obec postižena povodní, která napáchala rozsáhlé škody na soukromém i obecním majetku. Počátky kostela v Písečné jsou nejasné. Původní kaple byla přestavena na kostelík a roku 1753 na barokní kostel. Přes obec vede cyklotrasa, která je součástí mezinárodní cyklotrasy vedoucí z Polska do Rakouska.

Písečná is called that name from 1948. Previously that locality was called Sandhýbl. It is translated from German as a sandy mountain or a hill. The commune is situated in valley of the Bělá River.

The commune consists of Chebží, Písečnou and Studený Zejf. The first mention of Písečná comes from 1284. There were developed: agriculture, spinning and weaving linen. After the World War II some factories were retained. Mining of sand and gravel was ended in 1981. The quarry was flooded and presently there is a recreational area. The commune was flooded in 1997. Písečná has a baroque church rebuilt from a chapel in 1753. There is a bicycle path which is a part of international bicycle route from Poland to Austria.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

Podgórska miejscowość położona w okolicy czwartorzędowych wulkanów. Leży na lewym brzegu jeziora zaporowego Slezská Harta. Pierwsza wzmianka o Razovéj (niem. Raase) pochodzi z 1288 r. W czasie wojen husyckich została spalona i zamieniona w ruiny. Do 1531 r., kiedy ją znowu zasiedlono, była znana pod nazwą Radsoff. Do 1851 r. gmina miała status miasta. Gospodarka rozwijała się pomyślnie; funkcjonowały młyny, tartak, piekarnia, browar, tkalnia, leśniczówka oraz kopalnia piaskowca, wapienia i wulkanicznych tufów. Do zabytków należy późnorenesansowy kościół p.w św. Michała z lat 1580–1590 i posiadłość w stylu późnobarokowym. Z ciekawostek przyrodniczych znajdziemy tutaj „Razovské tufity“ – pozostałości erupcji wulkanicznych. W gminie znajduje się również kamieniołom oraz piec do wypalania wapna z 1912 r.

	2012
Ludność ¹⁾ <i>Population¹⁾</i> Obyvatelstvo ¹⁾	519
Ludność ¹⁾ na 1 km ² <i>Population¹⁾ per 1km²</i> Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	16
Kobiety ¹⁾ na 100 mužczyzn <i>Females¹⁾ per 100 males</i> Ženy ¹⁾ na 100 mužů	99
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Non-working age population¹⁾ per 100 persons of working age</i> Index ekonomického zatížení ¹⁾	44,6
Pracující według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : <i>Employed persons by sections in % of total employed persons in²⁾:</i> Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie <i>agriculture, forestry and fishing</i> zemědělství, lesnictví a rybářství	8,4
przemysłu i budownictwa <i>industry and construction</i> průmyslu a stavebnictví	36,8
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : <i>Users of installations in % of total population of²⁾:</i> Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej <i>water-line system</i> vodovod	89,3
kanalizacyjnej <i>sewage system</i> kanalizační síť	43,9
gazowej <i>gas-line system</i> plyn	13,6
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro <i>Revenue of the gmina budget per capita in EUR</i> Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	577,41
Lesistość ¹⁾ w % <i>Forest cover¹⁾ in %</i> Zalesnění ¹⁾ (v %)	42,6

Podgórská obec nacházející se v oblasti čtvrtohorních jesenických sopek leží na levém břehu přehrady Slezská Harta. První písemné záznamy o Razové (něm. Raase) jsou z r. 1288. V době husitských válek byla vypálena a proměněna v trosky. Do r. 1531, kdy došlo k novému osídlení, byla obec známa jako Radsoff. Do r. 1851 měla Razová statut města. Převážně zemědělská obec se ekonomicky úspěšně rozvíjela, byly zde młyny, pila, pekárna, pivovar, tkalcovna, dařilo se leśnímu hospodářství a těžil se pískovec, sopečné tufity a vápenec. Významnými kulturními památkami jsou pozdně renesanční kostel sv. Michala z let 1580–1590 a usedlost č. 184 – původně roubený statek s pozdně barokním stavením. Dále zde najdeme přírodní zajímavost „Razovské tufity“ jako pozůstatek dávné sopečné činnosti a z technických památek vápencový lom a vápennou pec z r. 1912.

Mountain village is located in district of the Jeseníky Quaternary volcanoes and on the left bank of the Slezská Harta dam. The first mention of Razová (German name Raase) was written in 1288. During the Hussite Wars it was burnt and ruined. Until 1531 the village was called Radsoff. Until 1851 Razová had the title of town. The inhabitants supported from agriculture. There were mills, a sawmill, a bakery, a brewery, a weave production, a forestry and mining of sandstone, volcanic tuffs and limestone. There are lots of historical monuments like a renaissance Church of St. Michal from 1580 – 1590 and a homestead No. 184 – originally timbered farmhouse with baroque houses. There is also a natural attraction “Razovské tufity” – relic of ancient volcanic activity with technical monuments – limestone quarry and lime kiln from 1912.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

RUDNÁ POD PRADĚDEM

www.rudnapodpradedem.cz

Miejscowość leży u podnóża Jeseníków i składa się z dwóch części: Nova Rudna i Stará Rudna. 1220 rok jest mityczną datą założenia gminy, która powstała na złożach złota w Černém potoku, wokół którego znajdowało się wiele gniazd ptaków brodzących. Z tego wywodzi się pierwsza nazwa gminy Alt Vogelseifen.

Pierwsza wzmianka pochodzi z 1377 r. O wsi Neu Vogelseifen (Nová Rudná) po raz pierwszy napisano w 1598 r. Alt Vogelseifen znajdował się na tzw. Bursztynowym szlaku z Wiednia do Wrocławia. Do końca II wojny światowej wieś była zamieszkiwana głównie przez ludność niemiecką. Neu Vogelseifen zostało stopniowo przekształcone w ośrodek rekreacyjny. W 1950 r. doszło do połączenia obu miejscowości w jedną o nazwie Rudná pod Pradědem. Od 1980 r. do 1990 r. Rudná pod Pradědem należała do gminy Světlá Hora. Później przywrócono gminie niezależność. W centrum gminy znajduje się posąg św. Jana Nepomucena z 1744 r.

Kościół św. Jana Chrzciciela
Church of St. John the Baptist
Kostel sv. Jana Křtitele

	2012
Ludność ¹⁾ Population ¹⁾ Obywatelstvo ¹⁾	384
Ludność ¹⁾ na 1 km ² Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	18
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	82
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	43,8
Pracujący według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : Employed persons by sections in % of total employed persons in ²⁾ : Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	7,0
przemysłu i budownictwie industry and construction průmyslu a stavebnictví	27,2
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ . Users of installations in % of total population of ²⁾ : Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej water-line system vodovod	91,6
kanalizacyjnej sewage system kanalizační síť	–
gazowej gas-line system plyn	11,4
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	708,89
Lesistość ¹⁾ w % Forest cover ¹⁾ in % Zalesnění ¹⁾ (v %)	16,2

Obec leżący w podhůří Jeseníků tvoří dvě části Nová Rudná a Stará Rudná. R. 1220 je mytickou hranicí založení obce, která vznikla na rozsáhlých nalezištích zlata v Černém potoce, kolem kterého hnízdilo mnoho brodivých ptáků. Tak vznikl původní název obce Alt Vogelseifen.

První písemná zmínka pochází z roku 1377. O wsi Neu Vogelseifen (Nová Rudná) se poprvé píše v roce 1598. Alt Vogelseifen ležel po staletí na důležitě obchodní, tzv. Jantarové cestě z Vídně do polské Vratislavi. Do konce 2. sv. války byla vesnice převážně obydlena německým obyvatelstvem. Neu Vogelseifen se postupně proměnil v rekreační oblast. Ke sloučení obou obcí v jednu obec Rudná pod Pradědem došlo v r. 1950. Od r. 1980 do r. 1990 pak byla Rudná pod Pradědem součástí obce Světlá Hora. Poté došlo k obnovení samostatnosti obce. Ve středu vesnice se nachází socha sv. Jana Nepomuckého z r. 1744.

The village is situated at the foothills of the Jeseníky mountains. It consists of two local parts – Nová Rudná and Stará Rudná. In 1220 the village was founded in the large deposits of gold in the Černý stream, where many wading birds nested. Alt Vogelseifen was the original name of the village.

The first mention of the village was written in 1377. The first mention of Neu Vogelseifen (Nová Rudná) was written in 1598. For centuries Alt Vogelseifen was on important business way called Amber way from Vienna to Wrocław (in Poland). There lived predominantly German population until the end of the World War II. Neu Vogelseifen was gradually transformed into a recreational area. Alt Vogelseifen and Neu Vogelseifen merged into one village of Rudná pod Pradědem in 1950. Since 1980 to 1990 Rudná pod Pradědem was a local part of Světlá Hora. Then the village became independent. In the village centre there is the statue of St. Jan Nepomucký from 1744.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

RUSÍN

www.obecrusin.cz

Gmina położona jest we wschodniej części Osoblażskiego cypla. Od strony północno-wschodniej, wschodniej i południowej sąsiaduje z Polską. Na zachodzie ze Śląskimi Rudolticami a na północnym zachodzie z Bohušovem. Z polskimi Gadzowicami jest połączona drogą transgraniczną.

Pierwsza wzmianka o Rusínie pochodzi z 1262 r. Gmina o charakterze głównie rolniczym była w swojej historii kilkakrotnie zdewastowana i wyludniona. Z zabytków architektury zachowały się m. in. gotycki kościół św. Archaniola Michała z XIII w. z murami otaczającymi cmentarz z XVI w. W marcu 2013 r. w tym kościele zostały odkryte freski z XIII w. Na wzgórzu Klobouk stała kaplica Zwiastowania Marii Panny, która została zniszczona w 1945 r. Kaplicę odbudowano w 1993 roku i poświęcono na Kaplicę Pojednania. Do ciekawostek przyrodniczych można zaliczyć jaskinię nazywaną Venus, znajdującą się w dolinie potoku Hrozová w części Matějovice.

Kościół św. Archaniola Michała
Church of St. Archangel Michael
Kostel sv. Archanděla Michaela

	2012
Ludność ¹⁾ Population ¹⁾ Obyvatelstvo ¹⁾	148
Ludność ¹⁾ na 1 km ² Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	10,4
Kobiety ¹⁾ na 100 mužczyzn Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	85
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	52,6
Pracujący według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : Employed persons by sections in % of total employed persons in ²⁾ : Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	38,5
przemysłu i budownictwa industry and construction průmyslu a stavebnictví	38,5
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ . Users of installations in % of total population of ²⁾ : Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej water-line system vodovod	94,7
kanalizacyjnej sewage system kanalizační síť	–
gazowej gas-line system plyn	22,0
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	2 139,32
Lesistość ¹⁾ w % Forest cover ¹⁾ in % Zalesnění ¹⁾ (v %)	5,5

Obec leží ve východní části Osoblažského výběžku. Na severovýchodě, východě a jihu sousedí s Polskem, na západě se Slezskými Rudolticemi a na severozápadě s Bohušovem. S polskými Gadzowicami je obec propojena přeshraniční silnicí.

První zmínka o Rusínu je z roku 1262. Převážně zemědělská osada byla během své historie několikrát zpusťována a prakticky vylidněna. Hlavní pamětihodností obce je v místní části Hrozová gotický kostel sv. Archanděla Michaela ze 13. st. s ohradní hřbitovni zdi z 16. st. V březnu 2013 byly v kostele objeveny fresky středoevropského významu ze 13. st. Dále na vrchu Klobouk stála poutní kaple Navštívení Panny Marie, která byla zničena v r. 1945, znovu postavena v roce 1993 a vysvěcena jako Kaple smíření. Z přírodních zajímavostí se nachází v části Matějovice nad údolím potoka Hrozová pseudokrasová jeskyně zvaná Venušina.

The village is situated in the east part of the Osoblaha spur. On the northeast, east and south it borders on Poland, on west on Slezské Rudoltice and on northwest on Bohušov. There is a cross-border road between Rusín and Gadzowice (in Poland).

The first mention of Rusín was written in the will of Vok I from Rožmberk in 1262. Predominantly agricultural settlement was several times devastated and depopulated. There is gothic Church of St. Archangel Michael from the 13th century with walls enclosing the cemetery from the 16th century in Hrozová. In March 2013 there have been discovered frescoes of central European significance from the 13th century in the church. There was pilgrimage Chapel of the Visitation of Virgin Mary on the Klobouk hill. The chapel was destroyed in 1945. It was rebuilt in 1993 and consecrated as the Chapel of Reconciliation. In Matějovice there is a cave called Venušina in the valley of the Hrozová river.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

RÝMAŘOV

www.rymarov.cz

Miasto znajduje się na pograniczu Hrubého i Nížkého Jeseníka. Rýmařov (niem. Römerstadt) został założony przez niemieckich kolonistów pod koniec XIII w. jako miasto górnictwo-hutnicze (złoto i ruda żelaza). Po zaprzestaniu działalności wydobywczej zaczął rozwijać się przemysł tekstylny i obróbka drewna. W 1746 r. założono w Janovicach najbardziej znaną fabrykę płócienniczą w rzeszy austriackiej. Dzisiaj miasto ma 7 części: Edrovice, Harrachov, Jamartice, Janovice, Ondřejov, Rýmařov i Stránské. Z licznych zabytków można wymienić: kościół barokowy Zwiastowania Marii Panny z 1710 r., katedrę św. Michała Archanioła z XIV w., ratusz ze średniowieczną wieżą, barokowe rzeźby Matki Boskiej i św. Jana Nepomucena, budynek plebanii z XVI w., a w części Janovice zamek. W 2003 r. ogłoszono centrum miasta chronionym obszarem miejskim.

Zamek Rýmařov
The Castle Rýmařov
Zámek Rýmařov

	2012
Ludność ¹⁾ Population ¹⁾ Obyvatelstvo ¹⁾	8 560
Ludność ¹⁾ na 1 km ² Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	141
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn Females ¹⁾ per 100 males Żeny ¹⁾ na 100 mužů	103
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomicznego zaťaženia ¹⁾	43,7
Pracujący według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : Employed persons by sections in % of total employed persons in ²⁾ : Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybařství	3,7
przemysłu i budownictwa industry and construction průmyslu a stavebnictví	40,0
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : Users of installations in % of total population of ²⁾ : Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej water-line system vodovod	93,8
kanalizacyjnej sewage system kanalizační síť	86,3
gazowej gas-line system plyn	68,2
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	850,51
Lesistość ¹⁾ w % Forest cover ¹⁾ in % Zalesnění ¹⁾ (v %)	31,7

Město se rozkládá na rozhraní mezi Hrubým a Nížkým Jeseníkem. Rýmařov (něm. Römerstadt) založili němečtí kolonisté koncem 13. st. jako město hornické a hutnické (złato a železná ruda). Po zastavení těžby se začíná ve městě rozvíjet dřevozpracující a textilní průmysl, v r. 1746 vznikla v Janovicích nejvýznamnější plátenická manufaktura rakouské říše. Dnes má město sedm místních částí: Edrovice, Harrachov, Jamartice, Janovice, Ondřejov, Rýmařov a Stránské. K významným památkám patří barokní kostel Navštívení Panny Marie z r. 1710, chrám sv. archanděla Michaela, jehož počátky sahají do 14. st., budova radnice se středověkou věží, barokní plastiky Neposkvrněné Panny Marie a sv. Jana Nepomuckého, budova fary ze 16. st. a archeologická lokalita Hrádek, v místní části Janovice pak harrachovský zámek. V r. 2003 bylo centrum Rýmařova vyhlášeno městskou památkovou zónou.

The town is situated between the Hrubý and Nížký Jeseník. Rýmařov (German name Römerstadt) was founded by German colonists as the mining settlement with metallurgy (gold and iron ores) in the end of the 13th century. After finish of mining there began to develop woodworking and textile industry in the town. In Janovice there was the most important linen manufactory in Austrian Empire in 1746. At present the town consists of seven local parts – Edrovice, Harrachov, Jamartice, Janovice, Ondřejov, Rýmařov and Stránské. The most interesting architectural monument is baroque Church of the Visitation of Virgin Mary and the Cathedral of St. Archangel Michael, which was built in the 14th century. Another monuments are the town hall with medieval tower, baroque sculptures of Virgin Mary Immaculate and St. Jan Nepomucký, the parsonage from the 16th century and the archaeological area called Hrádek. In Janovice there is the Harrachov castle. The centre of Rýmařov was declared as protected urban area.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

RYŽOVIŠTĚ

www.ryzoviste.cz

Leży na południowym wschodzie od Rýmařova, na wysokości około 600 m n.p.m. Miejscowość początkowo nazywała się Brunzejf. Obecna nazwa pochodzi z czasów, kiedy na jej terenie poszukiwano drogocennych metali. Ryžoviště było bogate w piasek zawierający drobinki złota i drogocenne kamienie. Pierwsza pisemna wzmianka o gminie pochodzi z 1220 r. a prawdopodobny rok powstania to 1190 r. Według innej wersji zostało założone w 1256 r. przez ołomunieckiego biskupa Bruna. Prawa miejskie otrzymało w 1318 r. Według dokumentów w 1510 r. miasto opustoszało, ponownie zostało zasiedlone w 1536 r. przez właścicieli Sovinca. Miasto było zniszczone w czasie wojny trzydziestoletniej na skutek inwazji wojsk szwedzkich w 1643 r. oraz w wyniku pożaru w 1879 r. Do zabytków należy renesansowy, później przebudowany w stylu barokowym kościół św. Jana Chrzciciela z 1604 r., rzeźba Najświętszej Marii Panny z 1733 roku, budynek parafialny w stylu empire, dom Lafayetta nr 50.

Kościół parafialny św. Jana Chrzciciela
Church of St. John the Baptist
Famí kostel sv. Jana Křtitele

	2012
Ludność ¹⁾ Population ¹⁾ Obywatelstvo ¹⁾	624
Ludność ¹⁾ na 1 km ² Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	33
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	106
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	45,8
Pracujący według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : Employed persons by sections in % of total employed persons in ²⁾ : Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybařství	4,8
przemysłu i budownictwa industry and construction průmyslu a stavebnictví	45,7
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : Users of installations in % of total population of ²⁾ : Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej water-line system vodovod	90,6
kanalizacyjnej sewage system kanalizační síť	30,2
gazowej gas-line system plyn	33,5
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	445,74
Lesistość ¹⁾ w % Forest cover ¹⁾ in % Zalesnění ¹⁾ (v %)	27,4

Obec leżący jhovýchodně od Rýmařova v nadmořské výšce asi 600 m byla původně pojmenovaná Brunzejf. Název nosí jako připomínku středověké kolonizace souvisící s hledáním drahých kovů. Ryžoviště bylo bohaté na naplavené písky obsahující kousičky zlata nebo drahé kameny. Pisemně je poprvé obec uváděna v r. 1220 s pravděpodobným založením r. 1190. Podle jiné verze bylo založeno (znovu vybudováno) olomouckým biskupem Brunem ze Schauenburku v roce 1256. Roku 1318 získalo městské právo. Podle záznamů bylo v r. 1510 pusté a páni ze Sovince je nechali v r. 1536 znovu osídlit. Městečko bylo postiženo za třicetileté války vpádem švédských vojsk v r. 1643 a požárem v r. 1879. Z památek zde jsou renesanční, barokně upravený, famí kostel sv. Jana Křtitele z r. 1604, socha Panny Marie Immaculaty z r. 1733, empírová budova fary a dům č. 50, tzv. Laffayettův.

The village is located on the southeast of Rýmařov at an altitude of about 600 m above sea level. In the beginning the village was called Brunzejf. This name was a reminder of medieval colonization associated with the search for precious metals. Ryžoviště was rich in sands consisting of gold pieces and precious stones. The first mention of the village was written in 1220 but it was probably established in 1190. According to another version it was founded by the Olomouc Bishop Bruno from Schauenburk in 1256. Ryžoviště received the town rights in 1318. The village was desolated in 1510. It was resettled by lords from Sovinec in 1536. The village was destroyed by the invasion of the Swedish troops in 1643 during the Thirty Years' War and by fire in 1879. Ryžoviště has a lot of monuments like a renaissance parish Church of St. John the Baptist from 1604, which was modified in baroque style, the statue of Virgin Mary Immaculate from 1733, empire building of parsonage and a house No. 50 called Laffayett's house.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

ŠIROKÁ NIVA

www.sirokaniva.eu

Gmina położona u podnóża Jesioników, 10 km na północ od Bruntálu, nad rzeką Opava. Gmina powstała poprzez połączenie trzech gmin – Markvartic, Bretnova, Skrbovic i jednej osady – Pochně.

Znajdujące się tu złoża rud zapoczątkowały osiedlanie się ludności już w drugiej połowie XIII w. Wieś Markvartice jest po raz pierwszy wymieniona w 1278 r. Bretnov powstał później, pierwsza pisemna wzmianka pochodzi z 1420 r. Jest to gmina o charakterze przeważnie rolniczym, ale i przemysłowym. Funkcjonowała tu garbarnia, zakłady włókiennicze, metalowe, produkcja tektury, młyn, tartak, kuźnia oraz wydobywano rudy żelaza. Do zabytków należy barokowy kościół św. Marcina z lat 1718–1721, mur z bramą z 1724 r. oraz budynek plebanii z XVI w. Do pomników historycznych zaliczyć można również budynek urzędu gminy, który został wybudowany około 1904 r., wieża ciśnień czy przedwojenne twierdze z 1938 r. Na terytorium gminy znajduje się rezerwat przyrody Kunov.

Kościół św. Marcina
Church of St. Martin
Kostel sv. Martina

	2012
Ludność ¹⁾ Population ¹⁾ Obywatelstvo ¹⁾	583
Ludność ¹⁾ na 1 km ² Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	16
Kobiety ¹⁾ na 100 mužů Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	94
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	36,2
Pracující według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : Employed persons by sections in % of total employed persons in ²⁾ : Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	14,4
przemysłu i budownictwa industry and construction průmyslu a stavebnictví	30,6
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : Users of installations in % of total population of ²⁾ : Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej water-line system vodovod	85,8
kanalizacyjnej sewage system kanalizační síť	0,4
gazowej gas-line system plyn	9,1
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	901,87
Lesistość ¹⁾ w % Forest cover ¹⁾ in % Zalesnění ¹⁾ (v %)	71,8

Obec se rozprostírá na úpatí Jeseníků, 10 km severně od Bruntálu, na obou březích řeky Opavy. Obec vznikla sloučením tří obcí – Markvartic, Bretnova, Skrbovic a jedné osady – Pochně.

Ložiska rud vedla k osidlování zdejšího území už ve 2. pol. 13. st. Ves Markvartice je poprvé připomínána r. 1278. Bretnov byl založen později, první písemná zmínka pochází z r. 1420. V povětšině zemědělské obci byl i průmysl, fungovaly zde textilky, koželužna, kovovýroba, výroba lepenky, pily, mlýny, hamry a těžba železné rudy. Dominantou obce a kulturní památkou je barokní farní kostel sv. Martina z let 1718–1721, ohradní zeď s branou z r. 1724 a budova fary z 16. st. Dalšími historicky cennými stavbami jsou budova dnešního obecního úřadu, jež byla vystavěna kolem r. 1904, vodní tvrz s původními opěrnými zdmi či předválečné pevnůstky z r. 1938. V katastru obce se rovněž nachází přírodní rezervace Kunov.

The village is situated at the foot of the Jeseníky mountains, 10 km north from Bruntál town, on both banks of the Opava river. At present the village consists of three local parts – Pocheň, Skrbovice and Široká Niva.

Local ore deposits initiated the colonization of this territory as early as the second half of the 13th century. The first mention of Markvartice village was written in 1278. Bretnov was founded later. The first mention of it was written in 1420. The village was mainly agricultural, but there was industry, too. There were textile works, a tannery, a metalworks, a cardboard production, sawmills, and mining of iron ores. The historical monuments are baroque parish Church of St. Martin from 1718–1721, the wall enclosing it with a gate from 1724 and the parsonage from the 16th century. There are building, where is municipality today and which was built around 1904, the water fortress with the original retaining walls and the prewar bunkers from 1938. In this territory there is also a nature reserve Kunov.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

SKOROŠICE

www.skorosice.cz

W skład gminy wchodzi dwie miejscowości: Petrovice i Skorošice. Nazwa Skorošice jest związana z nazwiskiem ziemianina Skoroša, o którym wspomina się w dokumentach z lat 1268 i 1271. Powstanie miejscowości o takiej nazwie w innych dokumentach datuje się na początek XIV w.

Miejscowość czerpała korzyści z położenia przy drodze handlowej do Klodzka, które utraciła po rozdzielaniu Śląska w 1742 r. W pierwszej połowie XIX w. Skorošice należały do największych wsi na Frývaldovsku i były również znanym centrum przędzalnictwa. Z uwagi na obecność lasów rozwijał się tu przemysł drzewny. Po 1945 r. Skorošice bardzo powoli się zaludniały, co nie sprzyjało ich rozwojowi. W 1976 r. gmina została przyłączona do Žulovej, a w 1990 r. ponownie się usamodzielniała. Do znanych zabytków należy kościół św. Marcina z rzeźbami Panny Marii i św. Immaculaty z 1778 r.

Foto: Jan Lachnit

	2012
Ludność ¹⁾ <i>Population</i> ¹⁾	760
Obywatelstwo ¹⁾	
Ludność ¹⁾ na 1 km ² <i>Population</i> ¹⁾ per 1km ²	16
Hustota ¹⁾ osiedlenia na 1 km ²	
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn <i>Females</i> ¹⁾ per 100 males	98
Żeny ¹⁾ na 100 mužů	
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Non-working age population</i> ¹⁾ per 100 persons of working age	39,2
Index ekonomicznego zaťaženia ¹⁾	
Pracujący według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : <i>Employed persons by sections in % of total employed persons in</i> ²⁾ :	
Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie <i>agriculture, forestry and fishing</i>	14,0
zemědělství, lesnictví a rybářství	
przemysle i budownictwie <i>industry and construction</i>	31,6
průmyslu a stavebnictví	
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : <i>Users of installations in % of total population of</i> ²⁾ :	
Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej <i>water-line system</i>	89,6
vodovod	
kanalizacyjnej <i>sewage system</i>	6,1
kanalizační síť	
gazowej <i>gas-line system</i>	24,1
plyn	
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro <i>Revenue of the gmina budget per capita in EUR</i>	625,42
Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	
Lesistość ¹⁾ w % <i>Forest cover</i> ¹⁾ in %	63,5
Zalesnění ¹⁾ (v %)	

Skorošice se skládají ze dvou částí obce s názvy Petrovice a Skorošice. Český název obce je nesporně spojen s osobním jménem lokátora Skoroše, jehož jméno se objevuje v listinách z let 1268 a 1271, ale existence stejnojmenné lokality je až z počátku 14. století.

Obec těžila z výhodné polohy při obchodní cestě do Kladska, ale rozdělením Slezska roku 1742 tuto výsadu ztratila. V první polovině 19. století obec patřila k největším vsím na Frývaldovsku a byla také významným centrem přádláctví a obchodu s přízí. Z bohatství lesů těžil dřevařský průmysl. Osídlování českými rodinami po květnu 1945 se velmi protáhlo a obec ztrácela svoji bývalou velikost i pozici. V roce 1976 byly Skorošice se všemi částmi administrativně připojeny k Žulové, ale v roce 1990 se znovu osamostatnily. K významným a nepřehlédnutelným památkám se řadí kostel sv. Martina se sochou P. Marie a rokoková socha sv. Immaculaty z roku 1778.

The commune consists of two localities: Petrovice and Skorošice. The name of Skorošice originated from a surname of a landed proprietor Skorosa. The first mention of Skorosa came from the years 1268 and 1271. The establishment of the settlement dates from the beginning of the 14th century.

It had a lot of the advantages of the position on a trade route to Klodzko which were lost after the partition of Silesia region in 1742. In the first half of the 19th century Skorošice was one of the biggest villages in Frývaldovsk region. It was well-know from spinning and wood production. After 1945 the population of the commune was increasing very slowly. In 1976 the commune joined to Žulova but in 1990 it became independent again. Among the most interesting monuments is St. Martin church with sculptures of Holy Mary and St. Immaculate from 1778.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

SLEZSKÉ PAVLOVICE

www.slezskepavlovice.cz

Gmina o pierwotnej nazwie Niemieckie Pavlovice (niem. Deutsch Paulowitz), znajduje się na Osoblażskim cyplu, na lewym brzegu rzeki Prudnik i z trzech stron graniczy z Polską. Jest to mała gmina o powierzchni 663 ha. Znajduje się tutaj najbardziej wysunięty na północ punkt w Morawsko-śląskim regionie. Pierwsza pisemna wzmianka pochodzi z 1267 r. W miejscu gdzie stała twierdza z XIV w. znajduje się zamek z częścią parku z II połowy XVIII w. Do innych zabytków należy pseudogotycki kościół św. Andrzeja z 1853 r. oraz rzeźba św. Jana Nepomucena. Niedaleko wsi znajduje się tzw. Szwedzki Słup, postawiony po odejściu szwedzkich wojsk w czasie wojny trzydziestoletniej. Do 1959 r. znajdował się on na terenie gminy, po zmianie granic państwowych znajduje się na terytorium Polski. W gminie wybudowano pomnik ku czci ofiar I wojny światowej. W południowo-wschodniej części gminy znajduje się rezerwat Dżungla.

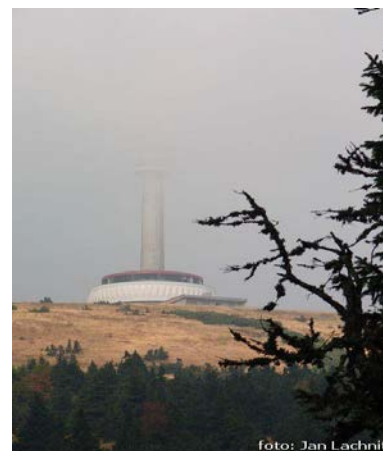

foto: Jan Lachnit

	2012
Ludność ¹⁾ <i>Population¹⁾</i> Obywatelstwo ¹⁾	225
Ludność ¹⁾ na 1 km ² <i>Population¹⁾ per 1km²</i> Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	34
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn <i>Females¹⁾ per 100 males</i> Żeny ¹⁾ na 100 mužů	106
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Non-working age population¹⁾ per 100 persons of working age</i> Index ekonomického zatížení ¹⁾	60,7
Pracujący według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : <i>Employed persons by sections in % of total employed persons in²⁾:</i> Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie <i>agriculture, forestry and fishing</i> zemědělství, lesnictví a rybářství	17,9
przemysłu i budownictwa <i>industry and construction</i> průmyslu a stavebnictví	53,8
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : <i>Users of installations in % of total population of²⁾:</i> Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej <i>water-line system</i> vodovod	94,4
kanalizacyjnej <i>sewage system</i> kanalizační síť	–
gazowej <i>gas-line system</i> plyn	21,0
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro <i>Revenue of the gmina budget per capita in EUR</i> Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	592,04
Lesistość ¹⁾ w % <i>Forest cover¹⁾ in %</i> Zalesnění ¹⁾ (v %)	1,6

Obec, původně Německé Pavlovice (něm. Deutsch Paulowitz), se nachází v Osoblažském výběžku na levém břehu Prudníku a ze tří stran hraničí s Polskou republikou. Malá obec má rozlohu jen 663 ha a na jejím katastru se nalézá nejsevernější bod Moravsko-slezského kraje. První písemná zpráva o obci je z r. 1267. V obci je na místě původní tvrze ze 14. st. zámek z 2. pol. 18. st. se zachovalými zbytky zámeckého parku. Dalšími památkami jsou pseudogotický filiální kostel sv. Ondřeje z r. 1853 a socha sv. Jana Nepomuckého. V blízkosti obce stojí tzv. Švédský sloup. Byl postaven po odchodu švédských vojsk v době třicetileté války za hranice olomouckého biskupství. Až do r. 1959 stál na území obce, po úpravě státních hranic je na polském území. V obci byl vybudován památník obětem 1. světové války. V jihovýchodní části katastru obce se nachází přírodní rezervace Džungle.

The village, originally called Německé Pavlovice (German name Deutsch Paulowitz), is located in the Osoblaha spur on the left bank of the Prudník river. It borders on Poland from three sides. It is a small village with its total area 663 ha. There is the northernmost point of the Moravkoslezský region. The first mention of the village was written in 1267. There is a castle with a part of a park from the second half of the 18th century locating on the place of a fortress from the 14th century. Other monuments are gothic Church of St. Ondřej from 1853 and the statue of St. Jan Nepomucký. Near the village there is so-called Swedish column. It was built after departure of the Swedish troops during the Thirty Years' War. After the change of state borders in 1959, it is located in the Polish territory. A monument to the victims of the World War I was built in the village. In the southeast part of the village there is a nature reserve Džungle.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

SLEZSKÉ RUDOLTICE

www.slezskerudoltice.cz

Miejscowość leży w południowo-wschodniej części Osoblažskiego cypla, a na południu graniczy z Polską. Rudoltice były początkowo dwiema odrębnymi wsiami. Przydomek „Slezské“ gmina zyskała po 1945 r. Slezské Rudoltice miały do 1954 r. statut miasteczka. Dzisiaj gmina ma 4 lokalne części: Amalín, Koberno, Slezské Rudoltice i Víno. O dawnym zasiedleniu tych terenów świadczy mały fort słowiańskiego typu w lokalnej części Víno pod wzgórzem Květnice. Pierwsze pisemne wzmianki o miejscowości pochodzą z 1255 r. Najważniejszym zabytkiem jest renesansowy zamek z parkiem, który został przebudowany w latach 1548–1565 ze średniowiecznej twierdzy. Znajdziemy tutaj również rzeźbę barokową Najświętszej Marii Panny, kościół św. Katarzyny, gotycki kościół św. Jerzego. Dodatkową atrakcją jest kolejka wąskotorowa wiodąca z Třemešnéj do Osoblahy, która przejeżdża przez gminę.

	2012
Ludność ¹⁾	571
Population ¹⁾ Obywatelstwo ¹⁾	
Ludność ¹⁾ na 1 km ²	24,6
Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn	82
Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym	41,3
Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	
Pracujący według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : Employed persons by sections in % of total employed persons in ²⁾ : Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie	20,3
agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	
przemysłu i budownictwa	22,6
industry and construction průmyslu a stavebnictví	
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : Users of installations in % of total population of ²⁾ : Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej	85,7
water-line system vodovod	
kanalizacyjnej	–
sewage system kanalizační síť	
gazowej	13,1
gas-line system plyn	
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro	700,07
Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	
Lesistość ¹⁾ w %	24,8
Forest cover ¹⁾ in % Zalesnění ¹⁾ (v %)	

Obec leží v jihovýchodní části osoblažského výběžku a na jihu hraničí s Polskem. Rudoltice byly původně dvě samostatné vsi, což je z katastrálního členění místní části Slezské Rudoltice na Městys Rudoltice a Ves Rudoltice stále patrné. Přízvisko „Slezské“ získaly až po r. 1945. Slezské Rudoltice měly do r. 1954 status městyse. Dnes má čtyři místní části: Amalín, Koberno, Slezské Rudoltice a Víno. O dávném osídlení oblasti svědčí malé hradiště slovanského typu v místní části Víno pod vrchem Květnicí. První písemný záznam o obci je z r. 1255. Nejvýznamnější historickou památkou je renesanční zámek s parkem, který vznikl v letech 1548–1565 přestavbou původní středověké tvrze. Dále zde nalezneme barokní sochu Panny Marie Immaculaty, kostel sv. Kateřiny a v zaniklé obci Pelhřimovy gotický kostel sv. Jiří. Atraktivní je úzkokolejná trať z Třemešné do Osoblahy, která vede přes obec.

The village is situated in the southeastern part of the Osoblaha spur and on the south it borders on Poland. Rudoltice were originally two separate villages, which is perceptible in the local land registry of Slezské Rudoltice to Rudoltice township and Ves Rudoltice. The village received the name “Slezské” after 1945. Slezské Rudoltice had the status of township until 1954. At present it consists of four local parts – Amalín, Koberno, Slezské Rudoltice and Víno. Small fort of Slavic type saved in Víno under the Květnice hill testifies about the ancient settlement of the area. The first mention of the village was written in 1255. The most important monument is renaissance castle with a park, which was built in 1548 – 1565 and it was a medieval fortress originally. There are also baroque statue of Virgin Mary Immaculate, the Church of St. Kateřina and gothic Church of St. Jiří in extinct Pelhřimovy village. The route of the narrow-gauge train from Třemešná to Osoblaha leads through Slezské Rudoltice.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

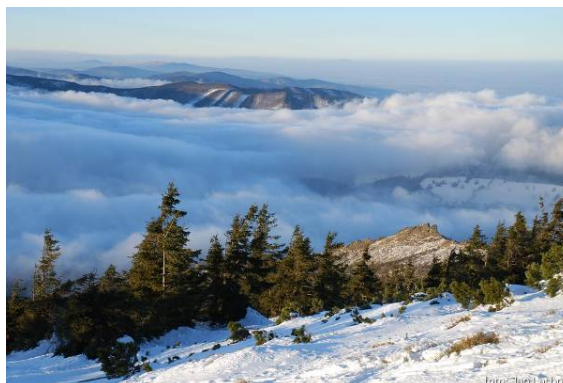

STARÁ ČERVENÁ VODA

www.staracervenavoda.cz

Pierwsze wzmianki o wsi pojawiły się w dokumentach vidnavskiego wójta w 1291 r. Gmina dzieli się na części: Stará Červená Voda i Nová Červená Voda. Ukształtowanie gminy jest bardzo zróżnicowane (Stará Červená Voda leży na wysokości 304 m n.p.m., Nová Červená Voda – 332 m n.p.m., natomiast Sokolskie wzgórze na południu gminy – 967 m n.p.m.).

Dobrze rozwijało się tu przędzalnictwo, rolnictwo i kamieniarstwo. Po napływie nowych osadników w gminie utworzono siedzibę zlínskéj firmy budowlanej Baťa. Inne zakłady stopniowo zamykano. W Novéj Červenéj Vodzie od 1970 r. eksploatowany był kamieniołom granitu. W gminie znajdują się jedne z najstarszych zabytków w województwie, należą do nich parafia oraz kościół. Ponadto zachował się kościół Bożego Ciała z XIII w. oraz Słup Zarazy z 1713 r. z reliefem św. Jana Nepomucena, prawdopodobnie jest to dzieło miejscowych kamieniarzy.

	2012
Ludność ¹⁾ Population ¹⁾ Obyvatelstvo ¹⁾	661
Ludność ¹⁾ na 1 km ² Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	18
Kobiety ¹⁾ na 100 mužczyzn Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	98
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	42,5
Pracujący według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : Employed persons by sections in % of total employed persons in ²⁾ : Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	9,9
przemysłu i budownictwa industry and construction průmyslu a stavebnictví	36,0
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ . Users of installations in % of total population of ²⁾ : Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej water-line system vodovod	90,2
kanalizacyjnej sewage system kanalizační síť	–
gazowej gas-line system plyn	48,4
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	582,15
Lesistość ¹⁾ w % Forest cover ¹⁾ in % Zalesnění ¹⁾ (v %)	58,0

V listině pro vidnavského fojta je první zmínka o obci z roku 1291. Za místní části obce jsou dnes uznávány Stará Červená Voda a Nová Červená Voda. Nadmořská výška se v katastru značně mění (u Staré Červené Vody je průměr 304 m n. m., u Nové Červené Vody 332 m n. m., ovšem Sokolský vrch na jihu katastru má 967 m).

V obci se dařilo přádláctví, zemědělství a okrajově i kamenictví. Po příchodu nových osidlců měla v obci zpočátku vlastní provoz i Zlínská akciová stavební společnost firmy Baťa. Další místní závody postupně zanikaly. Nakonec v místě zůstal jen žulový lom v Nové Červené Vodě, který byl otevřen v roce 1970. Fara a kostel patřily podle tradice k nejstarším v kraji, ale písemné důkazy nejsou k dispozici. Kostel Božího Těla ze 13. století a morový sloup z roku 1713 s reliefem sv. Jana Nepomuckého, patrně dílo kameníků z Nysy, jsou významné památky v obci.

Stará Červená Voda first time was noted in 1291 in documents of Vidnavsky chairman of the village. The commune consists of two localities: Stará Červená Voda and Nová Červená Voda. Its land has varied forms – Stará Červená Voda is situated on 304 m elevation above sea level, Nová Červená Voda 332 m elevation above sea level, however Sokolský Hill in the south of the commune – 967 m elevation above sea level.

There were well unfolded spinning, agriculture and masonry. There was situated Zlínská building office after immigration of new settlers in this commune. Other factories were closed. Since 1970 there was utilized a granite quarry. In this region there are some of the oldest monuments in the voivodship – a parish and a church. There was also a saved Corpus Christi Church from 13th century and the Plague's Pillar from 1713 with a relief of St. Jan Nepomucen. This is probably a work of local stonemasons.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

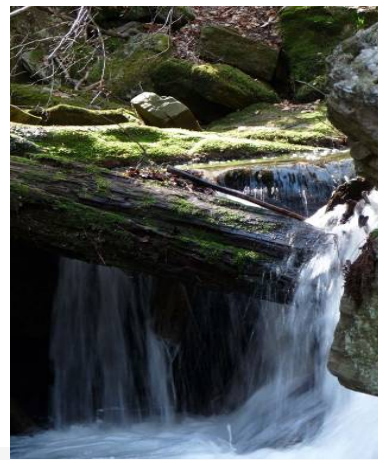

STARÁ VES

www.staraves.eu

Gmina leży na obszarze Chronionego Krajobrazu Jeseníka, na wysokości 500 – 1300 m n.p.m. Większość powierzchni zajmują lasy. Gmina powstała w wyniku połączenia w 1960 r. dwóch gmin (dzisiejsze części lokalne): Stará Ves i Žďárský Potok.

W XIII w. olomuniecki biskup Bruno z Schauenburku założył tu osadę, którą zniszczono w czasie wojen węgierskich. Na jej miejscu odnowiono Stará Ves. Pierwsza pisemna wzmianka o gminie pochodzi z 1561 r. W przeszłości na tych terenach wydobywano srebro, ołów i rudy żelaza oraz palono węgiel drzewny. Do zabytków należy barokowa rzeźba św. Jana Nepomucena oraz zespół budowli architektury ludowej w lokalnej części Žďárský Potok. W gminie znajduje się też chata Alfréda z 1861 r., która w 2002 r. została zniszczona przez pożar i do tej pory nie została odbudowana. W okolicach gminy znajduje się rezerwat przyrody: Pstruží potok, Rašeliniště Skřítek i U Slatinného potoka.

	2012
Ludność ¹⁾	528
Population ¹⁾ Obywatelstwo ¹⁾	
Ludność ¹⁾ na 1 km ²	12
Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn	100
Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym	38,2
Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	
Pracujący według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : Employed persons by sections in % of total employed persons in ²⁾ : Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie	15,0
agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	
przemysłu i budownictwa	39,0
industry and construction průmyslu a stavebnictví	
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : Users of installations in % of total population of ²⁾ : Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej	87,7
water-line system vodovod	
kanalizacyjnej	75,1
sewage system kanalizační síť	
gazowej	6,4
gas-line system plyn	
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro	638,48
Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	
Lesistość ¹⁾ w %	86,2
Forest cover ¹⁾ in % Zalesnění ¹⁾ (v %)	

Obec se nachází v CHKO Jeseníky ve výškách od 500 do 1300 m n. m. Více než čtyři pětiny jejího území jsou porostlé lesy. V současné správní podobě vznikla v r. 1960 spojením dvou samostatných obcí (nyní místních částí) Stará Ves a Žďárský Potok.

Ve 13. století olomoucký biskup Bruno ze Schauenburku založil osadu, která poté zanikla za uherských válek. Na jejím místě se pak obnovila a rozvíjela Stará Ves. První písemná zmínka o obci pochází z r. 1561. Historicky patřila obec do oblasti, kde se dolovalo stříbro, olovo a železná ruda, rovněž se zde pájlo dřevěné uhlí. Z památek jsou zde barokní socha sv. Jana Nepomuckého či soubor lidové architektury s převážně roubenými stavbami ve Žďárském Potoce. Dominantou obce je Alfrédova chata z r. 1861, jež v r. 2002 vyhořela a prozatím nebyla obnovena. V okolí obce je několik přírodních rezervací – Pstruží potok, Rašeliniště Skřítek nebo U Slatinného potoka.

The village is located in the Protected Landscape Area the Jeseníky mountains at an altitude of 500–1300 m above sea level. More than four-fifths of its territory is covered by forests. Present area of the village is a result of connection of two villages in 1960 (today's local parts) Stará Ves and Žďárský potok.

In the 13th century the Olomouc Bishop Bruno from Schauenburk founded the settlement, which was destroyed during the Hungarian Wars. Then Stará Ves restored and developed in this area. The first mention of the village was written in 1561. In the past there was mined silver, lead and iron ores and also burned charcoal. There is baroque statue of St. Jan Nepomucký and timbered building of folk architecture in Žďárský potok. The dominant of the village is Alfréd's cottage from 1861, which burnt down in 2002 and it has not been restored yet. Around the village there are several nature reserves the Pstruží potok, the Rašeliniště Skřítek and the U Slatinného potoka.

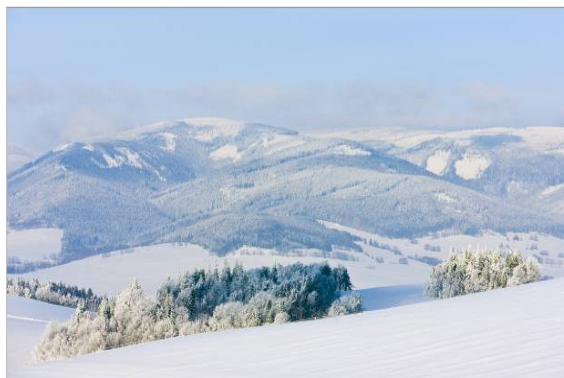
¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

STARÉ HEŘMINOVY

www.stare-herminovy.eu

Gmina leży w Niskim Jeseníku, na granicy powiatów Bruntál i Opava. Charakteryzuje się szeregową zabudową, skoncentrowaną wokół drogi komunikacyjnej i potoku Stará Voda. Brak jest dokumentów dotyczących daty powstania gminy. Prawdopodobny okres powstania to lata 1253–1422. Gmina miała różne nazwy: Erwigsdorf, Erbsdorf, Erbesdorf. Nazwy te prawdopodobnie pochodzą od współzałożyciela miasta Horní Benešov – Erwiga. Wiadomo, że była to jedna z klasztornych gmin. W 1474 r. gmina została zniszczona przez wojska Matyáša Korvína. Wzmianka o ponownym osiedleniu gminy pochodzi z 1668 r. Ludność zajmowała się głównie rolnictwem. Do zabytków w Starých Heřminovach (niem. Alt Erbersdorf) należy kościół filialny św. Wacława z 1874 r. z wieżą zegarową z 1885 r. W latach 1978–1990 gmina należała do miasta Horní Benešov, później usamodzielniała się.

	2012
Ludność ¹⁾ <i>Population¹⁾</i> Obywatelstvo ¹⁾	241
Ludność ¹⁾ na 1 km ² <i>Population¹⁾ per 1km²</i> Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	24
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn <i>Females¹⁾ per 100 males</i> Ženy ¹⁾ na 100 mužů	119
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Non-working age population¹⁾ per 100 persons of working age</i> Index ekonomického zatížení ¹⁾	54,5
Pracujący według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : <i>Employed persons by sections in % of total employed persons in²⁾:</i> Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie <i>agriculture, forestry and fishing</i> zemědělství, lesnictví a rybářství	5,2
przemysłu i budownictwa <i>industry and construction</i> průmyslu a stavebnictví	41,6
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : <i>Users of installations in % of total population of²⁾:</i> Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej <i>water-line system</i> vodovod	88,1
kanalizacyjnej <i>sewage system</i> kanalizační síť	–
gazowej <i>gas-line system</i> plyn	12,7
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro <i>Revenue of the gmina budget per capita in EUR</i> Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	501,49
Lesistość ¹⁾ w % <i>Forest cover¹⁾ in %</i> Zalesnění ¹⁾ (v %)	26,5

Obec se nachází v oblasti Nížkého Jeseníku na hranicích okresů Bruntál a Opava. Obec se souvislou domovní zástavbou je soustředěna ve slunečném údolí potoka Stará Voda. Písemně není doloženo datum založení obce. Stalo se tak mezi lety 1253 až 1422, a to pod několika jmény Erwigsdorf, Erbsdorf, Erbesdorf. Tento název pochází s největší pravděpodobností od spoluzakladatele města Horního Benešova Erwiga. Jisté je, že se jednalo o jednu z klášterních vesnic. V r. 1474 byla vesnice vypálena janinskými vojsky Matyáša Korvína, zmínka o znovuosídlení je z r. 1668. Obyvatelstvo se v minulosti až po současnost živilo převážně zemědělstvím. Z památek se ve Starých Heřminovech (něm. Alt Erbersdorf) nachází filiální kostel sv. Václava z r. 1874 s funkčními věžními hodinami z r. 1885. V letech 1978–1990 byly Staré Heřminovy částí města Horní Benešov. Poté došlo k obnovení samostatnosti obce.

The village is located in the Nízky Jeseník. It borders on the Bruntál district and the Opava district. The village with continuous housing development is situated in the sunny valley of the Stará Voda river. The date of the founding of the village is unknown. The village was founded as Erwigsdorf, Erbsdorf, Erbesdorf between the years 1253 – 1422. The name of the village probably comes from the co-founder of Horní Benešov town Erwig. It is certain that it was one of the monastery. In 1474 the village was burnt down by the Janinské armies of Matyáš Korvín. It was resettled in 1668. The inhabitants dealt in agriculture mainly. There is the Church of St. Václav from 1874 with clock tower from 1885 in Staré Heřminovy (German name Alt Erbersdorf). Staré Heřminovy was a local part of Horní Benešov town in 1978 – 1990. Then the village became independent.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

SUPÍKOVICE

www.supikovice.cz

Według pierwszego odnalezionego dokumentu z 1284 r. Supíkovice były majątkiem biskupim. Dokument Włocha A. Wala z 1430 r. informuje o znajdujących się niedaleko Supíkovic na górze Spitzenstein (Špičák) korytarzach z pokładami złota i srebra.

Dla ówczesnych właścicieli miejscowość ta była bardzo cenna, dzięki istniejącym na jej terenie wapiennym kamieniołomom i produkcji wapnia. Tradycję miało tutaj również przędzalnictwo. W XIX w. Supíkovice zajmowały czołowe miejsce w wydobywaniu i obróbce marmuru znanego jako „Śląska Carrara“. W czasach największej koniunktury znajdowało się tutaj 31 zakładów kamieniarskich. W 1885 r. otwarto szkołę zawodową o profilu kamieniarskim, którą później upaństwowiono. Po wojnie większość zakładów kamieniarskich zakończyła swoją działalność. Z zabytków zachował się m. in. kościół św. Jadwigi z XVI w. i szkoła z 1689 r.

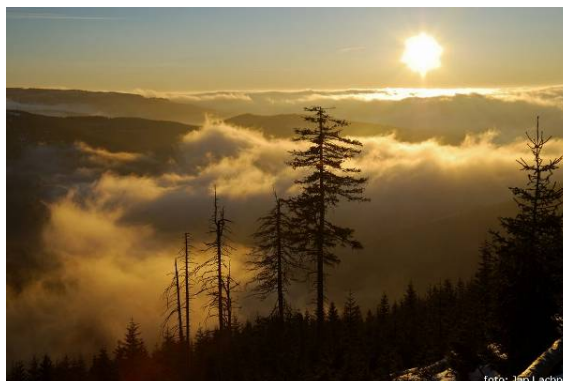

foto: Jan Lachnít

	2012
Ludność ¹⁾ Population ¹⁾ Obywatelstwo ¹⁾	697
Ludność ¹⁾ na 1 km ² Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	75
Kobiety ¹⁾ na 100 mužczyzn Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	89
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	40,2
Pracující według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : Employed persons by sections in % of total employed persons in ²⁾ : Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	5,4
przemysłu i budownictwie industry and construction průmyslu a stavebnictví	43,4
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ . Users of installations in % of total population of ²⁾ : Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej water-line system vodovod	88,1
kanalizacyjnej sewage system kanalizační síť	74,4
gazowej gas-line system plyn	43,8
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	566,61
Lesistość ¹⁾ w % Forest cover ¹⁾ in % Zalesnění ¹⁾ (v %)	45,9

Były podle první dochované zprávy k roku 1284 uváděny jako biskupský majetek. Zpráva Itala A. Wala z roku 1430 obsahuje zmínku o tom, že u Supíkovic v hoře Spitzenstein (Špičáku) je mnoho různých chodeb, zlato a stříbro.

Obec měla pro tehdejší majitele vysokou cenu svými vápencovými lomy, výrobou vápna. Tradici zde mělo také přadláctví. Úplně novou cestu obec nastoupila v polovině 19. Století, kdy se dostala na přední místo v dobývání a opracování mramoru a měla symbolické označení "Slezská Carrara". V době nejvyšší konjunktury zde bylo 31 kamenických závodů. V roce 1885 byla v obci otevřena odborná škola pro mramorový průmysl, která se později stala státní školou. Po válce a zejména po roce 1948 většina kamenických závodů ukončila svou činnost. Kostel zasvěcený svatě Hedvice stál ve vsi, jak dosvědčuje dochovaný portál, již v 16. století. Škola je zmiňována z roku 1689.

According to the first discovered document from 1284 Supíkovice was the bishop's property. The document from 1430 belonged to Italian man A. Wala. It informed about nearly situated, on Spitzenstein (Spicak) Mountain, gold and silver seams.

For the settlement's owners that locality was a very valuable because on that area there was a lime quarry and a lime production. The spinning had its own tradition there as well. In the 19th century Supíkovice was in the top in mining and working of marble known as "Silesia Carrara". There were 31 mason's workshops. In 1885 a basic vocational school with mason's profile was opened which became state-owned later. The most of mason's workshops ended activity after war. There are lots of monuments – St. Hedvica Church from the 16th century and a school from 1689.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

SVĚTLÁ HORA

www.svetlahora.cz

Gmina Světlá Hora leży u podnóża Hrubého Jeseníka, około 8 km od miasta Bruntál. Dzisiejsza nazwa powstała w 1960 roku z połączenia gmin Světlá i Andělská Hora.

Pierwsza pisemna wzmianka o gminie pochodzi z 1267 r. Tradycyjnym źródłem utrzymania ludności było rolnictwo, a od XVI i XVII w. również wydobywanie złota i rudy żelaza. W XIX w. rozwijał się tu przemysł lniany. Przędzalnia lnu powstała w 1864 r. i działała do 1953 r. Później powstała tu fabryka produkująca ferryt, która funkcjonuje do dzisiaj. Z wielu zabytków możemy wymienić barokowy kościół św. Barbary i Katarzyny z 1798 r., kościół Michała Archanioła w Dětřichovicích z lat 1771–1773 oraz dwie kaplice – św. Józefa w Podlesí z 1748 r. i Najświętszej Trójcy w Suché Rudné z 1720 r.

	2012
Ludność ¹⁾ <i>Population¹⁾</i> Obywatelstwo ¹⁾	1 437
Ludność ¹⁾ na 1 km ² <i>Population¹⁾ per 1km²</i> Hustota ¹⁾ osiedleni na 1 km ²	33
Kobiety ¹⁾ na 100 męzczyzn <i>Females¹⁾ per 100 males</i> Żeny ¹⁾ na 100 mužů	99
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Non-working age population¹⁾ per 100 persons of working age</i> Index ekonomického zatřizení ¹⁾	37,2
Pracujący według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : <i>Employed persons by sections in % of total employed persons in²⁾:</i> Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie <i>agriculture, forestry and fishing</i> zemědělství, leśnictví a rybářství	8,7
przemysłu i budownictwie <i>industry and construction</i> průmyslu a stavebnictví	38,1
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ . <i>Users of installations in % of total population of²⁾:</i> Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej <i>water-line system</i> vodovod	87,3
kanalizacyjnej <i>sewage system</i> kanalizační síť	63,2
gazowej <i>gas-line system</i> plyn	44,6
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro <i>Revenue of the gmina budget per capita in EUR</i> Přijmy obce na 1 trvale bydlicího obyvatele v euro	507,14
Lesistość ¹⁾ w % <i>Forest cover¹⁾ in %</i> Zalesnění ¹⁾ (v %)	49,4

Obec Světlá Hora leží v podhůří Hrubého Jeseníku asi 8 km od města Bruntál. Dnešní podoba názvu vznikla r. 1960 sloučením obcí Světlá a Andělská Hora.

První písemná zmínka o vsi Světlá pochází z roku 1267. K tradičním způsobům obživy většiny obyvatel vesnice a okolí patřilo zemědělství. V 16. a 17. st. to pak stejně jako v okolních obcích byla těžba zlata a železa. V 19. století se zde úspěšně rozvíjel lnářský průmysl. Přádělna lnu byla ve Světlé založena v r. 1864, svou činnost ukončila v r. 1953. Poté zde vznikla továrna na výrobu feritů fungující až do dnešních dnů. Z mnoha památek stojí za zmínku pozdně barokní filiální kostel sv. Barbory a Kateřiny ve Světlé z r. 1798, kostel archanděla Michaela v Dětřichovicích z let 1771–73 a dvě dřevěné kaple – sv. Josefa v Podlesí z r. 1748 a Nejsvětější Trojice v Suché Rudné z r. 1720.

The village is located at the foothills of the Hrubý Jeseník about 8 km from Bruntál town. Today's form of the name of the village was formed by mergence of two villages Světlá and Andělská Hora in 1960.

The first mention of Světlá village was written in 1267. The local inhabitants dealt in agriculture. There was mined gold and iron as in the surrounding villages in the 16th and 17th centuries. In the 19th century there was developed flax industry successfully. In 1864 the spinning mill was founded in Světlá. And it was finished in 1953. Then there was a factory for the production of ferrite, which is here to these days. The most significant historical monuments are baroque Church of St. Barbora and Kateřina from 1798 in Světlá, the Church of Archangel Michael from 1771–1773 in Dětřichovice and two wooden chapels of St. Josef from 1784 and the Holy Trinity from 1720 in Suchá Rudná.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

SVOBODNÉ HEŘMANICE

www.svobodnehermanice.cz

Gmina znajduje się u podnóża Niskiego Jesenika w płytkiej dolinie wzdłuż potoku Heřmanického. Początkowa nazwa gminy (niem. Frei Hermersdorf) i nazwiska pierwszych osadników wsi wskazują na to, że gmina od samego początku istnienia była niemiecką osadą. W pierwszej połowie XIII w. założono trzy nowe osady – Hermannsdorf (Svobodné Heřmanice), Ekkardisdorf (Jakartovice) i Sibodesdorf (Horní Životice). Pierwsza pisemna wzmianka o gminie pojawiła się w dokumencie papieża Innocentego IV wydanym w 1250 r. w Lyonie. Zabytkowy kościół św. Trójcy wybudowano w 1786 r., na miejscu dawnego gotyckiego kościoła. Do ciekawostek należy najstarszy kamieniołom łupków dachowych. Prace w kamieniołomie mają swój początek w 1776 r., a produkcja rozpoczęła się w 1842 r. Wysokiej jakości łupki wykorzystywano jako pokrycie dachów na terenie Moraw i Śląska. Obecnie kamieniołom jest w połowie zatopiony i jest dobrym miejscem do nurkowania.

	2012
Ludność ¹⁾ <i>Population¹⁾</i> Obywatelstwo ¹⁾	535
Ludność ¹⁾ na 1 km ² <i>Population¹⁾ per 1km²</i> Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	47
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn <i>Females¹⁾ per 100 males</i> Ženy ¹⁾ na 100 mužů	103
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Non-working age population¹⁾ per 100 persons of working age</i> Index ekonomického zatížení ¹⁾	42,7
Pracujący według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : <i>Employed persons by sections in % of total employed persons in²⁾:</i> Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie <i>agriculture, forestry and fishing</i> zemědělství, lesnictví a rybářství	9,0
przemysłu i budownictwa <i>industry and construction</i> průmyslu a stavebnictví	53,2
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : <i>Users of installations in % of total population of²⁾:</i> Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej <i>water-line system</i> vodovod	90,5
kanalizacyjnej <i>sewage system</i> kanalizační síť	30,0
gazowej <i>gas-line system</i> plyn	58,1
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro <i>Revenue of the gmina budget per capita in EUR</i> Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	396,73
Lesistość ¹⁾ w % <i>Forest cover¹⁾ in %</i> Zalesnění ¹⁾ (v %)	17,1

Obec se nachází v podhůří Nížkého Jeseníku v mělkém údolí podél Heřmanického potoka. Původní název obce (něm. Frei Hermersdorf) i jména prvních osadníků dovozují, že od jejího založení se jednalo o německé osídlení. Přibližně v první polovině 13. st. byly založeny tři nové osady – Hermannsdorf (Svobodné Heřmanice), Ekkardisdorf (Jakartovice) a Sibodesdorf (Horní Životice). První dochovaná písemná zmínka o obci se objevuje v listině papeže Innocence IV. vydané r. 1250 v Lyonu. Památkově významný je kostel Nejsvětější Trojice postavený v r. 1786 (na místě dřívějšího gotického). Zajímavostí je nejstarší lom na pokrývačské břidlice. Lomařské práce zde začaly již v r. 1776 a těžba byla zahájena v r. 1842. Kvalitní břidlice byla užívána jako střešní krytina po celé Moravě a Slezsku. V současnosti je lom do poloviny zatopen a stal se vyhledávanou potápěčskou lokalitou známou jako Šifř.

The village is located at the foothills of the Nížký Jeseník in the shallow valley along the Heřmanický stream. The original name of the village (German name Frei Hermersdorf) and names of the first settlers conclude, that it was a German settlement. Approximately in the first half of the 13th century there were established three new settlements – Hermannsdorf (Svobodné Heřmanice), Ekkardisdorf (Jakartovice) and Sibodesdorf (Horní Životice). The first mention of the village was written in the document of Pope Innocence IV, which was published in Lyon in 1250. The local historical monument is the Church of the Holy Trinity from 1786, which is built on the place of the former gothic church. An interesting feature is the oldest quarry of roof slates. The quarry works started in 1776 and production of roof slates was started in 1842. The good quality slates were used for covering the roofs in Moravia and Silesia. At present the quarry is halfway flooded and it is a good location for diving called Šifř.

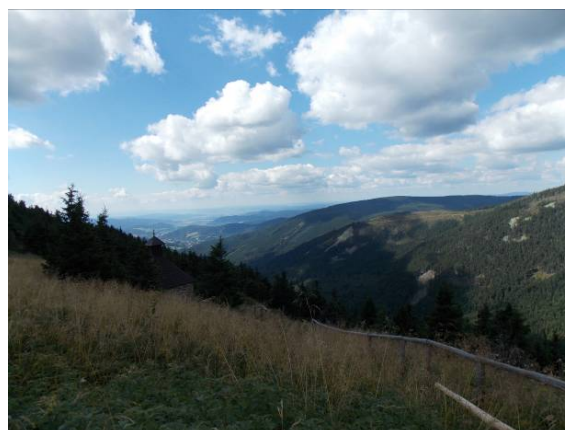
¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

TŘEMEŠNÁ

www.tremesna.cz

Gmina znajduje się na terenie Hrubého Jeseníka, rozciąga się kilka kilometrów wzdłuż potoku Mušlov. W jej skład wchodzi cztery miejscowości: Třemešná, Rudíkovy z Nové Rudíkovy, Damašek i Artmanov. Tereny gminy były już zasiedlone w epoce kamienia. Gmina została założona około 1251 r. przez rycerza Helemberta z Thurmu na polecenie biskupa Bruna z Schauenburku. Pierwsza pisemna wzmianka o Třemešnéj (niem. Röwersdorf) pochodzi z 1256 r. W czasie czesko-węgierskich wojen w II połowie XV w. gmina została opuszczona i ponownie zasiedlona w 1535 r. Do zabytków należą barokowy kościół św. Sebastiana z 1736 r. z wieżą z 1780 r. oraz rzeźba św. Jana Nepomucena. Do pomników technicznych oraz atrakcji turystycznych należy kolejka wąskotorowa z Třemešnéj do Osoblahy, działająca od 1898 r. Trasa o długości 20 km ma rozstaw torów 760 mm (normalnotorowa – 1435 mm). Maksymalna dozwolona prędkość wynosi 40 km/h. Na trasie kolejki znajduje się 36 niestrzeżonych przejazdów kolejowych, 4 mosty i 102 przęsła.

	2012
Ludność ¹⁾ <i>Population</i> ¹⁾ Obywatelstvo ¹⁾	910
Ludność ¹⁾ na 1 km ² <i>Population</i> ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	43,4
Kobiety ¹⁾ na 100 mužczyzn <i>Females</i> ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	87
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Non-working age population</i> ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	38,5
Pracující według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : <i>Employed persons by sections in % of total employed persons in</i> ²⁾ : Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie <i>agriculture, forestry and fishing</i> zemědělství, lesnictví a rybářství	8,4
przemysle i budownictwie <i>industry and construction</i> průmyslu a stavebnictví	29,1
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : <i>Users of installations in % of total population of</i> ²⁾ : Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej <i>water-line system</i> vodovod	88,3
kanalizacyjnej <i>sewage system</i> kanalizační síť	15,3
gazowej <i>gas-line system</i> plyn	37,6
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro <i>Revenue of the gmina budget per capita in EUR</i> Příjmy obce na 1 trvale bydlicího obyvatele v euro	490,61
Lesistość ¹⁾ w % <i>Forest cover</i> ¹⁾ in % Zalesnění ¹⁾ (v %)	54,8

Obec se nachází v oblasti Hrubého Jeseníku a je rozložena v délce několika kilometrů podél potoka Mušlov. Sestává ze čtyř prostorově oddělených míst: Třemešná, Rudíkovy (a Nové Rudíkovy), Damašek a Artmanov. První tři jmenované jsou místními částmi Třemešné. Území obce bylo osídleno již v mladší době kamenné. První písemná zmínka o Třemešné (něm. Röwersdorf) je z r. 1256. Za česko-uherských válek ve 2. pol. 15. st. obec zpustla, znovuosídlena byla až v r. 1535. Z památek je významný barokní kostel sv. Šebestiána z r. 1736 s věží z r. 1780 a socha sv. Jana Nepomuckého. Technickou památkou a turistickou atrakcí je úzkorozchodná železniční trať z Třemešné do Osoblahy. Je provozována od r. 1898. Trať je dlouhá přes 20 km a rozchod kolejí činí 760 mm. Maximální povolená rychlost je 40 km/hod. Na trati je 36 nechráněných železničních přejezdů, 4 mosty a 102 oblouků.

The village is located in the Hrubý Jeseník and it is spread several kilometers along the Mušlov stream. The village consists of four separated locations – Třemešná, Rudíkovy (and Nové Rudíkovy), Damašek and Artmanov. The first three locations are local parts of Třemešná. The area was already settled during the Stone Age. The first mention of Třemešná (German name Röwersdorf) was written in 1256. During the Czech and Hungarian Wars in the second half of the 15th century the village was abandoned and it was resettled until 1535. The historical monuments are famous baroque Church of St. Šebestián from 1736 with tower from 1780 and a statue of St. Jan Nepomucký. Technical monument and tourist attraction is the route of the narrow-gauge train from Třemešná to Osoblahy. It has worked since 1898. The route is over 20 km long and railway gauge is 760 mm. The maximum speed of the narrow-gauge train is 40 km an hour. There are placed thirty six unprotected railway crossings, four bridges and one hundred and two spans on the route of the narrow-gauge train.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

TVRDKOV

obce.rymarovsko.cz/tvrdkov

Leží na południowym zachodzie powiatu Bruntál i regionu Morawsko-Sląskiego. Na zachodzie sąsiaduje z gminami regionu Olomunieckiego. W skład gminy wchodzi trzy części: Tvrdkov, Ruda i Mirotínek, które do 1990 r. były częścią Horního Města. Ich powstanie datuje się na XIII w. Pierwsze pisemne wzmianki o części Ruda pochodzą z 1348 r., o części Tvrdkov z 1349 r. a o Mirotínku z 1381 r. Początkowo ludność zajmowała się rolnictwem. W okolicy wydobywano metale szlachetne i żelazo. Do zabytków należy barokowy kościół św. Antoniego Padwańskiego z 1776 r. i posąg Panny Marii z 1848 r. W lokalnej części Ruda znajduje się droga krzyżowa z 14 rzeźbami z 1760 r., wiodąca na Křížový vrch. Kościół Panny Marii Śnieżnej z 1758 r. „Polskie kamienie” niedaleko Mirotínku przypominają poległych polskich żołnierzy w czasie wojen szwedzkich. Do ciekawostek przyrodniczych możemy zaliczyć jesiony i kasztanowce o czterometrowym obwodzie pnia, liczące 250 lat.

	2012
Ludność ¹⁾ Population ¹⁾ Obywatelstwo ¹⁾	221
Ludność ¹⁾ na 1 km ² Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osiedlenia na 1 km ²	11
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn Females ¹⁾ per 100 males Żeny ¹⁾ na 100 mužů	87
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomicznego załżenia ¹⁾	39,9
Pracujący według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : Employed persons by sections in % of total employed persons in ²⁾ : Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	19,7
przemysłu i budownictwa industry and construction průmyslu a stavebnictví	32,4
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : Users of installations in % of total population of ²⁾ : Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej water-line system vodovod	85,6
kanalizacyjnej sewage system kanalizační síť	10,6
gazowej gas-line system plyn	3,2
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	1 245,94
Lesistość ¹⁾ w % Forest cover ¹⁾ in % Zalesnění ¹⁾ (v %)	40,5

Leží na jhozápadě okresu Bruntál, potažmo celého Moravskoslezského kraje. Na západě sousedí s obcemi kraje Olomouckého. Obec je složena z místních částí Tvrdkov, Ruda a Mirotínek, které se vyčlenily z Horního Města v r. 1990. Jejich vznik se datuje až do 13. st. První písemné záznamy jsou o části Ruda z r. 1348, o Tvrdkově z roku 1349 a o Mirotínku z roku 1381. Původní obyvatelstvo se živilo zemědělstvím. V okolí se těžily rudy drahých a železných kovů. Z památek jsou významné barokní kostel sv. Antonína Paduánského z roku 1776 a poblíž stojící socha Panny Marie Immaculaty z roku 1848. V části Ruda pak křížová cesta se 14 sousošími z r. 1760 vedoucí na Křížový vrch a kostel Panny Marie Sněžné z r. 1758. „Polské kameny“ u Mirotínku připomínají padlé polské vojáky za švédských válek. Z přírodních památek jsou zajímavé 250 let staré jasony a kaštaný, jejichž kmeny mají obvod až 4 m.

The village is located on the southeast of the Bruntál district and the Moravskoslezský region. It borders on the villages of the Olomoucký region on the west. The village consists of three local parts – Tvrdkov, Ruda and Mirotínek, which were parts of Horní Město until 1990. They were established in the 13th century. The first mention of Ruda was written in 1348, Tvrdkov in 1349 and Mirotínek in 1381. The inhabitants dealt in agriculture. There were mined ores, precious metals and ferrous metals. The historical monuments are baroque Church of St. Antonín Paduánský from 1776 and a statue of Virgin Mary Immaculate from 1848 nearby. In Ruda there are Calvary with fourteen sculptures from 1760, which leads to the Křížový hill and the Church of Virgin Mary Sněžná from 1758. Near Mirotínek there are the “Polské kameny”, which are remembrance of the Polish soldiers killed during the Swedish Wars. The natural monuments are interesting 250 years old ash trees and chestnut trees whose trunks have a circumference up to 4 meters.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

UHELNÁ

www.uhelna.cz

Uhelná jest rozległą gminą, z niewielką liczbą ludności, w skład której wchodzi miejscowości: Červený důl, Dolní Fořt, Horní Fořt, Hraničky, Nové Vilémovice i Uhelná. Uhelná powstała prawdopodobnie w drugiej połowie XIII w., należała do Javorníka – Jánského Wzgórza.

Ludność zajmowała się głównie rolnictwem i stopniowo zaczęły powstawać zakłady przemysłowe. Po 1913 r. w Horním Fořtu powstał kompleks tartaku i gorzelní z suszarnią ziemniaków. Po II wojnie światowej zamykano zakłady przemysłowe, a tartak i folwarki przejęło w 1949 r. państwowe gospodarstwo rolne w Javorníku. Powierzchniowy kamieniołom lignitowy Pelnář w 1957 r. został zamknięty i zalany wodą, tworząc teren rekreacyjny. W gminie znajduje się kościół św. Katarzyny z 1801 r., rzeźba św. Jana Nepomucena, kaplica św. Floriana w Uhelnéj pochodząca z drugiej połowy XVIII w.

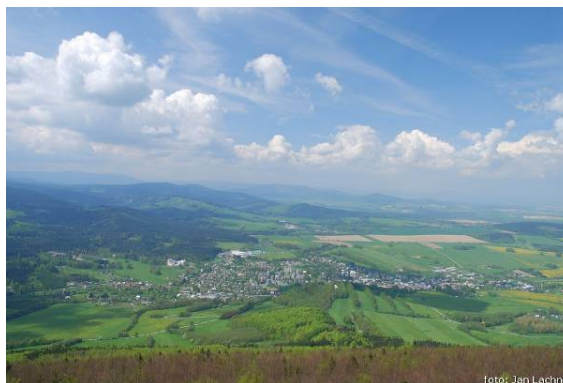

foto: Jan Lachnit

	2012
Ludność ¹⁾ <i>Population¹⁾</i> Obywatelstwo ¹⁾	486
Ludność ¹⁾ na 1 km ² <i>Population¹⁾ per 1km²</i> Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	22
Kobiety ¹⁾ na 100 mužů <i>Females¹⁾ per 100 males</i> Ženy ¹⁾ na 100 mužů	88
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Non-working age population¹⁾ per 100 persons of working age</i> Index ekonomického zatížení ¹⁾	43,8
Pracující według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : <i>Employed persons by sections in % of total employed persons in²⁾:</i> Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie <i>agriculture, forestry and fishing</i> zemědělství, lesnictví a rybářství	9,2
przemysle i budownictwie <i>industry and construction</i> průmyslu a stavebnictví	26,8
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : <i>Users of installations in % of total population of²⁾:</i> Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej <i>water-line system</i> vodovod	83,9
kanalizacyjnej <i>sewage system</i> kanalizační síť	–
gazowej <i>gas-line system</i> plyn	10,1
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro <i>Revenue of the gmina budget per capita in EUR</i> Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	718,45
Lesistość ¹⁾ w % <i>Forest cover¹⁾ in %</i> Zalesnění ¹⁾ (v %)	46,2

Uhelná je rozlehlou obcí s malým počtem obyvatel. Obec se skládá z částí s názvy: Červený důl, Dolní Fořt, Horní Fořt, Hraničky, Nové Vilémovice a Uhelná. Obec vznikla asi ve 2. polovině 13. století a patřila Javorníku – Jánskému Vrchu.

Většina obyvatel se věnovala zemědělství, ale postupně zde vznikaly průmyslové závody. Po roce 1913 byl v Horním Fořtu komplex pily a lihovaru se sušárnou brambor. Do té doby prosperujícímu území po odsunu německého obyvatelstva začalo ubývat průmyslových závodů. Pílu a fojtské statky převzal v roce 1949 Státní statek Javorník, věnující se zemědělství. Povrchový lignitový důl Pelnář skončil těžbu v roce 1957 a byl přeměněn na rybník. Je zde bývalý farní kostel sv. Kateřiny z roku 1801. Památkově chráněna je socha sv. Jana Nepomuckého. Kaple sv. Floriána v Uhelné na návsi pochází z druhé poloviny 18. století.

Uhelná is a widespread commune with slight population. The commune consists of localities: Červený důl, Dolní Fořt, Horní Fořt, Hraničky, Nové Vilémovice and Uhelná. Probably, Uhelná originated in the 2nd half of the 13th century and belonged to Javorník – Janski Hill.

People mainly dealt with agriculture. There also emerged industrial factories. After 1913 in Horní Fořt emerged a sawmill and a distillery with a potatoes dryer. Industrial factories were closed after World War II. In 1949 the sawmill and farms were captured by the state rural farm in Javorník. The surface of lignite quarry Pelnář was closed and flooded in 1957 created the recreational area. There are St. Catherine church from 1801, a statue of St. Jan Nepomucen and the St. Florian chapel from the 2nd half of the 18th century.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

ÚVALNO

www.uvalno.cz

Gmina jest usytuowana na wysokości 300–400 m n.p.m. Na północy sąsiaduje z miastem Krnov, a po stronie polskiej z gminą Branice. Pierwsza pisemna wzmianka o gminie znajduje się w kronice i pochodzi z 1238 r. Zamek nad gminą jest opisywany już w połowie XIII w. Nazwa zamku wzięła się od ostatniego właściciela – Jerzego ze Šelenberka. Zamek został spustoszony przez węgierskiego króla Matyáša Korvína, a po wojnie trzydziestoletniej opuszczony. Ruiny zamku zostały zdewastowane, a materiał wykorzystano do budowy drogi do Petrovic w 1861 r. Do zabytków należy gotycki kościół parafialny św. Mikołaja, przebudowany w 1762 r. w stylu barokowym. Na szczycie Strážišťe znajduje się wieża widokowa z pomnikiem rodaka Hansa Kudlicha z 1913 r., barokowy spichlerz z 1699 r., krzyż przydrożny, archeologiczne odkrycia – osada słowiańska i twierdza kultury łużyckiej. Na obrzeżach gminy znajduje się pomnik przyrody Úvalenské ląky.

	2012
Ludność ¹⁾ <i>Population¹⁾</i> Obywatelstwo ¹⁾	993
Ludność ¹⁾ na 1 km ² <i>Population¹⁾ per 1km²</i> Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	67
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn <i>Females¹⁾ per 100 males</i> Ženy ¹⁾ na 100 mužů	101
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Non-working age population¹⁾ per 100 persons of working age</i> Index ekonomického zatížení ¹⁾	37,7
Pracujący według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : <i>Employed persons by sections in % of total employed persons in²⁾:</i> Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie <i>agriculture, forestry and fishing</i> zemědělství, lesnictví a rybařství	4,9
przemysłu i budownictwa <i>industry and construction</i> průmyslu a stavebnictví	38,4
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : <i>Users of installations in % of total population of²⁾:</i> Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej <i>water-line system</i> vodovod	94,6
kanalizacyjnej <i>sewage system</i> kanalizační síť	94,8
gazowej <i>gas-line system</i> plyn	73,5
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro <i>Revenue of the gmina budget per capita in EUR</i> Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	474,96
Lesistość ¹⁾ w % <i>Forest cover¹⁾ in %</i> Zalesnění ¹⁾ (v %)	35,3

Obec je rozložena v nadmořské výšce 300–400 m. Na severu sousedí s městem Krnovem a v linii státní hranice s polskou obcí Branice. První zmínka v obecní kronice je z roku 1238. Hrad nad obcí je poprvé zmiňován v polovině 13. st. a po posledním z jeho obyvatelů, Jiřím ze Šelenberka, se od 16. st. nazývá Šelenburk. Byl vyplněn uherským králem Matyášem Korvínem a po třicetileté válce opuštěn. Zřícenina hradu byla zdevastována v r. 1861 použitím jejího zdiva na stavbu silnice do Petrovic. Z dalších památek zde jsou původně gotický, r. 1762 barokně upravený, farní kostel sv. Mikuláše, na vrchu Strážišťe postavená rozhledna s památníkem rodáka Hanse Kudlicha z r. 1913, dále barokní sýpka z r. 1699, boží muka, rychta a archeologická naleziště – slovanské sídliště a hradiště lužické kultury. Na okraji obce se nalézá přírodní památka Úvalenské louky.

The village is situated at an altitude of 300–400 m above sea level. It borders on Krnov town on the north and on borderline of Poland with Branice, which is the Polish village. The first mention of Úvalno was written in the local chronicle in 1238. Near the village there is a castle, which was first mentioned in the 13th century and which is called Šelenburk by the last one of its inhabitants, who was Jiří from Šelenberk. It was plundered by the Hungarian King Matyáš Korvín and after the Thirty Years' War abandoned. In 1861 the road to Petrovice village was built with some stones of those ruins and the castle was devastated. Other local sight is gothic parish Church of St. Mikuláš modified in baroque style in 1762. On the top of the Strážišťe hill there is a lookout tower with memorial of Hans Kudlich, who was native from this village, from 1913. Other local monuments are baroque granary from 1699, Calvary, a house of reeve and the archaeological site – Slavic settlement and the fortress of Lusatian culture. There is a natural monument the Úvalenské louky in the surroundings of the village, too.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

VÁCLAVOV U BRUNTÁLU

www.mesta.obce.cz/vaclavov

Gmina Václavov u Bruntálu znajduje się między miastami Bruntál i Rýmařov, u podnóża Niskiego Jesenika. Jest to gmina typowo rolnicza, otoczona lesistymi wzgórzami. Powstała poprzez połączenie dwóch odrębnych gmin – Dolních Velkrub i Horních Velkrub, których nazwy zmieniono na Dolní i Horní Václavov. Na terytorium Horního Václavova wybudowano elektrownię wodną, która zaczęła w 1920 r. dostarczać energię elektryczną dla całej gminy uwzględniając również miejscowy młyn i tartak. Do 1945 r. gmina była zamieszkaana głównie przez ludność niemiecką. Po wysiedleniu Niemców liczba ludności zmniejszyła się o połowę. Zabytkiem w gminie jest barokowy kościół parafialny Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny z 1755 r. Ponadto w gminie znajduje się pomnik św. Jana Nepomucena z 1735 r. oraz pamiątkowa lipa o wysokości 20 m i obwodzie pnia 620 cm.

Kapliczka Panny Marii
The chapel of Virgin Mary
Kaple Panny Marie

	2012
Ludność ¹⁾ <i>Population¹⁾</i> Obywatelstwo ¹⁾	489
Ludność ¹⁾ na 1 km ² <i>Population¹⁾ per 1km²</i> Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	19
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn <i>Females¹⁾ per 100 males</i> Ženy ¹⁾ na 100 mužů	85
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Non-working age population¹⁾ per 100 persons of working age</i> Index ekonomického zatížení ¹⁾	38,9
Pracujący według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : <i>Employed persons by sections in % of total employed persons in²⁾:</i> Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie <i>agriculture, forestry and fishing</i> zemědělství, lesnictví a rybářství	14,8
przemysłu i budownictwa <i>industry and construction</i> průmyslu a stavebnictví	37,9
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : <i>Users of installations in % of total population of²⁾:</i> Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej <i>water-line system</i> vodovod	90,8
kanalizacyjnej <i>sewage system</i> kanalizační síť	–
gazowej <i>gas-line system</i> plyn	54,6
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro <i>Revenue of the gmina budget per capita in EUR</i> Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	698,92
Lesistość ¹⁾ w % <i>Forest cover¹⁾ in %</i> Zalesnění ¹⁾ (v %)	27,8

Obec Václavov u Bruntálu se nachází mezi městy Bruntál a Rýmařov na úpatí Nížkého Jeseníku. Jedná se o převážně zemědělskou obec, v jejímž okolí se nachází mnoho zalesněných kopců.

Obec vznikla v r. 1950 sloučením dvou dříve samostatných vsí – Dolních Velkrub a Horních Velkrub současně přejmenovaných na Dolní a Horní Václavov. Na území Horního Václavova byla vystavěna malá vodní elektrárna, která začala v roce 1920 dodávat elektřinu jak do obce, tak i do místního mlýna a pily. Do r. 1945 byla obec osídlena převážně německým obyvatelstvem, po jeho odsunu klesl počet občanů na polovinu. Dominantou obce je pozdně barokní farní kostel Neposkvrněného početí Panny Marie pocházející z r. 1755. Dále se v obci nachází socha sv. Jana Nepomuckého z r. 1735 a památná lípa s výškou 20 m a obvodem kmene 620 cm.

The village is situated between Bruntál town and Rýmařov town at the foot of the Nížký Jeseník. Václavov u Bruntálu is mainly agricultural village and there are many forested hills in its surroundings.

In 1950 the village was founded by the merger of two previously separate villages – Dolní Velkruby and Horní Velkruby, which were renamed Dolní and Horní Václavov. In Horní Václavov there was built a small hydroelectric power plant, which started to supply electricity for the village, a local mill and a sawmill in 1920. Until 1945 the village was predominantly inhabited by German population and after its transfer there remained only half of the number of inhabitants. The dominant of the village is baroque parish Church of the Conception of Virgin Mary Immaculate from 1755. There are also a statue of St. Jan Nepomucký from 1735 and 20 m high linden tree, which circumference of its trunk is 620 cm.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

W najstarszych pisemnych źródłach wymienia się kilka miejscowości o nazwie Kraš i trudno określić, która była najstarsza. Jednym z nich jest dokument vidnavskiego wójta z 1290 r. Była to jedna z miejscowości, w której rozpoczął się w II poł. XIX w. rozwój przemysłu kamieniarskiego. Do powstania dalszych zakładów kamieniarskich przyczyniła się budowa lokalnej trasy kolejowej z Hukovic do Vidnavy. W czasie drugiej wojny światowej utworzono tu dwa mniejsze obozy jenieckie. Po wojnie nowe zakłady przemysłowe zachowały się tylko częściowo, gorzelnia w Hukovicach została przebudowana na suszarnię ziemniaków i wytwórnię pasz. W ostatnich latach wybudowano w Hukovicach garbarnię Gala z Prostějova. W gminie znajduje się kaplica św. Floriana z drugiej połowy XVIII w. i kościół Marii Panny. Wszystkie osady leżące w okolicy rzeczki Vidnavka są dość nisko położone, Velká Kraš – urodzajna część Vidnavskiej niziny leży na wysokości 252 m n.p.m.

	2012
Ludność ¹⁾	777
Population ¹⁾ Obyvatelstvo ¹⁾	
Ludność ¹⁾ na 1 km ²	36
Population ¹⁾ per 1 km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	
Kobiety ¹⁾ na 100 mužů	97
Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym	37,3
Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	
Pracující według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : Employed persons by sections in % of total employed persons in ²⁾ : Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie	8,3
agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	
przemysłu i budownictwa	32,8
industry and construction průmyslu a stavebnictví	
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : Users of installations in % of total population of ²⁾ : Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej	89,9
water-line system vodovod	
kanalizacyjnej	–
sewage system kanalizační síť	
gazowej	19,2
gas-line system plyn	
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro	740,70
Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	
Lesistość ¹⁾ w %	30,2
Forest cover ¹⁾ in % Zalesnění ¹⁾ (v %)	

V nejstarších písemných pramenech je uváděno několik Krašů a je těžko rozlišit, která byla nejstarší. Je možné čerpat z listiny pro vidnavského fojta, která je kladena do roku 1290.

Byla to jedna z těch obcí, které zažily v druhé polovině 19. století konjunkturu kamenického průmyslu. Pro vznik dalších kamenických provozoven přispěla stavba lokální trati z Hukovic do Vidnavy. Za druhé světové války byly v místě zřízeny dva menší zajatecké tábory. Po novém osídlení se průmyslové podniky udržely jen částečně, lihovar v Hukovicích byl přebudován na sušárnu brambor a výrobu krmiv. V posledních letech byl v Hukovicích zřízen kožedělný provoz podniku Gala v Prostějově. V obci je kaple sv. Floriana z 2. poloviny 18. století a kostel Panny Marie. Střední nadmořská výška všech osad ležících v okolí říčky Vidnavky je poměrně nízká. U Velké Kraše 252 m n. m., je to úrodná část Vidnavské nížiny.

The mentions of a few settlements called Kraš were found in historical written documents. It is difficult to say which settlement was the oldest. One of documents came from Vidnavský chief of a village office from 1290.

The stone industry started to develop in the middle of the 19th century. Owing to the construction of a local railway line from Hukovic to Vidnava, other factories were founded. During the World War II two captive camps were set up. The war destroyed a lot of factories. An alcohol distillery in Hukovice was rebuilt on a drying house of potatoes and a factory of fodder. In the last years the tannery Gala from Prostějově has been built. The commune possesses a few monuments like St. Florian chapel from the 2nd half of the 18th century and a church of the Blessed Virgin. All the settlements lying near the Vidnavk River are located rather low; Velká Kraš (252 m above the sea level) is a fertile part of the Vidnava Lowland.

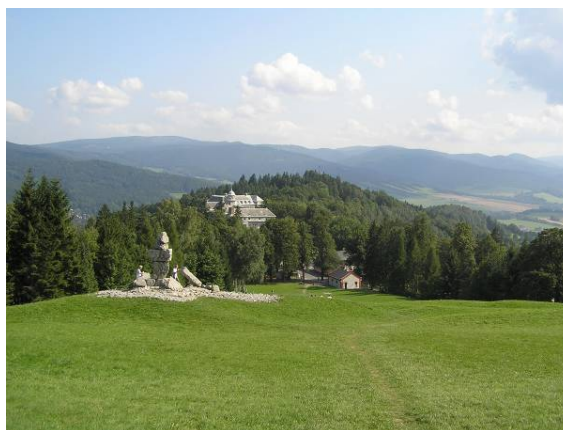
¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

VELKÁ ŠTÁHLE

www.velkastahle.cz

Gmina jest położona między Hrubým a Nízkým Jeseníkem, wzdłuż rzeki Moravice. Pierwsze wzmianki o gminie według kronik pochodzą między XI i XIII w., ale według pierwszych czeskich dokumentów dopiero z 1492 r. Od momentu powstania aż do 1945 r. mieszkańcami byli głównie Niemcy. Utrzymywali się z rolnictwa oraz górnictwa, pozyskiwania złota i łupków. W latach 1876–1885 wybudowano tu kolej Rýmařov-Valšov, co nadało impuls do rozwoju przemysłu. Powstały zakłady przemysłowe produkujące gwoździe, druty, fabryki koronek oraz maszyn rolniczych. W 1964 r. gmina została połączona z gminą Břidlična i ponownie usamodzielniała się w 1990 r. Do zabytków możemy zaliczyć gotycki kościół św. Trójcy wybudowany w latach 1576–1606, który został zrekonstruowany po pożarze w 1836 r., dwie kaplice, dawny budynek szkoły z 1909 r., budynek przedszkola z 1898 r., budynek dworca kolejowego z 1885 r. oraz pomnik ofiar wojny i średniowieczna kopalnia.

	2012
Ludność ¹⁾ <i>Population¹⁾</i> Obywatelstwo ¹⁾	350
Ludność ¹⁾ na 1 km ² <i>Population¹⁾ per 1km²</i> Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	37
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn <i>Females¹⁾ per 100 males</i> Ženy ¹⁾ na 100 mužů	93
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Non-working age population¹⁾ per 100 persons of working age</i> Index ekonomického zatížení ¹⁾	47,1
Pracujący według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : <i>Employed persons by sections in % of total employed persons in²⁾:</i> Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie <i>agriculture, forestry and fishing</i> zemědělství, lesnictví a rybařství	2,0
przemysłu i budownictwie <i>industry and construction</i> průmyslu a stavebnictví	52,7
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : <i>Users of installations in % of total population of²⁾:</i> Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej <i>water-line system</i> vodovod	95,3
kanalizacyjnej <i>sewage system</i> kanalizační síť	–
gazowej <i>gas-line system</i> plyn	49,7
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro <i>Revenue of the gmina budget per capita in EUR</i> Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	607,15
Lesistość ¹⁾ w % <i>Forest cover¹⁾ in %</i> Zalesnění ¹⁾ (v %)	16,4

Obec je rozložena mezi Hrubým a Nízkým Jeseníkem, podél řeky Moravice. První zmínky o obci jsou podle kronik datovány mezi 11. a 13. st., ale první listinné záznamy v českém jazyce jsou až z roku 1492. Od jejího vzniku až do r. 1945 byli obyvateli obce převážně Němci. Živobytí si zajišťovali zemědělstvím a působili také v těžbě rud, zlata a břidlice. V letech 1876–1885 byla přes obec vybudována železnice Rýmařov-Valšov. To dalo podnět rozvoji průmyslu. Vznikly průmyslové provozy s výrobou hřebíků a drátů, továrny na krajky a zemědělské stroje. V roce 1964 byla obec sloučena s Břidličnou a opět se osamostatnila v roce 1990. Dominantou obce je pozdně gotický kostel Nejsvětější Trojice postavený v letech 1576–1606 a opravený po požáru v r. 1863, dvě kapličky, budova bývalé školy z r. 1909, výstavný objekt mateřské školy z r. 1898, původní budova nádraží z r. 1885 a památník válečným obětem a štola z období středověku.

The village is situated between the Hrubý and Nízký Jeseník along the Moravice river. The first mention of the village was written in chronicles between the 11th and the 13th centuries, but the first document in the Czech language was written in 1492. From the foundation of the village to 1945 the inhabitants were mostly Germans. The inhabitants dealt in agriculture and mining ores, gold and slate. In 1876–1885 there was built railway from Rýmařov to Valšov through the village. There were established industrial factories producing nails, wires, agricultural machines and a lace factory. In 1964 the village was merged with Břidličná village and in 1990 it became independent again. The historical monuments are gothic Church of the Holy Trinity from 1576–1606, which was reconstructed after the fire in 1863, two chapels, a former school building from 1909, the imposing building of the kindergarten in 1898, the original building of railway station from 1885, a memorial of war victims and a gallery from the Middle Ages of the village, too.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

VELKÉ KUNĚTICE

www.velkekunetice.cz

Pierwsze wzmianki o miejscowości pochodzą z 1284 r., ale prawdopodobnie powstała dużo wcześniej. Od końca XIX wieku, a zwłaszcza na początku XX w. wieś tworzyła bardzo ważną północną część okręgu przemysłu granitowego i marmurowego.

Dalsze losy Velkých Kunětic byly podobne do losów okolicznych miejscowości. Po 1945 r. początkowo wielka wieś zmieniła się w małą. Stopniowo zanikało kamieniarstwo. Folwark został upaństwowiony, a po wysiedleniu Niemców liczba ludności radykalnie zmalała. Ponowne próby osiedlenia nie powiodły się. Z zabytków wymienić możemy kościół św. Anny, bramę i cmentarny mur okalający cmentarz, kościół Panny Marii Śnieżnej, zameczek, bogato zdobiony most prowadzący do zameczku oraz budynki Urzędu Gminy.

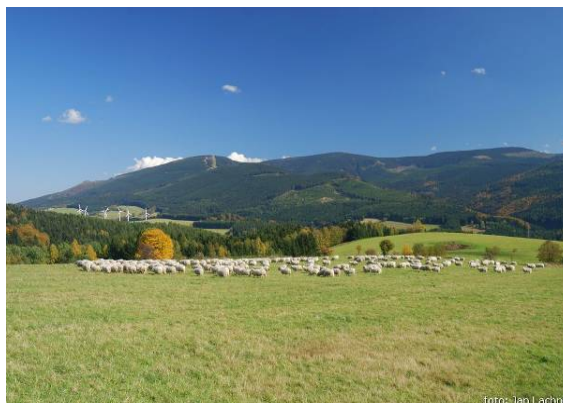

foto: Jan Lachnit

	2012
Ludność ¹⁾ <i>Population¹⁾</i> Obyvatelstvo ¹⁾	581
Ludność ¹⁾ na 1 km ² <i>Population¹⁾ per 1km²</i> Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	59
Kobiety ¹⁾ na 100 mužczyzn <i>Females¹⁾ per 100 males</i> Ženy ¹⁾ na 100 mužů	102
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Non-working age population¹⁾ per 100 persons of working age</i> Index ekonomického zatížení ¹⁾	42,1
Pracující według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : <i>Employed persons by sections in % of total employed persons in²⁾:</i> Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie <i>agriculture, forestry and fishing</i> zemědělství, lesnictví a rybářství	3,5
przemysłu i budownictwa <i>industry and construction</i> průmyslu a stavebnictví	39,6
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : <i>Users of installations in % of total population of²⁾:</i> Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej <i>water-line system</i> vodovod	88,5
kanalizacyjnej <i>sewage system</i> kanalizační síť	–
gazowej <i>gas-line system</i> plyn	34,3
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro <i>Revenue of the gmina budget per capita in EUR</i> Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	983,40
Lesistość ¹⁾ w % <i>Forest cover¹⁾ in %</i> Zalesnění ¹⁾ (v %)	23,1

Velké Kunědice se objevují prvně v listině z roku 1284, ale byly založeny zcela zřejmě již mnohem dříve. Od konce 19. století a zvláště od počátku 20. století tvořila ves severní, velmi důležitý okraj okrsku žulového a mramorového průmyslu.

Další osudy Velkých Kunětic v nové době byly shodné s okolními obcemi. Po roce 1945 se původně velká obec postupně změnila v malou odlehlou vesnici. Dřívější pověstné kamenictví postupně zaniklo. Bývalý statek byl zestátněn. Po odsunu německého obyvatelstva a novém osídlení se počet obyvatel radikálně snížil. Ani dodatečné snahy po dosídlení nevedly k patřičnému výsledku. Z památek je významný kostel sv. Alžběty. Památkově chráněna je brána a ohradní zeď hřbitova. Na historických fotografiích je např. kostel Panny Marie Sněžné, zameček, bohatě zdobený most k záměčku nebo krásná budova obecního úřadu.

A village was mentioned for the first time in 1284, but the settlement was probably founded long before. The village was the very important north part of the industrial district establishing granite and marble production at the turn of the 19th and 20th century.

Its development has become slower since 1945. Masonry production has not existed. A Farm Land has got state ownership. The population decreased dramatically over the previous years when the German were displaced from the village. They failed in the attempt to populate the settlement. The most significant historical monuments are: St. Ann church, a gate and a surrounding wall around the cemetery, a church of the Blessed Virgin of the Snow, a small castle, a rich decorated bridge leading to the castle and a building of the Village Office.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

VIDNAVA

www.vidnava.cz

Miasto składa się z części Vidnava i Štachlovice. Ma bogatą i burzliwą historię. Pierwsza pisemna wzmianka o mieście, pochodzi z 1291 r. Już wtedy było ważnym ośrodkiem administracyjnym regionu i centrum pracy rzemieślniczej. Rozwój miasta został przerwany w XIV w. przez husyckie krucjaty. Upadek miasta trwał do początku XVI w., kiedy zaczęło powoli się odbudowywać. W czasie wojny trzydziestoletniej miasto było kilkakrotnie zajęte przez Szwedów. Do historii miasta mocno wpisały się wydarzenia polityczne i dwie wojny o Śląsk. W wyniku zawarcia pokoju we Wrocławiu zostały ustalone nowe granice Śląska, które bezpośrednio wpłynęły na Vidnavę, powodując, że stała się miastem granicznym. Do najważniejszych zabytków należą: renesansowy zamek z połowy XVI w., znajdujące się w rynku mieszczkańskie domy z fasadami barokowymi, klasycystycznymi i empire oraz kościół św. Katarzyny wybudowany na fundamentach gotyckiego kościoła z XIII w.

	2012
Ludność ¹⁾ <i>Population¹⁾</i> Obywatelstwo ¹⁾	1 323
Ludność ¹⁾ na 1 km ² <i>Population¹⁾ per 1km²</i> Hustota ¹⁾ osiedleni na 1 km ²	310
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn <i>Females¹⁾ per 100 males</i> Żeny ¹⁾ na 100 mužů	95
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Non-working age population¹⁾ per 100 persons of working age</i> Index ekonomického zatížení ¹⁾	45,4
Pracujący według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : <i>Employed persons by sections in % of total employed persons in²⁾:</i> Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie <i>agriculture, forestry and fishing</i> zemědělství, lesnictví a rybářství	2,8
przemysłu i budownictwie <i>industry and construction</i> průmyslu a stavebnictví	27,9
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : <i>Users of installations in % of total population of²⁾:</i> Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej <i>water-line system</i> vodovod	78,0
kanalizacyjnej <i>sewage system</i> kanalizační síť	74,4
gazowej <i>gas-line system</i> plyn	88,1
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro <i>Revenue of the gmina budget per capita in EUR</i> Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	958,03
Lesistość ¹⁾ w % <i>Forest cover¹⁾ in %</i> Zalesnění ¹⁾ (v %)	20,2

Město se skládá z místní části Vidnava a z místní části Štachlovice. Má bohatou a pohnutou historii. První písemná zmínka o městě pochází z roku 1291. Již tehdy byla Vidnava významným správním centrem oblasti a střediskem řemeslné výroby. Slibný vývoj města přerušila ve 14. století husitská tažení. Úpadek města trval až do počátku 16. století. Za třicetileté války bylo město několikrát obsazeno Švédů. Hluboce do dějin Vidnavy zasáhly i válečné a politické události kolem dvou válek o Slezsko. Vratislavským mírem byly stanoveny nové hranice Slezska, které se bezprostředně dotkly i Vidnavy a učinily z ní pohraniční město. K nejvýznamnějším historickým památkám města patří budova zámku s renesanční architekturou z poloviny 16. století. Na náměstí je řada měšťanských domů s barokními, klasicistními a empírovými fasádami a štíty. Kostel sv. Kateřiny, postavený na základech gotického kostela ze 13. století, byl několikrát opravován a přestavován.

The town consists of local part Vidnava and of local part Štachlovice. Vidnava has a rich and eventful history. The first mention of the town was written in 1291. Vidnava was an important administrative centre of the region and a centre of craftsmanship. Development of the town was interrupted in the 14th century by the Hussite crusades. The decline of the town lasted until the 16th century. During the Thirty Years' War the town was occupied several times by Swedes. The most important war and political events were two wars of Silesia. They demarcated the new state borders of Silesia as a result of signed the peace agreement in Wrocław. Vidnava has become a frontier town. The most important historical monument is renaissance castle from the first half of the 16th century. On the square there are houses with baroque, classicist and empire facades and gables. The Church of St. Kateřina, built on the foundations of gothic church from the 13th century, was reconstructed and rebuilt several times.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

VLČICE

www.vlcice.cz

W skład gminy wchodzi cztery miejscowości: Bergov, Dolní Ves, Vlčice i Vojtovice. Pierwsze pisemne wzmianki o wsi Vlčice pochodzą z dokumentu z 1248 r., w którym wrocławski biskup darował rycerzowi Vrocivojovi do zasiedlenia 40 łanów „nad rzeczką Vlčici”. Biskupie vlčické lenno posiadało wiele znanych rodów.

Zamek Vlčicki był kilkakrotnie przebudowywany, od gotyckiej wieży przez renesansowy zameczek, aż do największej przebudowy w stylu empire w 1829 r. W 1845 r. powstał przy zamku duży park przyrodniczo – krajobrazowy. W miejscowości tej znajduje się też kościół – barokowa budowla z renesansowym rżeniem, cenną kolekcją drewnianych rzeźb świętych i ambona. W gminie znajdował się tartak z młynem, elektrownia oraz rozwijało się rolnictwo. Znaczne zmniejszenie liczby ludności wystąpiło po 1945 r., po opuszczeniu terenów przez ludność niemiecką.

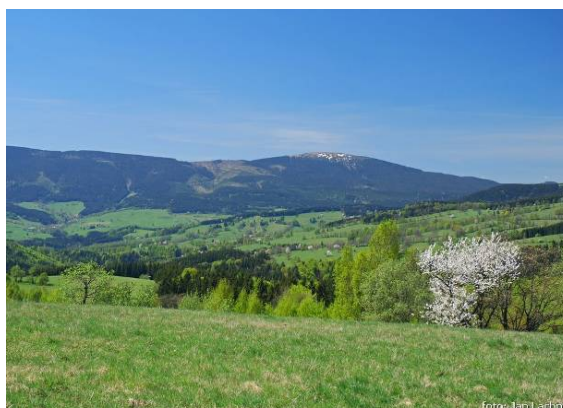

foto: Jan Ladimír

	2012
Ludność ¹⁾ <i>Population¹⁾</i> Obywatelstwo ¹⁾	424
Ludność ¹⁾ na 1 km ² <i>Population¹⁾ per 1km²</i> Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	23
Kobiety ¹⁾ na 100 mužczyzn <i>Females¹⁾ per 100 males</i> Ženy ¹⁾ na 100 mužů	97
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Non-working age population¹⁾ per 100 persons of working age</i> Index ekonomického zatížení ¹⁾	45,2
Pracující według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : <i>Employed persons by sections in % of total employed persons in²⁾:</i> Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie <i>agriculture, forestry and fishing</i> zemědělství, lesnictví a rybářství	10,3
przemysłu i budownictwa <i>industry and construction</i> průmyslu a stavebnictví	37,9
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ . <i>Users of installations in % of total population of²⁾:</i> Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej <i>water-line system</i> vodovod	83,9
kanalizacyjnej <i>sewage system</i> kanalizační síť	–
gazowej <i>gas-line system</i> plyn	2,1
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro <i>Revenue of the gmina budget per capita in EUR</i> Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	589,35
Lesistość ¹⁾ w % <i>Forest cover¹⁾ in %</i> Zalesnění ¹⁾ (v %)	29,9

Obec se skládá ze čtyř částí obce Bergov, Dolní Les, Vlčice a Vojtovice. Je velmi pravděpodobné, že právě na Vlčice se vztahuje zakládací listina z roku 1248, kterou vřatslavský biskup daroval rytíři Vrocivojovi k osazení 40 lánů "nad říčkou Vlčici". Biskupské vlčické léno držela postupně řada významných rodů.

Vlčický zámek prošel mnoha stavebními změnami od gotické tvrže přes renezanční zameček až po nejvýraznější empírovou přestavbu v roce 1829. V roce 1845 vznikl u zámku velký přírodní krajinářský park. Památný je zdejší farní kostel, kterému byla vtisknuta barokní podoba. V kostele je velmi cenná skupina dřevěných soch svatých a kazatelna. V obci byla pila s mlynem, elektrárna, tradici vždy mělo zemědělství. K nezávažnějšímu zlomu ve vývoji obce z demografického hlediska došlo po roce 1945, kdy odsunutá obyvatelstvo jen z části nahradili čeští osídlenci.

The commune consists of four settlements: Bergov, Dolní Ves, Vlčice and Vojtovice. The first written mention of Vlčice comes from 1248. Wrocław bishop gave a knight Vrocivojov 40 corn-fields "on the Vlčici River". The Bishop Vlčice fief belonged to numerous well-known families.

The Vlčice's castle was rebuilt several times – from a Gothic tower to a Renaissance little castle. The greatest rebuilding in the empire style was in 1829. A large nature park was established next to the castle in 1845. There is a church in the village – a baroque building with a Renaissance core. It possesses a valuable collection of wooden sculptures of saints and a pulpit. In the commune there was a sawmill and a power plant as well as agriculture was developing. The number of inhabitants decreased considerably in 1945 when the German had left the commune.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

VRBNO POD PRADĚDEM

www.vrbnopp.cz

Vrbeno pod Pradědem znajduje się u podnóża gór Hrubý Jeseník na wysokości 520–590 m n.p.m. Miasto składa się z pięciu części: Bílý Potok, Mnichov, Vidly, Vrbeno pod Pradědem i Železná. Pierwsza pisemna wzmianka o mieście pochodzi z 1348 r. W tym czasie było już rozwinięte wydobywanie rud. Zabytkami miasta są: barokowy zamek z XVII w., kościół św. Michała z lat 1840–1843, teren cmentarza z barokowymi kaplicami i nagrobkami oraz budynki i wille. W lokalnej części Mnichov znajduje się neogotycki kościół Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny z 1878 r. W części Vidle znajduje się drewniana kaplica św. Jadwigi. W pobliżu miasta napotkać można, oprócz ruin zamku Fürstenwalde, ruiny innych zamków. Miasto jest, ze względu na dziewiczą przyrodę i klimat, cenionym ośrodkiem turystycznym, oferującym odpoczynek i liczne atrakcje. Jest ono również centrum całorocznej turystyki i sportów zimowych.

	2012
Ludność ¹⁾ <i>Population¹⁾</i> Obywatelstwo ¹⁾	5 521
Ludność ¹⁾ na 1 km ² <i>Population¹⁾ per 1km²</i> Hustota ¹⁾ osiedlenia na 1 km ²	80,1
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn <i>Females¹⁾ per 100 males</i> Żeny ¹⁾ na 100 mužů	105
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Non-working age population¹⁾ per 100 persons of working age</i> Index ekonomického zatížení ¹⁾	45,4
Pracujący według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : <i>Employed persons by sections in % of total employed persons in²⁾:</i> Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie <i>agriculture, forestry and fishing</i> zemědělství, lesnictví a rybářství	3,3
przemysłu i budownictwa <i>industry and construction</i> průmyslu a stavebnictví	39,9
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : <i>Users of installations in % of total population of²⁾:</i> Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej <i>water-line system</i> vodovod	91,6
kanalizacyjnej <i>sewage system</i> kanalizační síť	71,5
gazowej <i>gas-line system</i> plyn	48,7
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro <i>Revenue of the gmina budget per capita in EUR</i> Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	726,43
Lesistość ¹⁾ w % <i>Forest cover¹⁾ in %</i> Zalesnění ¹⁾ (v %)	84,3

Město Vrbeno pod Pradědem leží v pohoří Hrubý Jeseník v nadmořské výšce 520–590 m. Má pět místních částí: Bílý Potok, Mnichov, Vidly, Vrbeno pod Pradědem a Železná. První písemná zmínka pochází z r. 1348. V té době zde byla rozvinuta těžba rud. Z pamětihodností stojí za zmínku zámek s barokním jádrem ze 17. st. a farní kostel sv. Michaela z let 1840–1843. Historicky hodnotný je i areál hřbitova s barokními kaplemi a náhroby a některé, především empírové, stavby a vily. V místní části Mnichov se nachází novogotický kostel Navštívení Panny Marie z r. 1878 a ve Vidlích dřevěná kaple sv. Hedviky. Kromě zříceniny hradu Fürstenwalde se v blízkém okolí nacházejí zříceniny dalších strážních hradů. Město je návštěvníky vyhledáváno zejména pro zážitky spojené s pobytem v nenarušené přírodě a zdravém prostředí nabízejícím aktivity i odpočinek. Je také skvělým východiskem pro celoroční turistiku i zimní sporty.

The town is located at the foothills of the Hrubý Jeseník at an altitude of 520 – 590 m above sea level. The town consists of five local parts – Bílý Potok, Mnichov, Vidly, Vrbeno pod Pradědem and Železná. The first mention of the village was written in 1348. In this time there was developed mining of ores. Historical monuments of the town are the castle with baroque heart from the 17th century and the parish Church of St. Michael from 1840–1843. Other historical monuments are the area of the cemetery with baroque chapels and tombs, empire buildings and villas. There is neo-Gothic Church of the Visitation of Virgin Mary from 1878 in Mnichov. There is a wooden Chapel of St. Hedvika in Vidly. Near the town there are ruins of Fürstenwalde castle and ruins of another guard castles. The town is a tourist centre. There are virgin nature, healthy environment and visitors can do many activities and relax here. The town is also a great starting place for year-round hiking and winter sports.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

VYSOKÁ

www.obec-vysoka.cz

Gmina leży na osoblażskim cyplu. Na północy graniczy z Polską (przejście graniczne Bartultovice/Trzebina), na wschodzie z gminą Dívčí Hrad, na południu z gminą Liptaň, a na zachodzie z gminą Jindřichov. Obecnie gmina składa się z trzech części: Bartultovice, Pitárné i Vysoká. Słowiańska nazwa pochodzi od wysokiego położenia gminy między potokami Petrovickým i Hraničným. Pierwsze pisemne wzmianki z 1267 r. opisują gminę o nazwie Wiztok (późniejsza niemiecka nazwa Waissak) oraz gminy Pitárné i Bartultovice. Zabytkiem gminy jest barokowy kościół parafialny św. Urbana z murami obronnymi z lat 1766–1767. W Bartultovicích znajduje się krzyż pojednania z XVI w., który jest dowodem średniowiecznego prawa karnego. Koło Hraničního potoku można napotkać Krzyż przydrożny z XVIII wieku. Dominującym zabytkiem Pitárné jest barokowy kościół Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny z 1776 r. wraz z cmentarzem. W zachodniej części gminy znajdują się pozostałości wieży.

Kościół św. Urbana
Church of St. Urban
Kostel sv. Urbana

	2012
Ludność ¹⁾ Population ¹⁾ Obywatelstwo ¹⁾	321
Ludność ¹⁾ na 1 km ² Population ¹⁾ per 1 km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	18,8
Kobiety ¹⁾ na 100 mężczyzn Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	91
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	42,0
Pracujący według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : Employed persons by sections in % of total employed persons in ²⁾ : Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybařství	12,4
przemysłu i budownictwie industry and construction průmyslu a stavebnictví	33,7
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : Users of installations in % of total population of ²⁾ : Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej water-line system vodovod	85,7
kanalizacyjnej sewage system kanalizační síť	–
gazowej gas-line system plyn	11,0
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	768,77
Lesistość ¹⁾ w % Forest cover ¹⁾ in % Zalesnění ¹⁾ (v %)	29,4

Obec se nachází v osoblažském výběžku. Na severu sousedí s Polskem (hraniční přechod Bartultovice/Trzebina), na východě s obcí Dívčí Hrad, na jihu je jejím sousedem obec Liptaň a na západě obec Jindřichov. V současnosti se obec skládá ze tří místních částí: Bartultovice, Pitárné a Vysoká. Slovanské pojmenování sídla Vysoká se vykládá vysokou polohou mezi potoky Petrovickým a Hraničným. První písemné zmínky z r. 1267 uvádí název Wiztok, později německy Waissak. První záznamy o obcích Pitárné a Bartultovice jsou také z roku 1267. V obci se nachází barokní farní kostel sv. Urbana s ohradní zdí z let 1766–1767. V Bartultovicích stojí smírčí kříž ze 16. st., který je dokladem středověkého trestního práva, a u Hraničního potoka boží muka z 18. st. Dominantou části Pitárné je barokní kostel Navštívení Panny Marie z roku 1776 s hřbitovem. Na západním konci lze nalézt dnes již málo rozeznatelné zbytky tvrze.

The village is situated in the Osoblaha spur. On the north it borders on Poland (border Bartultovice/Trzebina), on the east on Dívčí Hrad village, on the south on Liptaň village and on the west on Jindřichov village. At present the village consists of three local parts: Bartultovice, Pitárné and Vysoká. The Slavic name of Vysoká means a high location of the village between the Petrovický stream and the Hraniční stream. The first mention of the village was written in 1267. The name of the village was Wiztok, later it had German name Waissak. The first mentions of Pitárné and Bartultovice were written in 1267, too. In the village there is baroque parish Church of St. Urban with walls enclosing it from 1766–1767. In Bartultovice there is cross of reconciliation from the 16th century, which is demonstration of the medieval criminal law. By the Hraniční stream there is Calvary from the 18th century. The dominant monument of Pitárné is the baroque Church of the Visitation of Virgin Mary with cemetery from 1776. In the west end of the village there are remains of the fortress.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

ZÁTOR

www.zator.cz

Gmina leży w wąskiej dolinie i jest otoczona przez lasy i wzgórza o stromych zboczach (najwyższy grzbiet wynosi 500 m n.p.m.). Wieś składa się z dwóch lokalnych części – Zátor ze strumieniem Zátoráček i Loučky z rzeką Opava. Pierwsze wzmianki o wsi i twierdzy Sator zostały napisane w 1377 r. Wioska ucierpiała w czasie wojen husyckich i została zniszczona w czasie wojny trzydziestoletniej. Mieszkańcy utrzymywali się z rolnictwa, hodowli owiec i bydła. Do najciekawszych zabytków możemy zaliczyć barokowy Kościół Świętej Trójcy z lat 1753–1755 zbudowany na miejscu pierwotnego drewnianego kościoła i ściana cmentarna z czterema kaplicami Bożego Ciała. Interesujące jest to, że dwie z nich należą do lokalnych parafian z Zátora i Loučky, jedna z nich należy do gminy Čaková, a ostatnia do gminy Nové Heřminovy. W pobliżu wsi znajdują się ruiny zamku Zátor (Sator) z pierwszej połowy XIV wieku. Naturalną atrakcją jest odnowione w 1999 r. źródło wody mineralnej bogatej w żelazo, o którym wzmiankowano już w 1771 r.

	2012
Ludność ¹⁾ Population ¹⁾ Obywatelstvo ¹⁾	1 191
Ludność ¹⁾ na 1 km ² Population ¹⁾ per 1km ² Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	62
Kobiety ¹⁾ na 100 mužů Females ¹⁾ per 100 males Ženy ¹⁾ na 100 mužů	102
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population ¹⁾ per 100 persons of working age Index ekonomického zatížení ¹⁾	40,6
Pracující według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : Employed persons by sections in % of total employed persons in ²⁾ : Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie agriculture, forestry and fishing zemědělství, lesnictví a rybářství	8,3
przemysłu i budownictwa industry and construction průmyslu a stavebnictví	39,2
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : Users of installations in % of total population of ²⁾ : Podíl osob bydlících v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej water-line system vodovod	88,6
kanalizacyjnej sewage system kanalizační síť	10,3
gazowej gas-line system plyn	35,7
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro Revenue of the gmina budget per capita in EUR Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	626,93
Lesistość ¹⁾ w % Forest cover ¹⁾ in % Zalesnění ¹⁾ (v %)	45,0

Obec se rozprostírá v úzkém údolí a je obklopena lesy a kopci s příkrými svahy, až k nejvyššímu asi 500 m vysokému hřbetu. Má dvě místní části – horní Zátor s potokem Zátoráček a dolní Loučky s řekou Opavou. První písemná zpráva o obci a tvrzi Sator je z r. 1377. Obec utrpěla za válek husitských a za třicetileté války byla vypleněna. Základním způsobem živobytí místních obyvatel bylo zemědělství, chov ovcí a skotu. Z památek je významný barokní kostel Nejsvětější Trojice z let 1753–1755 stojící na místě původního dřevěného kostela a komplex hřbitovní zdi se čtyřmi kaplemi Božího těla. Zajímavostí je, že dvě patří místním farníkům ze Zátora a Louček a po jedné ze sousedních obcí Čaková a Nové Heřminovy. Nedaleko obce jsou rozvaliny hradu Zátor (Sator) z 1. poloviny 14. st. Přírodní zajímavostí je pramen místní železité kyselky zmiňovaný již v roce 1771 a zrekonstruovaný v r. 1999.

The village is situated in a narrow valley and it is surrounded by forests and hills with steep slopes (the highest ridge of hills is about 500 m). The village consists of two local parts – Zátor with the Zátoráček stream and Loučky with the Opava river. The first mentions of the village and the Sator fortress were written in 1377. The village suffered during the Hussite Wars and it was destroyed during the Thirty Years' War. The inhabitants dealt in agriculture, breeding of sheep and cattle. The most interesting architectural monuments are baroque Church of the Holy Trinity from 1753–1755 built on a place of the original wooden church and cemetery wall complex with four chapels of Corpus Christi. It is interesting that two of them belong to local parishioners from Zátor and Loučky, one of them belongs to Čaková village and the last one belongs to Nové Heřminovy village. Near the village there are the ruins of Zátor (Sator) castle from the first half of the 14th century. Natural attraction is the spring of local iron-rich mineral water mentioned as far back as 1771 and renovated in 1999.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

ZLATÉ HORY

www.zlatehory.cz

Zlaté Hory od počátku istnienia są związane z górnictwem i wydobywaniem złota. W skład gminy wchodzi siedem miejscowości: Dolní i Horní Údolí, Ondřejovice, Rejvíz, Rožmitál, Salisov i Zlaté Hory.

Znajdują się tutaj ruiny zamku Edelštejn, Kobrštejn i Luchenštejn. Z innych zabytków zachowały się: kościół Wniebowzięcia Marii Panny z 3 nawami, z gotyckim rdzeniem, zabytkowa zabudowa centrum miasta, kaplica św. Rocha, wieża widokowa na górze Biskupia Kopa, pielgrzymkowy kościół św. Marii Pomocnej (Maria Hilfe), zniszczony w czasie wojen i po rewolucji zrekonstruowany, 14 kapliczek drogi krzyżowej. W 1766 r. miasto odwiedził cesarz Josef II, a w 1887 r. w tutejszym sanatorium leczył się kompozytor Leoš Janáček, a w latach 1905 i 1906 pisarz Franz Kafka.

	2012
Ludność ¹⁾ <i>Population¹⁾</i> Obywatelstvo ¹⁾	4 002
Ludność ¹⁾ na 1 km ² <i>Population¹⁾ per 1km²</i> Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	47
Kobiety ¹⁾ na 100 mužczyzn <i>Females¹⁾ per 100 males</i> Ženy ¹⁾ na 100 mužů	100
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Non-working age population¹⁾ per 100 persons of working age</i> Index ekonomického zatížení ¹⁾	40,4
Pracující według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : <i>Employed persons by sections in % of total employed persons in²⁾:</i> Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie <i>agriculture, forestry and fishing</i> zemědělství, lesnictví a rybářství	4,9
przemysle i budownictwie <i>industry and construction</i> průmyslu a stavebnictví	37,2
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : <i>Users of installations in % of total population of²⁾:</i> Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej <i>water-line system</i> vodovod	88,8
kanalizacyjnej <i>sewage system</i> kanalizační síť	70,0
gazowej <i>gas-line system</i> plyn	62,1
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro <i>Revenue of the gmina budget per capita in EUR</i> Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	1 067,19
Lesistość ¹⁾ w % <i>Forest cover¹⁾ in %</i> Zalesnění ¹⁾ (v %)	71,6

Jsou od svých mlhavých počátků spjaty se zlatem a hornickou činností, což přinášelo blahobyt i pády v životě jeho obyvatel. Město se skládá ze sedmi částí obce nesoucí názvy: Dolní a Horní Údolí, Ondřejovice, Rejvíz, Rožmitál, Salisov a Zlaté Hory.

Ruiny hradu Edelštejn připomínají dobu pohraničního hradu a strážce zlatých dolů. Dále jsou to ruiny hradu Kobrštejn a Luchenštejn. Farní kostel Nanebevzetí Panny Marie je impozantní trojpodlažní stavbou. Historické jádro města je památkovou zónou. V popředí rozhledny Biskupská kupa stojí kaple sv. Rocha. Poutní kostel sv. Marie Pomocné (Maria Hilfe) byl v dobách totality záměrně zničen, po revoluci znovu vystavěn. Na cestě ke kostelu je 14 kaplicek křížové cesty. Z významných návštěvníků města bychom uvedli v roce 1766 císaře Josefa II. Roku 1887 se v sanatoriu léčil hudební skladatel Leoš Janáček a v roce 1905 a 1906 spisovatel F. Kafka.

Zlaté Hory has always had relationships with mining and gold extracting. The commune consists of seven settlements: Dolní and Horní Údolí, Ondřejovice, Rejvíz, Rožmitál, Salisov and Zlaté Hory.

The most interesting architectural monuments are: ruins of Edelštejn, Kobrštejn and Luchenštejn castle, the church of a Assumption of the Blessed Virgin with a Gothic core, a historical tenement houses in the centre of the town, St. Roch chapel, a lookout tower on the peak of Biskupská Kopa Mountain, a pilgrimage church of the Blessed Virgin Protector of Life (Marie-Hilfe), 14 little chapels of the Cross Way (Calvary). In 1766 Emperor Joseph II visited the town. The composer Leoš Janáček (in 1887) and the writer Franz Kafka (in 1905 and 1906) was treated in a town sanatorium.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.

ŽULOVÁ

www.zulova.cz

Historia miasteczka związana jest z zamkiem Friedeberg, który został wybudowany we wczesnym średniowieczu.

W Żulowej znajduje się okrągła wieża – pozostałość zamku, widoczna w szerokiej okolicy. W skład gminy wchodzi dwie miejscowości: Tomíkovice i Žulová. Bogate złoża granitu umożliwiły założenie w 1878 r. największej kamieniarskiej firmy Hermanna Franke w Jeseníkách. Powstała również szkoła o profilu „kamieniarstwo”. Z zabytków można wymienić pomnik z rzeźbą Panny Marii z 1898 r., postawiony z okazji 50-lecia władzy cesarskiej Franciszka Józefa. Na Bożej Górze znajduje się kościółek zbudowany w 1878 r., który przy dobrej pogodzie można zobaczyć z tamy jeziora Otmuchowskiego w Polsce a przy pomocy lornetki nawet z odległej Nisy. Boża Góra jest od stuleci tradycyjnym miejscem pielgrzymek.

	2012
Ludność ¹⁾ <i>Population¹⁾</i> Obywatelstwo ¹⁾	1 276
Ludność ¹⁾ na 1 km ² <i>Population¹⁾ per 1km²</i> Hustota ¹⁾ osídlení na 1 km ²	87
Kobiety ¹⁾ na 100 mužczyzn <i>Females¹⁾ per 100 males</i> Ženy ¹⁾ na 100 mužů	103
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ¹⁾ na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Non-working age population¹⁾ per 100 persons of working age</i> Index ekonomického zatížení ¹⁾	42,6
Pracující według sekcji w % ogółem pracujących w ²⁾ : <i>Employed persons by sections in % of total employed persons in²⁾:</i> Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (v %) ²⁾ :	
rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie <i>agriculture, forestry and fishing</i> zemědělství, lesnictví a rybářství	4,8
przemysłu i budownictwa <i>industry and construction</i> průmyslu a stavebnictví	29,0
Korzystający z instalacji w % ogółem ludności ²⁾ : <i>Users of installations in % of total population of²⁾:</i> Podíl osob bydlicích v domech vybavených (v %) ²⁾ :	
wodociągowej <i>water-line system</i> vodovod	87,0
kanalizacyjnej <i>sewage system</i> kanalizační síť	18,9
gazowej <i>gas-line system</i> plyn	23,5
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w euro <i>Revenue of the gmina budget per capita in EUR</i> Příjmy obce na 1 trvale bydlícího obyvatele v euro	585,68
Lesistość ¹⁾ w % <i>Forest cover¹⁾ in %</i> Zalesnění ¹⁾ (v %)	35,5

Je v každém případě spojena se založením hradu Friedeberg, který byl postaven v raném středověku. Neobvyklá, okrouhlá věž žulovského kostela, která je poslední zachovanou částí kdysi mohutného hradu, je dominantou obce a je viditelná ze širokého okolí. Žulová má dvě části obce – Tomíkovice a Žulovu.

Přírodní bohatství předurčilo zaměření obyvatel. V roce 1878 zde byla založena největší kamenická firma Hermanna Franke na Jesenícku. Vznikla i kamenická škola. Na počest 50leté vlády císaře Františka Josefa byl na náměstí v roce 1898 postaven pomník se sochou Panny Marie. V roce 1878 byla zahájena novostavba kostela na Boží hoře. Dříve v těchto místech stála jen dřevěná kaple. Kostelík je viditelný z velké dálky. Za dobrého počasí ho lze spatřit z hráze Otmuchovského jezera v Polsku a s pomocí dalekohledu i z poměrně vzdálené Nisy. Boží hora je tradičním poutním místem již po staletí.

Town history is connected with Friedeberg castle which was built in the Middle Age. The commune consists of two settlements: Tomíkovice and Žulova.

Rich deposits of granite enabled to establish the biggest stone firm of Hermann Franke in 1878. A school with a stone-work profile was also set up. The town has a lot of historical remains like: a round tower from the original castle, a monument with a sculpture of the Blessed Virgin from 1898 (erected as a commemoration of 50 years of Franc Joseph's rule). There is a little church built in 1878 on the top of Mount of God. It can be seen from the Otmuchowskie Lake dam (from Poland) when the weather is clear. Mount of God is a traditional place for pilgrimage.

¹⁾ Stan w dniu 31 XII. As of 31 XII. Stav k 31.12. ²⁾ Według NSP 2011. According to the results of Census 2011. Podle výsledků SLDB 2011.